

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

В И Д А Є

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬСОСФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

Т. IX.

9

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

I.

МТ.
480

123799

У ЛЬВОВІ, 1913.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ТОМ ІХ.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХІВ

В И Д А Є

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

Т. ІХ.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

І.

У ЛЬВОВІ, 1913.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

МАТЕРІЯЛИ

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

ТЕКСТИ Й ЗАМІТКИ

ВИДАЄ

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

I.

ad: 423799

123799

У ЛЬВОВІ, 1913.

Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка.

Зр 50К

III
и-114827/
19-1

ЛВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН Р-М
№ 114835

Українські пісні

збірника бібліотеки Чарторийских ч. 2337.

Справи польсько-українських культурних відносин у минавшій доторкає велике число наукових статей і праць в українській, польській, великоруській і інших мовах. Ще більше необробленого матеріалу опубліковано до вяснення сього питання. Всеж таки на підставі сих праць і сього матеріалу нині не можливо ще дати повний і вірний огляд згаданих відносин; неодна питання же свого дослідника й багато матеріалу прийдець ся ще видобути на денне світло. Тай у дотеперішніх стагах і працях на сю тему неодна погляд потребує критичної провірки, хочби питання поширення і авторства старої української пісні і вірші, що до чого дотеперішні дослідники приписали рішучо за велику, просто мало правдоподібну участь Поляків авторів.

Се питання вимагає невідложної осібної праці, де були би розглянені критично дотеперішні аргументи й наведені їм противні. Не місце на се ось тут. Найважнійший аргумент за авторством Поляків деяких старих пісень і вірш припадковий і тісно звязаний з кровавою історичною долею наших земель. Річ у тім, що найраші рукописні і друковані закріплення українських пісень і вірш на папір мають місце в польських брошурах і рукописних збірках.

Що тикаєть ся друків, найстарший досі відомий польський друк з українською піснюю про козака та Кулину походить з 1625 р. Се брошура Івана Давонового: „Seymu Walnego Dostawego Artykułow szesc“, де на кінці подана вірша „Konterfekt cudowny u siła Kozaka Płachty, Ukrainca, który był przyciągnął z Saydacznym kozakiem do Morawy we dwudziestu tysięcy Ko-

zakow wybornych y dzielnych Mołodcow przeciw ludziom niechrześcianskim w roku 1620“ та „Piesń Kozaka Płachty“. Проф. Брікнер звернув увагу д-ра Франка на сю брошуру й др. Франко займився згаданою віршею і піснею про козака та Кулину в розвідці „Козак Плахта. Українська народня пісня друквана в польській брошурі з р. 1625“ в 47 т. „Записок Наук. Тов. ім. Шевч.“ Тут і подано фотографічну знимку сторінок брошури з піснею.¹⁾ Вдруге займився сею піснею др. Франко в XVI розділі „Студій над українськими народніми піснями“ (Записки, т. LXXVIII, відбитка, стор. 110—114).

Дзвонівський надрукував текст як пісню козака Плахти, отже признавав, що пісня не була його власним твором. На думку д-ра Франка Дзвонівський записав текст пісні з уст козака Плахти, вояка козацького полку Лісовчиків, які в 1620 р. в часі походу до Чехії і Моравії стояли якийсь час постоєм коло Кракова. Одначе є свідство ще давнішої популярности сеї пісні. В 1622 р. вийшла драматична штука невідомого автора „Mięso-pust albo tragicomoedia na dni mięso-pustne“. В передмові стоїть, що штуку грали вже давніше та що вона дуже популярна. При кінці другого акту співає Лапikuфель „Hoј, kozaczekju, raneż mój“.²⁾ Тому найправдоподібніше надрукував Дзвонівський пісню про козака та Кулину задля її популярности, як зробив і укладчик „Prażonki“ з 1640 р.

Текст сеї брошури відомий тільки з виривків, які навів Мацейовський, хочаби змалювати „вірний образ життя лицаря самітника“, розумієть ся, українського козака.³⁾ Як невеличкі

¹⁾ „Pisma Jana Dzwonowskiego (1608—1625)“ видав у Кракові 1910 р. Кароль Балецький у виданню Академії „Biblioteka pisarzy polskich“ ч. 58. Передрук української пісні не вдоволяючий.

²⁾ St. Windakiewicz, Teatr ludowy w dawnej Polsce (Rozprawy Akad. Um. wyd. filol., ser. II, t. XXI, стор. 158—159).

³⁾ W. A. Maciejowski, Polska aż do pierwszej połowy XVII wieku pod względem obyczajów i zwyczajów, т. II (Спб. і Варшава, 1842), стор. 116. Виривки на стор. 117. Характеристика пісні в замітці на стор. 116 підносить, що пісня „złą ruszczyzną napisana, mając w sobie dużo wyrazów, częścią na Rusi, częścią li tylko w państwie moskiewskiem niegdys używanych, i tem samem okazując, że albo z różnych piosnek sklejoną albo też wymyśloną została“.

вїмки Мацїшовского, всеж таки в них іще більше польонїзмів, ніж в текстї Дзвоновского. Очевидно, для укладчика „Prażonki“ українська мова пісні була ще більшою новиною, ніж для Дзвоновского. Судячи по згаданих виривках, оба тексти й різнять ся тільки нерівною скількістю польонїзмів; тому жерелом для „Prażonki“ могла послужити брошура Дзвоновского з 1625 р. Проф. Брікнер навіть припускає, „що на кілька літ перед „Mięso-pust-om“ 1622 р. появила ся пісня про Кулину друком і здобула собі небавком велику поцулярність“. Звідси передруковано її в обох згаданих виданнях.¹⁾ Далі висловлює проф. Брікнер думку, що „се пісня автора Поляка, не українська народна“, але розгляд сеї справи ось тут являєть ся за далеким епізодом наміченої теми. Тут зазначу тільки, що з сам поглядом знаменитого знавця старої польської літератури згодити ся менї не дозволяють навіть арґументи шановного автора.

Між иншим на основі дуже штучної будови строфи доказує проф. Брікнер, „що „Кулина“ вийшла зпід пера віршописця, виробленого на танцях і падванах, а не з народніх уст“. Що пісня про козака та Кулину не є народнім твором, про се на мою думку не можна й спорити, хоч загалом в таких разї треба мати на увазі дві річі: перше, що кождий твір усної словесности в своїм первопочинї є індивідуальним, не колективним твором, друге, що велика частина так званих творів усної словесности се колишні літературні твори. Одначе ріжницю між українськими тавцями та падванами відмітив дуже влучно иншим разом проф. Брікнер. В замітці „Pieśni ruskie“ в 2 зош. за 1913 р. „Pamiętnika Literackiego“ опублікував проф. Брікнер з друку кінця 17 в. „Piękna u Wesoła Uciecha przy dobrej myśli, w ktorej się zamykają Pieśni, Tańce, Padwany, Balety“, отеї українські тексти:

A 3a (ст. 217) Da biedasz moia, da nie małaiada (sic) niesta-
[raia maty;

A 36 (ст. 217—8) Tiaszkaiasz moia biedunka,
Pobiet mene matunka;

¹⁾ Al. Brückner, Pieśni polsko-ruskie (Pamiętnik Literacki, z. II i III, Львів, 1911, стор. 187). В першій виданню „Prażonki“ з 1615 нема пісні про козака та Кулину.

- A 4a (ст. 218) Pod lipoiu stoiała,
Z milenkim rozmawiała (Пісня відома з бро-
шурп Боздаржевского¹);
A 46 (ст. 218—9) Dazrownay (sic), Boże, gory, doliny rowneyko;
B 1a (ст. 219) O iak mi tiaženko, o iak mi nudnenko, miły
[doma nie nocuie.

До передруку додана замітка: „Друк, як усі подібні су-
часні, дуже лихий, але похибки легко справити. Самі пісні
відзначають ся, як усі українські (ruskie), реалізмом, нема
в них сеї афектації, сентиментів, мітольоґії, високопарних а не-
щирих фраз, яких повно в польській ліриці тих самих збірок;
є вони більше людські і тому вже заслужили на передрук“.²)
А я додам, що з тої самої причини не є українські пісні тво-
рами віршописців, яких продуктами вповнені згадані збірки.

Другий аркуш одної з таких збірок був власністю профе-
сора Головної Школи в Варшаві і бібліотекаря гр. Замоїських
Йосіфа Пржиборовского. Заголовок сеї збірки вповні правдопо-
дібно: Nowe Pieśni Dworskie. В сім аркуші є 17 текстів від
13 до 29; з того чч. 24, 25 і 27 українські пісні. Варшавський
бібліофіл Жигмонт Вольскій зробив з згаданого аркуша невеличке
число літографічних знімків; одна з них попала в руки
проф. Е. Карського, що й опублікував з повною точністю в 4
зеш. за 1905 р. „Русского Филологического Вѣстника“ „Три
малорусскихъ пѣсни изъ польскаго сборника XVII в.“ (стор.
400—402). Мова тут про отсі тексти:

1. Da poydu ia, poydu da po podsyneyku stychonka stu-
raincy;

2. Da zrownay, Boże, gory, doliny rowneyko;

3. Przestań, Jaśiu, z wieczora hodity. В останнім тексті
спеціально більше польонізмів, ніж у двох перших. Сі самі
три тексти наведені в цілости також у цитованій праці проф.
Брікнера „Pieśni polsko-ruskie“ (стор. 185—186).

В відомій „Bibliotece zapomnianych poetów i prozaików
polskich“ Вержбовского вийшли як 19 зеш. „Piesni, tance u pad-

¹) Заголовок збірки: Wesola ochota przy dobrej myśli. Pieśni,
Tańce, Padwany; Balety pieszczonej młodości gwoli. Початок
український, далі текст переходить у польський, вкінці знов україн-
ський.

²) Pamiętnik Literacki, 1913, з. 2, стор. 219.

wany kwoli zabawom uczciwym Szlachetney Młodzi. Teraz nowo wydane u bardzo uciészne“. Є тут і один український текст; як скрізь від брошури Дзвонівського почавши, так і сей у страшно попованім виді, що на мою думку не промовляє також за авторством Поляка.¹⁾

Збірок такого роду було більше. Ледви чи всі вони заховали ся до наших часів. Евген Геленіюш (Івановський) знає про подібну книжку з 1740 р. Вона нині дуже рідка. Заголовок її „Lutnia zgodna rezonacya głosów, takt w takt wystrojona światowym graczom podana dla dystrakcyi melancholicznego czytelnika“. Знаходить ся тут багато давніх пісень, нових польських і українських (Ukraińskich), бо „нераз в старих польських книжках поміщувано з польськими також українські (rusińskie) пісні“. „Tylko światowe piosenki ruskie ludowe powszechnie znane

¹⁾ Український текст на стор. 49—50. Подаю його ось тут, бо нині вже й передрук Вержбовського бібліографічна рідкість, а в розвідці проф. Брікнера вона не наведена в цілости. Ось сей текст:

Czem, czem, czem, czemu boso chodysz,
Czem, czem, czem, czemu nie zarobisz?
Prynese koli bies lisowczyki,
Zaroblu sebe na czerewiki.
Nie żdaj ty na lisowczyki,
Dam ja tebe na czerewiki.
Ne choczu tebe, wolu lisaka
Z ostrohami, krasnoho kozaka.
Prydy do mene robity,
Boso nie budes(z) chodyty.
Ne prydu, koli szyst hroszy dajesz,
A czerewiki drohe dajesz.
Koli ne chcesz robity,
To boso musisz chodyty.
Dytko te prosyt z czerewikami,
Maju ja chodaki z chołosenkami.
Boh ne budet tebe sproszynie (sic),
Koli obujesz chołoszynie.
Nicoho, tak powiedała maty,
Iż w chołoszeńkach harast skakaty.

Як видно, форма пісні діяльотічна. Перший друк брошури з сею піснею відносить проф. Брікнер до часу перед 1617 р. Питання тільки, чи вона була в першій виданню?

w książce pod tytułem „Lutnia“ są umieszczone¹⁾ Автор наводит початки таких українських пісень з цього збірника:

1. Susid żyto sije;
2. I szumyt i hude;
3. Stojala na kołodci,
Morhala na mołodci;
4. Handziu, Handziu, traścaw (sic) w mamu.²⁾

Чи окрім цих пісень є ще інші українські пісні, чи нема евентуально відси якого тексту між іншими українськими піснями та віршами книжки Геленіюша, автор не говорить цього.³⁾ Вносить навіть деяку непевність в заголовок книжки, називаючи її рівнож „Zbiór pieśni czyli Lutnia“ та вірно підчеркуючи так велику рідкість її, що бібліографи не знають

¹⁾ E. Helenijusz, Wspomnienia lat minionych, т. II, Краків, 1876, стор. 680.

²⁾ Там же, стор. 680—681.

³⁾ Надруковані тут іще такі українські тексти (крім строго духовних):

1. Kolenda ukraińska. Pryszły pastyry do Ierusałym (стор. 639—40);
2. Пісня про Потоцького, вложена Поляком: Na szerokim poli ubutyj oreł biły (стор. 665);
3. Пісня про Ничипора: Bw Nyczypor, harny mołodec (стор. 668—9);
4. Piosenki ukraińskie. Hej, ja kozak, zowul' Wola (ст. 670—1);
5. Piosenki ukraińskie. Oj, u poli dwi topoli; witer ich chytaje (стор. 686);
6. Oj, łyszko, łyszko meni,
7. Cyt, serdenko, cyt, mowczy (стор. 686—7);
8. Tam na (sic, za) horoju za kamiannoju (стор. 687);
9. Ревуха. Batku Rewucho, szczo teper budem robyty (стор. 690—92).
10. Piosenki ukraińskie. Bidnu połowyły (стор. 692—3);
11. Wy haloczki, czerniatoczki, podejmite sia w horu (ст. 693);
12. Oj, dawno, dawno ja u bateńka buła (стор. 693);
13. W misti na rynoczku na wysokim zamku (про Кавьовского, стор. 694—5);
14. Nim zejdziesz, diweza, z mojej mohyły (стор. 695);
15. Stała w seli nowyna,
Klyczul' wójta do dwora (стор. 695—6);
16. Burlaka. Burlak stoit' pid werboju (стор. 697);
17. Biła huś. Iszow Nimeć po nad Łuhom (стор. 697—8);
18. Oj, wyjdu ja na ulyciu, hulaju, hulaju (стор. 698).

її¹⁾, бо дармо хто шукав би сеї брошури в бібліографії Естрайхера. З 70 pp. 18 в. стали появляти ся численні збірки великоруських пісень, а в них здобувала собі менший чи більший захист і українська пісня. По рік 1819 включно начислив проф. Сперанскій 26 співаників, в яких є і українські пісні.²⁾

Рівнож від 17 в. попадають українські пісні в польські і великоруські рукописні співаники та збірки. На жаль, науковий інтерес до змісту сих співаників і збірок зродив ся пізно, коли вже значна частина таких пам'ятників загинула як маловартна безповоротно. Перші українські фольклористи в Галичині користали також з матеріалу рукописних співаників, а в важну збірку Вацлава Залеского з 1833 р. „Pieśni ruskie i polskie ludu galicyjskiego“ ввійшло багато текстів з таких співаників і збірок.³⁾ То само треба сказати про приготовану гуртком Маркіяна Шашкевича двотомову збірку, видану Жеготою Павлім в 1839 і 1840 р. п. з. „Pieśni ludu ruskiego w Galicji“. Як досі не віднайдений старий співаник, про який згадує у своїй кореспонденції Микола Гоголь, так рівнож досі відомі тільки два старі співаники з досить значного числа таких, що були в руках Шашкевича, Ількевича й інших товаришів.⁴⁾

¹⁾ Helenijusz, Wspomnienia, стор. 681.

²⁾ М. Сперанскій, Малорусская пѣсня въ старинныхъ русскихъ печатныхъ пѣсенникахъ (Этнографическое Обзорѣніе, 1902, № 2—3, стор. 133—136). Тут треба ще зачислити двотомове видання збірника Прача з 1815 р., в яким є 15 українських пісень.

³⁾ Др. Франко начислює у збірці Залеского 75 українських пісень, які на його думку взяті з рукописних співаників. Вичислення сих пісень в розвідці: „Король Балагулів“ Антін Шашкевич і його українські вірші (Записки Наук. Тов. ім. Шев. т. LVII, стор. 4—6).

⁴⁾ „Два замѣчательныхъ карпато-русскихъ сборника XVIII-го в., принадлежащихъ Университету св. Владимира“ описав в 1909 р. в кїевскихъ „Университетскихъ Ивѣстіяхъ“ (й особно, стор. 95) др. Ю. Яворський. В додатку надруковано між иншим і тексти українських пісень обох збірників, переданих у кїевську університетську бібліотеку Як. Головацьким. Пісні і вірші, які з відписи Шашкевича опублікував я в замітці „З фольклорних занять Маркіяна Шашкевича“ (Записки, т. СІХ, стор. 141—148), показують, що Маркіян знав більше таких співаників. Не віднайдено досі і співаника, чи може якої иншої рукописи, що була в руках Григорія Ількевича. В 1 т. збірки, яку видав Павлі, в приписці до відомої вірші Йосифа Шумлянського, затитудованої тут „Odsiecz

Дещо пісенного та віршевого матеріалу з рукописних співаників і збірників влучив Як. Головацький до четвертомовного видання „Народныя пѣсни Галицкой и Угорской Руси“.

Характер старих співаників є того роду, що вони рідко коли складають ся з самих світських текстів, звичайно світські пісні і вірші списані в них суміш з духовними віршами та кантамп, українськими та польськими, часом і занесеними великоруськими. Справжній науковий інтерес до тих пам'яток культурного життя старої України пробудив ся разом з повстанням спеціального органу для українознавства, а таким була „Кіевская Старина“. Тут знайшло місце багато заміток і статей з сього поля, між ними Науменка, Неймана, д-ра Франка та Янчука. З українських наукових видань у Галичині пильну увагу звернуло на стару віршу та пісню „Житє і Слово“ завдяки д-рови Франкови та Драгоманову. Багато цінного матеріалу в сїм напрямі привнесли „Записки Наукового Товариства ім. Шевченка“; тут продовжав др. Франко ще з більшим завзятем своє зацікавлення сею мало дослідженою сторінкою нашого старого культурного життя, тут опублікували цілий ряд давніх світських українських пісень і вірш проф. М. Грушевський, Вол. Гнатюк, проф. Перетц. Останій присвятив сій справі багато цінних праць в „Запискахъ Историко-Филологическаго факультета Императорскаго С.-Петербургскаго Университета“ та й „Извѣстіяхъ Отдѣленія рус. яз. и слов. Имп. Акад. Наукъ“. Систематично використовували сей матеріал у працях Павло Житецький, др. Франко та проф. Перетц.

Ширше про праці над старими співаниками та віршевою творчістю згадав я у статі „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ в CVIII т. „Записокъ“ В часі писання її ще не вийшла друком цитована вище цінна праця проф. Брікнера „Pieśni polsko-ruskie“, тому не міг я згадати за неї. Праця проф. Брікнера складаєть ся з шістьох розділів: про похід польської світської пісні на українські землі, про світську українську

Wiednia i bitwa pod Parkanami (Roku 1683)“ стоїть при кінці таке: „Duma zaś niniejsza, opisująca owe wojenne zdarzenia, znalezioną została w starym rękopisie z r. 1690 w obwodzie kołomyjskim przez gorliwego badacza starożytności narodowych: Mirosława z Horodenki“ (стор. 150). Се псевдонім Гр. Ількевича.

ліривку в польських друках, про пісню про козака та Кулину, про польські рукописи з українськими віршами, про стан справи з публікуванням такого матеріалу, а вкінці йде опис і коротші або ширші виписки з співаника бібліотеки Чарторийських ч. 2337. В додатку опубліковані дві історичні вірші: про Хотин і пасквіль на Адама Квісіля. Богатство нового матеріалу дуже цінне.

На згаданий співаник у бібліотеці Чарторийських звернув проф. Брікнер увагу українських учевих уже давніше в одній своїй рецензії. Тому, що ніхто не скористав з вказівки, займився сам автор сим співаником в шестім розділі статі. Однак проф. Брікнер текстів вповні не наводить з винятком кільканадцятьох текстів, тільки робить виписки. Тому я зважився опублікувати всі українські тексти цього старого співаника в цілості¹⁾. Завдяки ввічливій учинності Заряду Бібліотеки Музею кн. Чарторийських і Дир. Бібліотеки Оссолінських у Львові д-ра В. Кентржинського я міг вистудіювати рукопис у Львові.

Всі пісні співаника світські, а на скільки українські, в дуже попсованім виді. Розклад на рядки звичайно мій. Подаю тексти в сім виді, який мають у рукописі. Думаю, що тільки таке опублікування сих попсованих текстів дасть змогу потім займатися язиковою стороною текстів з їх польонізмами й білорусизмами та пробою відбудови первісних текстів в порівнянні з іншими їх варіантами.

Рукописних записів XVII в. українських пісень і вірш не багато опубліковано. Одну віршу й одну пісню з другої чверти XVII в. оголосив друком др. Щурат²⁾, а з рукописи другої половини XVII в. опублікував проф. Перетц „Dumę kozacką o Beresteckiem zwycięstwie 1651 31 July“³⁾ та пісню про попа-пьяницю „Sered pola szyrokoho cerkowka stała“.⁴⁾ Дуже

¹⁾ З рецензії проф. Брікнера здавна мав я винотоване число рукописи, тільки інші заняття не дозволили мені скорше займатися нею.

²⁾ З невідомої польської рукописи XVII в. (Записки, т. LXXIV, стор. 132—3).

³⁾ Историко-литературныя изслѣдованія и матеріали, т. I, ч. 1, стор. 94—97.

⁴⁾ Тамже, стор. 106—107.

інтересна збірка кінця XVII в. єзуїта Домініка Рудницького, опублікована проф. Перетцом в „Замѣткахъ и матеріалахъ для исторіи пѣсни въ Россіи“.¹⁾ Є тут 15 українських пісень. До кінця XVII в. або самого початку XVIII в. відносить проф. Перетц збірник бібліотеки синодальної школи церковного співу в Москві, звідки надрукував 12 українських текстів в другім розділі праці „Новыя данныя для исторіи старинной украинской лрики“.²⁾ Інші опубліковані тексти походять з записей XVIII в.

Тому на тям більшу увагу заслугує збірка українських пісень в співанику бібліотеки Чарторйських. З того, що як 22 пісня рукописи подана відома вірша єпископа Шумлянського, можна здогадувати ся, що короткий час по даті зложення пісні се можлива найстарша границя повстання збірки. По всякій правдоподібности списана збірка при кінці XVII в. Вона й найбогатша, бо переховала в собі 68, що правда, декуди дуже поцесованих українських пісень.

(стор. 9)

1. Piesn ruska.

Оу, на гусе на Samaroch sila (sic) porom nosit,
Оу, ne oдын kozaczenko chetmanunka prosit.
Pustyz mene, chetmanunku Samora, do domu,
Оу, Boze muy, rozyhrau sie konik po do mnoyo (sic).
Оу, ne kazaw hetmanunko Samora puskaty,
Kazaw ze un asawule harmaty kowaty.
Ne kuyz mene, hetmanu(n)ku, k midanuy harmaty,
Prykuy mene, hetmanu(n)ku, g biloy kyrawaty³⁾ (sic).

Piesni Ruskie.

2. Piesn: 1.

(71.) Оу, chtoż mene bude w moiom żalu teszyti,
Chtoż zo mnoiu bude horki slozy piti,
Koli niet diwonki, kotoruiu lublu,
Bo dla nieie zytie moje i zdrowie zhublu.
Оу, hlan chto na Boha, a poteszy mene,
Skazy, szczo diwonka dilaie bez mene,

¹⁾ В 2 кн. за 1901 р. „Извѣстій Отд. рус. яз. и слов. И. А. Н.“ ²⁾ В 1 кн. за 1907 р. тихже „Извѣстій“.

³⁾ Може: kurowaty.

Czy spit, czy noczuie, czy s kim besieduie,
Czy tak tiaszko, iak ia, horensko horuie.
Szczasliwaz to buła hodinonka miła,
Koli mene od nieie wiadomost buła
Z dalokoho kraiu, iak by z za Dunaiu.
A teper ni maiu; zabuła mene, znaiu.
Oy, koli zabuła diuczynonka miła,
A swoje słowonko w nepamet pustila,
(72) Tadze, moje serce, sama se osudisz.
Czy ia tomu winien, szczo ty w słowie błudisz?
Ia pomniu na Boha y na swoje słowa,
Iakaia tam buła naszaia umowa,
I słuzyti budu, pokul swieta stoit,
A chto mene hudit, Boha sie ne boit.
Sam Boh toie znaie, szczo komu dati maie,
Lichiie worohi procz porozhoniaie.
S toboiu mne miło hore horewati;
Day ze, Boze, chutko miłenkuiu znati.

3. Piesn : 2.

Niewolunkaz moia z wami,	Diuczynonka choroszaia,
S choroszenkimi ocenkami,	Bud na mene laskawaia.
Szczu mne spati ne daiete,	Lubi, choroszaia diuczyno,
Tuhu sercu zadaiete.	Ne bud nudnosti pryczyno(w).
Iaz ne mohu ny spatonki,	Lepszey buło ne uszczynati,
Szczu mne toszno do diwonki.	Niz lubiuszy, perestati.
(73) Prynesi, Boże, hodinoiu,	Sam Boh tomu sudiia bude,
Szczob se baczuy z diuczynoiu.	Chto koho perwiey zabude.

4. Piesn : 3.

Niewolunkaz moia z wami	Bo ludi use rozumieut
I z ludzkimi mowunkami,	I howoryti umieiut.
Szczu mne spati ne daiete,	Zaraz mene obmoulauiut
Ludiom muzy dodaiete.	I do miłoho ud(a)uiut.
Iaz ne mohu ny spatonki,	Chot ia o toie ne dbaiu,
Ne wizu szczo hodinonki,	Kolib chotieła, inszoho maiu,
(74) Hde se z miłym powidati ¹⁾ ,	Tolko soroma boiu se,
Skolko słowok pohadati ²⁾ ,	Ludiom na smiech ne daiu se.

¹⁾ Потім „і“ поправлено на „у“. ²⁾ Так само.

Bud ze laskaw, moy milenki, Szczasliwa tobie doroha,
Ne zabuway diuczynonki. Kaze diuczyna neboha.

5. Piesn : 4.

Wspomozy, Boze, moie serdenko,
Nechay ne tuzyt welmi tiazenko,
(75) Nechay ne tuzyt, szczo od woroha
Terpit bidnoie proboh dla Boha.
Czoho ty, serce, z mysloiu bludisz,
Iak bys ne znało, koho ty lubisz.
Ia toie znaiu, szczo tobie miło,
Toioz bo mene welmi suszyło.
Znaiut y ludi, biesu ich doli,
Iak bych ne lubiat ludi nykoli.
Iakiie diwa szczo chto mił komu,
Sobie ia lublu, ne komu innomu.
Nechay howoret, iak sobie znaiut,
Koli innoie zurby ne maiut,
A ia na toie krychy ne dbaiu,
Bo szczo tiaszszoho na sercu maiu.
Oy, iaz bo welmi tiażko¹⁾ kochaiu,
Oy, koli luby, toho ne znaiu.
Szczo za dolenka moia takaia,
Czy mene zhudyła inna iakaia.
(76) Pered toboiu, luba diwczynno,
Nudnosti moyho serca pryczyno,
Zyi zdorowonka²⁾, iak sobie znaiesz,
Nech³⁾ zdorow bude, koho kochaiesz.

6. Piesn : 5.

Sam ia ne znaiu, szczo dilati maiu, szczo miloie ne wizu,
Oy, day ze, Boze w borzenkom⁴⁾ czasie, szczo była poblizu.
Sam ia poiedu, miluiiu naidu, po sadunku chodiaczy,
Az moia milenkaia, slozki ronიაia, dumonki spiewaiuczy.
Hołowonkaz moia biednaia, komu se ia podobaiu,
Chtoz pozaluie zurbonki moie, szczo miły ne bywaie.

¹⁾ Певчасо: тiaszko. ²⁾ Зраы: zdorowa.

³⁾ Зраы: nechay. ⁴⁾ Зраы: borzonkom.

Buway, milenki, otry slozonki, potiesz serdonko¹⁾ moio²⁾,
Szczob ne tuzyło, tebe lubiło, wozmiz mene z soboiu.

7. Piesn: 6.

- Och, ieho ma. Ne welika suma ta ne zoydet z uma. Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Pod okonkom sezu³⁾, bielyi kuzel predu Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Az no idet molodec, miiaiet moy dworec. Och,
[ieho ma.
(77) Och, ioho⁴⁾ ma. Ny szaponki ne zniaw, pomohaybo ne daw.
[Och, ieho ma.
Och, ioho⁴⁾ ma. Czy lubiti ieho, czy liszyty ieho. Och, ieho ma.
Och, ieho ma. Day lubiwszy ieho, ne miety druho⁵⁾ Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Day lubiwszy ieho, ne uyti soroma. Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Day ni mał ny welik, seredniy czolowiek.
[Och, ieho ma.
Och, ieho ma. Day milenki rumian, choroszonko⁶⁾ ubran.
[Och, ieho ma.
Och, ieho⁷⁾ ma. Ne weliki (sic) suma, day ne zoydet z uma.
[Och, ieho ma.
Och, ieho ma. Ne welika napast, day spatonki ne dast. Och,
[ieho ma, Och, ieho ma.

8. Piesn: 7.

Nychto enne ⁸⁾ ne pohadaie,	(78) Szczo odnieli moloyczyna,
Chto swoho miłoho maie.	Choroszoho czeladina.
Moyho netu hołubonka,	Bisa oni sami maiut,
Bidnaia moia hołowonka.	Chot mene rozluczaiut.
Szczu dilati, ne płakati,	Mne niczoho, im druhoie,
Na woroha day narekati,	Ne zabyway, serce moie.

¹⁾ Зразу: serdenko.

²⁾ „moio“ дописано пізніше; так само „wozmiz“ до кінця, зразу було також переч.: welmi milenko.

³⁾ Зразу: sizu. ⁴⁾ Зразу: ieho. ⁵⁾ Зразу: ieko^{ho}.

⁶⁾ Зразу: choroszenko. ⁷⁾ Справлене на: ieho.

⁸⁾ мене або унпуж.

Oy, werni se, ohlany sia,
Pryied, poradmy sie,
Iak worohom odpor dati,
Szczu maui z nimi dilati,
Bo zzuryli hołowunku
Newinnomu diuczynonku.
I sam im dopo(mo)haiesz,
Na Boha ne pamientaiesz.
Czy ia upiła, czy ia uieła,
Oczy chorosze schodiła,

Na serdenku tuhu maui,
Slozenkami sie obliwaiu.
(79) Dobro radiat, szczo(b) zabyti,
Neszczyroho ne lubiti.
Trudno w sercu ukoiti,
Szczob i tebe ne lubiti,
Trudno w sercu roskazati,
Szczob o tobie ne dumati.
A chot wizu neszczyroho,
Ne perepru serca mohu.

9. Piesn: 8.

Oy, poydu ia u les tuzyca¹⁾ mizy hory y doliny,
Smutnenki chozu, tiazenko tuzu da bez moie diwczyny.
Myslu posyłaty, oy, czy sam iachati da do moie diwonki,
Darmo zuru se, sam ze ia kinu se do moie lubonki.
Woronyi koniu, nesi stupoiu, rownay hory y doliny,
Prynesi mene chot o pounoczy da do moie diuczyny.
Stanu u poroha, da proszu Boha, szczob miłuiu obaczyw,
Az no ma milenka sedit u wokonka iak iasna zorenka.
Sedeczy hadaie, o mne ne wiedaie, z wietrykom rozmoulaie:
Wietre s pounoczy, skazy, sieie noczy szczo moy miłyi hadaie.
(80) Oy, koli hadaie, nechay sam buwaie, mene ne zabuwaie,
Oy, koli zabude, Boh sudioiu bude y Przeczystaia Maty.
Wszak my prysehali, ruczonki dali tebe (sic) ne zabuwati.
Iak ne prystupaiu, ruczonku daiu, miłaiu, ne zury se,
Oy, ne zurysia, na mene ohlani sia, taki ty moia budesz.

10. Piesn: 9.

Lubi men(e), diuczynonko,	Czornyie oczy i browonki.
Lubi mene, hołubonko,	Poday, chłopcze, łuczonka,
Lubi mene, serce moie,	Chot bolit ruczonka,
Tolko ty mene ne czaruyi (sic).	Zawiedu ia dwie strełonki
Oy, ia czarok ne znaiu,	Za zdrowie diuczynonki.
Czarowati ne umieiu,	Szczu na strełonki pohlanie,
Lubiti ne smieiu.	To na mene uspomiuaie:
Oy, usez moie czarunki	Oy, ty miłyi, odiezdzaiesz,

¹⁾ tużaczy.

Komu mene pokidaiesz?	Budesz tam mieti szczo iesti,
Oy, czy Bohu, czy matonce,	Skazu szczo panu powiesti. ¹⁾
Szczu dilaty sirotonce?	Oy, poydu ie ²⁾ do staienki,
Oy, kozacze, lubcze moy,	Zarzel konik siwienki,
Wywiedion koniczok tvoj.	Ten twoho pana, neboze.
Nechay ze on ziest obroczo,	Prynesi ieho, mocny Boze.
Nechay napasu swoich oczok.	(82) Biechay (sic) ty, koniu,
(81) Oy, koniu moy woronenki,	[z hostiny,
Bud ze ty tak szczasliwenki,	Zawezy panu nowiny,
Koli maiesz w nozenkach moc,	Szczu ia ieho ne zabudu,
Bezy do miłoie na usiu nocz.	Pokul ono zywa budu.
Oy, prybiehszy k worotonkom,	Oy, prybieh konik siwenki,
Zakolatay kopytonkom.	Spytaiet pan mołodenci:
Czy spis, miła, czy hadaiesz,	Szczu uskuraw, koniu neboze,
Czy wze pana zabuwaiesz?	Potiesz mene, m(o)cny Boze.
Oy, ne tolkoz bo ia spała,	O panonku, ne zury sie,
Kolko o panu hadała.	Iak ti kazu, utieszy sie,
Oy, koniu ty moy siwenki,	Szczu ona te ne zabude,
Behay ze ty do staienki,	Pokul ono zywa bude.

11. Piesn: 10.

Oy, letiela hołubonka z Ukrainy,
Poroniła siwo pierie na dolini.
Ne zal ze mne siwoho pieria na doline,
Iak zal ze mne oyca i matonki na Ukraine.
(83) Pokin, dywka, oyca y matku, usiu rodinu,
Ied zo mnoiu kozaczonkom na Ukrainu.
Iak ia maiu oyca y matku pokidati,
Budet mene usia rodina proklinaty.³⁾
Czy na toie mene matka hodowała,
Szczob ia oyca y matku swoiu pokidała.
Na Ukraine szczuka ryba z szafranom,
Budisz zyti z⁴⁾ kozakom iak za panom.
Na Ukraine szczuka, ryby yz wodoiu,
Budesz zyti za kozakom z bidoiu.
Ne zabudesz.
Oy, pryiechau moy milenki day z woynonki,
Zakolataw w okonko day do izbonki.

¹⁾ Порит „powiesti“ переч. і написано: szczo powesty.

²⁾ ia. ³⁾ Зразы: proklinati. ⁴⁾ Зразы: za.

Czy spisz, miła, czy hadaiesz, Boh s toboiu,
Koli ne spisz, moia miła, mow so mnoiu.
Iak ia maiu s toboiu howoryti,
Nelub lezyt podle mene iak zabityi.
(84) Odsun ze se, moia miła, od neluba,
Zabii ieho s toho luka iak hołuba.
Iak ty maiesz, oy, neluba zabiwati,
S kim ia budu ditki swoje hodowati?
Z Bohom, moia miła, i zo mnoiu,
Ne' zury se, serce moie, Boh s toboiu.

Pop Wacław z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego,
Львів, 1833, стор. 391—392; Вол. Гнатюк, Хоцеський співанняк Левицьких
(Записки Наук. Тов. ім. Шевч., XC', стор. 115).

12. Piesn: 11.

Annusiu serdenko, moie ty kochanie,
Day że mne ruczonku czerez dyłowanie.
Annusiu serdenko, palisz moiuz duszu,
Sered noczy o pounoczy do tebe pryti muszu.
Annusiu serdenko, choro(s)zoie zielie,
Day ze mne ruczonku, budesz miety spasienie.
Czeres (sic) sad na posad iestonki nosila,
Czomu ko mne ne pryszow, ieszczem te prosila.

13. Piesn: 12.

(85) Oy, lubiu ia choroszuiu diwonku. Ticha woda, bystrenkiy
[Dunaiu.
Oy, ia ieho (!) lublu, ona mene ne lubila. Ticha woda, by-
[stronkiy Dunaiu.
Proszu ia baboni, szczob (szczob) zielieyka dała. Oy, ticha
[wodo, bystryi Dunaiu.
Zakazala babonka ziele nad Dunaiom. Ticha woda, bystryi
[Dunaiu.
Kazala ieho rwati, s konia ne sedeti. Czuy, koniczenku, o polu
[dorozenku.
Ia zielieyka narwaw, s konika ne siedaw. Czuy, koniu, o polu
[dorozenku.
Pryiedu do domu, diwka zamuz poszła. Tiaszkostiz moia,
[welmi nemałaiia.

Za susieda moho welmi bliskoho. Tiaszkostiz moia, welmi
[nemałaia.

Czerez moje podworie po wodu chodiła. Tiaszkostiz moia,
[welmi nemałaia.

(86) A u moiom sadonku tresoczki łomiła. Oy, tiaszkostiz moia,
[welmi nemałaia.

Na moim serdonku ohnik paliła. Tiaszkostiz moia, welmi ne-
[małaia.

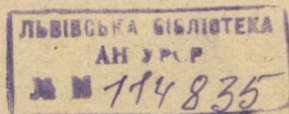
14. Piesn: 13.

Oy, uczyniła diwonka, uczyniła,
Z belenkim liczkom i s choroszymi oczunkami.
Oy, boday ty tak znaw z tey seni¹⁾ do chaty,
Oy, iak ze ia znaiu, czym (czym) tebe czarowati.
U mene czaronki choroszyie oczonki,
U mene ziele(y)ko rumianoie liczonko.
Oy, tekut reczonki s krynicy do ieziora,
Dumała, dumała diwonka s poranku do wieczora:
Hey, czy zamuz poyti, czy diuczynoiu byti,
Biedna hołowonka, nekomu poraditi.
Ey, zamuż poszowszy, muz, nie ia, newolenka,
Niżli na potom ludźkuiu obmowunku.
Ey, wydu k Dunaiu, nad berezonkom stanu,
Boh toie (87) wiedaie, komu se ia dostanu.
Oy, koli dobromu, to chwała tobie, Boze,
Oy, koli lichomu, boroni mene, Boze.

15. Piesn: 14.

Byłoż mene spierwa²⁾ ne lubity,
Byłoż mene zalu ne czyniti.
Teper odiezdzaiesz,
Mene pokidaiesz.
Oy, iak sobie, moy panonku, znaiesz,
Koli mene uzo (sic) pokidaiesz.
Ia o toie ne dbaiu,
Bo inszoho maiu.
Nasti, Nastı, welika napasti, szczo za zielie dała,

¹⁾ Зрауы: i(z) seni do chaty. ²⁾ Попр. на: spierwszoy.

Szczo oczarowała.

Oy, Nastonka welmi prysehała,

Szczo ia tobie zielia ne dawała.

(88) U mene czaronki

Czornyje oczonki,

U mene zielenko¹⁾

Bieloe liczonko.

Boday tyje use ludi propali,

Boday oni day szczastie ny mali.

Mene rozłuczyl

I sami ne mieli.

16. Piesn: 15.

Chodit diuczyna po pokoiowi,

Welmi se żuryt po żołnierowi,

Ruczonki łomit, slozonki roni,

Chtoż moje serdenko w zalu ukoit.

Oy, iak by chto znau, iak ze mi nudno,

Szczo mne z miłym howoryti trudno.

Ey, trudno, trudniej że bude,

Koli icho dowho²⁾ ne bude.

Lubilismy sie (89) poutora roka,

Pokul ne znali worozi z boka.

Oy, iak poznali, rozklewietali,

Boday od Boha szczastia ne mali.

17. Piesn: 16.³⁾

Oy, iszow żołnier od obozunka,

Wiesti wezie diuczynie od miłoho, wiesti.

Ona k nemu wyszła, stała se icho pytati:

Szczo, żołnieronku, od obozu czuwaty?⁴⁾

Oy, kaza(l) ti sie twoy milenki kłaniati.

O ty, diuczyno, czyrwonoia (sic) kalino,

Czom ze se tobie liczonko izmieniło?

Oy, zmieniło sie y s toho dobryie znaki,

¹⁾ Зразу: зieleuko. ²⁾ Зразу: uho (?) do mne.

³⁾ Ілю 16 йде 18 ⁴⁾ Зразу: czuwati.

Choczet mie mati za neluboho oddati.
Daway ze ty mene do obozunku znati.
Oy, zbieruz bo ia sto koniczenkow, luda,
Oy, zabiuz bo ia day twoho neluba.

(90)

18. Piesn: 18.

Szczasliwaia doroženka, kudy miłyi pryidzaie,
Neszczasnaia hodinonka, koli mene pokidaie.
Słowa ieho uspominati, muszu horensko plakati,
Na osobu uspominaty, muszu serdenkom wzdychaty.
Wzajemnosti ne widaiu, ludzkim mowom ne wieraiu,
Bo woh¹⁾ (sic) lude se kochaiut i szczyrosti ne znaiut.
Taki o toie ne dbaiu, iak kochała, tak kochaiu,
Oдно (sic) nerownoie osobie, muszu dat(y) pokoy sobie.

19. Piesn: 19.

Dolenkoz moia lichaia,	Taki oni rozumieit,
Hołoukoż moia biednaia,	Howoryti lichoiie umieit.
Ludi o mne hadaiut	Ńa sebe niczoho ne znaiut,
Y pokoiu mne ne daiut.	Tolko o ludziach hadaiut,

(91) Chot ia niczoho ne znaiu, A ia, oddawszy sie Bohu,
Boh mia, y dumati ne dumaiu, Perebudu usiu worohu.

20. Piesn: 20.

Oy, ieszcze kardasz, ieszcze kardasz ne uradiw sia,
A na woynu pochwaliw sia.
Oy, bre more, kardaszu, mołodenki kozacsonku, bre, bre.
Synka matka, synka matka nauczala:
Oy, synku kardaszku, oy, koli poiediesz day na woynonku,
Ta na pered se ne wydaway,
Na zade se ne zastaway. Bre, bre more.
(92) Kardasz matki day ne słuchaw,
Day na pered se wydawał,
Day y na zade se zostawał. Bre, bre more.
Oy, hde se uziau inderbasza,
Zabiw konia s pod kardasza
Mołodoho,
Koniczenka woronoho. Bre, bre more.

¹⁾ wsi.

Oy, zoydimo se do radonki kozackoie,
Do radonki mołodeckiie,
Do radonki reiestrowyie. Bre, bre more.
Oy, skinma se po szostakowi,
Kupim konia kardaszowi
Mołodomu,
Koniczenka woronoho. Bre, bre more.

21. Piesn: 21.

Hey, pasła diwka kaczk
Pry zielonem maczku,
Hey, pasuczy zahubiła,
Iduczy zabłudiła.
(93) Hey, odbłudiła se u pôle,
Aż tam milenki ore,
Hey, ni ore, day ni plu yt,
Po swoioy diuczynie tużyt.
Hey, pomohayboh s boża¹⁾,
Czy zdorowenkas hoże,
Hey, Boh miaz, bo ia ne znaiu,
Iako se teper maiu.

22. Piesn: 22.

Posłuchayte, posłuchayte, szczo was zywo,
Iako woysko woieniwo.
Nas mołoycow omyliło
I w nesławu wprowadyło.
Zal se, Boze, na hetmana
Samuyłowicza Iwana,
Szczo zakazaw nam chrestiianom
Poyti protiwiw bisurmanow.
Turkom pryiazni w tom pokazaw,
A kozacku sławu zmazaw,
Kotru²⁾ w polach batki naszy
Zdobywali biuczy baszy.
(94) Otoż baczysz, szczo se stało
I bes tebe sie nadało

¹⁾ Зраву: s poza.

²⁾ Се первісна лекція справлена на: kotru.

Korolowi i Polakom,
Kawalerom i iunakom.
Wyszliż Turki wsimi siły,
Szczoł cesara z nimi bili.
Korol ne w mocy, posiłkuie.
Turkom bitwu oznaymuie.
Oy, w niedelu, oy, w nedelu welmi rano
W surmy y w truby zayhrano,
Od korola zawołano,
Tiaszko z armat ohnia dano.
Nutez, Lachy, nutez, Lachi, zo mnoiu,
Skoczcie szczyre z ochotoiu.
Budut Turki utekati,
A my ich budemo rubati.
Oy, od rana aż do noczy,
Ne odin tam zamknet oczy
I na krwawym polu zostaw,
Na wieki se (z) swietom rostaw.
(95) Tam zdobyczy nemalyie
Brali Lachi zołotyie,
A namietow se zostało
I Wiednianom se dostało.
Dila Niemcy wse zabrali,
Korolowi diakowali:
Korolu nasz, odkupiu¹⁾ iés,
Na inszyi swiet narodyw²⁾ ies.
Korol se tym welmi tieszył
I spod Wiednia z woyskom spieszył,
Kozdomu se mile stawil.
Nyhde se z woyskom ne bawil.
Ależ Turki zdradu knuiut,
Pod Parkany se hotuiut,
Nespodewanie nastupuiut,
U czetwer Laszonka woiuiut.
Aż no korol peredmowu
Uczynil takowu:
Moy³⁾ Lachi, ne diwuyte se,

¹⁾ Властиво: odkupiy. ²⁾ Зразу: narodiw.

³⁾ Зразу: Moi.

(96) A u subotu hotuyte se,¹⁾
Skoroz toie wymawlaie,
Sam na konika usedaie,
Boha o pomocz prochaie:
Boże, Boże, dopomożi
Winšoie²⁾ (?) biet (?), mocny Boże,
Subotonku ofiaruiem,
Postiti w niu obiecuiem.

Пор. др. Ів. Франко, Вірша єпископа Й. Шумлянського про події
1683—1686 рр. (Записки Наук. Тов. ім. Шевч. т. XXXIX, Misc. стор. 1—5).

23. Piesn: 23.

Oy, czohoz ty, diwczyno, dumaiesz,
Czy dla toho, szczo swoho ne maiesz?
Oy, ne dumay, day pokoy,
Serdenko swoio uspokoy,
Oy, pryiedie borzdenko miły twoy.
Kotoraia nedela minula,
Iak ia o swoiom miłenkim czula?

(97) Oy, uzez bo mne tosznenko,
Szczu net ieho blizienko,
Szczu odiechaw od mene daleko.
Wolełabym nikoli ne żnati (sic),
Niż poznawszy, z nim se rostaty³⁾,
Chotielaz by perelomit,
Szczob ieho ne lubit.
Oy, trudnoż bo lubiwszy zabyt.
Tobie, Boże, ia ieho oddaiu,
Wszak widaiesz, koho ia kochaiu.
Oy, day, Boże, ohledat,
W dobrym zdrawiu pryustat,
Na toy czas ia weso(o)lajia budu.

24. Piesn: 24.

Wspomoży, Boże, moie serdenko,
Szczob ne wzdychało welmi tiażenko,

¹⁾ В рук. властиво hote, зглядно недостає другої чертки
в букви: u.

²⁾ Се місце нечитке в рукописі; проф. Брікнер читає: windoje.

³⁾ Зразу: rostati.

- (98) Nechay ne płacze, szczo od woroha
Terpit proboh bidnoie dla Boha.
Odimiz, Boze, lichie doli,
Wynesi borzdo z toie nedoli,
Bo zyt ne budu, sama toie znaui,
Sama se szczoden proklinaiu.
Oy, hdez ty zbiehła, smertonki (sic), nyne,
Czomu moje zdrowie ne hine,
Czom oczu moich ne zawiera(s)iesz?
A ty milenki, szczo pohladaiesz
Na moi slozki welmi czastenko.
Sama to znaio (sic) twoie serdenko,
Szczoz mne miłszaia smerti (sic) bez muki.
Wolełab zaraz w tiaszkie ruki,
Niż na woroha szczo raz pohledaty¹⁾,
Szczoz raz na nieho tiaszko wzdychati.
Wspomozy, Boże, moje serdenko,
Szczozb ne wzdychało welmi tiazenko.
Baczu, szczo miło (sic) o mene ne dbaie,
Tak mi sie widit, szczo inszuiu maie.
(99) Zoszli, Boze, hradowuiu tuczu,
Ubiż borzdo moiu rozlucznicu.
Nechay on znaie, za szczo Boh zabiw,
Za moiu prawdu, szczo mene zdradyw.²⁾
Oy, kolib zabył, w tom mene potieszyt.
Nechay moy miłyi z ynnoie ne tieszyt.
Ia bym za toie dała chwału Bohu,
Szczozb mene w tom potieszyw nebohu.

25. Duma.

Oy, ne stoiu pod okno(m),
Ne kiwaiu kołpakom,
Kołpaczonka ne wnesesz,
Sam mołody ne teczesz.
Siuda wil, tuda wil,
Do miłoie dewet mil,
Desiataia doroha
Do samaho poroha.

¹⁾ Зпазы: pohledati. ²⁾ Зпазы: zdradiw.

Zaswieti luzynu,
Osmotry diwczynu.
Oy, u koho se udała (se),
Oy, u koho se udała,
Czy u popa, czy u dieka,
Czy u dobroho iunaka?
(100) Ne wdała se ny w popa, ny w dieka,
Tulko u dobroho iunaka.

26. Piesn: 25.

Nychto mne (sic) ne pohadaie,
Chto swoyho miloho maie.
Moyho nietu hołubonka,
Biedna moia day hołowunka.
Szczu dilati, ne plakati,
Na woroha day narekati,
Szczu odneli mołoczyna,
Choroszeho day czeladina.
Bisaz oni sami maiut,
Chotiaz mene rozluczaiut,
Mne niczoho, im druhoie,
Ne zabyway, serce moie.
Oy, werni sie, ohlani se,
Pryied ko mne, day poradmy se,
Iak worohom odpor dati,
(101) Szczu maiu z nimi dilati.
Toz widisz, szczu newinnaia,
Dolaz mola day neszczasnaia.
Czy ia upieła, czy ia upiła,
Czy chorosze uchodiła,
Za toboiu, moy milenki,
Leta swoje day potratila¹⁾.
Na serdenku tuhu maiu,
Słozkami se obliwaiu.
Dobre radiat, szczob zabyti,
Neszczyroho ne lubiti.
Trudno w sercu ukoiti,
Szczob ieho ne lubiti.

¹⁾ Ci два рядки на маргінесі.

Trudno sercu roskazati,
Szczob o tobie ne dumati.
A chot wižu neszczyroho,
Ne perepru serca moho.

27. Piesn: 26.

Diwczy moie mołodoie,	Nemnohož ia nazbierała,
Choroszo oko twoie	Na miłoho pohledała.
Pod dubinoiu pod zielenoiu.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Oy, dla twoho biłoho lica	Nedaleko reczki
Utratiw ia konia.	Poszli panny po poreczki.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
(102) Oy, dla twoich biłych ru-	Adna druhiu zapytała:
	[czok Czy mnoho nazbierała?
(Zołoty) Utratiw ia złoty łuczok	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	(103) Nemnohož ia nazbierała,
Dla twoich choroszych oczy ¹⁾	Bo na miłoho zdała.
Ne spau ia czotyry noczy.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zielenoiu.	Oy, nedaleko woda, wody,
Oy, dla twoie krasnyie urody	Poszli panny po iahody.
Skakaw neraz czerez wody.	Pod dubinoiu pod zielenoiu.
Pod dubinoiu pod zielenoiu.	Odna druhoie zapytała:
Nedaleko kier z dembiny,	Czy mnoho nazbierała?
Poszli panny po maliny.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	Nemnohož ia nazbierała,
Odna druhiu zapytała:	Bo z milenkim rozmoulała.
A czy mnoho nazbierała?	Pod dubinoiu (sic) pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	

28. Piesn: 27.

Zora zachodit, wieczor blizienko,
Ne s kim howoryti, biedna hołowenko.
Ach, moy spodaru, luby²⁾, milenki,
Prydi do mene, ne masz małonki.
Oy, prydi, prydi, ne czyni zalu,
Iahoda moia, dorohy krysztalu.
Rozmowlu s toboiu słowko werneho³⁾,
(104) Iahodo moia, krasna wi-zenko,

¹⁾ Зраы: oczok. ²⁾ Зраы: lubi. ³⁾ wernenko.

Wypuszczu tebe welmi ranenko,
Iak słonce wzyde, moy hołubenko.
Oy, wypustiwszy, day zaplakala,
Wziawszy za ruczunku, pocałowała.
Po polu chozu, hołosok rozwozu,
Pohukiwaiu, tiaszko wzdychaiu.
Ne hukay, hołubok, u twoy hołuboczyk,
Poletiew że on u wiszniowy sad(i)oczek.
Siw nad rekoiu uwies belone(n)ki,
Pohukiwaie swoje hołubonki.
Pryleti, hołobonku (sic), do mene borzdenko
Potieszy moie smutnoie serdenko.
Ia swoiey hołubonki ne nahlezu se,
Ne hledi chto, proszu, porozimiewaiu se.
Ne chodi tudy, kudy ia chozu,
Ia tobie stezenku perehorozu.
(105) Ne lubi toho, koho ia lublu,
Ia tobie kamieniem hołowu probiu.

29. Piesn: 28.

Kotyt se krysztal po sienożaty¹⁾,
Choczet Laszenko Rusonku wziati.
Oy, ty Laszenko, a ty Rusenka,
Prypała do tebe moia duszenka.
Letieli husi z Bieloie Rusi,
Oy, zamutili wodu Marusi.
Oy, hyla, hyla, hosonki (sic) na staw,
Dobranocz, diwczynyna, ieszcze ia ne spaw.
O, koli ne spaw, ne budesz spati,
Za hodinonku bude switati.
Oy, mati, mati, szerszen u chati,
(106) Iak budet, tak budet, ne daie spati.
Bi(j) ieho, doniu, chot kociuboiu.
Boiu se mati, szczob se ne kaiati.

30. Piesn: 29.

Wczore (sic) była sobotonka,
A sehodne day nedelonka,

¹⁾ Зраау: sienożati.

Na kozaku kozulenka,
Chot tonenka, day ne belenka.

Oy, ne maie kozak sestry, day ni rodiny,
Oy, nekomu kozakowi wyprati rubatki.
Lichoz tobie, kozaczenku¹⁾, molodomu tay ne udawszy sie,
Sedit twoia milenkaia, oy, z ynszymi obniawszy sie.
Nechay sedyt, nechay sedyt, czey ona day nasedyt se.
Pryletel do domonku day na holowu day rozbolil sia.
Bolit mene holowunka, bolyt mene ponisaczaie (sic)²⁾,
Ne uidała holubonka, nini den ni wczora.
Oy, sam ia ne znaiu, day szczo diłati,
Se odbiwszy ruki, nohi, day pokinuti.
Znaiu, oy, boday tebe day nedola pobila,
Oy, czy ia tebe molodenka lubila?
(107) Czy ia byla ne dewczynna, czy iaż byla day ne krasnaia?
Dali mene za neluba, dolaz moja day neszczasnaia.
Oy, boday tebe day tiaszkiy piorun zabiw,
Oy, szczo ty mene molodenkuiu zdradiw.

31. Piesn: 30.

Zołnier idie na Ukrainu, diwczynonce pokloniaie sie.
Ona k niemu ni slowunka, slozonkami se obliwaie sie.
Ne zury se, diwczynonko, szczo ia idu na Ukrainu,
Ne utieszu worozonka, oy, ia tebe day ne pokinu (ia).
Tiesz (sic), mila, piesienkami day dumonkami,
Pokul mene Boh prynese z Ukrainy day s podarkami.
Zelenoie zytko zaty, konople brati,
Prosi Boha, diuczynonko, choczu ia tebe uziati.
Oy, u polu tieczet ryczka ny pereyti, ny perebrysti,
P(o)rosiz Boha, diwczynonka, (108) szczo da na woynie ne za-
Oy, letiela zezulonka z Ukrainy pozyuiuszy (se), [hinuti.
Pryiedzay ze, moy milenki, z Ukrainy, ne zeniuszy se.
Oy, łuhom, oy, łuhom. zelenoiu dubrowoiu,
Nakazaw ia do miloho choc czornoiu day woronui.
Nechay holubonko day do mene prybude,
Uzielaz mene tuzonka, a slozonki (w) mene ne bude.

¹⁾ Справлено: kozaczonku. ²⁾ poniższe czola.

32. Piesn: 31.

Czohoż moje serdenko tiazenko wzdychaie,
Liboz ono na sebe weliki żal maie.
Czohoż moi oczunki smutnenkiie placzut,
Liboz ony na sebe welikiy żal baczat.
Oy, sniw ze sie mine son welmi diwnisienki,
Iak by mene, iak by mene zdradiw, ach moy milusienki.
Iaz bo se toho day ne spodewała,
(109) Szczob iakuu zdradonku od miłoho znała.
Oy, u polu werbonka day ne pochilała,
Ne buy se, Annusiu, ne pokinu ia.
Oy, chot ia poiedu, taki ia wernu sia,
A dla twoho imienia day szczo ty Hanusia.

33. Piesn: 32.

Oy, wzełaz mene welikaia tuha,
Szczu ia ne wizu swoho mił(ho) druha.
Poszłab ia za nim i sledu ne znaiu,
Szczoz ia czyniti biednaia maiu?
Tiaszkoz to moiemu sercu wzdychati,
Szczu ia ne muhu (sic) szczo dnia widati.
Oy, ustanu rano, lahu poznenko,
Tebez ia ne wizu, moje serdenko.
Lahu poznenko, a na zory ustanu,
Na milenkoho nikoli ne zhlanu.
Iak ne tuzyti, dawno ne widawszy,
(110) Ieho lubosti po usiom doznawszy.
Skarzyt sia muszu, hey, na miłoho,
Oy, szczom tak dawno ne widała ieho.
Tohdi sie serce z zalu rozwiaze,
Koli z milenkim utoryti (sic) kaze.
A ty milenki, day koli pobludisz,
Sam ze se z swoim rozumom osudisz.
Budesz innuiu, ne mene lubiti,
Skazu tobie prawdu, bude Boh suditi.

34. Piesn: 33.

Oy, lubiw że ia Marynu, day i wsiu zimiu,
Koli wesna przyszła, Marynu pokinuw.

Oy, howoryła Maryna, podpiwszy:
Ne pokiday, kozaezenku, welmi polubiwszy.
Oy, ia Marynu wiek ne pokinu,
Oy, ia za Marynu day i sam zahinu.
Oy, ty, Maryno, ne naszoho pouku,
Na Marynie soroczenka (111) z czerwonoho szowku.
Oy, ty, Maryno, chorosza dewczynna,
I sedisz i chodisz, hlediet na to miło.
Oy, poszła Maryna u duby po huby,
Oy, strilaz Maryna starenkoiu (sic) mati,
Poczała Marynu prawdonki (prawdonki) pytati:
Oy, ty, Maryna, choroszaia diwczynno,
Czy ty moyho syna welmi polubiła,
W zeleni hay zabludila?
Kolib ia twoyho syna welmi ne lubiła,
Tob ia w hay zeleni ne chodila.

(112)

35. Piesn: 35.¹⁾

Oy, koli ia tobie da neluba była,
Byłož mene ne lubity.
Ty do mene chodysz,
Z rozumonku zwodysz,
Z inszoiu rozmowlaiesz.
Oy, biedonkaž moia da nienowy horszcok day ne kipil yz wodoiu.
Oy, horszaia bida, day ne moy milenki ne howoryt zo mnoiu.
Oy, ia za nim chožu,
Koniczonka wožu,
Nemoczy k serdenku prylehau.
Boday toho syn Boży ne mnożyw,
Kto tyie lubosty zlozyw.
Zlozyło lubosty biloie pachole,
Pered pannami stoie.
Oy, listonki pisze,
Tiaženko wzdysze,
Lubosty wspominaie.
(113) Oy, tyie lubosty
Horszyie nemoczy.

¹⁾ Пісня 34 польська.

Oy, wolu ia chyrety, bolety,
Niż tyie lubosty miety.
Chyrewszy, holewszy taki perebudu.
Lubosty ne zabudu.
Oy, tyie lubosty,
Horszeie nemoczy,
K serdenku prylehaye.
Pusty mene, maty,
Mizy ludy pohulaty,
Nechay ia pohlazu,
Nechay ia obaczu,
Z kim moy miły howoryt?
Oy, koli z toioiu,
Szczu ia ioy ne znaiu,
Spodobi yeho, Boże,
A koli z toioiu,
Day z towarzyszkoiu,
Pobi(j) ioho, Boże.

36. Piesn : 36.

Oy, ulicy, oy, studnicy, mnie po tobie ne chodyty,
Czerniawoie, bielawoie za ruczenku ne wodyty.
Oy, chot ona czerniawaia, takiż ona chytławaia,
Szczu diwczynna bielenkaia, otoż moia kochannaia.
Oy, stanuz ia na kamieniu bielenkimi day nożenkami,
Obierni sie, diwczynonko, z czornimi ocenkami.
Szkoda moiey postelonki, szkoda moiey mołodosty,
Pohubiła leta swoje z lichyuu rabom day u nelubosty.
O, ia u lise ne buła, a u siebie nie kochała sia,
Szkoda moiey mołodosty, szczu hultaiowi dostała sia.
(114) Nie z(d)rodili iahodonki, nie zrodili połuniczonki,
Minuli se żarty moie y poznyie wieczorniczenki.
Y zrodili sie iahodonki, zrodili sie siuniczonki,
Ożenił sie moy milenki, a ia poydu u czerniczonki.
Oy, na lotok woda rynie, a ku lesu ne powernet se,
Choc oczonko uzhlane, a serdenko ne prywiernie se.
Oy, moy milenki, moie serdenko, pohowory ze mnoiu.

37. Piesn: 37.

Postuy, proszu, holubonku, rozmowlu z toboiu,
Koli bude wola Boża, zyt budem z soboiu.
Oy, iak że mi, miy panonku, z toboiu stoiaty,
Maiuż bo ia worozenki, szczo budut brechaty.
A szcze k tomu, moy panonku, teper odiezdzaiesz,
Zmowlat moi worożenki, szczo o mia nie dbaiesz.
Oy, chotiy że ia poiedu, tebe ne zabudu,
Na zlost naszym worożenkom spominaty budu.
Pobij, Boże, worożenki, szczo nam zyczat lichu,
My z soboiu, hołubonku, lubomo (sic) se ticho.
Tot czas swoim worożenkom zawiążem hubu,
Koli z toboiu, lubonku, stanemo do szlubu.

38. Piesn: 38.

(115) Sedyt kozak na koniku day w kobzenku hraie,
Sam sobie prypiewaie:
Oy, wy, bratia mołoycy,
Nakazyte diwonce,
Mołodoi hałonce.
Niechay ona ne tuzyt,
Swoiey kraszy ne tratit,
Bo ia ieie ozmu.
A u swetlicy pry skamnicy w cymbałonki biit,
A użoz moi dewczynonku do szlubu wedut.
Odn wede za ruczonku, a druhomu žal,
A tretemu serce kraiet, szczo lubiw, da ne wziaw.
Nie žal że mnie podateczku, szczo ia darowaw,
Iak žal mne koniczenka, szczo ia zmordowaw.

39. Piesn: 39.

Dolenkaż moia lichaia,
Hołowkaż moia bidnaia,
Ludenki o mne hadaiut,
Pokoiu mne ne daiut.
Chot ia niezoho nie znaiu,
Boh mia, y dumiut ne dumaiu,
(116) Taki ony rozumieut,
Howoryt lichu umeiut.

Na sebe niczoho ne znaiut,
Tylko o ludziach hadaiut,
A ia oddawszy sie Bohu,
Perebudu use worohu!

40. Pieśn: 40.

Zabludyw biel mołodec u tiomnionkom lesie,
U tomnionkom lesie, u czastoy bukowinie.
Prybludyw sie biel mołodec k zielonemu dubie,
Aż na dubie zeżula, a na druhym druhaia.
Oy, zeżula matonko, oy, wywid mene z lisu,
Oy, wywid mene z lisu, z czastoy bukowiny.
Oy, ia wiek swoy kukaiu, z lisa nie buwaiu,
Dorozenki nie znaiu da ny małoye styszki.
Zapłakaw biel mołodec u tiomnonkom lesie, u czastoy bukowinie:
Hołoważ moia biedna, hołowa mołodeckaia.

41. Duma: (1).

Oy, ia mołodaia hgdzie rozum podziela,
Za zołniera za złodzieia samam zachotieła.
Oy, ia rozum mieła, szczo z nim budu zyty,
Biedna moia hołowonko, szczo maiu czynity.
Oy, pozał sie, Boże, moiey mołodosty,
Pohubiłam leła swoie, zyiuczy w żalosty.
(117) Krasa, mołodosc moia, hgdzie sie ty podiela,
Żurbaż mene, niedolenka lichaia zyiela.
Oy, poydu ia w pole, zytko sie płowieie,
Dobra moia hołowonka, szczo nie oszaleie.
Oy, zatiekli oczy rudoiu wodoiu,
Ży(j) że sobie, moy milenki, zo wsieiu biedoiu.

42. Duma: 2.

Oy, stoiała kalinonka w luzie, w luzie,
Każuć moho milenkoho w tuzie, w tuzie.
Oy, wymu ia kalinonku z luha, z luha,
Miniec moho milenkoho tuha, tuha.
Oy, waryła dewczynonka łobodycu
Y posłała milenkoho po wodycu.

Oy, biehom że, moy milenki, biehom, biehom,
Bo przypadec doroženka sniehom, sniehom.
Oy, szczwałom że, moy milenki, szczwałom, szczwałom,
Bo przypadec doroženka kałom, kałom.
Oy, swistom że, moy milenki, swistom, swistom,
Bo przypadec doroženka listom, listom.
(118) Oy, iaz toho da listonka nie boiu sie,
A z toboiu, serce moie, nastoiu sie.
Oy, biehay że, moy milenki, yz wodoiu,
Miła moia rozmowonka yz toboiū.

43. Duma : 3.

Oy, rozwiazaw sie moy czerewiczek na nozie,
Oy, zażurył sie moy milenki w dorozie.
Oy, zawiežu ia swoy czerowiczek na nozie,
Rozweselic sie moy milenki, w dorozie.
Oy, posłuż bo ia sze(s)c koniczenkow, siodmy woz,
A osmoho wozniczenku, szczop (!) przywoz.
Rownay ze, Boże, hory, doliny rownienko,
Pryniesi, Boże, koho ia lublu, borzdienko.
Oy, choc y rano, choc y nie ranenko, nie dbaiu,
Ia swoho hołubonka (po) hołosenku poznaiu.
Oy, pryletieło stado hołubow na moy dwor,
Oy, szczo bielenki, to moy milenki samowtor.

44. Duma : 4.

Oy, stoż ia maiu biednaia dielaty,
Iak że ia maiu nieluba lubenkom zwaty?
(119) Zwawszy lubonkom, serce omdlewa,
Zwawszy nielubom, ludzka obmowa.
Stanu ia w okonce, aż zezulenka,
Kukuiet ona w moich hołowenkach.
Kukuy że, kukuy, moia zezulenka,
Poradz ze ty mnie, moia matenka,
Iak ze ia maiu na swiete zyty,
Iak maiu mołoda wiek korotyty?
Iak że ia maiu tobie radyty,

Koli nie maiesz nikoho, z kim zyty?
Oy, ty nieboho, radz sie druhoho,
Sztob tobie pomoh (z) nieszczastia toho.
Zora zoraie, a ia z nim lahu,
Choc maiu na moim serdenku smahu.
Zora switaie, ia obrnu sie,
Smacznyimi slozami oblewaiu sie.
A on nie znaie, czasto pytaie:
Czoho serdenko ciaszko wzdychaie?
Albo nie znaiesz, czoho pytaiesz,
Siewszy na nobi (sic) mało nadobi.
(120) Boday ni zlosty, iak placzu (sic) toho,
Och, ia żaluiu nieszczast(i)a swoho.
Oy, chotby ia miała skarb nieprzebrany,
Choc ia zasiadu obok yz pany,
Wsio mnie nie miło, wsio mnie nie smaczno,
Az po moim liczenku znaczo.
Day że mi, Boże, nie daty znaty,
Hgdzie moy milenki bude prebywaty,
Umiela bym sie z nim poznawaty,
Iak swoho luba lubonkom zwaty,
Kažu lubomo (sic) loszko tesno zrobity,
Szczoby sie od nieho nie odkotyty.
Teper lozyszczze ze wsioho lysa,
Wykinu nieluba yz nim do bisa.
Smertenko, matenko, wezmiz ty menie,
Nie biery ioho dla wsioho dzieła,
Bo lude skazuć, szto ia dała ziele.
Ludeb skazali szto inszoho.
Niechay że piersza ia umieraiu,
Chot na serdenku žal uznawaiu.

45. Piesn.

Oy, listonkom dorozenka zapala, zapala,
Dawnoz swoho milenkoho widala, widala.
Oy, prylety, hołubonku, do mene, do mene,
(121) Stesknilo sie moje serdenko bez tebe, bez tebe.
Ia do toho day do seho słowunkom, słowunkom,
A do tebe, hołubonku, serdenkom, serdenkom.

Pryletely dwa hołuby na moy dwor, na moy dwor,
Wderily skrylunkami w moy pokoy, w m(oy) pokoy.
Oy, czohoz ty, hołubonku, hukaiesz. hukaiesz,
Czy nad mene milszoy szukaiesz, szukaiesz?
Oy, ne hukay, hołubonku, ne (h)ukay,
A nad mene milszoie ne szukay, ne szukay.
Oy, Bozesz moy, Boze, diiet my sie wse nehoże,
Kolisz ty mene zabudesz, Boze, chtosz mene tay wspomozie.
Druzyna odiedzaiie, pryiatel odstupaie,
Oy, nichtosz myni tay bidnoykomu poradoyki tay ne dodaie.
Пор. Вол. Гнатюк, Хол. спів. Лев. стор. 125.

(122)

46. Duma: 5.¹⁾

(123) Oy, ne kazyz ty, dywczyno, na mene,
Sczo ya noczował noczenku v tebe.
Oy, skazysz ty, dywczyno, na toho,
Sczo ne znaie nikoli nyczoho.
Oy, zostaway ze se, dywczyno, zdorowa,
Oy, prypałaz bo mni na Vkrainu doroha.
Oy, czy ne budez ty, dywczyno, tuzyty,
Koli ya poiedu na Vk(r)ainu słuzyty.
Oy, ne budu, serdenko, ne budu,
Ty za worotonka, ya tebe zabudu.
Oy, ne spodiwał se twoy słuzenka po tobi,
Oy, rozumil ze vn, sczo ty budez w załobi.
Na szoz ya po nim w załoboncy chodyt maiu,
Iak vn mene lubyt, toho, Buh mia, ne znaiu.
Dywczynonko moia, Bohu ia prysiahaiu,
Sczo na cyłom swity tak miloi ne maiu.

47. Ruska.

(124) Anusiu serdenko, palisz moiu duszu,
Sered noczy o pułnocy do tebe pryty muszu.
Triba tobi, moy panonku, welmy diakowaty,
Sczo dla mene newczasonku chcesz podeymaty.
(124) Za szczasliwost newczasonki tey sobi maiu,
Koli twoi Anusienki nozki obeymai.
Panusenku hołubonku, czy maiu wiryty,
Sczo twoie serdenko chocet mni słuzyty?

¹⁾ Відмінним почерком.

Anusienku hołubonko, Bohu prysiahaiu,
Czerez vsi hodynonki o tobi hadaiu.
Tyie v mene, hołubonko, bolszye tuzosty,
Ne spodywaiuczy se od tebe wzaiemnosty.
Proszuz tebe, moy panonku, ne dywuy se tomu,
Koli moje serdenko nalezyt ynszomu.
Ne хочuz ya serdenka od lubonka braty,
Tulko хочuz w łasce twoiey wsiohdy probywaty.
Ne mohuz ya, moy panonku, po wez den zabyty
Twoiey łaski, kotoruius dla mene chotył mity.
Vzesz twoi, Anusienku, nozki obeymaiu,
W dalekuiu storononku sam se oddalaiu.
Bud łaskawa, Anusienku, na słuzonku swoho,
Kotory ty słuzyt bude do zytia swoioho.
Nesy, Boze, moi panonku, w dobru hodynonku,
Day tie, Boze, prywitaty z choroszo(w) zononko(w).

(141)

48. Piesn : 8.

Czoho moje serdęko tiazęko wzdychaie,
Alboz ono na sobi weliki zal maie.
Czohosz moje oczęki smutnenkyi płaczut,
Alboz ony na sobie weliki zal baczut.
Oy, snił se mni sen welmi diwniusienki,
Iak by mene zdradiw, ach, moy milesęki.
Oy, iaz ho se toho y ne spodywała,
(142) Szczob iakuyu zdradonku od miloho miela.
Oy, v polu werbonka day ne pochilaia,
Ne buy se, dywczynno, y ne pokinuz ia.
Oy, chot ze ya odiedu, takiz ia wernu sia
I dla twoho, dywczynno(n)ko, oy, sezo ty Marusia.

49. Piesn : 9.

Szczasliwaia dorozenka, oy, kudy ty przyedzaiesz,
Nieszczasnaia hodynonka, koli mene pokidaiesz.
Ludenkiz o mni hadaiut y pokoyu mni ne daiut,
Takiz oni rozumieut y howoryti vmięyut.
A yaz na toie ne dbaiu,
Iak kochała, tak kochaiu,
I oddawszy seya Bohu,
Perebudu wsych worohuw.

50. Piesn: 10.

Newolasz moia welmi tiazenska, czom ia doli ne maiu,
Ne mohu znaty, w ktoruiiu¹⁾ (sic) milenki obertaiet sia kraiu.
Serdenkoz moie w zalu sie kraie, slozmi sia zaliwaie,
Koli spomenu, gdez moy milenki, och, tiazenko wzdychaiu;
W ktoruy storoni, szco poroblaie, czy inczuiu ne kochaie,
Iesli nie mene, scom ioho lubila, uzo ne zabywaiu (sic)?
Oy, prybud, prybud, moy hołubonku, tam, de twoia milaia,
Prybut chutenko, twoia milenka nech bude weselenka.
(143) Nech se ne tysut moii worohy, szco kazut, pokidaiesz,
Szco bez dolhy czas, moy hołubonku, do mene ne bywai(e)sz.
Prynesy(e), Boze, nepryiatele, ne budut sia smiiaty,
A my sia budem na peresadu worozenomkochaty.

51. Piesn: 11.

Oy, mielaz bo ia towarysonka, teper ioho ne maiu,
Koliz ia sobi iocho zchadaiu, tiazenko wzdychaiu.
Oy, poyduz bo ia do okononka, stanu ia wygladaty,
Oy, czom ne widno, serdenku nudno, com ioho ne widaty?
Oy, de sez podiw, moy hołubonku, od mene molodoy,
Czom ze ty mene z soboiu ne wziau dyuczynonki biednoy?
Wsi hołubonki, wsi diuczynonki, tysit sia z hołubami,
A ia bidnaia y dyuczynonka horkimi slozonkami.

52. Piesn 11 (sic).

Posłuchayte pilno, pros(z)u, A ia odnak pamiat tuii
Dla koho ya wam hołoszu, Ko swym miłym zostawuii,
Zalost moia, kotur²⁾ (sic) maiu, Kotoraiia bude potol trwaty,
Sama skazat, ach, ne znaii. Pokol zbyre zemla maty
Bo wymouit trudno toho, Z toho swieta moloduii.
Koli zbudet kto miloho, Wze na toy czas ne vczuiu.
Iak mne tiazko, szcom pozbyła, (144) Ach, milosty, kotoraiia buła,
Lebz (sic) nechay bym ia ne zyła. Czos me (z) swietom rozluczyla?

35. Piesn: 12.

Kazala mni dyuczynonka y do sebe pryti,
Koli bude hodynonka siomaia na noc byti.

¹⁾ w ktorum ²⁾ kotru.

Oy, ia prysou do yei, ona spit, ne czuie,
Nechay sobi z milym Bohom zdorowa noczuie.
Dyuczynonko hołubonko, pustys mia do sebe,
Alboz ty mni dorozenku vkazy od sebe.
Iak ia tebe ne znała, tak ne chocu znaty,
Oy, ne buduz bo ia tobi dorohi kazaty.
Zal se, Boze, neboraka, szco darmo prychodyu,
Sukmanonku pokalał, czobotonki zbrodyu.

54. Piesn: 13.

Spomozy, Boze, moie serdenko,
Nechay ne płace szco den horenko,
Nechay ne tuzyt, szco od woroha
Terpit biednaia szco den dla Boha.
Iz szco za zytie, koli neluba,
Tiaszkoz, moiemu serdenku zhuba.
Nechay z milenkim den perebudu,
Mocho (sic) nesciastia czy ne zabudu.
(145) Dez ty zabiechła (sic), smiertenko, ninie,
Czomu zdorowie moie ne chyne?
Czom moich oczek ne zawieriaiesz?
Lubo ia maiu, szco pogladaiesz
Na moie slozki welmi horenko.
Samoz to znaiesz, moie serdenko.
Wolilab zazyt tiazkoi muki,
Szco mne milszaya smiert bez muki,
Niz nesczasnaia toho dozdaty.
Z nelubym sercom wiek korotaty.
Oy, chore (sic) moie, schnu ia gliadiaczy,
Koli ne mohu szco den wydaty.
Na szco widaty maiesz czastenko,
Koli plywaie twoie serdenko
W slozkach horenkich, lepiey zabyty,
Mene moloduui ne zawodyty.
Buh bude na pomoc koznu chodynu (sic),
Ia tebe sloukom dobrym ne minu.
Zyy zdorou yz tym; szco nalichaie (sic),
Moie serdenko insoho maie.

(146)

55. Piesn: 15.¹⁾

Pryszou do mene luby towarysz:
Szczu ty, diuczynonko, na weczeru warysz?
Waru ia, waru krup day rosadu
Moim worozenkom na peresadu.
Treszkay sie, pukay sie, dydczy woroze,
A moy milenki, Boh mia, w dorozie.
Skazaliz bo mni dobryye lude,
Sczo moy milenki na nedielu bude.
Oy, bude, bude do mohu (sic) boku,
Choczet mie wziaty vze w siem roku.

56. Piesn: 16.

Tiekut ryczenki, szumiat dubrowy,
Buh toie wiedaie, moy czy zdorowy.
(147) Ani stezenki ni dorozenki,
Oy, poslaz by ya do susiedonki,
Szczob wona mene day poradila,
Chde (sic) ya milenkoho swoioho obaczyla.
Duniko, dumonko, czym poszybaiesz,
Czemuz bo ty mnie wiesty ne daiesz,
Chde moy milenki bude noczowaty?
Tohdyb ia biehla na wsie noczononki,
Na usie²⁾ noczenku k moiomu holubonku.
Na uschodu slonca zora switaie,
Woroh sercu memu tuhu zadaie.
Da uzez wisenki czas osczypaty,
Moim worozenkom czas perestaty.
Treskay sie, pukay sie, dydczy woroze,
Iak chniew (sic), tak laska twoia ne zmoze.
Koho ya lublu, lubity budu,
Lubiaczy yoho, vse perebudu. Amen.

57. Piesn: 17.

Oy, yszol ia mimo twoy dwor, tay dywczynonko moia,
Oy, zaczul ya twoy holosok, tay holubonko moia.

¹⁾ 14 польська. ²⁾ Na usiu.

Tebe matonka laie tay i mene proklinaie,
(148) Tebe matonka laie, mene zle wspominaie.
Ne zurysz sie, dywczynonko, perebudesz ty toie,
A ia budu twoy słuženka za vtrapienie twoie.
Mnoho maiuczy bydonki perebywały lichu,
Koli mnoho hryzotonki od mey matonki tycho.
Dywczynonko milenkaia, toiesz y mene suszyt,
Koli tobi me serdenko tay w obmowonkach słuzyt.
Tut starszyi zabraniaiat, tut do tebe oskarzaiut,
Iak bym ty niewierne służył, boday by mie Buh ne mnożył.

58. Piesn: 18.

Oy, dobranocz, tay czy czuiesz,
Oy, s kim ze ty siuiu noczenku noczuiesz?
Ne spluz bo ia tay horuiu,
Koli tebe blisko sebe, o, ne czuiu.
Ne zabyway ze ty mene,
Prybyway ze, moy milenki, tay do mene.
Iak do tebe prybywały,
Budut tebe worozenki obmawłaty.
Iaz o toie tay ne dbaiu,
Koli tebe, waszeci, serce moie, prywitaiu.

59. Piesn: 19.

(149) Oy, ty lise, oy, ty lise nedobore,
Proszusz tebe, iak sam sebe,
Pustysz mene czeresz (sic) sebe
Z malenkoiu otawoiu,
Z welikoiu zdobyceiu,
Z choroszeiu Turkineiu.
Oy, ne puhay, oy, ne puhay, puhaczenku,
Oy, ne puchay (sic), puhaczenku,
W tym zelonym bayraczenku.
Oy, iak ze mni, oy, iak ze mni ne puhaty,
Z malenkimi dytonkami, z welikimi syrotami.

(151)

60. Piesn: 23.¹⁾

Ze moy milenki, moy choroszenki konika sidlaie,
Na Vkrainonku po druzynonku sam sia wyprawlaie.

¹⁾ Пісні 20, 21, 22 польські.

Ia postelenku swomu hołubonku miachko peresłała,
Wstała ranenka, szop sia chutenko z milym powidała.
Nocono naspanie, den rozmyslanie, a serce sia smutyt,
Prydy, milenki, moy choroszenki, choc nasz (sic) lude vdiat (sic).
Wychoworyty (sic), swietu mutyty, ia o to ne dbaiu,
Bo chorozszoho y rozumnocho (sic) sobi druha (sic) maiu.

61. Piesn: 24.

A szosz za zyty, koli ne lubo,
Tiaszkasz moiemu serdenku zchuba (sic),
(153) Koli ne wizu, kochom (sic) lubiła,
Tiaszkosty serca swoje rozluczyla.
Iak rozluczone serce zostalo,
Nicyiey potychy ni w czym nie znało.
Owszem zo wszych storon worohy zyły,
Szo peret tymi przyatelmi byly.
A ty, moy Boze, ne kar za toie,
Ieno sie zmiluy nad syrotoi.
Dopusty smerty, wsioho pozbude,
A (z) swoim sercom zluczono bude.

62.¹⁾

Krasna v pani vroda,
Choroszaia, mołoda,
A yey muz star, nedusz, pudimo²⁾ do chaty,
Szob wesola pani buła, budem zabawlaty.
Pomahay Boh, boroda,
A hde zunka mołoda?
Lesz tycho na lichu, bo welmi stohnaiesz,
Weselity mołoduii nam pereszkaiaiesz.
Koli chcesz stohnaty, wolisz wyty z s chaty,
Tam, didu, na bidu budesz narikaty.
My za twoiu duszu Boha budemo prochaty.
(154) Z dida dusza wychodyt,
Krasna pani prychodyt.

¹⁾ Вписано на незаписуваній аразу половині сторони иншою рукою.

²⁾ Чи: prodimo.

Choroszaia wdowa pozbyła staroho.
Lubyz teper, molodaia zunko, molodoho. Amen.

(161)

63. Piesn: 33.¹⁾

Dywczyonko hołubonko, bilo liczko maiesz,
Oдно, ze mnye mołodomu tuchu (sic) zadawaiesz.
Dywczyonko hołubonko, czorny oczy maiesz,
Oдно, ze mnie mołodomu tuchu zadawaiesz.
Dywczyonko hołubonko, vpałas mi w myśli,
Oy, szco ze ya myw ynszych, y wysly (sic) my z myśli.
Oy, ne chody koło wody, na beresie (sic) pudu,
Nyechay tebe kozak lubyt, ya tebe ne budu.
Oy, ne chody koło wody, yd do moyei chaty,
Kuplu toby garnec medu y horyłki kwarty (sic).
(162) Hulay, hulay, diwczyonko, ne day sye zwodyty,
Kozak duma, zwede z uma, ne bude lubyty.
Oy, koli ya toby ta neluba buła, bylož mene ne lubyty.

(167)

64. Piesn ruska.

Oy, chozuz ya nad berehom, trawonka se zeleneye,
Mysliu sobie, szco bez doli szcaste moye ne krasneye.
Mołodyie moye lita wede diwka nieszczasnaya,
W smutku, w tuze, w narykaniu. azem lidwo szco zywaia.
Hodynami zyrok stanie, nieszczasny den proklinayu,
Koli sobie uwazzayo (sic), szco bidnu doliu ymayu.

65. Pies(n) ruska.

Czy ia tobe ne kazala (na tim urываєть ся).

(168) Na berzėku (sic) stoiała,

Biely nozėnki vmywała.

Moie nozėnki bilenki,

Komuz budete milenki?

Iesli lubomu, prywerny chutenko,

A nelubomu, oddali serdenko.

Na berezenku stoiała, stoiała,

Swoho miłochu czekała:

Oy, prybud, prybut chutenko,

Rozwe(se)li smutne serdenko;

¹⁾ Писні 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 польські.

Scio po wsze czasy bywało,
Az tebe, miły, dozdała.
Czołom, milenki, cz(y) zdorow,
Czy wzo (sic) ty mene ne zabyw?
A ia po tobi tuzyla,
Sczo widomos(t)y ne myła.
Dobra chwylenka prypała,
Sczo milenkocho widała.
Czołom, lubonko, ne dumay,
Mene wernocho (sic) ne zabyway.
Oy, ia o tobe duma(na)ła,
Vsy noczonki ne spała. Koniec.

66.

Czy ia tobe ne kazała, czy ne ochoryła (sic),
Ne yty było na Samaryn, scob ia ne tuzyla.
Oy, dzen, dzen nay wez den, oy, chuc, chuc na wsio nocz.
Czy ia tobe ne mowiła, ne bery Wołoski,
A Wołoski biły nuszki, czerwone panczoski.
Oy, dzen, dzen nay wez den, oy, chuc, chuc na wsiuchu (sic) nocz.
Czy wsy tyjy sady czwitut, szco rozwiwaiut se,
(169) Czy vse tyie wenczeiut sze, szco zalycaiut se?
Oy, dzen, dzen na wesz den, oy, chuc, chuc na wsiuyiu nocz.
Czy ia tobe ne muwiła, ty pochanski (sic) synu,
Ne weru ya twey lubosty, naradysz nowinu.
Oy, dzen, dzen na uwes den, oy, chuc, chuc na wsiuiu nucz. Amen.¹⁾

67.

Oy, chodyła diwczynonka po berezenkowi,
Vkazala bilu nusku (sic) day kozaczonkowi.
Ia no²⁾ (sic) od(n)em berezenku, ty na druchym (sic) stoisz,
Pereplyn ze, kozaczonku, iesli se ne boysz.
A kozak neborak ruskocho (sic) sumnena,
Ne boiau sa zymnoy wody any vtoplenia.
A diwka złodiyka kozakom zwodila,
Iak kozaka obaczyła, z oczu mu se skryła.
Postoy, diwko, ne wtykay, ia tebe dochoniu (sic),
A vz(i)awszy za ruczenku, powedu iak swoiu. Koniec.

¹⁾ Зраау: Koniec. ²⁾ na.

68.¹⁾

Da ne masz moho chomuta, ne masz moho łamca (sic),
Ne masz moho milenkoho, ne masz y kochanca.
Hniewała sie dzieuczyna, ia nie uiedau o tym,
O, moy miły hniewoszu, day szoz było potym?
Serce psujesz humoronkom, a oczy slozami,
Oy, czomuz ty welmy bas sie (sic), nie pustysz z wiirami?
Buynosc moia day zartunki z toboiu bywali,
Niechay skazut dni, noczunki, kotory, oh, nie spali.
Oy, miłaiia rozmowunka nam była z soboiu,
Czy ia koli poswaryu sie, czy hniewau z toboiu?
Odiezdzaui, w sercu maju day załosc po tobie,
Błohosłau ze moje serce, a ia wzaiem tobie. R. Szpik (?).

¹⁾ На окладинці.

Нові тексти різдвяних і великодних вірш-орацій.

Початки звичаю виголошувати на Різдво та Великдень привітні вірші прийшли на Україну з заходу разом з учителями, які в західній Європі добували освіту. Сей звичай на українській території, передусім у нинішній Галичані, треба датувати дещо скорше, ніж маємо друкований його пам'ятник у львівськiм друці 1616 р. Пам'я. Берниди п. з. „На Рождество Господа Бога и Спаса нашего Иисуса Христа вѣршѣ для утѣхи православнымъ Христіаномъ“. Подати історію сього звичаю, змалювати ступневий розвій різдвяної і великодної вірші що до її будови, мови, тону та змісту від нескладних початкових віршованих виробів до гарних формою і змістом гумористичних вірш, які зв'язують історики нашої літератури з народженням нового періоду, було би пожадане і для історії нашого мивулого побутового життя і кинуло би тут і там ясний промінчик у мало досліджену історію нашої старої літератури, передусім віршевої, гумористичної.

Здаєть ся, що до такої історії ще досить далеко. Передусім не зібраний потрібний матеріял на українськiм ґрунті, а по друге навіть зібраного матеріялу не розсліджено в звязи з аналогічними появами у західно-європейських народів. Думаю, що з сих двох причин головню (є ще й інші) повстало так багато суперечних і ріжних думок у статях і замітках про різдвяні і великодні вірші. Бажаючи бодай новим матеріялом прпслужити ся на, разі нашим дослідникам, подаю отсе тексти збірки різдвяних і великодних вірш-орацій з ру-

копійній колекції А. Петрушевича в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові.

Тексти під чч. 1—17, 33—45 походять з рукописи № 213, під чч. 18—28, 46—55 з рукописи № 212, під чч. 29—31, 56 з рукописи № 102, а тексти під ч. 57 і 58 з рукописи № 233. Вірша під ч. 34 має дату: 19 січня 1730.¹⁾ Цілий збірник № 213 не пізнійший половини XVIII в. Частина вірш зі збірника № 212 се останки довшого діяльогу. При чвелах 46—48 виразно зазначено „отрокъ“, а текст під ч. 53 кінчить ся ось як :

Отожъ той Актъ вамъ нынѣ залцаемъ,
Абвстесея забавили, о тоє васъ упрашаемъ.
А затимъ нынѣ прошу, перебачайте,
А ви, музици, весело заспѣвайте.

Не позбавлена цікавості й згадка про виступ „на театру“ (ч. 43).

Тексти під ч. 32 і 59 вибрані з двох рукописей, описаних далі в додатку до статі „З культурного життя старої України“; вірша на Різдво походять з співаника № 10 (16), а вірша на Великдень з співаника № 9 (566).

Текст під ч. 17 тільки з боку підходить до вірш, які зібрані ось тут разом, а які також дещо інтересного дають для історика нашої мови.

Що тикаєть ся видання отсих текстів, розвязую титли та вводжу настрічні букви в ряди, не зазначаючи навіть того ніякими скобками, як поступив я з аналогічними текстами в ХCVI т. „Записок“. Відповідно до такої вихідної точки заступлені букви: ы через я, њ й оу через у, ѿ через о, а ѿ через от, а так само управильною уживанне великих і малих букв. Інтерпункція моя. Свої доповнення або зайве означую скобками. Всякі інші відступлення від тексту оригіналу зазначаю у примітках.

¹⁾ З школярської рукописи XVIII в., переданої д. Б. Заклинським для бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка, надрукував др. Франко „Псалмъ на рождество Ісусъ Христово“, зложений 1738 р. в праці „До історії українського вертепа XVIII в.“ (стор. 76—79).

№ 1.

(15 обор.) От юж и я пан Ивах
Васкочлем на столецъ як птах.
Не протвѣтсея, панове, що я попод окна вашѣ хожу,
Бо я у писмѣ по колѣна¹⁾ брожу.
Знаю я, що то за книга.
Торколой, знаю, що псалгвра,
И всѣх книг много я знаю,
На котрих так часто хѣба в рок читаю.
Але ви на нас, жовочки, скупили,
Подут вас потѣшати в пеклѣ агтели глухне.
Таку собѣ роскош будете мати,
Една до другои смолюю²⁾ перепливати.
Мовил минѣ один человекъ: ци не лѣшише би тобѣ ся, небораче
[нищій, най(ми)ти йти служити,
Нѣжли у вечѣр и рано попод окна ся волочити?
И я тобѣ буду по пѣвѣ горшка кулешу варити,
А що слушна, и грѣшми платити.
Тилко ти перестан тои школи заживати,
Можеш и лѣшим юристою зостати.
Але, панове, чомус ваш дяк зубами скрегоче³⁾,
Подобно он пити не кулака хоче.

№ 2.

(16) По(ма)гай Богъ, вшм., албо вечер добрый,
На ходого пахолка будте, вшм., шодрий.
Бом усе стратил у турецко(й) войнѣ.
Видите усѣ добре, жем не прийшов вб(р)анний.
Порадте, панове, где бѣся затагнути служити,
Колѣбъ с кѣм цютливим, хочѣи и конѣ водити.
Пришлого дня хлсцѣ мя здѣбли, мовят: ходи до школи,
А если що маеш, провшѣ, пойдешъ от нас⁴⁾ голый.
Я розумѣвѣ, же они мовят, будеш части⁵⁾ воли,
И так з лихом зайшовѣ аж до ихъ школи.
Ажъ якис в кафтанику⁶⁾ дяков кривний еще беа уса,
А пѣдиж, який франтъ лхвѣй, власная покуса,

¹⁾ В рукоп. ро kolina. ²⁾ В рукоп. смолюю.

³⁾ В рукоп. скрегоче. ⁴⁾ В рукоп. нас.

⁵⁾ В рукоп. pasty. ⁶⁾ В рукоп. кафтанику.

Провадат ми якус би слѣпому слацѣну,
А я на тое нѣ мишлю, нѣ ухом не шуну.
А онъ мовит до мене с фуриєю: мовже с фуком¹⁾,
А з одного боку²⁾ кулаком, а з другого стусом.
Потим крикне на хлопцѣ: а дайтеж му з маслом³⁾ кашу,
А я мовлю: чорти драли матѣр вашу.
Написавъ ми першу лацѣну: курпѣса, хокак, робакъ,
А я знаю и без лацѣни⁴⁾, що то ест такъ.
Зыву питае мя: лемѣш, чересло, лопата⁵⁾, весло,
А я неборак мишлю, коби лемѣшка и масло.⁶⁾
Буду добре памятати, як мя шановали,
Бодай ся усѣ тоти поганцѣ з дяком такого дождали.
За рѣк я(к) бов(ем) тои лацѣни мишлюся навчити
Албо и того, що умѣ⁷⁾ добре конѣ и кобила водити.
И ви, панове, если бисте котрий доброго слуги потребовали,
Певне бисте не найшли, хоч бисте из свѣчкою по всему свѣту
А мовтежъ, котрий би слуги щарого потребовал, [шукали.
То зараз зо мною биея пилно сторговаль.
Албо проходѣмся далекъ на господу⁸⁾,
Тамже из собою при гѣрѣвцѣ учинимо (з собою) згоду.

№ 3.

От юж и я, панове, щом ся бил забавиль,
Алем ся пред особи вашѣ барзо пилне ставил.
О школних речах рад бим вам повѣсти,
Але вам здорова кажучи, хочет ми ся исти.
О тое вас напomiнаю, корчми не забувайте,
Если Дудка у церквѣ ест, то з собою его затягайте.
Бо то утѣха цѣла, коли музики учить,
А пришовши до церкви, то свѣчки не купит.
А котрий хочъ купит, з годвну гадае по тихо
И мислячи, мовит: либой мя до тои церкви занесло ляхо.
А вжеж до тои церкви нѣколи не буду ходити,
Волѣвъ бим бувъ и за той шеляг тютюну купити.

¹⁾ В рукоп. с фуком. ²⁾ В рукоп. боки.

³⁾ В рукоп. masłom. ⁴⁾ В рукоп. лацѣну.

⁵⁾ В рукоп. лопата. ⁶⁾ В рукоп. masło.

⁷⁾ В рукоп. умѣ. ⁸⁾ В рукоп. gospodu.

Бо тютюном не один от сердца плягу¹⁾ изганае,
А коли пол наще власне, як и кусня хлѣба в губѣ не мае.
(17) Але я тую рѣчь на инший час зоставую,
А о школних речах вш. ознаймую.
Такая ми ся пригода стала,
Котрая еще на мене нѣгди не бивала.²⁾
Справилом бил собѣ хороший даламан,
А коли ся бувало в него уберу, то хожу як пан.³⁾
Локот по шелюгу, а еще тонкимъ едвабомъ ушита,
Куда бися зкруз ню подвивив, то рѣдким вѣтро(м) подшита.
Петлицѣ з ледом, з морозом оздоблено,
А спѣдокъ дрижаном слѣчне украшено.
Котрий мя даламан и кравцѣ много коштовали,
Также мя ести в тим даламанѣ часто видали.
Але вже есте мнѣ чомус и хлѣба не хотѣли давати,
Неодви ми мовилъ: ой, маеш ти дорогие шати.
А я той даламан под пѣчь бил сховалъ,
Злодѣй, подкопавшися, даламан укравъ.
Ужеж би я о той даламан не дбавъ,
Тилко бѣда, що Господь нам у школѣ зимно давъ.
Въ одной шатѣ трудно ся загрѣти,
Бо дяк в печи лежит и нам нѣгде ся⁴⁾ подѣти.
По старому чомус мя щастя завжди навѣжае,
А на урочистое свято все мя спотикае.
Так мя тепер една бялоглова⁵⁾ ошукала,
Щом си бил потравъ приготвил, то порозливала:
Борцѣ из гвоздиками, бураки з лоем,
Сухарѣ поцвилѣ, горох с пастернакомъ,
Мясо тлустое с тертим макомъ
И много било розних присмаковъ.
(обор.) Прийду с церкви, хочу тих потравъ зажити,
Аж она мовит: не садися, пане брате, нѣщо на стѣвѣ положить.
Такъ то нам бѣдним нищим щастя не маш,
В карти грати не вмѣю, мушу мовити: паш.
Просим вас, п(анове), ласкави на нас бувайте,
А чия би ласка, и цѣлий хлѣбъ дайте.

¹⁾ В рукоп. рлагу. ²⁾ В рукоп. нѣгdy не bywała.

³⁾ В рукоп. Pan. ⁴⁾ В рукоп. нѣгдеси.

⁵⁾ В рукоп. бялоглова.

№ 4. Отрокомъ.

Великий и неносный плачь во Вифлеемѣ стался¹⁾,
Гди Ирод на Христа Збавителя ступовал.²⁾
Росказалъ жолнѣром своимъ ити у повѣти,
Шукати Христа и губити маленьке дѣти.
Где тии немилостивне тиранове,
Росказаню его чинячи задоситъ поганове,
Жадной и наименшой дитинцѣ не фолговали³⁾,
Але вѣхъ заровно срогою⁴⁾ смертю карали.
Еднихъ копіями пробивали, а другихъ стинали,
Иныхъ роцибали и конми топтали.
Тамъ матки бѣднии свои шии подставляли,
За дѣточки свои онихъ катѣвъ слезне прохали.
Лечь тиранове на прозбу ихъ не уважали,
Отъ персий матернихъ дѣти маленьке отрывали.
Дѣ тысящъ згубили маленькихъ дѣтокъ,
А в двухъ лѣтахъ будучихъ и пултора лѣтокъ.

№ 5.

(18) Потезностъ вижу преславную,
Отъ вѣка нѣгди⁵⁾ невиданную.
Изъ убогого хлѣва, яскинѣ
Богъ возлюбилъ собѣ нынѣ.
І Марію, чистую Дѣвицу,
Вмѣсто херувимовъ столицу.
Подлне а нѣкчемные ясли,
С котрыхъ ся нѣмне бидлята пасли,
Учинилъ собѣ умѣстилище
И ровное небу освятилище.
Все то самъ Христосъ, якъ хочетъ, справуе,
Небомъ и землею, якъ хочетъ, керуе.
Его тежъ хвалячи, величаймо,
А пѣснь ему вдячную царе заспѣваймо.

№ 6.

Звичай тии з давнихъ школяровъ бували,
Же по вѣршахъ коляды ся упоминали.

1) В рукоп. стался. 2) В рукоп. stupował.

3) В рук. фолговали. 4) В рук. срогою. 5) В рук. нѣгdy.

Чого и ми не хочачи понехати,
Мусимся к милостям вашим утѣкати,
Бисте нас чимколвекъ подаривали,
Бисмо охотне за ва(с) Бога прохали.
И будем у церквѣ голосно спѣвати,
Аж стѣни церковнии будутся розлѣгати.

№ 7.

(обор.) Любо то я мало що вмѣю,
А предця, щом витовкѣ, то и розумѣю.
Южъ бим я и много дотыхчас того писма знавѣ,
Коли би ми дякѣ частенко исти дававѣ.
Але часом два рази або раз
И ддятого ми в серцу на дяка уражѣ.
И так з лиха голова дурѣе,
Хочъ нерада душа, та говѣе.
И через непоневолние пости
Посхли у минѣ жили и кости.
Правда, часом рад дяк шцре дати,
Тилко бѣда, же нѣ вѣтки взяти.
Бо з вѣршем з двадцят хат обѣгну, мало що достану,
А прийшовши до школи, ледво дяка в души живого зостану.
Бо яки(й) такий бѣжит з губою як с холявою до горщати,
Ажъ на остатку нѣщо и минѣ посербати.
И так они у мене з горщатокѣ деруть,
Власне якъ пси¹⁾ стерво и рвуть.
Але коли би Богъ давъ весни дочекати,
Мушуся с тими поганцями пожегнати.
А коли ся буду з ними розлучати,
Буду васъ усѣхъ парафѣан на бенкет прохати.

№ 8.²⁾

(19) Пана отче и пань матусю³⁾,
Щом ся навчила, повѣсти мушу.
Христос Богъ нас нынѣ ся раждаеть,
Царство небесное нам обѣщаеть.
Котрого я вам зичу доступити
И в нем на вѣки Бога хвалити.

1) В рукоп. ψд. 2) Согка. 3) В рукоп. Matusiu.

№ 9.¹⁾

Пане отче, родичу мой зацний,
Я найнижший подножокъ твой власний
Пред тобою нынѣ упадаю
І святи хвалебними поздоровляю,
Котріе в радости опроважай,
А мене в ласцѣ своей май (албо ховай).

№ 10.

Христосе раждається,	Вѣрних побужають,
Твар обновляється,	Аби ви спод ²⁾ з ними
Анггели спѣвають,	Рожденаго хвалили.

№ 11.

Веселится свѣтъ увес	И ми теж веселѣмся,
Богу рожденному днес.	Рожденному поклонѣмся.

№ 12.

(об.) Нынѣ ся родит Спаситель,	Смирну, золото и ливан.
Всеуму свѣту откупитель,	Он вдячне принял яко пан,
С Пречистой Маріи Панны ³⁾	Дарми тих царей не гордилъ,
В темной бидлячой стайни,	А за то им нагородилъ,
Где царѣ к нему приходят	Царство вѣчное даровалъ,
И трон дари приносятъ,	Котрое с початку зготовалъ.

№ 13.

Христосе раждається, я вам колядую,
А рождеством Христовим пенкне вѣ(в)чую.⁴⁾
Рад бим вам щоколвекъ застѣвати,
Але бо в нашой школѣ мало що доброго чувати.
Хвала Богу, маемсе все хандого,
Ест що исти и пивти, иногдѣ нѣчого.
Але вижу, же ви собѣ подвеселили,
З ласки Божой наилися и напили.
О, неборакъ, на другом и пояе трѣщитъ,
Абож немалий в собѣ брух тягар тѣщит.

1) Syn. 2) В рукоп. pol. 3) В рукоп. Panny.

4) В рукоп. рієкне, а над ч надписано ш.

Натасовался другий галушокъ як соли мажку,
(20) Шлюбую, не завѣз би и верхоблюд у васажку.
Другий с ковбасами тѣсно намостилъ,
Власне як тепер з Гдаиска¹⁾ пригостилъ.
В другой тепер стоиѣ брѣх за камѣн лою,
Ба коли би еще трохи облѣпив смолою,
Не пробила²⁾ би дѣловая куля,
Хочай би була як волоская дуля.
Не перестерѣгавъ другий и полѣтики,
Але разом у рот клавъ мяса по три штуки.
Онѣ ся ради того дочекали,
Сербаючи з миски, и не оддыхали.
Досиѣ, мовит, ти бѣду було терпѣти,
Треба калацѣю давнюю спомнѣти,
Бо через той пост на дзѣру люде пропали.
Коли би люде болше вдали!
Ба и сѣгости позбили от нещасного дчуру,
Власне якби бувъ въ Москвѣ на калавѣру.
А тепер з ласки Божой, дочекавши свят,
Як предѣм, мориги тѣло опят.
Другий мовит, богме, буду исти, аж распережуся,
Бо яж нѣкого, авѣ попа не стережуся.
Веѣ дни заспол як пятниця, так недѣля
Годитеся исти и пахати усякого зѣля.
Вложил на себе другий шумную мисюрку,
Але в тоей знайшов би негодную звѣрку.
(оборот.) Укохавъ як сорочое гнѣздо чуприну,
Глянтеж на мою як на медвежу шкуратину.
Пойдѣте ви, п(анове), свои сѣножати косити,
Час би юж школьные звѣрки на отаву пустити.
Ба бѣда з ними, вже чомус и подичѣли,
Ба и до оборѣ ходити не схотѣли.
А коли ся збѣгают от тут як в лѣсок у чуприну,
То юж несут добре знати на злую годину.
Як же почнут бѣгати так, як по дубинѣ,
А бѣгаючи рикают псками як свинѣ.

1) В рукоп. Gdanska.

2) В рукоп. бробила.

Такая роскош наша, вуши нас идят, гвиди помагают,
А блихи як козаки вискакають.
Панове, якъ мя вкуспла вош една у груди,
Азъ мя заболѣло всюди.
Але по старому неласкавим на нас глядите окомъ,
Дяковъ держите власне як нарокомъ.
Приходят свята албо вже и настали,
Принамнѣ бисте нам хоч по грошу дали.
Сами ся, вижу, добре шануете,
Един другому порося на свята даруете.
Носите вечерѣ от кума до кума,
А гди би до школы хто принѣс, нема у вас розума.
Але вам гди ся трафит, нас не забувайте,
Книшами и перогами и нас осѣдлайте.
Жонкам своим наказуйте, би нас на умѣ пилно мали,
Подчас и молоком з банки доливали.
И ми будем за вас Бога щире просити,
А поживившиися кашѣ з молоком, каждому послужити.

№ 14.

(43 обор.) Христос воскрес, ба, правда, народився,
Не дивуйтєся, п(анове), щом помилився,
Бо часом чловеку фрасунок голову сушитѣ,
Розумъ заворочает, здорова мучитѣ.
Спомнѣлем собѣ, яких то бѣд школа приймаєт
И хто в ней для науки нензи коштує.
Ба чомус¹⁾ моя чуприна як кручѣ в гору встала,
Тѣу, пек, либой на вѣтер, бодай процала.
Ба чомус ми ся и черево одуло,
Либой тут празник у когос почуло.
(44) Ой, смѣйтєся, як хочете, бо вам, вижу, смѣхъ,
А коли би котрий давъ сѣрачину хоч як мѣх.
А хочай би котрий давъ шеляжину,
А чей би собѣ припрятав хоч на злую сукманину.
Приходят свята албо ю(ж) настали,
Принаймнѣ бисте нам хочъ по грошу дали.
Такий же бабам под час шлют и пироги,
А до нашой школы либой не знают дороги.

¹⁾ В рукоп. чомус^е.

А нуно їди ся вам трафит с пирогами, и нас не забувайте,
А дороги до нашей школи добре ся питайте.
И еще вам щос хотїлем уповїсти до скутку,
Тилко ви то майте у своим розсудку.
Мав ем шату дорогую, щом ен сїм лїтъ латавъ,
Якъ жем пришов до вашего мїста, том ен подравъ.
И мав ем штави, щом их пул року латавъ,
И так наш пан дяк прибравъ та их у мене украв.
Я неборак у штанах добрих хотївъ пїйти на вечїрн(и)цї,
А наш пан дяк, приоздобившися у моих штанах, пойшов до
[молодицї.¹⁾

И юж вижу, же межи вами тяжко ся заратовати,
Хиба мушу в иншї краи вандровати.
Ось дивїтся, п(анове), який на мнї кожух,
Власне як у Спасовъ пост подраний лопухъ.
Надувся як доробило, що в нем сидят явочки,
Власне як в ямї ис пїрям бочки.
Егей виправа, виправа власне як лубъ,
Тилко, що не до строю краюно, власне як чернечий кублук.
И от з лихом ему, якъ лїзе до купи,
Власне як руно козяче, коли вкинут до ступи.
(обор.) Але петреба би его полатати,
Коли би тилко едвабу достати.
Бо шкода би его шити нитками, хиба купити валовини,
Сфримарчивъ бим его межи купцями, не баввши и години
И усїх бим вас на могорич великий запросївъ.
Хочъ бим цїлий лабець з него пропївъ,
Не жаловав бим вас пошановати
И ведлуг приятелства уконтентовати: Дух.

№ 15.

Христос воскрес, щаслива година,
Благословеная ковбаса и солонина.
А порося до сокола бїся ровнало,
Бо коби крила мало, то би поїд небеса лїтало.
Так ем того дознавъ,
Їдим печеню и ковбасу и порося добре затинав.

¹⁾ В рукоп. *mołoduci*.

И тая мя тая ковбаса розибрала,
Ажъ мя матуся водою отливала.
И мовит: синку, еще борщяку навару,
А по хребту добре кием у ребру.
Вчорам билъ пойшов тилко под едно окно спѣвати,
А отой чловѣкъ почав на мене з собаками гукати:
А улю, люлю, ловѣт котюжого сина,
Коби поймати, добра у него чуприна.
А я неборакъ широко ногами ступаю,
А иншим ницим неборакам голосом подаю:
Утѣкайте подалеку тои хати,
Бо той чловекъ з псами¹⁾ и киемъ хочет нас забѣгати.
Я кричу, а он мя кием стал загрѣвати,
(45) Мусѣлем, п(анове), на дорозѣ легчи отпочивати.
Гвалтъ, гвалтъ, люде добрѣ, ратуйте
Або мя старою солониною шмаруйте.
Прошу вас, панове, до доктора мя дайте,
А чей бим до зд(оро)вя пришовъ, кашѣ з молоком присилайте.

№ 16.

(48) Витай, Адаме, отче всего свѣта,
Витай, Створителю, во кончину лѣта.
С Пречистой Панин²⁾ без отца рожденный,
Тис един от грѣховъ свободенный,
Христос, сынъ Божий, рече ко Адаму,
Вступивши во адскую глубокую яму:
Давнос ся видѣлъ во раю со мною,
Смерть нас била розлучила с тобою.
Лечъ ти причина и всѣх смерти,
Для тебе умусѣлем на крижу³⁾ умерти.
Рукою взялес овоц заказаний,
Рукою Божією прето естес и скараний.
Тераз же Христос всталъ з своим бозствомъ,
Тебе, Адаме, оживилъ и(з) всѣмъ твоим мнозствомъ
И дает ти потом от руки своен
И берет тя пилно до отчизни своен.
О мощная твоя, звѣтяжцо, рука,
Гдис спаслъ еси всякаго чловека.

¹⁾ В рукоп. ψами. ²⁾ В рукоп. кижѣ. ³⁾ В рукоп. Ранпу.

(оор.) Ого и вш. Христа воскресшаго гоине хвалѣте,
Горливымъ сердцемъ умолюте.

Тое я вамъ уповѣдаю,

А о коляду и грожу и прошу васъ, припоминаю.

№ 17.

(69) Псаломъ¹⁾ утѣшний на рождество.

Гой, гой, садмо вколо а весело

Заспѣваймо, вихваляймо

Бога рожденаго,

В яслехъ положенаго. 2.

Гой, гой, Панна Сына повиваетъ

И панною пребиваетъ.

Слѣзная Диянна

Мати есть и Панна. 2.

Гой, гой, арханггели со аггели,

Херувими, серафими

Пѣс(нь) поютъ новую

Ему чистую.

Гой, гой, во вишнихъ слава поюще,

На земл(и) миръ гл(агол)юще.

Богъ вродился

И лежитъ в яскинѣ.

Гой, гой, старий Яцю, пий за працу,

Добрий хлопе, маешъ копе,

Знаешъ ти дорогу,

Веди насъ ко Богу. 2.

Гой, гой, влѣзь на вишѣку, скинувъ кнѣжку,

Максимъ²⁾ дае знати,

Що южъ отговѣвся,

Гди Богъ уродився. 2.

Гой, гой, безъ сусѣда нѣтъ обѣда,

Поживѣмъся, поспѣшѣмъся.

Прийшолъ Богъ изъ неба,

Витатижъ го треба.

Гой, гой, чимъ ся бавишъ, мой товаришъ,

Треба пити, би купити,

Немашъ мѣхоношѣ,

А взявъ къ себѣ грошѣ. 2.

¹⁾ В рукоп. Псаломъ. ²⁾ В рукоп. Маѣимъ.

(об.) Гой, гой, тиж, Гаврилку, пий горѣлку,
А ти, Грицю, дай скляницю,
Наливайте меду,
Есть гроший як леду. 2.

Гой, гой, я заправди люблю завжди¹⁾
Яко матку подостатку
У коршмѣ сидѣти,
Коли е що пити.

Гой, гой, нуно, Юрку, печи курку,
Прудко, Стецку, мели гречку,
Навар(в)мо кашѣ,
Будут исти нашѣ.

Гой, гой, лисий Куба влѣзъ на дуба,
А ти, Бартку, озми картку,
У дуди заграйте,
Хвалу Богу дайте.

Гой, гой, Панько стоить та ся бонть,
А у Стаха нема страха,
Ближше пристуаает,
А в сопѣлку грает. 2.

Гой, гой, кривий Хома сидѣв дома,
Завстѣдався, бо боявся,
Же нема що пити,
Треба всѣх просити. 2.

Гой, гой, хто не хоче пива пити,
Может он дома сидѣти,
А ми вѣймо нинѣ
В щасливой годивѣ²⁾. 2.

№ 18.

(к. 82) Вѣрши розниѣ.

Коториں смутныи, веселѣтес пристойне,
Неволниця, праведниця, тѣштес гойне.
Малии и великии, тутъ пристуѣте,
Со всѣми тутъ кушно коляду примѣте.

¹⁾ В рукоп. завжди.

²⁾ Повнѣйший варіант надрукував з „Хоценського співанника Левицьких“ Вол. Гнатюк у 91 т. „Записок“ (стор. 104—106).

Которій то Пан з високости посилаєть,
Святих з годности, грѣшних с покути примаєть.
Ми тижь заразь всѣх вась вѣвшуємь
От Бога, которого днес проповѣдуємь.
Тому згодне всѣ честь и хвалу отдавайте
И з наименшим поклоном Христа пана витайте.
Не одимѣтеся Христу Богу служити,
Аби и вас сподобилъ съ вишвыми жити.
А за остаток вѣлце вас упрошаемъ,
А святы хвалебными вас поздоровляемъ.

№ 19.

Кроль новий на свѣтъ юж ся випроважаєть,
Богъ вѣчный в тѣлѣ людском ся раждаєть.
Позволяєть цесарь моцній и можній,
Кроль незвитяжоній, кроль валечный,
(В) вѣку своем нескончоный.
(обор.) Потужный естѣ Панъ над всѣми хвалимій,
Богъ слави, кроль над кролями славамий.
Той над всѣми рѣчами, небомъ и землею владѣеть.
Животом и смертію, як сам хочет, справуєть.
Которіи хтокоовекъ естѣ такового стану,
Повиненъ поклон отдати такому пану,
Пану так великому, певне и значному,
Пану всея твари и монарѣ вdachному.
В дом сердечны толко пана всѣ примуйте
И подарки честыны ему офѣру(й)те.
Того теди короля новорожденнаго
Жачу за оборонцу потежнаго,
Которій нехай вамъ в замислах вашихъ допомагаєть,
До королевства, где святив, нехай вась домѣщаєть.
Тое вамъ оглашаемъ, бисте могли знати,
Поздоровляем вас хвалебными святы.

№ 20.

Радуйтеся, дѣти, въ малих лѣтех,
Иеуса шукайте въ бидлятех, яслех.
Иерусалиме, южъ ся весели,
А в палаць свой монарху прими.

Шати жалосніе из себе скидай
И о монарсѣ всего свѣта повѣдай.
Негдис¹⁾ пророкъ Захарія пророковалъ тобѣ
И вси пророци о пресвѣтломъ фебѣ.
Нынѣ юж ся оглядай, що ся южъ стало,
Чудо въ чудесех ся показало.
Чловеком стал панъ всего створеня
Народу людскому на избавленя.
Виходи кождїй на гору високу,
Очи свои ясно възводи къ востоку.
Гляди, зо всѣх сторонѣ пе(ле)гримують²⁾,
З далеких повѣтовъ монарху чують.
Перскіе послове вѣдомость дали,
Бо еще въ яслехъ Христа витали,
За возом небним въ Вифленм ишли
И тамъ радость гойную нашли.

№ 21.

(84) Вѣрши на Рождество Христово.

Чловеколюбець Господь умилосердися,
Для своего Створителя од Дѣви воплотися.
Архаггела до Панны чистѣ посилаеть,
Котрїй вдячне еи „радуйся“ повѣдаеть.
Господь с тобою, Панно чистая, радуйся,
Духъ святїй найде на тя, уготовися.
Од Иякова звѣзда восняеть,
От Израиля Адово повстаеть.
Ото и(с)кона Богъ бѣ в предвѣчности,
От маистату его святого учтивости.
Будь же на вѣкѣ похвален, народженнїй Пане,
Небесных и земнихъ хоровъ велможный Гетмане.
Слушную речъ заправка уважайте,
А Христово Рождество всюда прославляйте.

№ 22.

Невимовная радость свѣту ся зявила,
Гди³⁾ панна чистая сина повила.

¹⁾ В рук. негдис. ²⁾ В рук. негримують. ³⁾ В рук. Гди.

Гдижъ¹⁾ Богу отцу син(у) предъ вѣкъ рожденный,
З Маріи Панны нынѣ свободенный.
(об.) Небеси и земля творецъ природы от сотворена
Примуетъ для нашего волнаго зба(в)леня.
Одворивши небесныя высокіе дери,
На низкость южъ приходитъ аггелскіеми хори.
На которого прістя Христова весело спѣвають,
Слава во вишнихъ Богу оглашаютъ.
Того я вашецѣ жичу и сприяю,
До новорожденнаго Христа вамъ ся причинаю.
През апостоловъ вѣдомость дали,
Гди²⁾ надъ вертепомъ звѣзду показали.
Тому и ми поклонъ отдаваймо,
Христосъ раждается, всѣ заспѣваймо.

№ 23.

О свѣте нашъ прекрасный, кроль всего свѣта,
Вродился монарха во остатніе лѣта.
Чему ся внесли и Бога здумѣвають
И пѣснь в небѣ весело спѣвають,
Даючи славу Богу, нынѣ рожденному,
На томъ падолѣ земномъ, а непостижимому.
(85) Три цари от Персиди поклонъ ему отдаютъ,
Гди³⁾ в (в)богомъ вертепѣ Спасителя оглядаютъ.
Тому и ми нынѣ поклонъ отдаймо,
Христо(с) раждается, миле заспѣва(й)мо.

№ 24.

Посполитіе вѣщковѣ вельвяхъ пановъ,
Стану воеводскаго, ксіонжонтъ³⁾ и гетмановъ
Смотратъ при нарожденю знаковъ, которихъ знаютъ,
Якое маеть бити тсе дитятко⁴⁾, повѣдаютъ.
Заволати було тихъ, би ся присмотрили,
Рождеству кроля неба и землѣ би ся поклонили,
Оповѣдаючи, якое дитя бити маеть,
Которое нынѣ всѣхъ насъ обновляетъ.

¹⁾ В рукоп. Гдижъ. ²⁾ В рукоп. Гди.

³⁾ В рукоп. ксіонжонтъ. ⁴⁾ В рукоп. дит'ко, а надъ тимъ: тятко.

Маемо досить знаковъ, звѣзду од востока,
Которая слышати данна от пророка,
Музику аггелскую, нѣгди¹⁾ неслиханну,
Которая три(м)фуетъ днес своему пану.
Ясно можетъ бити,
Же ся непрости чловекъ рачилъ народити,
З людакою натурою, з бозкою злученны(й),
(об.) Нехъ будетъ от всѣх нас духовне упрошени(й);
Котораго небо и земля отгорнути не може,
Звѣздам оздобне оставивши ложе.
Приходить на землю кроль низкости,
Покой себѣ возлюбивши в панской чистоти.
Которога покою з упримости моей
Зичу вамъ заживати въ обфитости своей.
Гойно свята фалебные жичу опровадити
И крещенію его всѣм ся сподобити.

№ 25.

Витай, Христе нашъ, нынѣ народженный,
Витаем тя, монархо, во яслех положенны(й).
Витай, гостю, з високости поволанный,
Витаем тя, после, от отца посланный.
Витаем тя, гетмане нашъ, с неволѣ вибавцо,
Витаем тя, аггелскій у всѣх чинов справцо.
Рачилес теразъ з неба иступити,
До нас упадлихъ рачилес пригостити.
Днес ото вдячного тепер гостя маемъ,
А рождеству его всѣ ся теразъ кланяемъ.
(86) Витаю тя, цару, днес новорожденный,
А (в) убогихъ яслехъ положенный.
Ци не лѣпше тобѣ в небѣ було жити,
Нѣжъли тутъ на зем(л)и морозъ терпѣти?
А знати то, же за нашу справу,
Що взялъ на себе дитячую поставу.
За що ми тобѣ офѣру даруемъ,
Сами ся в ласку твою офѣруемъ.
Просим, абис рачилъ то от нас прийняти,
Поздоровляю вас фалебными святи.

¹⁾ В рукоп. нѣгди.

И тебе, Пречистая Панно, витаемъ,
А до ногъ твоихъ низко припадаем.
Просим, молися за нами до своего сына,
Бо з нем важна есть твоя, Панно, причина.
Тое от мене вдячне примайте,
А мене малого в ласцѣ своей ховайте.

№ 26.

Ось южь¹⁾ и я студентикъ ма- Тилко слуха(й)те пилю,
До науки пилненкій, [ленкій, Повѣмъ вамъ неомилно:
(об.) З новиною ся ставлю, Христос ся нынѣ народилъ
Вашмосцѣ не забавлю, И всѣх нас увеселилъ.
Бо давно ся готоваль, Тое от мене примайте,
Аби з вами розмовлялъ. А миѣ коляду давайте.

№ 27.

И я ту малenkій до всѣх волаю
Зо всен сили, що в себѣ маю.
Але не такъ, якъ ви волаете
На всѣх горко, коли собѣ подпиваете.
Ото всѣ правдиваго Бога знайте,
А злих учинков переставайте.
Пѣснями новорожденнаго витайте,
А поклонъ ему яко Богу отдавайте.
За що вам всѣм обещуемъ даровати
Щасливе в покою вас заховати.

№ 28.

(87) Я отрок малenkій,
До школи пилненкій,
Не рад бим до ней ходити,
Але мя отецъ до ней каже гонити.
Матуся также не похлѣбуеть,
Тилко мя неха(й) новорожденій ратуеть.
Буду и я Христа новорожденнаго прохати,
Аби миѣ рачилъ в науцѣ допомагати.
Пречистая Панно, рачь мя ратовати,
До сына своего о причину могу тя прохати.

¹⁾ В рукоп. *уцѣжь* (?).

Всѣхъ Христом новорожденным поздравляю,
А о коляду вас мощно всѣх упрошаю.

(к. 291).

№ 29.

Вѣршъ на рождество Христово. 1.

Що за монарха Вифлеом винѣ резвуде,
Же му вшистокъ свѣтъ гойне аплявуде?
Што котры мощъ над всѣмъ свѣтом мае,
Тен ся днес человеком в поданство дае.
Еднакъ панства и владзи бынаймнѣ не стратил,
Гдиж скарби такне на сей свѣтъ спровадилъ,
Котрими можетъ вес свѣт збогатити,
А под свою мощъ и панство подбити.
Нех же и вашмосцюв тими скарбами звияжае,
Нех вас за поданих своих вѣрних мае.
Хтѣйте вашмосец тому пану голдовати,
Если хцете во его панствѣ кролевати.

№ 30.

Вѣршъ. 2.

Невимовная радость днес свѣту приходитъ,
Гди с Пречистои Панни Збавител ся родить,
Которого пророци здавна оглашали,
Того днес убогие ясли прияли.
Гдиж то в них Пречистая Панна положила,
А Евину клятву от нас отдалила,
Бисмо под тую клятву южъ не подпадали,
Але новонарожденнаго завше вихваляли,
(об.) Же нас от тон клятви рачилъ уборонити,
А невимовной радости вес свѣтъ наполнити.
В которую и в(ашмосць) радость обфитуйте,
А менѣ коляди по грошу готуйте.

№ 31.

Вѣршъ. 3.

Значное веселя днес (ся) показало,
Предвѣчное слово человеком ся стало,
Лежить Богъ в яслехъ межи ослами,
Звязаніи му руки...

№ 32.

Орацѣя на Рождество Христово для студентовъ.

Осей же я студентъ зе Лвова,
Учивъ мене еденъ дякъ
Не девуйтеса, панови, що я недорѣкнй,
Але в мене розумъ великнй.
Якъ стану з вами по лацѣнѣ розмовляти
И мудрагелевати:
Авсбѣкумъ сагайдакумъ
Маркубѣзумъ тѣсакумъ.
А тепер моя лацѣна пропала,
Бо в нашѣ ся школѣ пригода стала.
Якъ розѣгралися воши и блушницѣ,
То попадали горшки не полицѣ.
А нашѣ дякъ злякався,
На школу подрався.
Якъ погримотить до него блошниця,
Вѣнъ мовивъ, що ему вѣ очехъ блищитеса.
Якъ его вкусить противъ...

(На сѣм текст вѣршѣ вриваетъ ся).

№ 33.

(2а) Вѣршѣ на воскресеніе Христово.

Рицер то я добрый, бо палаш¹⁾ маю,
Бом барзо смѣливнй, то добре знаю.
Ба порадте ви, панове²⁾, у кого кон добрый, би его торговати,
А ежели би добрый, и безъ грошнй взяти,
Бо їдаж хочем войну мѣти.
Але безмал ци не лѣпше би верх печи сидѣти?
Правда, їди би пѣч на кони³⁾, а я верх печи воювавъ,
А округъ хлѣба в руках держачи, добре его утннавъ.
Ба порадте ви мене, панове²⁾, як би лѣпше на свѣтѣ жити,
Ци бися оженити, ци бися писма учити.
Ужеж я до тих школ ї лѣт хожу
И у писмѣ от так по колѣна брожу.

1) В рукоп. pałasz.. 2) В рукоп. Р (лат.).

3) В рукоп. Prawda, gdyby picz na kony.

И так я того писма щос знаю,
А зробивши возок, по ї пари котов упрага(ю).
Болше вас не буду забавляти,
Бо он не тими дївчати буду розмовляти.
Бо люблю их, що заслинившись, хороше прядуть
И минї полотна¹⁾ на штани дадутъ.
(обор.) Але я знаю, же имъ не тяжко збрехати
И минї полотна не схотят дати.
И вас болше не буду забавляти,
Тилко пилно хотїт коляду дати.²⁾

№ 34.

(13 к.) Вїршї нищенскїе рознї мїсяця Януарїя
дї лцї.

О витайтеж, панове, вижу вас не мало³⁾,
А що то вас до церкви так много напхало?
Бо предим вас тут рїдко було видати,
А тепер як у мошка⁴⁾ у хатї.
Стойте, не тїснїте, дверей не ломїте,
Прошу вас, для Бога, церкви не завалїте.
О витайте, бабасю щebetухо, бачу, низко ся хиляеш,
Ци тям, що на арендї квартиру добре вихиляеш.
Он як си ховае, аби си не познати,
Але я вам на ню мушу палцем указати.
Бо я вам всїм правду⁵⁾ кажу и буду казати⁶⁾,
Могли бисте мя хоч за якого пророка алб(о) фїлозофа мати.⁷⁾
Вом я билъ гетманом и керувалем обозомъ,
Спотикалемся с курми, лежачи под возом.⁸⁾
Не давно ми з гусми поединокъ отправити⁹⁾,
Але умїю и силцї на качки ставити.
Го, го, го и дївчат много.
О витайтеж, очий не зривайте на мене пенкного.¹⁰⁾

¹⁾ В рукоп. polotna. ²⁾ В рукоп. koladu daty.

³⁾ В рукоп. malo. ⁴⁾ Виточковано в рукописи.

⁵⁾ В рукоп. pravda. ⁶⁾ В рукоп. kazati.

⁷⁾ В рукоп. filozofa maty.

⁸⁾ В рукоп. lezachu pod vozom. ⁹⁾ Первісно отправити.

¹⁰⁾ В рукоп. pieknoho.

Усѣ стоячи, пошилиляли есте губочки,
А стрижете оченками якъ козочки.¹⁾
А до церкви лѣауетес, не хочете ходити,
(обор.) Правда, бо вамъ страшно и поклонн²⁾ бити.
И такъ мовите: поклонн бючи, кости в черевѣ трѣщат,
Ребра митуе (sic) идут³⁾, а ноги назад ся тѣцать.
Бо ми коли почнем у дзвони дзвонити,
В той час вамъ ся почнут молодцѣ снити.
А хоча котрая до церкви убѣгаеть,
Не слухае набоженства, якъ ся отправляет.
До стѣлця пишно очима заглядае,
Якъ дякъ с хлопцами на голоса спѣвае.
В церквѣ Господ(н)а дуритъ клепаками,
А в танецъ пѣшовши, то музику⁴⁾ шелюгами.
Онъ тотъ, що стоить у кутѣ якъ святиця,
А в танецъ якъ поиде, брикае якъ телиця.⁵⁾
А сюда но ти, сюда, що стоишь у куточку,
А ци тямить, коли брала на великдень сорочку.⁶⁾
Бо я до тебе на той часъ приспѣвъ
И тебѣ голую узрюю на запѣчку
И не щобимъ мавъ, п(анове), с хати утѣкати,
Алемъ ся почавъ зо стр(а)ху до неѣ брати.
Скаржуся вамъ, п(анове), же не хотѣла бути по моеѣ воли,
Але ми сказала, аби и не бути нѣколи.
И я тежъ у неѣ не хочу болше бути,
Тилко дай ми, Боже, еѣ забути.
Правда, часъ бисѣ и минѣ оженити,
Тилко бѣда, же не маю чимъ за шлюбъ заплатити.
А ци не пошла би иншая котрая за мене,
Чей бисѣ и тая не кпила⁷⁾ з мене.
(14 к.) Правда, за мною би роскоши зажила,
Нѣди би⁸⁾ кавалка хлѣба до зубовъ не приложила.
Але ви, дѣвчата, не сварѣтся на минѣ, не буду я жадной брати,
Бо узавши дѣвку, то якъ с туромъ ся турбовати.

¹⁾ В рукоп. козочки. ²⁾ В рукоп. poklony.

³⁾ В рукоп. идѣд. ⁴⁾ В рукоп. «szuk».

⁵⁾ Первісно: телѣта. ⁶⁾ В рукоп. сорочку.

⁷⁾ В рукоп. криѣа. ⁸⁾ В рукоп. нѣгdy by.

Волю я собѣ узяти молодицю¹⁾,
Буду обертати на всѣ боки як телицю.
Але ви, п(анове), на мене за уразу того не майте,
А предця з ласки своен хочѣ по шелюгу мнѣ дайте.
А я за вас буду Господа Бога просити,
Аби вам дал спокойне на сем свѣтѣ жити.
Твм мову свою скончаю,
А вас Христомъ воскре(с)шимъ поздоровляю.

№ 35.

Помагай Богъ вам, п(анове) мѣщане,
И тобѣ, рокови п(ане) Іване.
А ци знаеш, колим до тебе пришовѣ хлѣба просити,
А ти мене хотѣвѣ заправити ячмѣнь молотити?
А я тоє зрозумѣвши, п хлѣба не чекавѣ,
Алем с хати якъ опарений²⁾ утѣкавѣ, умикавѣ.³⁾
Прибѣгъ ем под другую хату и там не дали нѣчого,
Але и там сказали: го, го, го, маю я спѣвака такого.
Я бѣгаючи як шалений, бим голодним не зосталѣ,
И ледвом аж на Хомином городѣ двѣ моркви доставѣ
И абим чимколвек свой галдун⁴⁾ напхавѣ.
А певне не буду служити⁵⁾,
Бо трудно ся в Богом бити,
Коли ся не хочет робити.
(оборот.) Волю я, п(анове), дѣвчину якую за себе заживати,
А чей би и я где моглѣ паном попом⁶⁾ зоставати.
Правда, и першая небожка за мною роскоши заживала,
Завше сегого дня⁷⁾ пастернак з хрѣном идала.
Але я еи не хотѣвѣ любити,
Бо не хочувала нѣчого робити.
Правда, она не пряха и я не косар,
Не потреба би приемаки, хочби и поцвилый сухар.
Привандровав я до мѣста Козина,
Ажъ там школа перогами накривана.

1) В рукоп. molodyцю. 2) В рукоп. wpiзени^н.

3) В рукоп. umykaw. 4) В рукоп. galdun.

5) В рукоп. А певне neбуду sluzhyty.

6) В рукоп. poro^н. 7) В рукоп. днз.

А почавъ дожчъ на мене сметяний ити,
А я неборак почал рот подкладати.¹⁾
Аж зараз почал ити и пероговий градъ
И той пригодъ барзо бувъ рад.²⁾
Там то, п(анове), мѣсто снѣгу бринзя як снѣг з мѣха ся сиплет³⁾,
А змежи ней масло плястрами⁴⁾ ся ринет.
Там то доми в самих салъ мурованѣ⁵⁾,
А лоем замѣт вапна шмарованѣ,
Книшами, перогами побитѣ,
А паленицами з верху накритѣ.
Дверѣ с полтювъ, а ковбаси до ней зашипки,
А мѣсто колодокъ пшенични галушки.
~~Там душа моя прагнет, там я ити маю,~~
Допоможи, Боже, о, що я гадаю.
Бо ви, господинки, на нас⁶⁾ не барзо ласкави,
Не даєте нам хлѣба анѣ жадноі страви.⁷⁾
Але ви, п(анове) мужеве, лѣпший на нас респект (на нас)⁸⁾ майте,
Коли приде ниций, хлѣба и страви давайте.
Бо як ви намъ стараня⁹⁾ не будете давати,
То скоро по воскресенію будемо собѣ где инде мѣсця шукати.
А пзѣвши паску,
Не стоимо о дѣвочу ласку.¹⁰⁾

№ 36.

От юж и я вандровний пахолокъ
Пришовъ ем до вас на той столокъ.
Барзо бим вам рад що приповѣсти,
Але здорovia вам кажучи, хоче ми ся исти,
Якъ то ваша школа умѣ,
Же не еднн сидячи за столом, з голоду умлѣ.
Коли то я, п(анове), першого дня пришов до школи¹¹⁾,
Дали минѣ исти и пити до волѣ.
И зараз мене дякъ до себе узявъ,

¹⁾ В рукоп. podkladaty. ²⁾ В рукоп. rad.

³⁾ В рукоп. siplet. ⁴⁾ В рукоп. maslo plastramy.

⁵⁾ В рукоп. mурованѣ. ⁶⁾ В рукоп. nas.

⁷⁾ В рукоп. strawy. ⁸⁾ В рукоп. na nas respekt na nas.

⁹⁾ В рукоп. starania. ¹⁰⁾ В рукоп. łasku.

¹¹⁾ В рукоп. szkoły.

Ажъ третого дня книжку у руки давъ.

И сказавъ мнѣ першую лѣтеру азъ,

Коли мя затне по пащецѣ раз.

В. Г. Д. Ж.

Озмѣт его, хлопцѣ, и на столец положѣте.

С. З. І. И. К. Л. М. Н. О. П.

Хочу утечи, а хлопцѣ за мною якъ у прощѣй.

Р. С. Т. У.

Же у мнѣ посѣкли¹⁾ кости и жили як ткацкое бердо.

Ѡ. Ц. Ч. Ы.

Утѣкаючи, забивемся з горн.

Б.

Упавъ ем у вир.

Ѡ. Я. Ю. Ѡ.

Кусали мя з заду якъ пси²⁾.

Ажъ коли пришло до нещасной фити,

Тогдиж мя стали веѣ от тни поганцѣ оступом бити.

Що маю чинити, ци бися з ними бити, чили утѣкати,

Муѣлемся за пѣчь до школи сховати.

Виенцѣ⁴⁾ я з вами не дешкерую,

А воскресеніемъ Христовимъ веѣх вас ѣвчую.

№ 37.

(39) Христосе народилеся, ба правда, воскрес,

Не дивуйте, п(а)н(ство), щом збрехав як пес,

Бо человек коли що в головѣ мае,

Хоч би наймудрѣший, то ся помиля(е).

А в ког(о) концепту не маш, и фортуна му блудить,

Хоч би найгорший простак, то ему мова служить.

Не заблудят язык и концепту му достает,

Веѣ его хвалят, веѣ ему признають: добре он повѣдает.

Бувал и я колис мовний, ба колисе и мудримъ,

Колим еще вѣвцѣ пас (з) своимъ братом рѣднимъ.

Мене бувало пастухи все на пораду берутъ,

Коли козу чужую зарѣзати ведут.

Котрой згубѣ їди господар⁴⁾, яка причина, питав,

То я за них як юриста отповѣдав,

¹⁾ В рукоп. posikly. ²⁾ В рукоп. ши.

³⁾ В рукоп. Виенцѣ. ⁴⁾ В рукоп. гди го^опода^р.

Мовачи, иж ми собѣ полягали спати,
А волкъ спрудка напавши, не дал нам скуру зняти.
Або тиж тая коза була юж старал,
Могла еи зѣсти колѣа якая.
Без вѣсти згнбла, не знати, где ся дѣла,
Бо вчора ся з медведем ерого¹⁾ била.
Як его за хорбаку зубами порвала²⁾,
Аз ему скуру била обедрала.
Албо теж нишая еи коза изѣла,
Бо она жадною мѣрою згинути не мѣла.
Тилко бувало ходит, на нишую ся скрива поглядае,
Чому она згнбла, ци хто еи знае?
Албо теж кози сами еи згубили,
Бо еи вчора веѣ судили.
А вна сѣдови еше ся спротивляла,
Нехай же она нѣ на кого не дивуе, що собѣ достала.
Бо еше могла еи ягниця вбрикнути,
То она ся и о(д) того могла звернути.
Албо она з землѣ на дерево упала
И тамъ она собѣ голову зломала.
Албо еи могла напасти мотвилиця,
Отож и намъ на бордюг скори половиця.
И так емъ слушний господареви⁴⁾ вивод давъ,
Жем вѣгди⁵⁾ виннимъ не зоставъ.
Вѣвъцѣ теж пасучи, барзом роскошне вживал,
Як пампух у маслѣ завжди плавал.
Масла, сира, бриндзѣ достаток ставало,
Еще ми ся здавало, же и того барзо мало.
Пойшодем до школи учитися писма,
Бо мя натура до того знесла,
Розумѣючи, же напотим болш буду мати
Албо писма навчившися, и попом зостави.
Коляж я прийшов першаго дня до школи,
Дали минѣ вѣсти и пити до волѣ.
А на другий ден еше мя лѣише (мя) приймовали,
Веѣ ницѣ округ мене з горщати стояли.

1) В рукоп. ерого. 2) В рукоп. зѣбаму порвала.

3) В рукоп. згивѣсти. 4) В рукоп. господареви.

5) В рукоп. вѣгди.

Едни до мене борщами за здорова перепивают,
А другие кулаками под бок мя штурхают.
А я тилко ся поглядаю и мишло, що маю чинити,
Чи втѣкати, ци с тими ся поганцями бити.
Аж коли ми напсал дяк: Аз, буки,
Не було мѣнѣ над тое нѣди¹⁾ горшой муки.
Гдиж²⁾ ми показав першую лѣтеру азъ,
Витне мя в челюст рукою разъ.
Потим показал другую лѣтеру буки
И зараз взял канчук в руки.
Потим иншѣи лѣтери почавъ споминати
И канчукомъ по хребту добре затинати.
И мовит мѣнѣ: мовъ за мною люде,
Бо еще ти горше лихо буде.
Як же то, п(анове), прийшло до нещасной фити,
Тогдиж мя взяли всѣ оступом бити.
Але богдай такой науки не зазнати,
Бо могут и остатную сернягу знати.
Нарайте ми, панове, купця, богме, и таве продамъ,
Коби якому, то за сто золотих дамъ.
То, п(анове), хто хоче добре знати,
Же такой меди трудно и у Лвовѣ достати,
Бо миѣ привѣз з Гданска³⁾ тато,
Що ея тѣлько вдѣгаю на роковое свято.

(41 обор.)

№ 38.

Гой, гой, подпилем собѣ горѣлкою нынѣ добре,
Кто мя хочет слухати, повѣмъ ему охотне.
Хвала Богу, юж и свята прийшли, хто иль паску,
А я ея не вѣдѣл, тилко свою Настку.
Але то ви хочете, як бачу, всѣ о том знати,
Хиба аж вам мушу палцем показати.⁴⁾
Хвала Богу, тѣшимося, окрасити яйцѣ наступили,
Але бо ся и дѣвчатам личенка запалѣли.
Ци не хтят они лѣкаря албо доктора?
Я правдиве доктор прихалем з мѣста Надвѣрноѣ.

¹⁾ В рукоп. нѣгди. ²⁾ В рукоп. Гди.

³⁾ В рукоп. г'дан'ска. ⁴⁾ В рукоп. палсем роказати.

Бретери добре мѣю, хто хоче зажити¹⁾,
Але перше хтѣте мя просити.
Правду мушу признати, паска мя минула,
(42) Бо тиж моя Гасенка ноги завернула.
Моя тиж Олена ходила вчора на губи,
Настрашилася лиса, заклонула зуби.
И я, п(анове), о собѣ страх великий маю,
Коли божъ правий на голой землѣ, а я лѣвий складаю.
Моя небожка мати, если знаете, стара Кулина
Два рази в рок до церкви ходила.
На рѣздво и на великденъ варила кашу с хрѣном,
Пастернакъ з росолом, з дубовим корѣнїом.
И я часом тоей потрави заживалемъ,
Алеж и голос добрый малемъ.
О, тепер то я, п(анове), охрип, бом на горѣ спѣвал,
Чути мя било по самий Ярославъ.
Ещем ся бил горячей браги напил
И о(д) того часу голос емъ утратил.
Ци чувалисте, п(анове), що я еще вмѣю,
Як пойду до корчми, то голос маю.
А в церквѣ не питай, щоби спѣвати,
Ци не волю я помеже пекарки хлѣба прохати.
(обор.) И ви теж, панни, ласкави на мене бувайте,
Паски, перепѣчки з хрѣномъ давайте.
Христос воскрес, дяки, заспѣвайте,
А ви, дѣвчата, за тую вѣршъ писанку дайте.
И ви теж, панни, ласкави на мене бувайте,
Паски, передпѣчки, солонина з хрѣном давайте.
И я тиж на вас буду ласку мати,
Где буде музика грати, мушу вам давати знати.²⁾

№ 39.

(43) Пасха священная ми найбільше спѣвали,
А найменше от всѣх людей в школѣ исти мали.
Сподѣвалисмося от вас барзо великои ласки,
А ви сами ся обивши, не давъ нѣ одини нѣ кусня паски.
Добре я, хлопцѣ, мовив: озмѣм пасок с половиною,
А если ся на нас розгнѣвають, а ми пойдем с пасками у гостину

¹⁾ В рукоп. зажути. ²⁾ В рукоп. знату.

З радостю хлопцѣ всѣ на тое призволили,
Тилко бѣда, жесмо ся в церквѣ спѣваням забавили.
До котрих я, вискочивши, крвкнув як гусакаъ :
А постѣйтеж ви еще и я межн вами не простак.
Бо тутешнии люде жартовѣ не знаютъ,
Як тя с чим имут, добре тобѣ кожушинку полатают.
И так будут ти стусом гартовати кожух,
Обертаючи на оба боки, абис аж оглух.
Запамятав я, ещем невелький бувъ,
Коли мене горѣвкою шмаровано, ещем не забув.
Правда, тогда три вочистіе свята приспѣвали,
Перогами школу нищія укривали,
В которих исти повно ест и на горѣ,
Отпочивали пятничніе сухарѣ.
От масла едни хрищу(т), заледво мовятъ,
А по обѣдѣ писанками у зуби дзвонят.¹⁾
По кутѣх теж повно передѣчокъ,
Не враховав би их хоч би наймудрѣший пророчокъ.
Около церкви ласка Божа и на цвинтару,
Ох, мой Боже, тогдишний и предвѣчний цару.
(обор.) Тилко пасок, солонини, колачов, як звѣзд в небѣ,
Не един в той час нищій учинил своей потребѣ,
Бо тогда люде били набожниѣ, церкве цилновали,
Нѣхто при пасцѣ якъ тепер не стояли.
Але ви тут вищий способъ маєте,
Кождий паску свою постерѣгаєте.
Хотѣлем я билъ давни лѣта згадати
И пасок скилка до школи достати.
Але мя Хавтур, Богъ ему заплач, порадив,
Дай, мовит, той ручи покѣй, абис ся не зрадив.
Даст ли Богъ, в том року будем запевне знати,
Где в кстром краю будесе котрий обертати.
Але нѣкому не вповѣмо, будемо мовчати,
Аж даст Богъ зеленого маю дочекати.

№ 40. Отрокомъ.

(47 об.) Христос (воскрес), о том знайте

И его миле всѣ привитайте,

¹⁾ В рукоп. dzwoniak.

Бо я естем покоевий тего
И слугою естем его.
Той мя до вас нынѣ прислал,
До вас, бѣм о немъ всѣмъ повѣдалъ.
Предца и мнѣ ради будте
И писанокъ намъ готуйте.
И моему торбоношу
Давайте хочъ по грошу,
Абисмо васъ похвалили
И предъ Христомъ залецили.
И виж¹⁾, панци, почувайте,
А мнѣ о писанки ся старайте,
Бо котрая писанку дастъ,
То сихъ мяеницъ замужъ ся отдастъ.
И я усѣхъ вѣншую,
Христа воскресшаго офірую.²⁾

№ 41.

Камѣня зъ жалою вчора ся роспадало,
Гди своего Творца зельживостъ познало.
Камея томужъ Пану услугоуетъ,
Бо при гробѣ, где Творецъ, тамъ ся знаидуетъ.
Великъ будучи каменъ, аггела на собѣ мааетъ,
Который на немъ будучи, на увесъ свѣтъ волаетъ.
Гди Творецъ виходитъ, каменъ уступуетъ,
Бездушное створеня якъ Творца вотуетъ.
Вотуйтежъ и вш., отъ сердца взижаю,
А воскресшимъ Христомъ всѣхъ васъ поздорвляю.

№ 42.

Я естемъ пахолокъ небеснаго двору,
Бо стоялъ (в) Пана своего предъ гробомъ,
Бо невѣрныхъ жидовъ била тамъ стражъ,
А ихъ стялъ за единъ разъ.
А другіе мусѣли отъ страху безъ замаху умирати³⁾,
Гди почалъ Христосъ зъ гроба уставати,

¹⁾ В рукоп. И вѣ. ²⁾ В рукоп. wfipcy.

³⁾ В рукоп. имирати.

(48) Бо в той час блисканіе ясност солнечную просвѣтила (sic),
А невѣрных жидовъ темност ослѣпила,
Бо в той час молніи, громи великіе били,
А в пеклѣ адстїи сили ся крушили.
Я гроба барзо Пана своего пилноваль,
Би хто от невѣрных жидовъ судар не вкраль.
А teraz ступилем до вас всем вам повѣдати,
Где маете воскрешаго Христа шукати.
Идѣте зо мною, там его найдете
И поклон ему щире отдайте.
И мнѣ teraz на дорогу дайте¹⁾,
Хочъ по три²⁾ грошѣ зараз складайте.

№ 43.

Во пресвѣтлую одежду елонце ся убрало,
На звѣзязтво Христово свѣтлост указало.
Юж ся не мѣнит, але високо играет,
По смутку на радост ясност обертает.
И весела мусялася ясност просвѣтити,
Гди Господь Богъ зезволил до него вступити.
Нерад тому гостеви Люципер пекелный бил,
Бо визволенїи вязнѣ от мукъ визволилѣ.
Триумфуймож со Христом, юж телец закланный,
Бо Христос юж воскресѣ, Панѣ нам пожаданный.
Днес и немовятка мусят говорити,
Вдичную новину свѣту голосити.
С котрими и я на театру (и я) вступил,
Ознаймуючи, иж всехъ вас Господь откупилѣ
Изъ ада, а пресвѣтлий рай даруетъ во ход,
В том кажет кролевати от рода во род.
Нехай же триумфъ той кождий ся кохае,
Поюще миліодїнно, вдичне витаеѣ.

№ 44.

Юж днес пророк Давидъ радостно играетъ,
На меліодїной арфѣ в струни ударяе³⁾

1) В рукоп. teraz na dorohu dayte.

2) В рукоп. try. 3) В рукоп. ударяе^т.

И всѣ пророци в духу ликуютъ,
Меліодино вдячную з псалмовъ¹⁾ вопіют.
Ото прерадостный и пожаданий день,
Иже сотворил Господь, воарадуемся в он.
(49) Ми и нынѣ пред ковчегом, котрый фѣгуроваль²⁾,
Нинѣшнее празденство Давидово оглядалъ.
Скуток своего пророцтва длягого танцует
И з вѣрными пред Христом миле восклицает.
Процесію с пекелной темности отираууетъ
И звятязством Христовим всѣ триумфуютъ³⁾,
Котрое през смерть Збавител наш справилъ,
Діавола и смерть стерлъ, а вѣрним живот даровалъ.
До неслиханной радости их впроважаетъ,
До небесной отчизни, там их посажаетъ.
Юж у свѣтлости будут на вѣки пребивати,
Со аггели в небѣ триумфовати.
Тому и ми звятязци всѣ уадаймо
И поклон ему любезно отдаймо.

№ 45.

Христос нынѣ воскрес, до ада вступил
И нас от пекла всѣхъ свободилъ.
Всѣ темные панства днес побѣдилъ,
Адама смертію своею свободил.
Славим твое возкресеніе, славим и твоя рани,
Славим крестъ царем, крѣпост на погани.
Кланяемся страстем твоим, Христе Боже,
Ти нас ратуй крестом твоим, той нам поможе.
Цѣлуем гроб з радостію, в котором твое тѣло
Три дни в гробѣ било, жадной екази не мѣло.
И през рок нехай ты славим згодливе,
Нехай той ден славим и во пришлий рок щасливе.
(обор.) Приими от нас пѣсни, вси ты хвалимъ
И вси вѣрние ты славословимъ.
Тое ви рачте миле прияти,
А мнѣ по писанцѣ дайте.

¹⁾ В рукоп. Псалмовъ. ²⁾ рукоп. фѣгуроваль.

³⁾ В рукоп. триумфуютъ.

№ 46.

Вѣрши на възкресеніе Христова.

Отрокъ ѿ.

Витай, Христе и Пана воскресшаго (?) из мертвых,
Же нас еси откупил от мукъ пекелныхъ.
Биль еси на крестѣ, жиди ты прибили,
Въ гробѣ Иосифѣ съ Никодимом тебе положили.
Смутніе гмахи¹⁾ и ламенти, преч уступѣте,
А Христа воскресшаго из мертвых миле примѣте.
Емперейскаго²⁾ Бога витаем ты, Христе и Пана,
Будем тебе вихваляти, поки нас стане.
(об.) Теразь трюмфу и веселя, всѣ вѣршии, заживайте
Тебе воскресшаго Пана своего в небѣ оглядати.
Всѣ ся элемента и гмахи¹⁾ сполнѣте,
Христу воскресшему из мертвых всѣ ся поклонѣте.
Пекелные мури, тепер ся крушите,
Христос възкресѣ из мертвых, теразь ся смутѣте.
Котрий биль на крестѣ стродзе умордованій,
Ахъ лѣтостей, у слупа биль бичованій.
Тепер ты, Пана, из гроба витаем
И радостно угѣхи тебѣ заспѣваем.
Три(м)фалніе гмахи¹⁾, тепер ся падайте,
А монарху възкресшаго тепер вихваляйте.
Пелѣкана небеснаго радостію примуймо,
А чистое свое с(е)рдце ему офруймо.
Которій рану свою из боку нам показуеъ,
Лечъ нещадне, але нам кров свою даруеъ.
Ми за такую ласку его под ноги упадаймо,
А во трох персонах Пана своего познаймо.
Там веселя и радости съ святими триумфовати,
Тебе там монарху, Христе Пана, в небѣ оглядати.

№ 47.

(Отрокъ вѣ).

(88) Спод земних краевъ слонце виникаеъ,
Пресладшій Ісус вес свѣтъ освѣщаеъ.

1) В рукоп. гмахи. 2) Перечеркнене.

До горнихъ краевъ очн ваши възноситъ,
Радость намъ земнимъ болшую приноситъ.
Триумфу его оспѣваймо, миле спѣваючи,
Христосъ възкресъ изъ мертвыхъ, миле викрикаючи.
И ми ему непрестанно поклонъ отдаймо,
А воскресеніе его вѣчне прославляймо.
Воскресеніе твое, Творче, улажаемъ,
Триумфалніе пѣсни весело спѣваемъ.
Днесъ аггели въ небѣ весело ликуютъ
И чловеци на земли весело празнуютъ.
Которій всталъ изъ мертвихъ и насъ увеселилъ,
А в тие дни прес(т)вѣтліе пекло потлумилъ.
Тую потѣху вашей милости звѣствую,
С Христомъ воскресшимъ ликуйте, тмъ васъ вѣншую.
Дни тие святоблвнне вдачае одправляйте,
А другихъ такихъ в добромъ здоровю дочекайте.

№ 48.

(обор.)

Отрокъ ѿ.

Теперьъ тижъ и я витаю, Пречистая Дѣво,
Зо всего сердца витаю тя, що живо.
Красуйся и ликуй, бо съ живого видѣла
Сына, которого съ вчера въ гробѣ положила,
Абнемо воскресшаго в небѣ оглядали,
Съ отцемъ и духомъ святимъ триумфовали.
Того вѣмъ хрестияномъ жичу и сприяю,
А воскресеніемъ Христовимъ вѣхъ поздоровляю.

№ 49.

Глубокіе моря, нынѣ ся смирайте,
О своей навалности тєразъ виливайте.
Смутная хмара южъ пречъ уступила,
А свою темностьъ въ ясностьъ премѣнила.
Мѣсто Іерусалимское, нынѣ вносятся,
И горныйъ сіоне, ликуй, веселися.
А ваша милостьъ абисте другихъ святъ дочекали,
А намъ волочєбное красное давали.

№ 50.

(89) Ангелъ то показуеть во своей оздобѣ,
Що за пожиток, человекъ, справился тобѣ.
Христово из мертвихъ правдивое востаніе
И истинное есть такое з(м)наменіе.
И шедши до гробу оныя жени,
Которіи для страху били стривожены,
Обачили молодца по правици в шатах бѣлых,
Длятого ся стали адумѣли.
Бо були шати бѣли яко цвѣтъ,
А обличе его яко волный свѣтъ,
А слѣди его по правици гроба Христова.
И мовить до женъ таковыя слова:
Не лякайтеся и того ся бонте
Ви, которіе при Пану своему стоите.
Из мертвих всталъ ведлуг слова своего,
Южъ тут во гробѣ не сподѣвайтесь его.
И то мѣсце, где его святое тѣло було
Положеніе, которіе (!) страет терпѣло.
О¹⁾ востани(и) его певную вѣсть оз(мѣ)те
И шедше, вѣмъ апостолом проповѣдѣте.
(обор.) Тую радост вамъ оповѣдаю,
А воскресеніем Христовим вѣхъ васъ поздоровляю.

№ 51.

Витай, Христе нашъ, витай, утѣхо наша,
Витай, Спасителю, витай, откупителю.
Ти в Ноевом ковчезѣ билъ фѣгурованій²⁾,
Жесъ мавъ принести покой пожаданній,
Якъ соцець голубица принесла оливны(й),
Же усталъ на насъ гнѣвъ Божій противный.
Нынѣ южъ радост и я пожаданній,
Христось пекло збурилъ, триумф неслиханный.
Востанте, мертви, востанте, не спѣте,
Ис тми пекелной нынѣ виходѣте.
Учувши царъ Дав(и)дъ, на арфѣи грае,
Же Христось с пекла людъ випроважаеть.

¹⁾ В рукоп. Ѡ. ²⁾ В рукоп. фѣгурованій.

О всемогущій Пана, ныѣ ты витаем,
А воскресенію твоему всѣ ся кланяем.
И я тоєю радостію будучи знятій,
Поздоровляю вас хвалебными святи.

№ 52.

(90) Спѣваймо красную пѣнь: свѣтися, свѣтися,
Иерусалиме, слава бо Господня я. (sic, на) тебѣ явися.
И ты, Сионе, возведи окресть очи свои,
Обачь от всѣх сторонь собраніе чада твои.
На Божій стражи¹⁾, Авакуме богогласный,
Стань, аггелскій глас возвѣсти намъ велегласній.
Днес спасенія всему миру явися,
А въскресеніемъ Христовымъ вся тварь просвѣтися.
Веселѣтеса, христяне, ныѣ духовне,
Другъ друга цѣлючи весноль любовне.
Христосе воскр(е)сь из мертвыхъ, смертію смерть поправ
И будучим во гробѣ вѣчный живот дарова(в).

№ 53.

При веселом дни гойне весело заживайте,
А празникъ фалебный сполне вихвалайте.
Ибо вѣмъ, жесте слышали, ижъ Христосе из мертвых в(с)талъ,
А праотцовъ святыхъ от пекла возвалъ.
Гдижъ еще покажемо жидовскую раду,
Же на Христа такую вчинили зраду,
(обор.) Же его невинне на смерть осудили,
Своего Творца замордовавши, в(а) кр(и)жу прибили.
Иосефъ со Никодимомъ, знявши, во гробѣ положили,
А жидове окрутніе запечатовали и каменіемъ привалили.
Разумѣли, жеба его ученици не украли,
Коло гробу И бавителява стр(а)ж(д)у поставили.
Але стражъ коло гробу от страху упали,
Гди розвіе голоса и громи блискали.
Ижъ гди²⁾ жидове до гробу пришли,
Печати не руш(и)но, а Христа не знайшли.

¹⁾ В рукоп. стражи^н. ²⁾ В рукоп. гди.

Але тилко во гробъ просцѣрадо застали,
Стражъ перенявши, повѣдати не казали.
А Марии до гробу ишли з аромати,
Ижъ хѣли Христа Пана помазати.
Але ся апостолъ на гробъ явилъ,
Же Христос от мертвихъ восталъ, тое ознаймил.
И казалъ им: идѣте до Галилею, шукайте,
А воскресеніе его всѣм оповѣдайте.
(к. 91) Предто и ми хочемо сказати,
Ижъ естъ Христос во гробъ, будемо знати.
Отожъ той актъ вамъ нынѣ залицаем,
Абвст(е)ся забавили, о тое васъ упрашаем.
А затимъ нынѣ, прошу, перебачайте,
А ви, музици, весело заспѣвайте.

№ 54.

В пятокъ обмешкалъ плачь и жалость,
А нынѣ намъ веселя и радость.
В пяток луна в кровѣ ся обернула,
А нынѣ намъ свѣтлость небесная огорнула.
В пяток слонце огорнулъ ноцный мракъ,
А нынѣ свѣтлости показался знакъ.
В пяток раздралася церковная завѣса,
А нынѣ падеся през лютого бѣса.
В пятокъ падало камѣня и опоки,
А нынѣ в церквѣ текутъ славніе потоки.
В пятокъ жидове весели были,
А нынѣ смутны стали и поглупѣли.¹⁾
(обор.) Предтож ся намъ подобаетъ веселити,
Христос въскресъ из мертвихъ, весело выносити.
До которой радости васъ призываем
И свяги хвалебными всѣхъ поздоровляемъ.

№ 55.

О, якъ Богъ ден неделный улюбиль,
Же его таков годности сподобиль.
В неделю на низкость земли изишолъ
И человека в ямѣ пекелной звайшол.

¹⁾ В рукоп. поглупѣли.

В неделю Христос въ Иорданы ся окрестилъ
И главу змиеву во водѣ сокрушилъ.
В неделю Христос войшолъ во Ерусалимъ
И всѣ уч(е)ници его з нимъ.
В неделю Христос из мертвихъ воскресъ,
Слава множеству Божіихъ чудесъ.
В неделю Христос и Оуму увѣрилъ,
А(ж) гди¹⁾ онъ ему рану измѣрилъ.
В неделю²⁾ и духъ святой апостоли осѣнилъ)
И на розные языки мови ихъ премѣнилъ.

№ 56.

Христос воскресъ... чи то, правда, народился,
Перебачте, панове, щомъ помилився,
Бо ми дакъ голову завернулъ
И, що Рождество Христово, нигдимъ не зналъ.
Але хвала Богу, же ми далъ Богъ святъ дочекати,
Хиба ся теразъ буду на кобасахъ отнимати.
Бо тиж ми ся барзо той постъ увѣриалъ
И нееденъ горшокъ кѣсилицѣмъ змѣрилъ.
Але то мушу за тое от себе оддегнати,
Нехай иде где инде господи шукати.
А тебе, милая кобасо, до себе приймаю,
А ежели хцешъ, то ти в Мошка госпуду даю.
От не такъ, панове, рачте ви до себе кѣсѣль прияти...

№ 57.

(67) Вѣршъ на Воскресеніе Христово.
Веселис юж днес, пророче Иоане и Крестителю,
Всего пекла и моцы его засмутителю.
А ото маетеса всѣ сполечне веселити,
Же для нас грѣшныхъ рачилъ Христосъ з неба ступити.
Не погордѣлъ симъ свѣтомъ мѣзернымъ,
Также и убогимъ человекомъ незнимъ,
Але далъ пречистіе свои руки на крижъ прибыти,
Хотячи нашу нищету от вѣчной муки свободити.
Ого вамъ буду с школьными дѣтми спѣвати,
Веспол не церковными лики торжествовати.

¹⁾ В рукоп. гди. ²⁾ В рукоп. днлю.

Христос воскрес из мертвых, смертію смерть поправ,
Съдячим в пеклѣ живот даровал.
А я з упримого сердца вснм вѣншую,
За найболшій дарунок Христа офѣрю,
Бы вас рачвл благословити
И з собою царства небеснаго домѣтити.

№ 58.

(82)

Вѣршъ.

Днес веселая нам радост наступила,
Юж мощные замки земля отворила,
Маючи в собѣ давно святые отци замкненіе,
Днес Ісусом воскресшим на радост выпроваженіе.
Радуйся, Адаме, со праматерію Евуою,
Юж вывободены сут и пророци с тобою.
(83) З чого ся мы днесъ веселячы,
Христа воскресшого вам вѣншуючы,
Зычимо, абысте тут в щестю оплавали,
А по смерти в небѣ з Хрвстом кролевали. Конец.

№ 59.

Вѣршу (sic) на воскресеніе Христова.
Христось нивѣ¹⁾ от гроба воскресъ
И вѣмъ намъ велію радостъ принесъ.
Ангели радостне: Христось воскресе, спѣвають,
Адама²⁾ и Еву и вся пророки потѣшаютъ.
Отожъ придетъ нашъ Избавитель,
Которій билъ Адама и Еву засмутилъ,
А теперь ихъ радостію великою увеселилъ.
Тоейн³⁾ вамъ радости жичу. Амѣн.

¹⁾ В рукоп. нивѣ. ²⁾ В рукоп. Адамъ.

³⁾ В рукоп. Тойею.

З культурного життя старої України.

І.

Гарний огляд української літератури XVIII в., який дав П. Жигецький у праці „Энеида Котляревскаго и древнѣйшія списокъ ея въ связи съ обзоромъ малорусской литературы XVIII вѣка“, вже нині можна тут і там доповнити. Будуча синтеза нашого літературного руху в тих глухих часах випаде тим повнійшою, вкаже на тим різнороднійші літературні інтереси наших предків у тих часах, підчеркне тим більше багатство тем і звяже їх тим тіснійше з життям народу, а бодай тільки творців поодиноких літературних продуктів, чим красше будуть розроблені літературні українські збірки XVIII в. та їх пізнійші копії. Попри річі духовного характеру значно рідше знайдуться й останки давньої світської літератури, на які поперед усього треба звернути пильну увагу як з огляду на їх значний історично-літературний інтерес і, хоч уже рідше, більшу чи меншу літературну стійність, так і з погляду на боротьбу в старій нашій літературі двох елементів, духовного та світського аж до часу рішучої перемоги останнього.

Споміж згаданих літературних збірок здобули собі широку популярність збірки старої української віршевої продукції, поміж якими не раз заблукаєть ся і так звана народня пісня по найбільшій часті під заголовком світської псалми. Деяким питанням, звязаним з такими українськими збірниками, хочу присвятити ряд заміток. Сі замітки викликані переглядом і описом півтретя десятки рукописних співаників і пошукуванням за давньою друкованою аналогічною літературою, а являють ся вони безпосереднім продовженням попередніх моїх заміток

п. з. „З культурного життя України XVII - XVIII вв.“ в CVIII і CIX тт. „Записок Наук. Тов. ім. Шевченка“ (й особно).

Описані співаники походять з різних жерел. Поперед усього зобов'язаний я до щирої вдячності др. Ом. Калужняцькому, професорови черновецького університету, що ласкаво прислав мені до бібліотеки „Народного Дому“ у Львові до використання свою збірочку співаників. Рівнож щирю подяку складаю др. Ол. Сушкови за випозичення співаника, описаного під № 3, що його передасть до „Національного Музею“ у Львові, тай управителям бібліотек д. Ів. Кревецькому, др. Іл. Свенціцькому й проф. Ф. Свистунови за раду й прислужну поміч при роздобуванні бажаних рукописей і стародруків.

Що текасть ся самого описування співаників, наперед подам їх коротквий формальний опис, а потім змістовий. Описувані вони в такім порядку, як успів я їх роздобути для опису; через се хронологічний лад не видержаний у їх чергуванню, зміняєть ся кількома наворотами.

№ 1. Співаник з колекції проф. Ом. Калужняцького. З початку недостає найменше трьох карток, як можна здогадувати ся з означення д. на першій картці в теперішнім стані. Вид кантичковий. Івіціяли, а часто заголовки писані киноварем. На відворотній стороні останньої картки пізнішим письмом: Piesn swiatowa. Nacuszsie teusta smuca. Межи 75 і 76 к. вставлена картка відмінного пізнішого письма з піснею св. Миколави „Играймо, співаймо“. До співаника додана 21 картка сивого бібуластого грубого паперу й нового письма. Все разом у старій скірявій оправі. Заголовок додатку: **Ѡгласненіє пѣсней въ Богогласникѣ ѡбрѣтѣющихся.** Подані тут під нотами перші строфи сих пісень співаника, які знаходять ся у „Богогласнику“. Співаник походить з середини XVIII в. Найранша дата рік 1737. Згадуєть ся вона в пісні до Богородиці в Буцневі:

Року тысящнаго **Ѡдз** исполнися,
Чудо изявися, Марія прославися
Въ Буцневой градѣ
Во Зачатія храмѣ
На престолѣ.

№ 2. Співаник без початку й кінця, XVIII в. Вид кантичковий.

№ 3. Вид кантичковий. По трьох перших картках нема найменше одної картки. На 36. запись: Ja nizu narodpisie wyrazony... Roku Panskiego 1758. По 4 к. недостає найменше трьох карток. На 116 на долі: Pomni, Panie, nadawida, moia suknia liezy wzyda. То само на ст. 66 на долі На 12а на долі: Wielebny w Bogu Mōi X. Borzemsky (?). На 126 на долі Den dobry, diwczyno; се саме на 146 з гори. 14а на горі і на долі: Nawysokych dembach krukysie wywiodzo, A nagłupych chłorach sraty (перечеркнено) chodzo; перша половина також на 15а з гори. По 15 к. витято перед списаннем співаника одну картку. 206 на долі: Roku 1767 (?). По 246 недостає карток. 30а на долі: Сїн псалми Рака Бж҃аго Никити списаса оу веси Кахановцк при храмѣ соко^р арх^{ст} Х^сва Мухлила Року Бж҃їа а҃физ м^сця ф^евр^уа^рїа дни ѿ. I. Przedworsky. 316 з гори: Добро сотворимъ, да благо намъ будетъ. 32 з гори: Pierwsza snota nadenotami: trzymaj ięzyk zazembami. 346 з гори: Струкувати пера, ци добре пишѣ^т. По 37 к. недостає карток. 406 з гори: Był tu Fteodor Sumowsky zabakalarza R. P. 1766. 416 з гори: Te piesni pana Fteodora Sumowskiego. Кк. 45 - 48 пізнїйші. 586 на долі відсилка: Истин; отже далі недостає щонайменше одної картки. 70а поперек з краю: тїи псалѣми пана Трофима Черкнаквського. 826 на долі в переверненім положеннї: Te piesni Trofima Czerniawskiego... Anno 1786; ся записка значно пізнїйша. Останнї сїм карток свільно наддерті з краю, так до доброї третини.

№ 4. 43 карток обемалених по боках; співаник XVIII в., без початку та кінця, з богато повидираними картками в серединї. Тексти крайно поцсовані; тому не подаю останків акростихів в опасї.

№ 5. Співаник з колекції проф. Калужняцького. Вид кантичковий, 40 карток. З окладнок заховала ся тільки кінцева. З початку недостає 13 карток, як виходить з нумерації дї на першій картці співаника в теперїшнім станї. На 276 з долу в відверненім положеннї проба пера: 15 Juny 1781 (?). 36а записка: Іванъ Бен'ковс'кий Р. Б. а҃фп м^сця ноемрїа зі Родома скраїо подол'скаго зм'кста в^сс'тєчка п^сл^а Рскою сїю.

№ 6. 27 карток обтятого кварта з свільно понаддираними рогами. Заголовки й ініціали писані киноварем. Походить з останньої четвертини XVIII в.; вказує на се й акростихова вірша

в честь св. Петра та Павла пера Дмитра Левковського з початком: **Днесь вси христїанє.** Текст пісні нічим майже не ріжнить ся від тексту пісні в „Богогласнику“.

№ 7. Перші чотири картки сильно понаддирані. По 4 картці недостає карток, також по 8 к. На 17 к. на долі запись: **Сїа книжочка Руднова Петрока,** хто бывать на Бучевской Горѣ **Ѿ** перваго дне **Маїа.** На 25б з долу: **Іустиѣнъ Спѣкѣ.** Вид кантичковий, картки понаддирані, в багато місцях у середині недостає карток. Співаник без початку й кінця.

№ 8. 21 к. кантичкового виду, оправлених у звичайне сільське полотно. Співаник без початку й кінця, кін. XVIII — поч. XIX в.

№ 9. Співаник кантичкового виду, без початку й кінця, кін. XVIII — поч. XIX в. По 16 к. видерта картка, також по 24 і 52 кк.

№ 10. Вид кантичковий, оправа деревляна. Датований співаник 1831 р.

№ 11. 35 к. зшитих і 3 осібно мал. 8^о, з pp. 1819—1820.

№ 12. Як при № 25, з pp. 1821—1826.

№ 13. 6 к. 16^о, з перших десятиліть XIX в.

№ 14. 26 к. 16^о зшитих разом, з уривком польського співаника, з pp. 1826—1836.

№ 15. Співаник збірки проф. Калужвяцького. 17 к. попережного кварта, зшитих разом. На верху напись: **Сїа книжица єсть Василїа Продана, Оученикѣ (sic) зъ первой Гимназіальной класси въ Черновцахъ 16 Іанварїа 1825 Акта.**

№ 16. Мал. 8^о. Оправа хребтом звищена. На відворотній боці першої окладинки записка: **Teodor Rużyłowycz urokoył sia dnia 10 Liutoho 1873.** На першій картці з записками стоїть: **Teodor Rużyłowicz is Korczyna.** 29 карток старшого пьєсма з 20 або найдалі 30 pp. XIX в. і 15 карток з новішими записами пісень другої половини XIX в. Кілька карток чисті або з господарськими записками. В тексті: **Язъ, азъ, азъ** — перша строфа під нотами. Низше примітка: **Периписалъ на вѣчну паматку и сію Пѣсню виложилъ Михаилъ Іворскій зъ Ърича, повѣта Скульского, бывшій дакоучителемъ въ Іли(н)коватѣмъ въ року 1864.** Під текстом: **Буди косухалена** — в виразній рік 1833 почерком таким, як списані інші пісні старшого пьєсма. Під текстом „Размышлал“ (25а) в під-

пис почерком тим, яким списаний на ст. 266 вірш „Слава бѣдѣ Богѣ“, Іоаннъ Гол....

№ 17. Співаник першої половини ХІХ в. з дописаними картками в другій половині, а навіть при кінці ХІХ в. Оправа нова. На четвертій з черги картці записка: Такъ пише Федоръ Луцикъ з Ялинковатого, жеби Панъ богъ Федорови ружиковичови дароваль еще многая лѣта на свѣті, а на той свѣтъ царствіе, же такихъ Набожныхъ пѣсний дав людямъ переписовати, бо в вишого такихъ Ручнихъ не має, якъ ружиковичъ. Карток, записаних піснями, 61 старшого письма, а 5 нойшого. Деякі картки переставлені, а децо недостає, що виказує огляд змісту співаника. На останній картці записка: Михайло Мастило, Дякъ села Ялинковат(о)го и учитель. Книга Пѣсний. Писавъ Гриць Рѣжнѣвъ.

№ 18. Угросурський співаник з 1845 р., як показує виразна дата. Має заголовок кинварем: ~~Сѣд Книга, именована~~ Пѣснословъ, содержить къ (sic) сѣбѣ пѣсни на празники Гѣди, Бѣни и сѣтски чрез весь год' и принадлежать до Игнат(а) Мисл. Окрім заголовоної картки є 37 к. 16⁰ в ординарній оправі. Часом подибують ся гарні ініціали, які писані кинварем. Перша строфа тексту „Іскапайте, горы“ під нотами.

№ 19. З рукописей Тимінського. 62 к. 16⁰ оправлені. Рр. 1852 і 1853.

№ 20. Співаник без початку й кінця, 71 к. 16⁰. Недостає карток і в багато місцях у середні. Писаний в останній четвертині ХІХ в., здасть ся, цілий 1885 р. Вказують на се записки. Під „Дивная новина“: Irta Czerkanik Ihnat 1885 г(о)да. Підпис йогож під „Днесъ оумираеть“. Під „Радуйся, Маріє цвѣте“: Писалъ Церкуник Игнатъ Года 1885 Игнатъ обыватель Тернускій.

№ 21. Вид кншеневого молитовника, походить з кінця ХVІІІ або поч. ХІХ стол. Деякі картки заступлені новими, що на них уже тексти скопійовані з друкованого „Богогласника“. Прим. вірша Вольського „Воспойте согласно“ має на вставленій картці текст, скопійований з друку, а на дальшій первісній картці заховав ся кінець первісного виду:

На насъ во смертной годивѣ.	Бога нашего,
Дажь, благая Мати,	Которому честь и хвала
В небѣ оглядати	Съ тобою би не устала
Сына твоего,	Во вся вѣки.

№ 22. 29 к. кантичкового виду. Кін. XVIII — поч. XIX в.

№ 23. 88 к. кантичкового виду в грубих окладках. На 366 на долі записка: **Сїи пїснї спїсаль касїлій Клімь рекс Божаго Радл про себе. Я хто кы нїх ѿ него ѿдалївъ, нїгда кы го Бгъ не благословїль.**

№ 24. Полїніована нотатка найновїйшого пїсьма. На твердїй горїшнїй окладці заголовок: **Пїснї Церковнїя.**

№ 25. 39 к. кантичкового виду, XVIII стол. (друга половина). Оправа нова. Останнї чотири картки — пїзнїйше пїсьмо.

№ 1.

1а. Кїнець Зарванцької пїснї з акростихом: (з Рогатина) **Шалма.**

2а. Пїсня про смерть: **Помысли, члвкче, прегоркїй часъ смїрти.** Пор. М. Грушевський, Спїванник з початку XVIII в. (Записки Н. Тов. ім. Шев. т. XV, ст. 38—39); Богогласникъ, 1790, ч. 232, 1825, ч. 233, 1850, ч. 229, 1886, ст. 475.

3а. Пїсня про страшний суд: **Ї горе мнѣ грѣшномѣ в' юдолѣ плачевѣ прѣстати.**

4б. Пїсня Богородицї: **Богородице, вкрїнимъ ѿборона.** Пор. мою статью: З культурного житя України XVII—XVIII вв., Львів, 1912, стор. 27, 75б.

5б. Молитовна пїсня до Богородицї: **Бїце Црїце, || Пречистиа Бл҃че.** Пор. М. Гр., Спїванник, Зап. XVII, ст. 75; Бог. 1790, ч. 139, 1825, ч. 140, 1850, ч. 140, 1886, ст. 310.

6б. Пїсня Підкамінецькїй Богородицї: **Пречистиа Дѣо Мѣи з' рѣского крїю.** Пор. *Naczatki zytia Nebesnahu Na Zemly*, ст. 245; Почаївська збірка славяно-українських і польських побожних пїсень кінця 18 в. ч. 8; Бог. 1790, ч. 134, 1825, ч. 135, 1850, ч. 135, 1886, ст. 297; П. Шейнъ, Народныя бѣлорусскїя пїснї, ст. 411—417; Я. Головацькїй, Народныя пїснї Галицкой и Угорекой Руси, Москва, 1878, ч. III, ст. 283—4; Kolberg, *Pokucie*, II, ст. 263—4; Пїсенникъ или собраніе пїсней, поемыхъ во дни праздниковъ и нарочитыхъ святыхъ, равно пїсней покаянныхъ, и надгробныхъ, Унївар, 1902, ст. 321—3; П. Демуцькїй, *Лїра и нїи мотивы*, Київ, 1903, стор. 16; Oskar Kolberg, *Wołyń. Obrzędy, melodye, pieśni* (виданне Третьака), Краків, 1907, стор. 387—8;

Kantyczki, 1767, стор. 77—79; Холмскій народный календарь на 1885 годъ, Київ, 1884, стор. 174; Sadok Barącz, Cudowne obrazy Matki Najświętszej w Polsce, Львів, 1891, стор. 225; той сам, Dzieje klasztoru WW. OO. Dominikanów w Podkaminieniu, Тернопіль, 1870, стор. 160—1.

76. Пісня Богородиці: **К Текъ, Бжѣа Мѣи, привѣглемъ, || Ратѣи насъ, Панно, ратѣи, погиблемъ.** Пор. 3 культ. житя Укр., стор. 27, 75а.

86. Пісня Богородиці: **Чистаа Панно, Матко оутѣсненнхъ, || Потѣшителко людѣи оутрапленнхъ.**

96. Пісня Новосамбірській Богородиці: **Дивны твоа тѣины чѣтаа ѣвиста.** Пор. Бог. 1790, ч. 133, 1825, ч. 134, 1850, ч. 133, 1886, ч. 139; Володимир Гнатюк, Угроруські духовні вірші, Львів, 1902, ст. 228; Пѣсенникъ, ст. 301—303; П. Демущький, Лира, ст. 19—20.

10а. Пісня Богородиці: **Чаднаа Помощнице, Пречѣтаа Мѣи.** Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 229.

106. Молитовна пісня до Богородиці: **Ї Прѣтаа Дѣо, Помощнице моя.** Пор. Бог. 1790, ч. 142, 1825, ч. 143, 1850, ч. 143, 1886, ст. 315; Пѣсенникъ, ст. 234—35 і 316—17; П. Демущький, Лира, ст. 18—19.

116. Молитовна пісня до Богородиці: **Йсточнице благѣти ѣ. || Пречѣтаа Дѣо Мати.** Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 27, 736. Акростих: Іоан. Мас.

126. Пісня Тиврівській Богородиці: **Пречѣтаа Дѣо Мати, словесныхъ раю, || Я оу веси оу Тивровкъ, краинскома краю.**

13а. **Пѣснь Ржѣтѣс Пречѣтѣй Дѣѣ Мѣ Бѣи. На сеѣми дарѣхъ Дѣа Сѣа ѡснованна, || Црѣскаа дщи Марѣи, Пречѣтаа Панна.**

14а. **Пѣснь Божѣдѣнію въ црѣковъ Пречѣтѣй Бѣи. Бестрѣвѣте, воскликнѣте, || Мѣтрѣ Бжѣю созекѣте.** Пор. Бог. 1790, ч. 92, 1825, ч. 92, 1850, ч. 98, 1886, ст. 214; Пѣсенникъ, ст. 59—60.

146. **Пѣснь Бжѣговѣренію Пречѣтѣй Бѣи. Да прѣидетъ ѣ всемъ мирѣ радость.** Пор. Бог. 1790, ч. 98, 1825, ч. 98, 1850, ч. 105, 1886, ч. 111; Чубинський, Труды этнографической экспедиции, т. III, ст. 11; П. Безсоновъ, Калѣи переходіе, Москва, 1863, т. II, ст. 173—78; др. В. Щурат, Из студій

вад Почаївським „Богогласником“, Львів, 1908, ст. 15—16; Пѣсенникъ, ст. 137—39. Акроствх: Демьян.

156. Пѣснь Успінію Престѣй Бѣи. Радуйтеся, ангеловъ лики. Пор. Бог. 1790, ч. 106, 1825, ч. 106, 1850, ч. 113, 1886, ст. 254; Чубинський, Труды, т. III, ст. 253—54; В. Гн., У. д. в., ст. 206—7; Пѣсенникъ, ст. 243—45.

166. Пѣснь Ктѣрла. Достойно ѣсть Дѣс величати, || Ѡ некесъ хвалъ возвъщати.

176. Пѣснь Покрѣв Престѣй Бѣи. Ѡ Престла Црѣе, миръ Покрѣе, || Избавляй насъ Ѡ вѣчныъ мѣкъ печелна рѣва.

18а. Піеня Богородиці: Устомъ моимъ, Мѣко, твоимъ чѣдомъ хвалъ неуктъ воздати, || Гды допѣро дражъ зкло ѣзыкъ пѣніамъ ѡтверждати.

19а. Піеня Богородиці в Будневі: Со горныхъ высотъ предста долнымъ || Благодать ѣзвѣнана волнымъ. Акроствх: С Подгаец Вельких.

206. Пѣснь Ржѣтѣс сѣго Івана Крѣла. Исканайте, горы, днесъ сладость. Пор. Бог. 1790, ч. 198, 1825, ч. 199, 1850, ч. 201, 1886, ст. 426; Пѣсенникъ, ст. 210—12.

22а. Пѣснь Сѣомъ Николаю. Ѡ стѣкшій ѡче, Сѣлемъ славо. Пор. 3 культур. жия Укр., ст. 24, 37а; П. Демущьквій, ст. 24—25.

23а. Пѣснь Ктѣрла. Дивный во дѣлахъ Сѣль великій. Пор. 3 культ. жия Укр. ст. 24, 33а.

236. Пѣснь Сѣаго Василія Великаго. Излѣйся Ѡ ѡустъ твоихъ, ѡче прѣхвалне. Пор. 3 культ. жия Укр. ст. 24, 32а.

246. Пѣснь Сѣомъ Великомѣникъ Димитрію. Ликните, свѣтло празднѣюще. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 75—76; Пѣсенникъ, ст. 49—50.

256. Пѣснь Сѣой Великомѣници Параскевіи. Радостнымъ срѣцемъ возвышлѣемъ гласъ. Пор. Бог. 1790, ч. 153, 1825, ч. 154, 1850, ч. 156, 1886, ст. 337; Вол. Гнатюк, Лірник, Львів, 1896, ст. 41—42; П. Демущьквій, Лира, ст. 32.

26а. Пѣснь Сѣомъ Архагѣл Михаилъ. Михаиле, кто ѣко Бѣтъ, велми возопилесъ. Пор. 3 культ. жия Укр. ст. 25, 58а; П. Демущьквій, ст. 36—37.

276. Пѣсни на Ржѣтко Хѣо. Пѣснь Перваа. Страны всего свѣкта слышите, || Бси людіе внемлѣте. Пор. Бог. 1790, ч. 12, 1825, ч. 12, 1850, ч. 14, 1886, ст. 32.

28а. Такаж: **Нова радость свѣтъ съ з'авила.** Пор. Бог. 1790, ч. 19, 1825, ч. 19, 1850, ч. 25, 1886, ст. 8; Чубинський, Труды, т. III, ст. 328, 380—81; Головацький, Народныя пѣсни, II, ст. 97—98; Пѣсенникъ, ст. 101; Kolberg, Wołyń, ст. 391.

29а. Такаж: **Слава вѣди во кышнихъ Бѣс.** Пор. Бог. 1790, ч. 11, 1825, ч. 11, 1850, ч. 13, 1886, ст. 28; М. Грушевський, Кілька духовних віршів з Галичини, Зап. XIV, Misc. ст. 4.

29б. Такаж: **Вси ѡзыци, кѣпно с' лици || Яггльскія нѣк Млаўица в' ѡскинк.** Пор. Бог. 1790, ч. 1, 1825, ч. 1, 1850, ч. 1, 1886, ст. 37.

30б. Такаж: **Яггль Пастыремъ мовилъ.** Пор. М. Гр. Сьпіваник, Зап. XVII, ст. 62—63; В. Н. Перетцъ, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріали, Спб. 1900, I, 1, ст. 170—172, 173—174; Чубинський, Труды, т. III, ст. 327—328; Бог. 1886, ст. 47; В. Гн. У. д. в. ст. 24; Пѣсенникъ, ст. 94—95.

31б. **Пѣснь на Бѣоавленіе Гѣда Бѣ ѡ Сїса нашъ Іс Хѣ Іврданъ рѣкко, бѣготовиса.** Пор. Почаївська збірка кін. 18 в. ч. 13; Бог. 1790, ч. 28, 1825, ч. 28, 1850, ч. 33, 1886, ч. 35; М. Гр. Сьпіваник, Зап. XV, ст. 48; В. Гн. У. д. в. ст. 28; Пѣсенникъ, ст. 116—17.

32б. **Пѣснї ѡ Стрѣтахъ Хѣмхъ. Ѡ Дѣце Пречѣта.** Пор. З култ. житя Укр. ст. 27, 76а.

34а. Такаж: **Даждъ ми слово, словѣ Бѣжїй.** Пор. М. Гр. Сьпіваник, Зап. XV, ст. 24; П. Безсоновъ, Калѣки перехожїе, II, ст. 229—30.

35б. Такаж: **Радость на свѣтѣ панѣтѣ, || Кды Пилатъ декретъ фѣрѣтѣ.**

36б. Такаж: **Ѡ все створенїа по ѡмршомъ Панѣ.** Пор. М. Гр. Сьпіваник, Зап. XVII, ст. 57—58; В. Гн. У. д. в. ст. 37—38.

37б. **Пѣснь на Воскресенїе Іс Христова. Їзыйдѣте, Яггльовѣ лики, || Ёо стрѣтенїе вѣлки.** Пор. Почаївська збірка кін. 18 в. ч. 118; Бог. 1790, ч. 52, 1825, ч. 52, 1850, ч. 56; 1886, ст. 119; П. Безсоновъ, Калѣки перехожїе, III, ст. 15—17; Чубинський, Труды, т. III, ст. 26.

386. Пѣснь на Вознесеніе Гѣдне. Бси іазыци, кѣпно с' лица
|| **Вострѣкѣте ѿ воскликнѣте.**

39а. Пѣснь Вторага. В'зыйде Бгъ ко небеси горѣ. Пор.
Почаївська збірка кін. 17 в. ч. 20; Бог. 1790, ч. 60, 1825,
ч. 60, 1850, ч. 64, 1886, ч. 68; Пѣсенникъ, ст. 195—97; В. Гн.
У. д. в. ст. 44.

40б. Пѣснь на Сошествіе стго Дхѣ. Источникъ дхѣв-
ный || **Радостъ всѣмъ исполный.** Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 25,
49а. Акростих: Іосиф Реуте.

41б. Пѣснь Пренайтѣйшой Евхаристіи, то ест Тѣло Іс
Хротовъ. Твоа чѣст, хвала, нѣтъ вѣчный Пане. Пор. 3 культ.
житя Укр. ст. 25, 61а.

43а. Пѣснь Стго Пророка Іліи. Источникъ вѣсти, ѿ Іліе,
взятый || **Прѣдъ Ангѣлокъ двоухъ крылатыхъ.** Пор. 3 культ. житя
Укр. ст. 25, 50а.

44а. Пѣснь ѿ Опатрности Бжой. Кто тилко знаеть,
же Гедь на нѣтъ. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 28, 92а; Kol-
berg, Wolyń, ст. 388—9.

45б. Пѣснь Вторага. Вшека моя потѣха ѿ цѣла ра-
дости, || **Ани ѿ сѣ вою лиха, тилко звысокости.**

46б. Пісня про облакавий стан бідного студента. **А** кто
на свѣтѣ без' долѣ вродитъ сѣ. Пор. др. Ів. Франко,
Карпаторуське письменство XVII—XVIII віків, Львів, 1900,
ст. 67—69; Києвская Старина, 1889, марець, ст. 741—744.
Акростих: Александер Падалеки.

49б. Пѣснь ѿ Страшномъ Судѣ Хѣомъ. Плачсѣ ѿ ри-
даю, || **Єгда ѿнѣ чѣсѣ помышляю.** Пор. Пѣсенникъ, стор.
151—153.

50б. Пѣснь Престѣй Бгородици. Ісполнисѣ нѣо ѿ земли
чѣдсѣ твонхъ, црце. Пор. Бог. 1790, ч. 131, 1825, ч. 132,
1850, ч. 131, 1886, ст. 291; В. Гн. У. д. в. ст. 213—14 і 229—
30; Вагацз, Sudowne obrazu, ст. 254—5. Акростих: Іоан
Волекій.

52а. Пісня Теревельської Богородиці: **Кіа страшныя ||**
Пѣсни дужасныя.

54а. Пісня Богородиці: **Ако Бгомъ призыванню, || Мтръ**
Дбоу прекрасню. Пор. М. Гр. Сьліванник, Зап. XV, ст. 34—35;
др. Ів. Франко, Карпатор. письмен. ст. 71—72. Акростих:
Іаков И.

546. П'кснь Покрѣкс Пречотѣй Бѣородицѣ. Бѣговѣстите днѣ радостѣ всемѣ мирѣ. Пор. З культ. житя Укр. ст. 22, 106.

556. Пісня на Зачате Богородици: Прійдѣте, крикнѣте на тридмѣкъ согласно, || Спѣвайте, плещайте днесь Маріи красно. Акростих: Павел Запотоцки.

58а. Пісня Буцневській Богородици: Яхъ, ѣдвисиса, зряши, ѣжасниса, члѣвѣче. Пор. Бог. 1790, ч. 132. 1825, ч. 133, 1850, ч. 132, 1886, ст. 293; др. В. Шурат, Из студій, ст. 20—21; Вагаз, Cudowne obrazy, ст. 39—40. Акростих: Антоній Добросвнскій.

60а. Пісня Богородици: Избраннаа ѣстесь, Пanno, ѣ всѣхъ родовъ земныхъ, || Престависиса ѣ землѣ до дворовъ нексныхъ. Акростих: И. Яков.

60б. П'кснь Сладчайшемѣ Ісѣ. З' ѣмпѣровъ горныхъ Бѣтъ сѣ являеть. Пор. З культ. житя Укр. ст. 25, 526. Акростих: Зарваницкая Фалма.

63а. П'кснь ѣ мѣти Бѣжой. Бѣже, кохаю ти, цѣлымъ срѣцемъ кохаю ти. Пор. Naczatki, ст. 229; Бог. 1790, ч. 222, 1825, ч. 223, 1850, ч. 221, 1886, ст. 464.

64б. П'кснь Покаяннаа. Помышляю ѣканный азъ, || Б'падаючи ко грѣхи цю разъ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 252.

65б. П'кснь Стѣомѣ Япетлѣ ѣ Свѣлиствѣ Іваннѣ Бѣслова. Іванна бѣслова || Я риторомъ сладка мова. Пор. З культ. житя Укр. ст. 24, 426; П. Демущкнй, Лира, ст. 25—26.

66б. П'кснь Стѣомѣ Япетлѣ Яндрію. Во всю землю ѣзыйде вѣщаніе твоѣ славы. Пор. Бог. 1790, ч. 162, 185, ч. 163, 1850, ч. 164, 1886, ст. 354.

67б. П'кснь стѣой Беликомѣнниці Карварѣ ѣ Карваро Мѣниці || Б' наглой смѣрти помѣщнице. Пор. Бог. 1790, ч. 165, 1825, ч. 166, 1850, ч. 167, 1886, ст. 364; Пѣсенникъ, ст. 71—72.

68б. П'кснь Преподобномѣ Ѣцѣ Ѣнсфрїю. Ѣнсфрїй стѣій, в' старости рожденный, || Ѣ него шатанъ з' млада по-срамленный.

70а. П'кснь Сѣценномѣ Савѣ. Возвеселиса, пѣстыни, цвѣтѣщи, || Яграй, Іурданъ, стрѣями текѣши.

71б. П'кснь Чѣстномѣ Крѣтѣ. Істинна радость Крѣтѣ Хѣъ. Пор. З культ. житя Укр. ст. 24, 46а. Акростих: Іоан Волскій.

726. Пѣснь Сѣымъ Безриврннко^м Ко^мк ѿ Демѣла^н.
Днесъ созываю^т всю вселеннѣю. Пор. Бог. 1790, ч. 155, 1825,
ч. 156, 1850, ч. 157, 1886, ст. 341.

736. Пѣснь Набожнаа. Несплюжъ ѿ цѣла нещъ да
встанѣ ранейко, || На Бѣа моего раны поглннѣ смѣтннко.
Пор. В. Гнатюк, Ходенскій співанник Левицьких, Зап. ХСІ,
ст. 107.

74а. Пѣснь Престѣкѣ Трѣйци. Тр^оце стѣа, Бжѣ ласкавыи.
Пор. М. Гр. Співанник, Зап. XV, ст. 30; Почаївська збірка
кн. 18 в. ч. 14; Бог. 1790, ч. 29, 1825, ч. 29, 1850, ч. 34,
1886, ст. 65; В. Гн. У. д. в. ст. 29.

75а. Пѣснь ѿ страшномъ Бсдк Хр^отовомъ. Йсполни,
неспи ср^дцемъ затвердѣкыи, || Ёще неплачешъ такъ закамѣ-
нѣкыи.

756. Пѣснь Сѣомѣ Николаю. По^а: Предвѣчный ро^а.
И кто ѿ. Николаю любитъ, || И кто ѿ. Николаю сл^ажи^т.¹⁾ Пор.
М. Гр. Співанник, Зап. XV, ст. 35—36; Пѣсни набожныя,
Львѣв, 1857, ст. 67; Шейнъ, Нар. бѣл. пѣсни, ст. 409; П. Без-
соновъ, Калѣкя перехожіе, I, ст. 757—762; Записки Юго-
Западнаго Отдѣла Историческаго Русскаго Географическаго
Общества, т. I, Матерьялы, ст. 30—31; Малый Богогласникъ,
Львѣв, 1891, ст. 284; Пѣсенникъ, ст. 72—73; В. Варенцовъ,
Сборникъ русскнхъ духовныхъ стиховъ, Спб. 1860, ст. 207.

77а. Пѣснь Престѣкѣ Бѣн. Усыхающимъ с'прагннн ||
Бѣ чн^тцоваго спаленн, || Мрѣе.

776. Пѣснь Сѣомѣ Первомѣнкѣ Архидіаконѣ Стефанѣ.
Страданіе мѣника Стефана прославляймо. Пор. Бог. 1790,
ч. 178, 1825, ч. 179, 1850, ч. 181, 1886, ст. 388; Шейнъ,
Нар. бѣл. пѣсни, ст. 409—410; Чубінскій, Труды, т. I,
ст. 180—81; Пѣсенникъ, ст. 112—13. Акростихъ: Стефан Дя-
ченко.

786. Пѣснь Престѣомѣ Дх^с. Стѣшителю мирѣ, || Храни
ншѣ кр^с. Пор. Бог. 1790, ч. 62, 1825, ч. 62, 1850, ч. 66,
1886, ст. 138; Пѣсенникъ, ст. 199.

¹⁾ Сам текст піснї зачинаеть ся уже на 76 к. Межи 75 і 76 кк.
вклеена значно пізнійше ще одна картка в піснее значно піз-
нїйшого пісьма: Пѣснь Сѣомѣ Николаю. Йграймо (в рукоп.
Йграумо), спѣваймо. Акростихъ: Іоан афтор.

79а. Пѣснь Сѣомъ Апѣла ѿ Евѣлиста Хѣс Авцѣ. Что ты нарекс, Апѣле стѣй, || Слѣжителю тайнѣ, босѣ ты еѣ пре-чеѣтнѣй.

80а. Пѣснь Покаянная. Зкоелѣтѣю срѣца коѣю до Бѣа, || Настѣнетѣ на мѣа нѣѣ смѣртнаѣа трѣвога.

80б. Пѣснь Сладѣчайшемъ Ісѣс. Ты еси, Ісѣ, ты моя радости, || Ты ми веселѣе, ты моя сладости.

81а. Пѣснь Трѣмъ Сѣтителемъ. Восхвалимъ пѣснями днесъ торжественно || Ѣ коскликнѣкмо кѣпно пѣсенно.

82а. Пѣснь Покаянная. Надѣя моя в' найвышшаго Пана, || Же злая доля вѣдетѣ ѡдегнана. Пор. М. Гр. Сѣпѣванник, Зап. XV, ст. 37—38.

83а. Пѣснь Сѣомъ Ярхагѣас Михаѣла. Ликсютѣ вси на некеси || Ярхагѣаскѣе словеси. Пор. Бог. 1790, ч. 157, 1825, ч. 158, 1850, ч. 159, 1886, ч. 164; Пochaѣвсѣка збѣрка кѣн. 18 в. ч. 26; Чубѣнѣскѣй, Труды, т. I, ст. 166; В. Гн. Лѣрнѣкв, ст. 46—47; В. Гн. У. д. в. ст. 62.

83б. Пѣснь Прѣтѣкѣ Бѣи. Цѣкѣтѣ мысленнѣй || Ѣ кринѣтѣ полнѣй. Пор. М. Гр. Сѣпѣванник, Зап. XVII, ст. 79—80; Холмскѣй нар. календарѣ на 1885 г. ст. 174.

84б. Пѣснь Вѣторѣа. Тѣвровѣ гравѣ, гоѣне веселѣси, || Благѣтѣ во текѣ ѣвиѣ. Акростѣх: Тѣвровѣско.

85б. Пѣснь на Нѣлю Крѣтопоклоннѣю. Блѣка тѣвари и Гѣдѣ славы, || На крѣтѣ пригвожденѣ Панѣ вѣшѣлакоѣ хѣлаы.

86а. Пѣснь на Рождѣство Хрѣтово. Новѣй трѣнѣмѣѣ ѣвисѣа, || Сѣпѣкъ мирѣ народѣси.

87а. Пѣснь Вѣторѣа. Видѣк Бѣѣ, видѣк Тѣворѣцѣ, же мирѣ погнѣаетѣ. Пор. З кулѣт. жѣвѣа Укр. ст. 23, 17а; Kolberg, Wołyń, ст. 392.

87б. Пѣснь Трѣтаѣа. Дѣла днесъ Хѣа раждаѣтѣ || Ѣ пѣлѣнами тѣа повѣветѣ.

88б. Пѣснь Прѣстѣкѣ Бѣи. Чѣстѣа Бѣѣ, || Грѣшнѣымъ людѣмъ Помощнѣце. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 218.

89а. Пѣснь на Нѣлю Цѣкѣтонѣсиѣю. Цѣрко Сиѣвнѣска, днесъ веселѣси. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 34.

90а. Пѣснь Воскрѣсенѣю Хрѣтовоѣ. Воскрѣсѣ Ісѣ ѡ грѣока, радость велѣѣа. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 182; Пѣсеннѣкѣѣ, ст. 190—91.

906. Пѣснь ѡ Стрѣтѣхъ Хрѣтовыхъ. Црю Хѣ, Пане милый. Пор. З культ. житя Укр., ст. 22, 8а; П. Демуцький, Лира, ст. 3—4; Варенцовъ, Сборникъ р. д. ствховъ, ст. 233—4.

91а. Пѣснь Вторга. Южъ си жиди йзобрали. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 36.

92а. Пѣснь Престѣй Бци. Днесъ хоць вмираетъ Їсова Мати, || Радость йвляетъ, нетрека плакати.

926. Пѣснь Стѣомъ Николаю. Ъ Престѣй Фче, скорый Помощниче. Пор. З культ. житя Укр., ст. 24, 37а.

91а. Пѣснь Стѣомъ Іваннъ Златѣстомъ. Златокованню трѣбѣ, в. кохвалимъ дне° свѣри° пастырскю. Пор. Бог. 1790, ч. 160, 1825, ч. 161, 1850, ч. 162, 1886, ст. 350; Чубинський, Труды, т. I, ст. 179—80; П. Безсоновъ, Калѣки перехожіе, I, ст. 772—73.

946. Piesn swiatowa. Nacuszsie teusta smuca.

№ 2.¹⁾

1а. Пісня Богородиці: Мрїе, Мти всего свѣта.

2а. Пісня Іеусови: Їсе Хѣте || Нишъ млѣтивныче.

36. Фалма, пквѣмама на похоронк. Плачѣса й бѣжасю. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 259; П. Безсоновъ, Калѣки перехожіе, III, ст. 65—68, великоруські варіанти 68—104; В. Варенцовъ, Сборникъ рус. дух. ствховъ, ст. 204—5.

7а. Пѣсны на Рождѣство Хрѣтко. Яггль пастиремъ мовилъ, Пор. № 1, 306.

86. Ягглан, знижайтеса, || Воземли звайжайтеса.

96. Бѣкъ предвѣчний народилса. Пор. Бог. 1886, ст. 49; Пѣсенникъ, ст. 82—84; Чубинський, Труды, т. III, ст. 342, 383—384.

106. Вселеннаа веселїса. Пор. З культ. житя, ст. 21, 76.

12а. Дывенна новїна. Пор. Бог. 1790, ч. 16, 1825, ч. 16, 1850, ч. 22, 1886, ст. 15; Пѣсенникъ, ст. 38—39; Головацький, Народныя пѣсни, II, ст. 98.

13а. Ёй Паненка млїленого Сынка на° породила. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 145.

¹⁾ Бібліотека Наук. Тов. ім. Шевченка (Н. Т. III.), ч. 365.

146. Пѣсн' с^т: Архієпископъ Стефанъ. Страданіе Мѣйка Стефана прославляймо. Пор. № 1, 776. Акростихъ: Стефан Даченко.

166. Пѣсн' с^т: Василию великомъ. Извѣсѣмъ вѣдѣт^ь востнахъ твоихъ, ѿче. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 23, 31а; П. Демуцький, Лира, ст. 31; Лирники Валеріана Боржковеского (Кіевская Старина, XXVI, ст. 692—3); А. Малинка, Лирникъ Евдовимъ Мыкитовичъ Мокровиць (тамже, XLVI, ст. 438).

186. Пѣснь на Бѣсѣвленіе Г^одне: Їврдѣ Рѣко оуготовѣсѣ. Пор. № 1, 316.

20а. Пѣснь на Стрѣтеніе Г^оне. Подобе^н Радѣсѣ, црце, нша за^тѣпниче. Свѣтло днес' ликѣте, ѿламѣ восклицайте. Пор. Бог. 1790, ч. 36, 1825, ч. 36, 1850, ч. 37, 1886, ст. 72; В. Гн. У. д. в. ст. 155; Пѣсенникъ, ст. 127—128.

21а. Пѣснь на Неделю вѣднаго сына. Горѣ мнѣ грѣшникъ свѣсѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 33, 1825, ч. 33, 1850, ч. 38, 1886, ст. 74; Пѣсенникъ, ст. 145—146; Почаївська збірка кін. 18 в. ч. 29; П. Безсоновъ, Калѣки перехожіе, II, ст. 157—159; П. Демуцький, Лира, ст. 47.

22а. Пѣснь на Неделю Сыропѣстнью. Подобе^н Флашика^а юно^{ст}, зрадлика фортѣно. Нарѣкахъ сѣдѣце горка вѣйлони. Пер. Бог. 1790, ч. 34, 1825, ч. 34, 1850, ч. 39, 1886, стор. 75; В. Гн. У. д. ст. 30; Пѣсенникъ, ст. 144—145.

23а. Пѣсны Великопостнїе. Юже декретъ поднѣсетъ. Пор. Бог. 1790, ч. 41, 1825, ч. 41, 1850, ч. 46, 1886, ст. 92; М. Гр. Зап. XVII, ст. 55—57; В. Гн. У. д. в. ст. 168 і 170; Почаївська збірка кін. XVIII в. ч. 15; Холмскій нар. календарь на 1885 годъ, ст. 178.

25а. Црю Х^сте, Панѣ милій. Пор. № 1, 906.

26а. Южсѣ жидѣи ѣзвралѣи. Пор. № 1, 91а.

276. Ъ дѣце Преч^стѣлѣ. Пор. № 1, 326.

29а. Пѣсны на Бѣговѣщеніе Пр^ст. Бѣи. Ликѣи днес', Сїѣне, козыграйте, горы. Пор. Бог. 1790, ч. 100, 1825, ч. 100, 1850, ч. 107, 1886, ст. 231; М. Гр. Зап. XVII, стор. 70; В. Гн. У. д. в. ст. 140; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 12—13; Катавасія, Сербскій Білгород, 1855; Пѣсенникъ, стор. 135—137.

31а. Прійде Яраггль вназарѣ ко дѣк. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 36; П. Безсоновъ, Калѣкя, II, ст. 6 - 7.

32а. Посланъ выт Яраггль Гаврїнъ ко дѣк прѣтой. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 69—70; В. Гн. У. д. в. ст. 199—201; Пѣснникъ, ст. 133 - 135.

33а. Пѣснь на Бѣханїе Гене, поа: Їврданъ рѣкко. Цорко Сївнскла, южъ веселїса. Пор. № 1, 89а.

34б. Пѣсны на Воскрєніе Хво, поа: Ѓвстровї дѣк. Воскрєсь Іс ѿ гроба, радостъ косїа. Пор. № 1, 90а.

35б. Изыйдѣте, аггловъ лїкї. Пор. № 1, 37б.

37а. Восталъ Панъ Хс змертвухъ нїк.

38а. Пїсня св. Іванови: Івлана бѣслова, || Й Риторевъ сладка мова. Пор. № 1, 65б.

38б. Пѣсны Стомс Іерархъ Хвс Нїколю. Горы, сладость їскапайте. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 39; В. Гн. У. д. в. ст. 67—68.

39б. Подовѣ: Радѣїса, Цїце. Радс"са, Нїколае, || Мы ктевкъ прїбѣгаемъ.

41а. Пѣснь на Вонесенїе Гене. Поа Радс"са зѣкло, дщї сївна. Бзыиде Бгъ ко висотк горк. Пор. № 1, 39а.

42а. Пѣсны на Сошествїе Ст҃аго Дх҃а. Источникъ дх҃овнїй. Пор. № 1, 40б. Авростях: Іосеф Реуте.

43б. Подовѣ: Іврданъ Рѣкко, зготовїса. Творче и Бжѣ, Пане ласкавій. Пор. № 1, 74а.

44б. Пѣсны стомс Свнфрїю пѣстиножит(елю). Се вк҃гла бѣдалїса и вѣстїню водворїса. Пор. Бог. 1790, ч. 192, 1825, ч. 193, 1850, ч. 195, 1886, ст. 419.

47а. Подовѣ: Бїце, вкрнымъ шворона. Свнфрїй ст҃ый, встаростї рожденный.

49б. Пѣснь на Рождество ст Івана. Подов: Ч҃таг Бїце, гркшнымъ людемъ помо. Ст҃ый великій Прорче. Пор. В. Гн. У. д. в. стор. 64; Пѣснникъ, ст. 124—125.

50б. Пѣснь ст: ап҃лохъ Петрѣ и Павлѣ. Поа: Фл҃шїива юность. С҃рганы, їграйте. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 65; Пѣснникъ, ст. 217—219.

52а. Пѣснь стомс проркѣ Іїї. Источникъ благодати. Пор. № 1, 43а.

53а. Пѣснь на Прѣвращенїе Гѣдне. На Олворк прѣвращїса Іс Хс славно. Пор. Бог. 1790, ч. 70, 1825, ч. 70,

1850, ч. 76, 1886, ст. 156; В. Гн. У. д. в. ст. 47; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 166—67; Пѣсенникъ, ст. 227—8.

54а. Пѣснь на Оуспеніе Прѣтой Бѣи. Ярхагѣли знеба пришлі до кѣи. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 53 і 201; П. Безсоновъ, Калѣки, III, ст. 51—52; Пѣсенникъ, ст. 228—230.

55б. Пѣснь на Оускновеніе Чест: Глѣ: сѣ: Юлѣна. Памѣт' твоѣ прѣзнаѣ ест сопохваламѣи. Пор. З культ. житя Укр., ст. 24, 40а; П. Демуцькій, Лира, ст. 30—31.

57б. Пѣсны на Рождѣест: Прѣст Бѣи: пох: Мессѣм^ш пришо^т. Радость велѣѣ нѣк шкѣса. Пор. Бог. 1790, ч. 83, 1825, ч. 83, 1850, ч. 89, 1886, ст. 196; В. Гн. У. д. в. ст. 193.

58б. Подобенъ: Ярхагѣли знеба пришлі ко Бѣи. Радѣйтеса, вси людіе, дѣсаѣ раждаетъ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 195—196; Пѣсенникъ, ст. 33—34.

59б. Пѣснь на Воздвиженіе Чест: Крѣга Гѣдна. Со трѣвлѣженое древо, нанѣже црѣк славы. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 40.

60б. Пѣснь на Покро^т Прѣст Бѣи: Пох: Бѣе, вѣрны^м оворона. Прѣдста црѣца навѣско^м трѣнк. Пор. В. Гн. У. д. в. стор. 55; Пѣсенникъ, ст. 39—41.

62а. Пѣснь сѣ: великомѣнкѣс Дѣмѣтрѣю. Наторжество вси мѣрно сотѣцѣмса. Акроепх: Николай А.

64а. Пѣснь сѣ: вѣ^т: м^ч: Параскевѣи. Подобе^т Днес' созѣваетъ всю вселеню. Радостнымъ сердцемъ вси воздвѣзаймо гласѣ. Пор. № 1, 256.

65а. Пѣснь сѣ: Безсребрнѣко^м Козмѣк ѣ Дамѣанѣ. Днес' созѣваетъ всю вселеню. Пор. № 1, 726.

66б. Пѣснь сѣ: Ярхѣтрѣтѣс Мѣхайлѣ. Лѣкѣютъ вси нанѣси. Пор. № 1, 83а.

67б. Пѣснь сѣ: Іѣлѣнѣс Златѣстома: Ноѣврѣ^т: вѣ. Златокова^нню трѣвѣс, вѣ. восхвалѣмъ днес' свѣрѣлѣк пастѣрскѣю. Пор. № 1, 94а.

69а. Пісня св. Варварѣ: Со кол' вѣгодатѣ, || Ягнѣце ты матѣ.

70а. Пісня св. Миколаевѣ: Дѣвнѣи водѣлѣхъ сѣтѣлѣк велѣкѣи. Пор. № 1, 23а.

71а. Пѣснь набожнаѣ. Ісполнѣса нѣо ѣ земля чѣдѣсѣткѣихъ, црѣце. Пор. № 1, 505. Акроепх: Іѣан Волекѣи.

746. Пѣсны Прѣтой Бѣгородици. Радѣйска, Црѣце, || Ниша застѣпниче. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 24; В. Гн. У. д. в. ст. 222; П. Безсоновъ, Калѣки, III, ст. 49—50.

756. Пречѣтаѣ Дѣо Мѣти рѣскаго краю. Пор. № 1, 66.

77а. Подобен: Се вѣгламъ ѣдалиса. Нѣизглаголаѣна Тайна комѣрк ѣвѣиса. Пор. з культ. житя Укр. ст. 25, 53а.

796. Дѣо Мѣти прѣвѣгламъ. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 51; В. Гн. У. д. в. ст. 224; Пѣсвеннякъ, ст. 299—301.

816. Подобен: Радѣйска, Црѣце, ниша застѣпниче. Ёсе най-мѣлшиѣ, Црѣю мѣрдниѣ.

826. Зволѣстѣю срѣца копѣю до Бѣла, || Настѣпнеѣт во мѣнк нѣк смѣртнаѣ трѣвога.

84а. Помышлаю ѣклавѣниѣ азѣ. Пор. № 1, 646.

86а. Подобен: Радѣйска ѣкло, дѣиѣ Сѣѣ. Ты, Повче, гоѣне веселѣиса, || Благѣтѣк в Тѣвѣк ѣзѣвѣиса. Акростих: Трофим.

87а. Хвалѣте Гѣда сонѣскъ, || Сотворѣшаго сѣи свѣтѣтѣ ѣвѣсѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 77, 1825, ч. 77, 1850, ч. 83, 1886, ст. 169; В. Гн. У. д. в. ст. 51.

886. Фалла мѣ Стрѣшноѣмъ Сѣдѣк. Горы, горы, дѣиѣ моѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 73—76. Акростих: Гедеон Назѣи.

91а. Пѣсня на Рѣздво Богородици: Рождѣство славно прѣно дѣѣѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 79, 1825, ч. 79, 1850, ч. 85, 1886, ст. 187; Почаѣвѣска збѣрка кѣн. XVIII в. ч. 23; Чубѣн-сѣвѣкниѣ, Труды, III, ст. 341—342.

93а. Бѣлко мѣи ѣ вѣже мѣѣ, || Пѣчѣлныѣ ѣслышиѣ копѣк мѣи. Пор. Бог. 1790, ч. 226, 1826, ч. 227, 1850, ч. 223, 1886, ст. 469.

№ 3.

1а. Кѣнеѣ польсѣвѣкоѣ вѣрѣи.

16. Пѣсня на Покрову Богородици: Воспойте согласно || Пѣскъ нову прѣкрасно. Пор. з культ. житя Укр., ст. 26, 69а. Акростих: Волевѣиѣ.

3а. Фалла на вѣресенѣе Хѣво. Сотѣрѣжѣствуйте всѣи купно нѣкѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 53, 1825, ч. 53, 1850, ч. 57, 1886, ст. 121; Почаѣвѣска збѣрка кѣн. XVIII в. ч. 19.

4а. Пѣскъ (Оуспенѣю). Изиндѣте архѣанѣгѣ(л)скѣне хорѣи. Пор. Бог. 1790, ч. 107, 1825, ч. 107, 1850, ч. 114, 1886, ст. 256. Акростих: Иоан Во...

5а. Oczkniecie, liechu, || Przerwi sen twardy. Пор. Kantyczki, 1767, ст. 407—408.

6а. Пісня на boze Narodzenie. Przybiezeli do betlieiem pastyrze. Пор. Kantyczki, Podług wydania 1785, т. II, ст. 61—62.

7а. Anioł pastyrom muwil. Пор. Kantyczki, II, ст. 12—13.

8а. Piesn na boze narodzenie. Anioł pasterzom zwiastował.

9а. Dzieciatkosie narodziło. Пор. Kantyczki, II, ст. 11.

10а. Mesyiasz przyszedł naswat (sic) prawdziwy.

12а. Здаєть ся, вінець „псалми набожної“ з ст. 21а. Починаєть ся від: **Что плачъ Гереканта.**

13б. Ти накрестък, Творче мой, каръзо оуранену (sic), || **Ї безъбожни^х Геретикъкъ копиемъ збоде^нный.** Акростих: Тимсоей Рж.

15а. Пкснъ науспеніе Претон Богородици. Троне вишкни^и, дне^о двигъниста. Пор. Бог. 1790, ч. 105, 1825, ч. 105, 1850, ч. 112, 1886, ст. 251. Акростих: Тростянец.

17а. Гей, самъ жаа не знаю, що такъ минк^и нсдно. Пор. В. Н. Перетцъ. Новия данния для исторіи старинной украинской лервки, Спб. 1907, ст. 6—7; Ю. А. Яворскій, Два замѣчательныхъ карпато-русскихъ сборника XVIII-го в., принадлежащихъ Университету Св. Владимира, Квѣв, 1909, ст. 53—54.

18а. Piesn do obrazu Naysw(i)ę(t)szey Pa(n)ny Chelmskiey. Witay, nowa Jutrząko kraiu Sarmackiego.

21а. **Фалла набожнаа. Жити невібно вскѣтк^и неприлично.**

22а. **Боспейте некеа пкснъ велгл^ано.**

22б. **Леткль чернии жукъ.** Пор. З культ. житя Укр., ст. 28, 87а і ст. 67.

24б. Piesn Nayswie(t)szey Pa(n)nie. Госпоже некек^и и землі Царіце. Так мала зачинати ся духовна вірша, але зараз на найблжшій картці починаєть ся пісня Параскеві:

25а. **Радостни^и ср^дце^и козквізл^а гл^а.** Пор. № 2, 64а.

26а. **Гей, неткштеса, короженкѣ.** Пор. З культ. житя Укр., ст. 27, 78б і ст. 60.

26б. **Ходжү иа, блүджү посере^н ночѣ.**

27б. **Хрїсто^о па^и зме^ртви^и всталъ || И звїтизтво в^ітрималъ.**

28б. **Юже декретък подпїсуетък.** Пор. № 2, 23а.

296. Радуйтєся, нѣса, || Вѣтайтє всѣ Ісуса.
306. Пѣснь оуспєнію прѣвѣтой Бѣородици. Чудо прѣлавно.
Пор. З культ. житя Укр., ст. 26, 676.
316. Пой и во'пон, || Коля благъ вѣкъ твоей.
336. **Г** дѣнице Пречѣтаа, || Мѣти благо'лове'ннаа. Пор.
№ 1, 326.
356. Ізидѣтє Я'рхагѣскіє хорн. Пор. 4а. Акrostих: Іоан
Волекій.
- 37а. Цвѣтѣкъ ми'ле'ни дне° сѣ родѣтѣ. Пор. З культ.
житя Укр., ст. 22, 146.
- 38а. Пѣснь Сѣтому Ярхїстратигу Мїханапу. **Г**рѣ сѣ-
шнскій вѣ. коєво'о страшнїн.
396. Ко'крєсєніа днѣ прѣ'вѣкти'сѣ нѣ'к. Акrostих: Вол-
скій Іоан.
416. Вєсєло крикнѣмо, || Ко'крє'шшаго хвалѣмо. Пор. Чу-
бївськїй, Труды, III, ст. 27.
426. Радуйтєся, агѣловѣ лики. Пор. № 1, 156.
- 44а. Jedyny mui boze, kto mi psuje zyku.
- 45а. Piesń do świętego Mikołaja. Chwału ty choszczu wo-
zdaty. Пор. Бог. 1850, ч. 178, 1886, ст. 383. Акrostих: Chi-
paskzowsky (І. Пашковекн).
- 48а. Piesn do Pana Jezusa Zarwanickiego. Mayte, czlowecy,
wiru ne suminnu. Акrostих: Mastyborsky.
- 49а. Пѣснь на Рождєство Хѣо. Нова радєст' стала їакъ
в' нѣ'к хвала. Пор. Бог. 1790, ч. 22, 1825, ч. 22, 1850, ч. 28,
1886, ст. 25; В. Гн. У. д. в. с. 151—152; Чубївськїй,
Труды, III, ст. 330—332; П. Безсоновъ, Калѣен, II, ст.
21—24; Пѣсєнникъ, ст. 89—90; Kolberg, Wołyń, ст. 390—91.
496. Пѣснь на Рождєство Хѣо. Глава ко вышнїхъ Бѣс,
воспѣва'тє, людїє. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 139.
- 51а. Пѣсн' н'рождєство Христова. Манда' вѣїї в'сєто
їс'правлаєт. Пор. З культ. житя Укр., ст. 34—35. Акrostих:
Мастнборекїй.
- 52а. Пѣснь на Рождєство Хѣо. Всї їазїци кѣп'но с'їлицї
їгѣлскіє нѣ'к. Пор. № 1, 296.
536. Пѣснь Сѣтому **С**нофрїю. Пойтє всѣ согласно, ||
Дѣюще пѣсн' краснѣ. Пор. Сборничовѣ пѣней набожныхъ,
1862, ст. 65.

55а. Пѣснь Сѣмьмъ Яп'ломъ петръ ѿ павла. Радѣтсѧ
Рѣмъ дне° лѣксѧ.

56а. Пѣснь наположеніе чтиѧ Ризи. Шестве°нній источ-
никъ дне° намъ ѿз'ѧвѣси. Акростихъ: Ян Масбовосквий (чи не
Мастибореквий?).

57б. Пѣснь Зѧваница Пр'отей Бѣи. Мѣре шкрестніе
стра°ни сѧ всек'к' внемлі. Пор. З культ. житя Укр., ст. 40—
41. Акростихъ: Медзвци.

59а. Пѣснь шстрашномъ судк. О горе мнѣ грѣш-
ному всюдоля плаче° прѣстати. Пор. Бог. 1790, ч. 36, 1825,
ч. 36, 1850, ч. 41, 1886, ст. 79.

61а. Пѣснь Накожнаѧ. Кто ти°ко знаеть, шо Госпо°
нанек'к. Пор. № 1, 44а.

62б. Пѣснь свѣцка. Помагай Богъ ва°, ва°, || Да ци ра-
дѣсте на°, на°.

63б. Пѣснь свѣцка. Гѣй, нет'кштесѧ, короже°кѣи. Пор. 25а.

64б. Пѣснь свѣцка. Сѣдѣтъ мѣвѣд' на коло°цк, шев-
комъ вѣшѣвае°.

65б. Пѣснь наш'веденіе Прткѣи вѣа. Архїереѧ Захарїе,
прїѣмї дѣцѧ. Пор. Бог. 1790, ч. 88, 1825, ч. 88, 1850, ч. 94,
1886, ст. 205; Пѣсенникъ, ст. 62—63. Акростихъ: Архангел
Гавріилъ прїятъ

67б. Пѣснь Сѣмьмъ безсрєвнїкомъ. Днес° созѣвае°т
всю в'селєнсю. Пор. № 2, 65а.

69а. Пѣснь Сѣомѧ касїлію. ѿзлїнійсѧ ш бѣсть твоѣхъ,
шчѣ прєславнє. Пор. З культ. житя Укр. ст. 24, 32а.

70а. Пѣснь Сѣомѧ касїлію великомѧ. ѿзлїнійсѧ благо-
датъ во устнахъ твоѣхъ, шчѣ. Пор. №2, 16б.

71б. Пѣснь Ісѧ Хрѣтѧ Распїтомѧ. Яхъ, ѧкк' жалъ
тѣжкѣи невѣнє вѣмєрчи.

73а. Пѣснь нарождєство Пр'отей Богородици. Деньъ
радѣти ѣ. нїнѣ ѿполнїсѧ.

74а. Пѣснь на Шєствїє Сѣого Дх'а. ѿсточникъ дѣхов-
нїй. Пор. № 2, 42а. Акростихъ: Іосѣф Рете.

75б. Пѣснь свѣцка. Казакъ мѣнѣ катє°ко погнати кози.
Пор. Голов. Нар. пѣсни, III, ст. 343.

76б. Psalma na narodzenie Pana Jezusa. W zlobie lezy.
Пор. Kantyczki, II, ст. 63—65.

78а. Пѣснь сѣомѧ Николаю. Архїереѧ сѣѣ Николає
сѣаетъ. (Чи не останок акростиха: Аволсовки?).

796. Фалъма Хрѣс Рапнатома Заръваницька. Златокова^ніе трѣби, дне^о воскѣтрѣкѣте. Акроствх: з Рогат(и)на Фалма.

82а. Пѣснѣ стѣма Іована Богослова. Йована богослова й рѣтеровѣ слаѣка мова. Пор. № 2, 38а.

836. Пѣснѣ катиѣизмова. Трѣца вѣкъ шѣцѣкъ, вѣкъ снѣкъ, вѣкъ Дхѣкъ стѣи. Пор. Naczatki, ст. 221; Почаївська збірка кн. XVIII в. ч. 36.

876. Пѣснѣ алаѣю члѣккку вѣжю. Коханого гди вѣтирала. Пор. 3 культ. життя Укр. ст. 24, 396.

886. (Пѣснѣ Благовѣщенію прѣтѣки Бѣи. Да прийде^ткъ, в. вѣсьму мѣрѣ радостѣкъ. Пор. № 1, 146. Акроствх: Демия(н).

90а. Пѣснѣ шѣ страшнѣмъ сѣдѣкъ. Лавищѣй свѣте, чѣмъ нагрѣшнѣе зѣло такѣ чатушнѣ? Пор. Бог. 1790, ч. 214, 1825, ч. 215, 1850, ч. 215, 1886, ст. 454; П. Демуцький, Лвра, ст. 48—49. Акроствх: Лукаш Длонек(в).

93а. Фалма шѣ страшномъ сѣдѣкъ. Єгда дѣла шѣтѣ тѣла й. разлѣчатсѣя. Пор. Бог. 1790, ч. 235, 1825, ч. 236, 1850, ч. 232, 1886, ст. 480.

№ 4.¹⁾

1а. Покаянна пісня: Горѣ, горѣ, дѣше можа без початку; починаеть ся від слів: Плачи й. шѣ члѣче, поки часѣ маѣшѣкъ. Пор. № 2, 886. Останок акроствх: Пазх.

Пѣ. й. конедѣлю стѣго нѣста. Плачи, дѣше Іво^орыдай горе. Пор. Бог. 1790, ч. 37, 1825, ч. 37, 1850, ч. 42, 1886, ст. 77; В. Гв. У. д. в. ст. 72 і 91; Пѣсенникѣ, ст. 146—148. Акроствх: Паііі, очевидно: Пазій.

16. Пѣснѣ анѣтонію. Єе вѣглай оудалихсѣя. Пор. № 2, 446.

2а. Пѣснѣ алаѣю. Коханого гди вѣтирала. Пор. № 3, 876.

26. Пѣснѣ конедѣлю крѣтопокладнѣс. Земѣпѣкѣс горныхѣ ко(г)сѣя зѣявляетькъ. Пор. № 1, 606.

36. Пѣснѣ великопосна. Цѣрю Хрѣте справедливи. Пор. 3 культ. життя Укр., ст. 22, 86.

4а. Пѣснѣ благовѣщенію прѣто. Приде йрѣхангѣлъ вназарѣтѣкъ ко дѣи. Пор. № 2, 31а.

¹⁾ Н. Т. III. 350.

46. Пѣснь благовѣщенію. Да прїдетъ в. всемъ мирѣ радост. Пор. № 3, 886. Акроетих: Демван.

56. Пѣснь вѣхуанію. Радѣйсѣ зѣло, дщи Сиѡна. Пор. Бог. 1790, ч. 44, 1825, ч. 44, 1850, ч. 49, 1886, ст. 99; В. Гн. У. д. в. ст. 32; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 169—172; Пѣсвенникъ, ст. 188—189.

6а. Пѣснь воскресенію Хѣс. Іисъ Хсѣ змерт(в)ыхъ восталъ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 179; Пѣсвенникъ, ст. 191—193.

6б. Пѣснь воскресенію Хѣс. Воскресъ Іисъ ѿгроба. Пор. № 2, 346.

7а. Пѣснь конеделю фтоминс. Хвалите Г^ода соѣбсѣ. Пор. № 2, 87а.

8а. Пѣ^о конеделю мироносици. Бодома Давыдокѣ страшная совершаются.

9а. Пѣснь стѣомъ иванѣ когословѣ. Івана когослова. Пор. № 3, 82а.

9б. Пѣ^о конеделюю раславленнаго. Неизглагола^нная тайна во мѣркѣ іакисѣ. Пор. № 2, 77а.

106. Пѣснь Вознесенію Хѣс. Бзыде вгѣ ковкисотѣ горѣ. Пор. № 2, 41а.

116. Пѣснь конеделю самаряныни. Бдїѣ, вкрны^н ѡбронѣ. Пор. № 1, 46.

12а. Пѣснь конеделю слѣпаго. Іако Бого^м предизбра^нс. Пор. № 1, 54а. Останок акроетвха: Якоя.

12б. Пѣснь конеделю стїхъ ѡцѣ в онисѣ. Істочникъ Дѣховныи. Пор. № 3, 74а.

13а. Пѣснь насоществїе стѣго Дѣа конеделю пѣдестѣтсїю. Ѣ исѣсе, днѣ пѣдестѣтаго || Послалъ істѣ намъ Дѣа ѡшїа своего.

14а. Пѣснь конеделю всѣхъ стїхъ. Востѣхъ Стѣла Мѣи.

15а. Пѣснь конеделю первсїю. Днѣни твоѣ тѣ(и)ни. Пор. № 1, 96.

15б. Пѣснь конеделю ѣю. Вселе^нныи свѣктѣ, люднѣ стра^нныи. Пор. Naczatki, ст. 242; Почаїчска збірка кн. XVIII в. ч. 7; Бог. 1790, ч. 111, 1825, ч. 112, 1850, ч. 120, 1886, ст. 269; Шейнъ, Народныя бѣлорусскїя пѣснѣ, ст. 406—407.

16а. Пѣснь конеделю ѣю. Славни гра^д чѣдесъ исполнисѣ. Акроетих: Серафн.

17а. Пѣснь вонедѣлю дѣю. Чистаѣ бѣдѣ, || Грѣшныѣ людѣѣ Помощнице. Пор. № 1, 886.

Пѣ(с)нь стомѣ Петръ и Павла. Сѣрганы, Ігрантѣ. Пор. № 2, 506.

176. Пѣснь вонедѣлю ѣю. Радѣйсѣ, црѣ, || Наша зачѣспнице. Пор. № 2, 746.

186. Пѣснь пророкс Іаню в. Істочнице вѣти. Пор. № 2, 52а.

Пѣснь вонедѣлю зю бѣдѣ. Прѣтаѣ Дѣо Мѣи рѣскаго краю. Пор. № 2, 756.

196. Пѣснь вонедѣлю зю. Прѣтаѣ Дѣо Мѣи, словесни раю. Акроствх: Паз. Далѣ видерто що найменше двѣ картки.

20а. Кѣнець якоѣсѣ вѣрші.

Пѣснь вонедѣлю ї. Ізли нама, Бжѣ сонѣсѣ росѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 218, 1825, ч. 219, 1850, ч. 219, 1886, ст. 461; В. Гн. У. д. в. ст. 30—31.

206. Пѣснь напревѣраженнѣ Гѣдне. Надворѣ превѣражсѣ Ійсѣ Хсѣ славно. Пор. № 2, 53а.

21а. Пѣснь вонедѣлю лѣ или оуспеннѣю. Архагѣли знеба пришли до вѣдѣ. Пор. № 2, 54а.

216. Пѣснь оуспеннѣю бѣдѣ. К (sic, Я) паненка здѣмѣшисѣ. Се продовженнѣ попереднѣю вѣрші.

22а. Пѣснь оуспеннѣю бѣдѣ. Радѣйтѣсѣ Ягѣкни лѣки. Пор. № 3, 426.

23а. Пѣснь вонедѣл. вѣ или оуспѣкновению. Же пришедши црѣю лѣми дѣца рѣчѣ. Се продовженнѣ якоѣсѣ вѣрші.

236. Пѣснь оуспѣкновению. Памѣятѣ твоѣ правѣннаѣ. Пор. № 2, 556.

24а. Пѣснь рожѣтѣс прѣтой бѣдѣ. Рожѣтво славно прѣно Дѣи Мѣри. Пор. № 2, 91а.

246. Пѣснь вонедѣлю гѣ бѣдѣ. Хвалиѣ ти вѣжѣши Прѣта Дѣцѣ.

256. Пѣснь вонедѣлю дѣ бѣдѣ. Достоинно ѣст двѣ вѣличати.

26а. Пѣснь вонедѣлю ѣ бѣдѣ. Послаѣ выстѣ Архагѣ Гаврилаѣ. Пор. № 2, 32а

266. Пѣснь вонедѣлю сѣ бѣдѣ. Гѣю тѣвѣ, радѣйсѣ шѣрадована.

276. Пѣснь вонедѣлю зѣ бѣди. Со прекра^{на} црце, злата днана.

28а. Пѣснь вонедѣлю иѣ бѣди. Їсти^{ныи} шбрлзъ тво^о, Мрне па^{но}.

28б. Пѣснь Покровк Пр^{от}ои Бѣди. Исполнися нѣо Иземли чадскъ твоихъ, црце. Пор. № 2, 71а. Останок акростиха: Јоат.

29б. Пѣснь Покровк Пр^{от}о^о Бѣди. Фндованы^и хр^амъ твои четны^и, ш мти всеп^кта(та)и. Акростих: Францк.

30б. Пѣснь мѣници Параскеви^и. Мѣнице ст^а, па^{на} всекрасна^а.

Пѣснь Параскеви мчници. Радост^{ни}и^и сердце^и си воз^ви-за^и гл^о. Пор. № 3, 25а.

31б. Пѣснь Параскеви мчници. Воспаласъ якоже снце.

32а. Пѣснь Дмитрию ст^{ом}с. Онсоло^сскаи св^кто^и оукра-сиса. Акростих: Феодор.

32б. Пѣснь вонедѣлю дѣ. Весело сп^ква^{те}, цоло^и оудари^{те}. Пор. Бог. 1790, ч. 112, 1825, ч. 113, 1886, ст. 298; Пѣсни благовѣ^иныи, Почаїв, 1806, 626; Почаївска збирка кн. XVIII в. ч. 1; Д. Мордовцевъ, Малоруескй литературный сборникъ, Саратовъ, 1859, ст. 188—94; П. Безсоновъ, Калъев, I, ст. 684—685.

33б. Пѣснь вонедѣлю кѣ бѣди. Бо^ивесел^ксиа, Янесм^с-т^ксиа.

34б. Пѣснь ст^{ом}с михаилс. Михаиле, кто яко вг^и велми возоп^кл^о. Пор. № 1, 26а.

35б. Пѣснь вонедѣлю ка или вознесению. Вси изыци к^ипно сло^ици возклик^нте. Пор. № 3, 52а.

36а. Пѣснь воведению бѣди. Восклик^нте, востр^бк^нте. Пор. № 1, 14а.

36б. Пѣснь воведению бѣди. Вост^ии^и ст^аи М^{ти}. Пор. 14а. По двох строфах вѣрша переходить в пѣсню Евстафѣви з останком акростиха: неовекѣ Яв.

37б. Пѣснь вонедѣлю кв бѣди. Та^и нагорк по^инево^и ид^ит^и дв^к дш^ики.

38а. Пѣснь ст^{ом}с андрею апостола. Бо всю землю изынде вкшанѣ твоѣ. Пор. № 1, 66б.

39а. Пѣснь вонедѣлю кѣ архипастырскии. Ягнице стра-чена. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 172; Пѣсенникъ, ст. 253—254.

40а. Пѣснь николаю сѣомѣ. О, кто, кто Николаю лю-
би^т. Пор. № 1, 75б.

40б. Пѣ^с сѣомѣ Николаю. Горѣ сладость Искупать. Пор.
№ 2, 38б.

41б. Пѣ^с Зачатию вѣдци. Вострѣвѣте трѣмъ гласо^м.
Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 51. Акrostих: Влѣв (Васвлѣ?) Ілвѣцкі.

43а. Пѣ^с сѣомѣ Іванѣ Богос. Гла^с Г^однѣ навода^х во-
пѣтъ. Пор. 3 культ. житя Укр., стор. 23, 18а.

№ 5.¹⁾

1а. Звѣрал(н)сѣ, в'звѣла^тсѣ, ѣкѣ вѣ ѡглядати.

1б. Пѣснь н(а)рождѣств(о) Хрѣ^с. Всел(е)ннаѣ веселїсѣ.
Пор. № 2, 10б.

2б. Пѣснь нар(о)ждѣство Хрѣво. Яггль пастырѣ^х мовї^т.
Пор. № 1, 30б.

3б. Пѣснь н(а)ждѣтво Хрѣво подев(е)нѣ злєкїе лежї.
Вїслє^х леж(н)ѣ, хѣжѣ повѣжи^т. Пор. 3 культ. житя Укр.,
ст. 21, 4а. Акrostих: Василїй.

5а. Пѣснь нарождѣство Хрѣво. Новая радост' свѣтсѣсѣ
звѣвала. Пор. № 1, 28а.

6а. Пѣснь нарождѣство Хрѣво. Слава вов(н)шнї^х Бгѣ
воспѣвайте, людїе. Пор. № 3, 49б.

8б. Пѣснь нарождѣство Хрѣво. Дивнаѣ новїна, нїнѣ
Па^нна Сина. Пор. № 2, 12а.

9б. Piesń narodzienie Pańskie. Anioł pastyżem muwil.
Пор. Kantyczki, II, ст. 12—13.

10б. Пѣснь ѡ страш(н)о^м сѣдѣ. Плачї, дѣше, и ридай
горѣ. Пор. № 4, 1а.

11б. Пѣснь ѡ страшно^м сѣдѣ. Єгда дѣла ѡтѣла в.
раз'лѣчлѣсѣ. Пор. № 3, 93а.

13а. Свїтєска вїрша про хрестїни: Я мї при'шай з єжого
домѣ. Пор. мою замїтку „З фолькльорних заваять Маркїяна
Шашкевича“, Записки Н. Т. ім. Ш. СІХ, ст. 145—146; Голов-
Нар. п. II, 140—141.

14а. Пѣснь ѡ страшно^м сѣдѣ. О горѣ мнѣ грѣшно^м
сѣсѣ. Пор. № 2, 21а.

¹⁾ Збїрка проф. Калужняцького.

15а. Пѣсн' свѣцка. **Оухъ, іакъ серцѣс ниндѣти, || Кого
любю нейдѣти.** Пор. З культ. житя Укр., ст. 28, 846 і ст. 65.

16а. Фал'ма свѣцка. **Флашкажъ мой потѣха, кѣлкѣ
шокъ радости.** Пор. З фольклорних завяты, ст. 147—148.

176. Пѣсн' свѣцка. **Сидѣтъ мѣвѣд' на колоцѣк, шок'
комъ вишывлетъ.**

186. Пѣсн' велико(о)с'(т)на. **Царѣ Хрѣте, Пане милій.**
Пор. № 1, 906.

196. Фал'ма нарождѣство Хрѣтово. **Кесела свѣтѣс но
вина.** Пор. З культ. житя Укр., ст. 21, 6а; Д. Мордовцевъ,
Малор. лит. сборникъ, ст. 347.

216. Фал'ма навѣговѣщніе. **Да пр(и)д(е)тъ ѿ всемѣ
мїрс радость.** Пор. № 4, 46. Акроствх: Демян.

226. Фал'м' навѣханіе по ѿ иѣрданъ рѣко. **Цор'ко си
ѿнскаія, южкѣ веселїсїа.** Пор. № 2, 33а.

24а. Фал'м' нашествїе стго Дха. **Источникъ дѣхов'ній.**
Пор. 4, 126.

25а. Фал'мъ вѣи чсдов'ной лїсовецкой. **Лїквїте нїнкѣ
в'сї || Колїсов'цѣ^х в'сї.** Акроствх: Лисовецка Мати.

266. Пѣсн' ѿраспѣтію Хрѣтово^м. **Скажі м'кн'к, соло
в'кю, прав'дѣ, || Гдѣ іа своего зкавїтелѣ знайдѣ.** Пор. В. Гн.
У. д. в. ст. 167 і 258.

28а. Фал'мъ свѣц'ка. **Дайшовъ лѣшокъ ив'вар'шавї.**
Пор. З культ. житя Укр. ст. 29, ст. 96а і ст. 71—72.

296. Фал'мъ на Покровъ Прѣго^м Бѣи. **Боспо^м те согла^{но}.**
Пор. № 3, 16. Акроствх: Волеквї.

31а. Фал'мъ Стѣлю Хрѣс Нїколаю. **Дївнїй вод'кѣ^х
Свѣтї(те)ль велїкїй.** Пор. № 2, 70а.

32а. Фал'м' Стѣс Ялексїю. **Коханаго, гдї в'тїрала, ||
Мл'ка Сїна жаловала.** Пор. № 4, 2а. ART

336. Фал'мъ Стратѣ^м Хрѣтовїмъ. **Царѣ Хрѣте спра
ведлївїй.** Пор. № 4, 36.

35а. Фал'мъ напокровъ Прѣвато^м Бѣї. **Благов'кстїте
д(н)ескѣ рѣстѣ в'семѣ мїрс.** Пор. № 1, 546.

36а. Фал'мъ ѿ страшнѣ^м Свдѣ. **При'детъ ча^о, гдї
Гдѣ навѣлацѣ^х славно || Прїдѣт' в'сѣхъ свдїтї со'лавою
їв'но.** Пор. Шейнъ, Нар. бѣлорусскїя пѣсни, ст. 401—403;
П. Безсоновъ, Калѣви, III, ст. 108—110.

376. Пѣснь с(вя)той Великомучени(н)ци Вар'варѣ. Прѣстател'ницѣ во'мер'но' го'лк' Вар'варѣ стѣ во'хвали'. Пор. Бог. 1790, ч. 163, 1825, ч. 164, 1850, ч. 165, 1886, ст. 357. Акrostихъ поcеованій: Пясецки Семиоени.

(№ 6.)

1а. Кінець похоронної піснї: Источникъ слезы разливайтесь. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 87—89; Пѣсенникъ, ст. 326—328.

2а. Пѣснь на погребѣ ѿ всецѣтнаго свѣта. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 105 і 106; Пѣсенникъ, ст. 331—332.

3а. Пѣснь на погребѣ. Прійшоу часъ мой того лѣта. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 107; Пѣсенникъ, ст. 330—331.

3б. Пѣснь Сошествію ст. Дх'а. Источникъ духовный. Пор. № 5, 24а. Акrostихъ: Юсеф ус.

4а. Пѣснь на Воздвиженіе чѣснаго кр'ста. Зарванцка. Зѣ Смп'рок' горних' Бг'ъ са з'являе'т. Пор. № 4, 2б. Акrostихъ переплутавий: Зарванца Фамла (Зарванцка Фалма).

5а. Пѣснь Воскресенію Г'дню. Воскресъ Іс' ѿ гроба. Пор. № 4, 6б

6а. Пѣснь Во Идлю Ѳомина. По': Ко'кр'съ Іс' ѿ гроба. По востаніи твоем' преславно', Хр'те, явлейса. Пор. Пѣсенникъ, ст. 193—195; В. Гн. У. д. в. ст. 43—44.

6б. Пѣснь во Идлю Сыроп'снью. Плакалъ са адамъ прѣ Рае'. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 59; Пѣсенникъ, ст. 153—154; П. Безсоновъ, Калѣки, Москва, 1869, ст. 236—262.

7а. Пѣснь Благовѣщенію Прѣтой Бци. Да прійде'т, в. всемъ мирѣ радо'ст. Пор. № 5, 21б.

8а. Пѣснь Бг'ожвленію Г'дню. Іѡрданъ р'кко, оу'готови'са. Пор. № 2, 18б.

8б. Пѣснь Прѣтой Бци. Дѣо мати преклагал. Пор. № 2, 79б.

9б. Пѣснь Прѣтой Бци. Бг'дї вохвалена ѿ все'х' родов' земны'. Пор. В. Гн. ст. 219.

10а. Пѣснь Ст'омѣ Дх'с. Ут'кшітелю мирѣ. Пор. № 1, 78б.

1) Н. Т. Ш. 345.

106. Пѣснь на Покровѣ Прѣтой Бѣи. Воспойте согласно пѣснь новѣ прекрасно. Пор. № 5, 296.

116. Пѣснь ѿ Ядамъ ѿ Бѣк. Размышляль сѣк Ядам'. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 60.

126. Пѣснь сѣ. Пророкъ Илїи. Поѣ: Поухалъ принесе. Галлѣйскїи славыи Прѣче жителю. Пор. Бог. 1790, ч. 202, 1825, ч. 207, 1850, ч. 205, 1886, ст. 436.

13а. Пѣснь сѣмъ Янѣлоу Петру ѿ Павла. Поѣ: Лїквїи днѣ, Сѣмне. Днесь всї Хрїстїане радосно лїквїютъ. Пор. Бог. 1790, ч. 200, 1825, ч. 201, 1850, ч. 203, 1886, ст. 431; Пѣсенникъ, ст. 220—223. Акrostихъ: Димїтр Левковски.

146. Пѣснь на Прѣвѣраженїе Гѣдне поѣ: Ѡ(т) оутровы Дѣмъ. На Оловорѣ прѣвѣрзса Іс Хѣк славно. Пор. № 4, 206.

15а. Пѣснь на Оуспенїе Прѣтой Бѣи. Поѣ: Правды весна. Ярхангелы звѣа прїшли до Бѣи. Пор. № 4, 21а.

156. Пѣснь Рождества пѣ(с)той Бѣи. Поѣ Нѣо ѿ земѣ. Рождество славно прѣсно Дѣмъ. Пор. № 4, 24а.

166. Пѣснь на Воздвиженїе чѣнаго крѣта. Поѣ: Язлїжса благо(датель). Златокова'нїю трѣкх днѣ вострѣвїте. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 47. Останок акrostиха: з Рогатна лм (з Рогатвна Фалма).

176. Пѣснь Коведенїю Прѣтой Бѣи. Поѣ: Радѣсн, прѣце. Сѣкглїа Горлице, оутреннаа денницѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 52; Пѣсенникъ, ст. 67—68.

18а. Пѣснь Коведенїю Прѣтой Бѣи. Ковчегъ слова, ѣ, злата кадианица.

186. Пѣснь Сѣлю Николаю. Поѣ: Радѣсн, Маркѣ. Радѣсн, Николае, мы к' текъ прикѣглѣмъ.

19а. Пѣснь Сѣлю Николаю. Поѣ: Предвѣчный. Ѡ кто, кто николїа любит'. Пор. № 4, 40а.

20а. Пѣснь на Погревѣ. Прїшолъ чаѣ мой того лѣта. Пор. За.

206. Пѣснь Сѣому Ярхангелу Михаилу. Поѣ: На Оловорѣ. Михаиле, кто ѿко Бѣк келми возопїлѣ. Пор. № 4, 346.

21а. Пѣснь скѣцкаа (про козака ѿ Кулину). Ѡй жхалъ козакъ на оукраинѣ. Пор. др. Иван Франко, Студїи над украинскїми народнїми пѣснями, Львїв, 1913, ст. 110—114; Ю. А. Яворскїи, Два замѣчательныхъ карпато-русскихъ сбор-

ника XVIII-го в., принадлежащихъ Университету св. Влади-
мира, Квѣв, 1909, ст. 40—44.

216. Пѣснь Рождѣства Хрѣства. Ёй паненка миленаго
сына намъ породила. Пор. № 2, 13а.

22а. Пѣснь Рождѣства Хрѣства. Предвѣчный родился
под лѣткѣмъ. Пор. Бог. 1790, ч. 17, 1825, ч. 17, 1850, ч. 23,
1886, ст. 13; Почаївська збірка кн. XVIII в. ч. 12; М. Гр.
Зап. XVII ст. 66; Чубинський, Труды, III, ст. 370; В. Пе-
ретцъ, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы, I,
1, ст. 368—369; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 79—81; Пѣ-
сенникъ, ст. 90—92.

23а. Пѣснь Богоявленію Гѣдню. Поѣ: Ёскреѣ Ісѣ ѿ гроба.
Крещаетса Блаѣка къ Іѡрдани. Пор. М. Гр. Зап. XIV, ст. 11
(Misc.) i XV, ст. 48; В. Гв. У. д. в. ст. 26.

23б. Пѣснь (на) Богоявленію Гѣдню. Іѡрданъ рѣкъ, оуѣго-
товіста. Пор. 8а.

24а. Пѣснъ Благ(о)вѣщенію Прѣ(той Бѣи). Ликъи днѣ,
сѣѡне. Пор. № 2, 29а.

25а. Пѣснь Рождѣства Хрѣства. Богъ предвѣчный наро-
дилъ са. Пор. № 2, 96.

25б. Пѣснь Сѣю Васілійѡ. Изліася благодать ѿ зствѣ
тконъ, ѡче. Пор. № 3, 70а

26а. Пѣснь Стрѣтенію Гѣдню. Поѣ: Радъи са, царѣ.
Свѣтло днѣ ликъитѣ. Пор. № 2, 20а.

26б. Пѣснь на погребѣкъ младенца. Ѡ Бже ласкавый, ѡче
везѣконечный. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 92 i 93.

№ 7.¹⁾

1а. Пѣсня св. Варварі. Ѡ Баркаро Мѣченице. Без перших
чотирох стрѡф. Пор. № 1, 67б.

1б. Пѣснь Прѣ Бѣи. Дѣво мати преклагла. Пор. № 6, 8б.

3б. Пѣснь Нарождество Хство. Нѡва радость стала.
Пор. № 3, 49а.

5а. Зарванцька „Ѳалма“; задержані строфи в акрости-
хом останнього слова. Пор. № 6, 4а.

6б. Чловекъ ѣденъ богачъ вѣлъ.

9а. Пѣсня про тершанъ Христа без початку.

¹⁾ Н. Т. Ш. 364.

156. Пресвѣтѣе рождество твоѣ на вѣ(скъ) свѣтъсѣмъ завилао.
- 16а. Пѣснь ѡ адѣмъ и ѡ вѣкѣ, коли вѣрю выли. Поженже, ево, выдло || До ворѣ накалио.
- 18а. Пѣснь Бѣи. Бѣди возхвалена ѡвскѣ родоѣ земныхъ. Пор. № 6, 96. Останокъ акростиха: Бачивен.
196. Пѣснь набожна. Чемѣ церква, чемѣ Хриѣтва, чемѣ ламе(н)тѣшкѣ.
- 21а. Пѣснь. Величай, дѣше моѣ, Пречистѣю Па(н)нѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 198.
- 22а. Пѣснь Прѣтой Бѣи. Дивна твоѣ тайни, чистаѣ, тависѣ. Пор. № 4, 15а.
236. Пѣснь Богородици. Радѣисѣ, царице, наша застѣпнѣце. Пор. № 4, 176.
246. Пѣснь Бѣи. Чистаѣ пано, сличнаѣ царице.
- 26а. Пѣ на ѡвѣрѣзанѣ Гдѣе. Возвеселисѣ, церковь сѣвн'скаѣ, || Ликѣи радосно Иерѣсалимскаѣ.
286. Пѣснь. Яггели, знижайтѣсѣ.
296. Пѣснь нарождество Хѣво. Новая радостъ свѣтъсѣмъ завила. Пор. № 5, 5а.
306. Пѣснь Пресвѣтой Бѣи (вѣ) Тивровѣ. Тивровѣ гоине веселисѣ.
- 31а. Пѣснь свѣтомѣ Дѣхѣ. Оутѣш(ит)ѣлю мирѣ. Пор. № 6, 10а.
326. Пѣснь стомѣ Дѣхѣ. Источникъ дѣховный. Пор. № 6, 36.
336. Пѣснь Пресвѣтыѣ Богородици. Ѣмѣпѣретъ свѣтлѣйшый.
346. Пѣснь ѡмѣц Х(р)истовѣн. Повѣчемъ (sic), соловоѣю, правдѣ. № 5, 266.
- 36а. Ѣггалина Хѣъ конѡрданѣ. Пор. М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 11; В. Гн. У. д. в. ст. 153.
- 37а. Радѣисѣ ѣкло, дѣк сѣвна. Пор. № 4, 56.
386. Пѣснь свѣцка. Дидетъ козакъ звѣрины. Пор. В. Гн. Хоцен. спѣван. Лев. Зап. ХСІ, ст. 114—115.
- 40а. Пѣснь великопосна. Прѣидѣ часъ, гдѣ Господѣ на-шѣлацихъ славнѣ. Пор. № 5, 36а.
- 42а. Пѣснь нарождество Хриѣ(о)во. Ѣсливнѣ часи вѣкомъ нѣк южѣ настали.
446. Пѣснь Ѣтомѣ Василию. Изнайисѣ благодатъ во-снѣхъ твоихъ, Ѣче. Пор. № 6, 256.

46а. Пѣснь Апостолъ петръ и паулъ. Приѣтъ (sic), вир-
ний хртїанъ сокоры.

46б. Ёй, повѣч же мѣ, соловкю, правду. Пор. В. Н.
Перетцъ, Новыя данныя, ст. 9—10.

№ 8.¹⁾

1а. Piesn (на Різдо). Do nug twoich się zbliżamy. Пор.
Kantyczki, III, ст. 17—20.

2а. Кінець пісні на тему смерги.

2б. Piesn. Dusza sciałemsia przemowiała. Łaknuszcy swite,
czem nahrಿಸni ziło (o)czatuesz? Пор. № 3, 90а. Акrostих: Łu-
kasz Dłonski.

4б. Prydet hodyna. Пор. Почаївська збірка ків. XVIII в.
ч. 37; Naczatki, ст. 234; Я. Головацький, Нар. пѣсни, III,
ст. 281—283; А. Малинка, Лирвикъ Евдокимъ Мыкитовичъ
Мокровиць (Кіевская Старина, XLVI, ст. 440—41).

6а. Piesn o Panu Jezusi Turynieckim. Tra Boha wysnaho ||
Isusa sładkaho. Акrostих: Tarnawski.

7б. Bidaz moyey ho(ow)oyci, ou, ou.

8б. Obludne nosy y dni oplakane.

9б. Ach, mni zal peromalu. Пор. З культ. жигя Укр. ст.
69, ч. 14.

10а. Co za awatarz (sic) stego ludzie maio (sic).

10б. A wy ludzie dobry.

11б. Boh naturu 2 choszczet yzbawyty. Пор. Бор. 1790, ч.
2, 1825, ч. 2, 1850, ч. 2, 1886, ст. 6; Пѣсенникъ, ст. 84—85.

13а. Piesn Poczaіowska nayswię. Pa(n)ny. Wselenoy swita.
Пор. № 4, 15б.

14б. O preswiataia diwo, pomoszcznycze moia. Пор. № 1, 10б,

15а. O hore mni Hrisznyku suszu (sic). Пор. № 5, 14а.

16б. Nawulicy gromada.

17а. Sta Vndrak (?) przygnala wieprzukuw pare.

20б. Sczasływie czaszy (sic).

№ 9.

1а. Кінець пісні Богородиці.

Пѣнь шѣтомъ шнѣфрїю натей подобенъ пречѣтаа. По-
мощника кто (и)ишши, и маши вскорк. Пор. Naczatki, ст.

¹⁾ Н. Т. Ш. 378.

247—250; Бог. 1790, ч. 193, 1825, ч. 194, 1850, ч. 196, 1886, ст. 421; Пѣсенникъ, ст. 207—209.

3а. Пѣснь престои вгородни. **Б**о престаи дѣво, по-
мошнице моя. Пор. № 8, 146.

4а. Псалма пресвятой вродци. **Б**огомъ изкраннаи мѣи,
дѣо вродковице. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 43; Бог. 1790, ч.
141, 1825, ч. 142, 1850, ч. 142, 1886, ст. 314; Чубинський,
Труды, I, ст. 163; В. Перетцъ, Историко-литературныя из-
слѣдованія и матеріалы, I, 1, ст. 384—385; др. Іл. Свен-
ціцкій, Рукописи львівських збірок, I (Львів, 1906), ст. 66.

5а. Пѣснь вѣднѣмъ сиротѣ. **В**еликий мой жалю, по-
что ми смѣлашъ? Пор. Записки Юго-Западнаго Одѣла И.
Р. Г. Общ. I, Матерьялы, ст. 29—30. Авростих: Васвл.

6б. Пѣснь (о) сиротѣ вѣдн(н)омс. **Р**азмишляю вкманій
и сниваю. Авростих: Роман Корецьк(ий).

7б. Пѣснь свѣтоваи. **Б**лагодаримъ ты, создателю всего
свѣта. Авростих: Базвл.

9б. Пѣснь набожн(н)аи. **Д**несъ смираетъ несвоа мати.

10а. **Б**еладне ноци и днѣ вплакани. Пор. № 8, 86.

11б. Пѣснь пока(а)нна. **Г**ей, доколѣ нещасливий воскресъ
живс. Авростих поповавий: Гешроуни (Георгий).

13б. **Щ**астіе цастнемъ, бедное мое.

14а. **Б**ѣи, вишенька, чершенька || Наровила лишенька.

15а. **П**оїхавъ мой милии пожврухвий (sic).

15б. **В**ажѣтъ люде, що та смѣрс. **В**ѣчний мой жалю
и тѣга намоемъ серѣденкѣ.

17а. **К**інець піснї св. Трійці.

Пѣснь великопостнаи. **Ц**арѣ Хрѣте, пане милии. Пор.
№ 5, 336.

19а. **П**ѣснь великопостнаи. **Ц**арѣ Хрѣте, пане милии.
Пор. № 5, 186.

20а. **П**ѣснь великопостнаи. **Р**одъ жидовский затворений.
Пор. В. Гн. Лирникъ, ст. 25—26; Чубинський, Труды, т.
III, ст. 20; Записки Юго-Зап. Одд. за 1873 годъ, Матерьялы,
стор. 28; Боржковскій, Лирники, ст. 693—94.

21а. **П**ѣснь набожвлєніе хрѣтово. **В**оньми, неко и земля.
играй славно. Пор. Бог. 1790, ч. 25, 1825, ч. 25, 1850, ч. 30,
1886, ст. 59; Пѣсенникъ, ст. 118—119; П. Демущкый,
Лира, ст. 12—13.

- 22а. Таходикъ черчикъ понадводю.
- 23а. Пѣснь острашномъ сѣдѣ. Поминшаю день и часъ страшний.
- 24а. Псал'ма наковтвиженіе кр'стѣ. Воспойте вси днесь пѣснь новѣ. Початокъ акростиха: Вас.
- 25а. Пісня на Великдень безъ початку „Єрусалиме, свѣтелъ надъ звѣзды днесь буди“. Пор. З культ. житя Укр., ст. 29, 102а; Холмскій нар. календарь на 1885 г. ст. 178—9.
- 28а. Пѣснь стомѣ Василию. Йзліася багодать востнахъ твоихъ, ѿче. Пор. № 7, 446.
- 30а. Пѣснь на Вознесеніе Хростоко (sic). Єлешня гора нинѣ скѣтит(с)я. Пор. Бог. 1790, ч. 58, 1825, ч. 58, 1850, ч. 62, 1886, ст. 131. Акростих: Еветафій.
316. Пѣснь престою Бѣи Чедовнѣ. ѿ все пѣтаи мати. Пор. Бог. 1790, ч. 129, 1825, ч. 130, 1850, ч. 129, 1886, ст. 287; Пѣсенникъ, ст. 323; Вагацз, Cudowne obrazy, ст. 16; Холмскій нар. кал. на 1885 г. ст. 175.
- 32а. Пѣснь скѣтова. Возри всякъ на смерть шобразъ сѣхой.
336. Пѣснь шнѣфрѣю. ѿ преподавне и превлаженне. Пор. З культ. житя Укр. ст. 25, 516; П. Демущьскій, Лира, ст. 33—34.
- 35а. Пѣснь скѣтова. Я хтожъ на свѣтѣкъ вездѣкъ вродил'ся. Пор. № 1, 466.
- 37а. Пѣснь Оускновенію. Память твою праведная єсть спохвалами. Пор. № 4, 236.
396. Пѣснь скѣтова. Яхъ мнѣ тесно, жал' немали. Пор. В. Гн. У. д. в., ст. 70; др. Ів. Франко, Карпатор. писем. ст. 143—144; В. Перетцъ, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы, I—2, ст. 161—162.
416. Пѣснь скѣтова. Я цю в'скѣтѣкъ заграда великая стала.
426. М'кзерѣи насемъ свѣтѣкъ мене спогенила.
436. Пѣснь покапаню. Вострѣвѣте, сѣдни градеть.
- 45а. Пѣснь стомѣ апостла андрѣю перѣвозван. Званити первій вистъ зрив'нка.
466. Пѣснь наковтвиженіе Г'дне. Гдѣ възнесєси на небеса нинѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 59, 1825, ч. 59, 1850, ч. 63, 1886, ст. 132; Пѣсенникъ, ст. 197—198.

48а. Пѣснь великомъченици Парескѣи. Радостнымъ
срдцемъ возвѣщаемъ гласъ. Пор. № 4, 306.

49а. Пѣснь алеѣю человекъ бжю. Воухоннаго (sic) гди
в'тѣрала. Пор. № 5, 32а.

50б. Пѣснь свѣтока. Шо на комъ виноватъ, зацо по-
гнебу. Пор. Голов. Нар. п. I, ст. 357—358.

51б. Пѣснь нарождество Хр'тovo. Цвѣтъ мисленій днесъ
сы родить. Пор. № 3, 37а.

52б. Пѣснь великомъченици Барварк. Предстателницъ
восмертной годинѣ. Пор. № 5, 37б.

55а. Пѣснь сошествію стго дх'а. Источникъ дхов'ній.
Пор. № 7, 32б.

56б. Вкршс (sic) навоскресеніе Хр'овo. Хр'тскъ нн'к (sic)
ѡгрова воскресъ || И вѣкъ намъ велію радость принесъ.
Пор. ст. 84.

Пѣснь показнію. Яхъ, оушли мен л'кта. Пор. Бог. 1790,
ч. 227, 1825, ч. 228, 1850, ч. 224, 1886, ст. 471; В. Гн. Лір-
ники, ст. 65—67; Головацький, Нар. ѡбени, III, ст. 285—
286; П. Демущьквій, Лвра, ст. 44—46.

58б. Пѣснь прѣстей брѣи. Изъяви вѣхъ ѡгигини (sic).
Пор. М. Гр. Зап. XIV (Misc), ст. 12. Початок акростиха: Ю.

№ 10.¹⁾

1б. Ѣрацка на Рождество Хр'во для Стѣдентокъ.
Ѣсей же ѡ стѣдентъ зе лвова. Пор. ст. 65.

2а. Пѣснь ѡ. на Рождество Х'тво. Весела свѣтс новына.
Пор. № 5, 19б.

5б. Пѣснь ѣ. на Рождество Х'трово (1). Предвѣчній ро-
дилса подлкти. Пор. № 6, 22а.

8а. Пѣснь г. на Рождество Х'ртво. Новаж радость свѣтс
са з'авила. Пор. № 7, 29б.

9а. Пѣснь д. на Рождество Х'ртво. Цасмывкн часи,
л'кта нн'к южъ настали.

12а. Пѣснь е. на Б'роавленіе Гнѣ. Їврданъ р'кко, оу'го-
тори са. Пор. № 6, 23б.

13б. Пѣснь з. на Б'роавленіе Гднѣ. Тонъ Вос'травентѣ.
Їврданѣ, оу'готовиса. Пор. Бог. 1790, ч. 27, 1825, ч. 27, 1850²⁾

¹⁾ Н. Т. III. 363.

ч. 32, 1886, ст. 64; Пѣсенникъ, ст. 119—121. Акrostих: Іоан Волскъ.

16а. Пѣснь ѝ. на Богоявленіе Гдѣне. Глаголь Гдѣнь на водахъ глашаетъ. Пор. № 4, 43а.

19б. Пѣснь ѱ. на Боведеніе Пріестыа Бѣцы. Кострѣбитѣ. воскликните. Пор. № 4, 36а.

21б. Пѣснь ѿ. на Рождество Хрѣтво. Бѣкъ натѣрѣ, Богъ натѣрѣ. Пор. № 8, 11б

25а. Пѣснь ї. на Рождество Іисъ Хрѣко. Нѣво и землѣ, нѣво, землѣ нѣкъ торжествуютъ. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 60; Бог. 1790, ч. 5, 1825, ч. 5, 1850, ч. 7, 1886, ст. 3; Пѣсенникъ, ст. 100—101; Чубинскій, Труды, т. III, ст. 375—376; Холмекій нар. календарь на 1885 г. ст. 173.

26б. Пѣснь лї. на Рождество Хрѣтво. Дивнаа новинаа, нынкъ пана сїа. Пор. № 5, 8б.

28а. Пѣснь кї. на Рождество Хрѣтво. Богъ прѣвѣкчній народилса. Пор. № 6, 25а.

32а. Пѣснь гї. на Рождество Хрѣтво. Нѣте, нѣте, братѣ свѣкди, || Покиньмо нѣжди, забѣдьмо кѣди.

34б. Пѣснь дї. на Рождество Хрѣко. Б'(в)ислахъ лежитъ, хтожъ повѣжитъ. Пор. № 5, 3б. Акrostих пощованій: Васалви.

37а. Пѣснь еї. на Рождество Хрѣтво. Бѣкъ раждаетса, хтожто можетъ знати. Пор. Бог. 1886, ст. 57; М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 5.

38б. Пѣснь сї. (на) Рождество Хрѣко. Херѣвими стѣкъ, Архангели, зратъ. Пор. Пѣсви набож. 1857, ст. 36; М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 6. Останок акrostиха: Хнитшковеки (І. Пашковеки?).

43а. Пѣснь їз. (!) на Рождество Хрѣтво. Показалса наѣ вертепомъ прѣскѣтлаа денница. Акrostих: Прокон(в)їй.

45а. Пѣснь нї. на Р(о)ждество Хрѣко. Возвеселамъ к'си кѣпно нынкъ. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 23, 15б.

47а. Пѣснь дї. на Рождество Хрѣтво. Ангѣлъ пастиремъ мовилъ. Пор. № 5, 2б.

49а. Богъ прѣд(в)ѣкчній народилъ са. Пор. 28а.

71а. I-sza Piesn Bozego Narodzenia. Aniol pastyrozom muwil. Пор. Kantyczki, II, ст. 12—13.

72a. II. W zlobie lezy, ktoz pobiezy. Пор. Kantyczki, II, ст. 63—65.

736. III. Piesn. Przybiezeli do Betlehem pastyrzy. Пор. Kantyczki, II, ст. 61 - 62.

75a. IV. Piesn. A wczora z wieczora (z) niebieskiego Dwora. Пор. Kantyczki, II, ст. 56—57.

766. V. Piesn. Pasli pasterze woły. Пор. Kantyczki, II, ст. 51—52.

776. VI. Piesn. Do nog twoich upadamy. Пор. Kantyczki, III, ст. 17—20.

806. VII. W tey kolendzie, kto tam będzie. Пор. Kantyczki, III, ст. 52—53.

82a. VIII. Przyskocze ia do tey szopu (sic) z cicha. Пор. Kantyczki, II, ст. 62—63.

836. IX. Piesn. A coz to, Dziecino, będziemy czynili. Пор. Kantyczki, II, ст. 70—71.

№ 11.¹⁾

1a. Пѣснь на рожде(с)тво Хѣво. До нѣгъ ткоухъ спадамн. Пор. № 10, 776.

4a. Пѣснь на Бѣжи народженіе. Гей, в'дзинь народженіе сѣа Єдинего. Пор. Kantyczki, III, ст. 21—22.

56. Пѣснь на рождѣво хѣво. Видѣк вѣкъ, видѣ твориць. Пор. № 1, 87a.

66. Пѣснь на рѣжѣво хѣво. Євѣкныя всезлатаа. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 25; Пѣсенникъ, ст. 96—97; Чубинський, Труды, т. III, ст. 340—341; Холмскій нар. календарь на 1885 годъ, ст. 173.

76. Пѣснь на с(т)рѣтєныє Гѣне. Прыносятъ дѣва младєнца. Пор. Бог. 1790, ч. 30, 1825, ч. 30, 1850, ч. 35, 1886, ст. 69; Пѣсенникъ, ст. 126—127.

86. Pies(ń) na obwiastowanie P. M. Da przyidet wsemu miru radost. Пор. № 6, 7a. Акросних: Diemyian.

95. Pism wilikoposna. Podoben car. Rod zydowskyy zatwo-reniy. Пор. № 9, 20a.

10a. Piesn do Pana Iezusa Milatynskiego. O Iezu, sama dobroci.

1) Н. Т. III. 357.

11а. Пѣснь о смерти напореѣ. **О** в'се з' сѣтнаго свѣта || **М**ымо ндѣтъ наша лѣта. Пор. № 6, 2а.

12а. Подобенъ гласъ ѿ. Подобенъ гласа ѿ. (sic). Подобенъ гласъ ѿ.

12б. Пѣснь Прѣтѣй Бѣи. Возведи ѿчи, ѿ дшѣ моѣ.

13б. Piesn Przędobnomu Onufry. Pomocznika kto iszczeszy. Пор. № 9, 1а.

15а. Лѣстѣ з' Нѣкл.

18а. Piesń na wskresenie Chrystowo. Wskres Isus ot groba.

19б. Piesń narozdestwo Presw(i)atoj Бѣи. Rozdestwo sławno. Пор. № 6, 15б.

20б. Piesn Presw(i)atoj Bohorodycy. Matko boza, twoe państwo nad zemleiu. Акростих: Маріја.

21а. Piesn Preswiato(j) bohorodycy. Czystaia Diewo Carycy, || Hriesznym ludem pomoszcznyca. Пор. № 4, 17а.

21б. Piesn Pokutna o duszach. Isusy w horodcu umliwalyj || Y krywawy pot wylywalej. Пор. польський текст у почаївській збірці кін. XVIII в. ч. 42.

23а. Piesn na Bozy narodzenie. Przybiezyli dobytliem pastyrzy. Пор. № 10, 73б.

24а. Piesn nabozy narodzenie. W żłobie liezy. Пор. № 10, 72а.

25б. Kazanie swieckoe.

28б. Piesń Światomu Nykolaiu. Bolszaho nist na zemly trona. Пор. З культ. жвтя Укр. ст. 21, 26; П. Демущький, Дира, ст. 23; А. Малинка, Ларнивъ Евдокимъ Мыкитовычъ Мокровязъ (К. Ст. XLVI, ст. 436--7). Акростих: Bardynski.

30а. Piesn 2 swiatomu Nykolaiu. Ангѣлъ хоры, вознигратѣ. Акростих: Авктор Е.

31а. Piesn zaduszy wczyscu zostaiący. Nadzieia ludziom zyoncum.

33б. Piesn wylykopostna. Uze dekryt podpysuiet. Пор. № 3, 28б.

33б Piesn 2. Wylykoposnaia. Ohn horaszczy na sercu moiem. Пор. Бог. 1790, ч. 47, 1825, ч. 47, 1850, ч. 51, 1886, ст. 104.

35а. Пѣснь в'стѣй в' Четвертокъ. Царю Хрѣты, панны мылы. Пор. № 9, 19а.

№ 12.¹⁾

- 1а. Польська пісня Богородвиці без початку.
- 2б. П'єснь ї. николаю. Нота нова рл. **Ї** свѣтѣйшый бѣе. Пор. № 1, 22а.
- 3а. П'єснь на **Сшест'вїе С'гаго Д'хл. Источникъ д'хов'ный**. Пор. № 9, 55а.
- 4а. П'єснь на **Б'жевленїе Г'дне. Глаголь Г'днь наро-дахъ** глашаетъ. Пор. № 10, 16а.
- 5б. П'єснь на **рождѣно Х'во**. Swiet myslennyu dnes sia rodyt. Пор. № 9, 51б.
- 6а. Pism o strasznom Sudi. Placzu sia ia i uzasaiu. Пор. № 2, 3б.
- 7а. Pism na Bohoiawlenye Hospodne. Iordan Riko, uhotowy sia. Пор. № 10, 12а.
- 7б. Piesn Na tilo Chrystowo. Twoia czest, slawa wikow, hospody. Пор. № 1. 41б.
- 8б. Piesn Strasznaго Maistatu Bozoho. Nebo Izemlia, swit Iwody.
- 9б. Piesn Wylykoposna. Caru chrysty, pany Mylyu. Пор. № 11, 35а.
- 10б. П'єснь **Белыкопосна. Родъ жидов'скый затвореный**. Пор. № 11, 9б.
- 11а. П'єснь **С'томъ Николаю. Ї** кто ї. Николаа лю-бытъ. Пор. № 6, 19а.
- 11б. П'єснь на **Воскрѣные Хр'тво. Мыръ** воск'т'къ южъ д'йс'ь сѣ исполнил. Акростих: Мастыборекъ.
- 12б. П'єснь на **рожд'тво С'т. І'вана. Всемирныа радости** церковъ їсполнысѣ. Акростих: Василїи.
- 14а. **Крат'кое собранїе ѿ Гд'ьт'кї Пас'ц'к.**
- 14б. **Сонъ Пр'той Б'цы**. Пор. В. а. с. Д'ѣдичъ, Хр'стовъ листь, Унгвар, 1905, ст. 15—16; др. Иван Франко, Апокрифи і легенди з українських рукописів, IV, ст. 79—80 і 458—460.
- 15а. Nauka na Wozdwyzenyie czestnaго Ха.
- 19а. П'єснь ї. **Гладчайшемъ І'с'с.** Пох'валл пренес'ь сла-комъ І'с'с. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 191; П'всенникъ, ст. 251—252.
- 20а. П'єснь ї. **С'т. І'ванъ Б'гословъ. І'вана Б'гослова и ры-торомъ** сла'ка мова. Пор. № 4, 9а.

¹⁾ Н. Т. Ш. 358.

21а. Пѣснь 6 прѣткѣ Бѣмъ. Пречыстаѣ Дѣо маты Гло-
венского рлю.

22а. Piśń Ioanu bohosłowu. Ioana bohosłowa. Пор. 20а.

23б. Pieśń 5 na pokrow П. Бѣмъ. Włahowistwuiem dneś ra-
dość. Пор. № 5, 35а.

24б. Pисn 4 narozdestwo Хѣ. Nowaia radost świetu sia
ziawuła. Пор. № 10, 8а.

26а. Pисn 5 na rozdestwo Chrystowo. Prewicznyy rodyl sia
pod lity. Пор. № 10, 15б.

27а. Пѣснь 6 напреѡвраженіе (sic) Гдѣне. Нота Нова рад.
На горѣ преокразыса. Пор. № 6, 14б.

27б. Пѣснь наоуспеніе прѣвѣтыѣ Бѣмъ Троны выш'ный,
д'несь д'выгныси. Пор. № 3, 15а. Акростих: Тростянец.

29б. Пѣснь на воз'двыженіе ч. Крѣста. Крестнымъ дре-
вомъ распятого. Пор. Бог. 1790, ч. 71, 1825, ч. 71, 1850, ч.
77, 1886, ст. 157; Пѣсенникъ, ст. 164—16б. Почаѣск акро-
стиха: Кле..

30а. Пѣснь четверта д. Як(т)ъ скрѡхи до Ісуса слачай-
шого. Бѣи, дѣвроцк нѣгди нѣпшибран'ни. Пор. Почаѣвська
збірка кн. XVIII в. ч. 35.

31б. Пѣснь до прѣстіѣ Бѣи. Ѡ всепѣтаѣ мѣи, || Ѡ, гди
на сѣдѣ кажстѣ стати. Пор. Naczatki, ст. 241; Почаѣвська
збірка кн. XVIII в. ч. 40; Пѣсенсловецъ, 1870, ст. 423; Ма-
лый Богогласникъ, 1891, ст. 318.

32а. Пѣснь набожна. Низки ти поклонъ, Божи мой,
ѡдлю. Пор. Naczatki, ст. 238; Почаѣвська збірка кн. XVIII в.
ч. 39.

№ 13.¹⁾

1а. Милосердній исеси слачайши. Пор. Бог. 1850, ч. 241,
1886, ст. 497.

2б. Пѣсн с. Вѣцентемс. Подокна нота Тройца Бѣ к ѡтецъ.
Лѣдцк втрапконіхъ.

3б. Pисn nabożna swiatowa. Єще сѣце незаходи, спати
положса. Пор. В. Варенцовъ, Сѡборникъ р. д. ст., ст. 248.

4а. Пісня про смерть. Дѣше неизнаѣ, комса достанишъ.

1) Н. Т. Ш. 362.

56. Цѣкть мисленни днесъ родитъ. Пор. № 12, 56.

66. O preswiataia Diwo, pomosznycu moia. Пор. № 9, 3а.

№ 14.¹⁾

1а. Пѣснь Катыхызмова. Троица Бѣъ шѣкъ, Бѣъ сѣъ, Бѣъ дѣъ стѣй. Пор. № 3, 836.

56. Пѣснь покаяна поъ шгору. Гды въ животъ мой воз'рѣ главоко. Пор. Naczatki, ст. 232; Почаївська збірка кн. XVIII в. ч. 38.

76. Пѣснь шъ смерти, сѣдк. пѣлк ѣ нѣк. Придетъ година для всѣхъ едина. Пор. № 8, 46.

9а. Пѣснь Престѣй Бѣкъ Почаевской. Пасли пастыры ѡвцы на горѣ. Пор. Зоря, Львів, 1880, ст. 121; П. Безсоновъ, Калѣки, I, ст. 686—688; Kolberg, Rokucie, II, ст. 264—267; Чу бинський, Труды, т. V, ст. 160; польскый текст у почаївській збірці кн. XVIII в. ч. 48; А. Малинка, Лирникъ Евдокимъ Мыкитовычъ Мокровпаъ (Кіевская Старина, т. XLVI (1894), ст. 435—6); йогож, Лирникъ Ананій Гомынюкъ (тамже, т. LXIII (1898), Документы, ст. 2—4); Холмскій нар. вѣлендарь на 1885 годъ, ст. 176.

116. Пѣснь ѣ. шъ томже ѡбразѣ. Вселеннаа вса страны земланы. Пор. № 8, 13а.

13а. Пѣснь шъ Распѣтїю Їса Хѣ. Їсѣ Хртосѣ в'крыжованный. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 171; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 180—181.

14а. Пѣснь П. Бѣы Под'камницеко(й). Пречыстаа Дѣо Мѣы Рускаго краю. Пор. № 4, 186.

15а. Пѣснь навокресенїе Хрво. Їрслалымы свѣтлса нѣк наъ звѣзди. Пор. № 9, 25а. Акростих: Іоан Гешвицкі.

176. Пѣснь Їсѣс слачашемѣ. Мылосерднїй Їсѣ слачашїй. Пор. Пор. № 13, 1а.

19а. Pisan akt(u) skruchi. Bozy, (w) dobroci nigdy ni-przybrany.

206. Пѣснь Прѣврткїй Бѣы. Ѡ в'се пктата Мѣы, || Ѡ гды на сѣдъ кажстъ статьи. Пор. № 12, 316.

21а. Пѣснь набожна. Нызки ты пок'онъ, Бжы мой, Ѡдаю. Пор. № 12, 32а.

¹⁾ Н. Т. Ш. 359.

23а Пѣснь къ Пресѣтѣй Бѣмъ. Ѿ пресѣтамъ Дѣо, по-
мошницы моѣ. Пор. № 13, 66.

24а. Пѣснь набожна. Днесь пора и той часъ, || Ѿхоты
дай дла насъ. Пор. Головацькнй, Нар. пѣсни, II, ст. 493.
Текст мало чим рѣзвиться ся від тексту Головацького; нема
тут передоставньої строфи.

24б. Пѣснь свѣцкаѣ. Бидитеѣ прав'да, в'си гречнїи люди.

25а. Пѣснь погребова. Пришовъ часъ мой того лѣта.
Пор. № 6, 20а.

26а. Пѣснь свѣцкаѣ. Бѣдажъ мой головонцѣк.

№ 15.

16. Пѣснь рождества Хротова. Новая радость свѣтѣ са
ѣвила. Пор. № 12, 24б.

2а. Пѣснь великопостнаѣ. Царю Хроте справедливїй. Пор.
№ 9, 17а.

2б. Пѣснь ѡ распятїю Хротовомъ. Оуже декретъ под-
писеть. Пор. № 11, 32б.

3б. Пѣснь великопостнаѣ. Ѿ все створенїе по бумер-
шомъ Пана. Пор. № 1, 36б.

4а. Пѣснь на воскресенїе Хротова. Марморовѣ и ка-
манїе ѡпоки падетьѣ, || Пекелна врата, стала тамъ варта
и сѣни треметьѣ. Акrostих: Мастибореквїй.

Пѣснь на воскресенїе Хротова. Изїдѣте, аггло^н лики.
Пор. № 2, 35б.

5а. Пѣснь Покстна. Душе, ѣкъ ти карзо гойна, || Я до
грѣховъ и надея поколна. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 42.

5б. Пѣснь пречистомѣ Крѣтѣ. Истинна радость Крѣтѣ
Хротовѣ. Пор. № 1, 71б. Акrostих: Іоан Волеквїй.

6а. Пѣснь ѣ. Крѣтѣ. Древо райское новопроцѣтаетъ, ||
Во мѣсто смерти животъ намъ раждаетъ.

6б. Пѣснь на воскресенїе Хротова. Гори и холми, весело
играйте, || Древа дѣбравнїи, цвѣта испѣчайте. Акrostих: Гри-
горѣвѣ Кровѣцкїй.

7а. Пѣснь прѣтѣй Богородици. Воспойте согласно. Пор.
№ 6, 10б. Акrostих: Волеквїй.

8а. Пѣснь на рождество Христова. Веселаа свѣтъ новина. Пор. № 10, 2а.

8б. Пѣснь рождества Христова. Цвѣтъ мысленній днесь са родитъ. Пор. № 13, 5б.

Пѣснь на рождество Христова. Нинк, Ядаме, возвеселися. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 22, 13б.

9б. Пѣснь рождества Христова. Шасныѣ часи вѣка нинк южъ настали, || Которого пришествіа изъ давна чекали.

Пѣснь на рождество Христова. Шедше тріе цари. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 148.

10а. Пѣснь на крещеніе Іорданское. Иорданъ рѣко, оуготовиса. Пор. № 12, 7а.

10б. Пѣснь Страстемъ Христовимъ. Яхъ, ажъ жалъ тажкій невинно оумерти, || Тажко терпѣти безъ винной смерти.

11б. Пѣснь (на) воведеніе престоу Брѣци. Вострѣвѣте, воскликнѣте. Пор. № 10, 19б.

12а. Ёраа. Дивни твоа тайни, Чистаа, явиса. Пор. № 7, 22а.

Пѣснь престоу Брѣци. Веселеѣнаа, торжествуй днесь. Пор. Бог. 1790, ч. 95, 1825, ч. 95, 1850, ч. 101, 1886, ст. 223; Почаївська збірка кін. XVIII в. ч. 24; Пъленникъ, ст. 80—82. Акроствх: Воле.

12б. Пѣснь стома Дѣс. Оутѣшителю мірс. Пор. № 7, 31а.

13а. Пѣснь втораа стома Дѣс. Источникъ духовній. Пор. № 12, 3а. Акроствх: Иосиф Рус.

14а. Пѣснь Заблудшаго Сына. Яхъ, мнѣ тажко, жалъ не малій, || Скѣрби многи ма шендали. Пор. № 9, 39б. Акроствх поцований: Алия Мачинскя.

15а. Пѣснь на воскресеніе Христова. Соторжествуйте вси кѣпно нинк. Пор. № 3, 3а.

15б. Пѣснь на воскресеніе Христова. Христос Панъ зъ мѣртвахъ всталъ || И звнтазство шримал.

16б. Пѣснь на воскресеніе Христова. Милостивій Бѣгъ и человекъкъ, || Которійса къ тѣло швакъкъ. Акроствх: Матиборк.

17а. Пѣснь д. на воскресеніе Хр^отова. Играй, новій Іерусалиме. Пор. Бог. 1790, ч. 50, 1825, ч. 50, 1850, ч. 54, 1886, ст. 114. Акростих: Іоан Матиборекій.

17а. Пѣснь ї. Іерусалиме, триоумфъш нинк радость ведію. Пор. Бог. 1790, ч. 55, 1825, ч. 55, 1850, ч. 59, 1886, ст. 124. Акростих: Іоан.

№ 16.¹⁾

1а. Пѣснь Рождества Хвс. Богъ предвѣчный. Пор. № 10, 28а.

16. Пѣснь Рождества Хвс. Предвѣчный родилъ сѧ. Пор. № 12, 26а.

2а. Пѣснь Рождества Хвс. Ангелъ пастыремъ мовилъ. Пор. № 10, 47а.

26. Пѣснь Стлю Насналю. Излиай сѧ благодать. Пор. № 9, 28а.

36. Пѣснь Богоявленію Гдню. По^а: Воскресъ Ісъ ѿ гроба. Крещаетъ сѧ Бѣка. Пор. № 6, 23а.

4а. Пѣснь Богоявленію Гдню. Іорданъ рѣко, оуготови сѧ. Пор. № 15, 10а.

5а. Пѣснь Стрѣтнію Гдню. По^а: Радш сѧ, Царице. Свѣтло днес лихвйтѣ. Пор. № 6, 26а.

56. Пѣсн' ѿ Страшномъ сѣдк. Горк, горк, дши моѧ. Пор. № 4, 1а. Акростих: Гедеон Пазі(й).

67. Пѣснь Во Ндлю Масопсѣнсю. Плачи, дше, рыдай горе. Пор. № 5, 106.

7а. Пѣснь Благовѣщенію Прстой Бци. По^а: Дне^о вси Благовѣщенію. Лихвй дне^о. Сишнѣ. Пор. № 6, 24а.

86. Пѣснь Вкхланію Гдню. По^а: Взыде Бѣ ко высокой. Радш сѧ зкло, дши Сіѡна. Пор. № 7, 37а.

96. Пѣснь Вознесію Гдню. По^а: Радш сѧ зкло, дши. Взыде Бѣ ко высокой горк. Пор. № 4, 106.

11а. Пѣснь Стѣмѣ Дхс. Утѣшителю мирѣ. Пор. № 15, 126.

116. Пѣсн' С. Апло^м Петро и Павла. По^а: Флашиваа юно^{ст}. Ѣрганы, играйтѣ. Пор. № 4, 17а.

1) Н. Т. Ш. 165.

126. Пѣснь на Превѣраженіе Г^однѣ. По^а: Михаиле, кто ѿ.
На Оаворк превѣраз' сѧ. Пор. № 12, 27а.

13а. Пѣснь С^т. Архистратига Михаила. По^а: Надаворк
прев^о. Михаиле, кто ѿко Б^гъ. Пор. № 6, 20 б.

146. Пѣснь Поведенію Престою Б^ги. По^а: Радшй сѧ, Ца-
рице. Свѣтлаѧ Зорнице. Пор. № 6, 176.

156. Пѣснь С^тлю Николаю. С^о кто, кто николла любит'.
Пор. № 12, 11а.

166. Пѣснь С^тлю Николаю. По^а: Радшй сѧ, Маріе. Ра-
дшй сѧ, Николае.

176. Пѣснь С^тлю Николаю. По(д) Ц^а. Болшаго нкств
на земаи трона. Пор. № 11, 286.

186. Пѣснь на Зспеніе Пр^отой Б^ги. По^а: Правды весна.
И(рхангелн) знеѧ прішли до Б^ги. Пор. № 6, 15а.

206. Пѣснь Оуспенію п. Б^ги. По^а: Иордан' р'кко, оуго-
внса. Днѣ оумираѣт' Іс^ова Мати.

21а. Пѣснь Престою Б^ги. Бсди во^ахвалена. Пор. № 7, 18а.
Акроствх: Бачивски.

216. Пѣснь Престою Б^ги. Радшй сѧ, Ц^рце. Пор. № 7, 236.

23а. Пѣснь на Погрек'к. С^о все сѣтнаго свѣта. Пор. №
11, 11а.

24а. Пѣснь на Погрек'к. Источники слез' разливайтесь.
Пор. № 6, 1а. Акроствх: Іоан Вуюянік.

25а. Пѣснь ѿ Ядам'к и С^вк. Размышлал' сѣк'к Ядам'к.
Пор. № 6, 116.

266. Пѣснь. Слава будь Богу въ Троици единому.

27а. Пѣснь ѿ Марности сего свѣта. Фалшивла юно^{ст}.
Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 89 і 264; Зап. XXI (Misc.) ст. 8—9;
Головацький, Нар. пѣсни, II, ст. 570—571; В. Перетцъ,
Очерки по исторіи поэтического ствля въ Россіи, Сиб. 1905,
I—IV, ст. 52.

276. Пѣснь на Погрек'к. Пришол' чд^о. Пор. № 14, 25а.

28а. Пѣснь ѿ Смерти Х^овой. Повѣжъ же ми, солов'ке.
Пор. № 7, 346.

29а. Пѣснь Рождества Х^рс. Б'кд'к Б^гъ. Пор. № 11, 56.

30а. Остання строфа піснї на Рїздово Христа:

Іродъ пойдѣтъ ажъ до адс
Асц'кперс напорадс.

Мы же стого веселѣм'са,
Хрѣс (Богс) поклонѣмса. Ям'кнѣ.

Пѣснь на Рождество Хрѣс(т)ово. Богъ предвѣщній на-
родыма' са. Пор. 1а.

32а. Пѣснь Соловѣя. Соловѣю маленькій, || Маешъ го-
лосъ тоненкій.

33б. Колѣда на Рж° Хрѣо. Бѣ галиц'кой зем'ли новаѣ
зора зыйшла зъ замора. Вірш Луки Данкевича з „Зорі Га-
лицкой“ за 1849 р. ст. 10—11.

35а. Пѣснь о смерти. Кон'чина приходить, свѣтови не
быти.

36а. Пѣснь ѿ Ядмак ѿ Бѣк. Гди Богъ Ядма со-
твори^а рѣкама. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 77; Жыте і Слово,
1894, II, ст. 216; В. Гн. У. д. в. ст. 61 і 244; В. Перетцѣ,
Историко-литературныя изслѣдованія и матеріялы, I, 1, ст.
112—120; П. Демущевій, Лвра, ст. 7.

37а. Пѣснь ѿ смерти. Тож'ми немло ѿ невесело. По-
чаток; сеж і на відворотній стороні.

кк. 38—40 чветі.

41а. Пѣснь ѿ смер'ти. Тож'ми не мло тѣм невесело.

кк. 42 і 43 чветі.

44а. Пѣснь ѿ страшномъ судѣ, Нев'к и Пекл'к и ѿ Ан-
тихрѣст'к. Язъ, азъ, азъ, прійде страшній часъ.

№ 17.¹⁾

1а. Пѣснь ѿ смерти. Источ'ники слезъ, разливайтеса.
Пор. № 16, 24а.

Далі одна картка чвета, друга з запевками, а третя з урив-
ками катихизму.

5а. Пѣснь свѣцкама. Теразъ свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ, ве-
ликама з(рада). Пор. М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 15.

5б. Пѣснь Катихизмова. Трѣца Бѣкъ ѿц'къ. Пор. № 14, 1а.

7а. Пѣснь Рождества Хрѣт'вса. Хрѣт'съ Спаситель ѿ. ||
Новѣмъ вкрнымъ ѿ православнымъ просвѣтитель. Пор.
М. Гр. Зап. XVII, ст. 64; Шейнъ, Нар. бѣлор. пѣсни, ст. 398.

7б. Гласъ д. Ішовъ чернець ѿзъ манастырѣ.

Гласъ ѿ. Стрѣтилъ ѿго вѣтѣрый чернець.

¹⁾ Н. Т. III. 188.

Гласъ ѿ. **Г**ѡКѢДЫ ТЫ, ВРАТЕ ЧЕРЧЕ, ГРАДѢШЬ.

Гласъ д. **С**КОСТАНИНА ГРАДА ПОЛѢ.

Гласъ ѣ. **Г**АДЪ МѢ СОКЪ, ВРАТЕ ЧЕРЧЕ, ТА ПОВЕСЬДѢМО.
Окрім того „Спасителнаа жертва“.

86. Пѣснь Рождества Ісѣ Христова. Возсіавый надъ солнце во Вертепѣ нынѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 21, 1825, ч. 21, 1850, ч. 27, 1886, ст. 46; Чубинський, Труды, III, ст. 348, 384; Собрание колядь, Унівар, ст. 48—49.

9а. Пѣснь д. Рождества Христова. Тонъ на: Т(роне) книшній. (Цкѣ)тъ мысленній днесь самъ родить. Пор. № 15, 86.

9б. Пѣснь ѣ. на Рождество Ісѣ Христова вмѣсто кол. Дивнаа новина. Пор. № 10, 266.

Далі належить тут картка, що вклеена при оправі аж по 29к. Містять вона:

30а. Пісню на Різдво Хр. Прекъчний родилса подлѣти. Пор. № 16, 16.

30б. Пѣснь д. на Рождество Ісѣ Христова. Даръ нынѣ пребогатый ѡ некесъ прійде. Пор. Бог. 1790, ч. 18, 1825, ч. 18, 1850, ч. 24, 1886, ст. 27; Чубинський, Труды, III, ст. 326—327, 333, 383; Собрание колядь, Унівар, ст. 33—34.

10а. Пѣснь ѣ. Рождества Ісѣ Христова. Новая радость свѣтъ самъ зъявила. Пор. № 15, 16.

Пѣснь з. Рождества Ісѣ Христова. Новая радость стала. Пор. № 7, 36.

10б. Пѣснь з. Рождества Ісѣ Христова. Ѣ Хрѣте царю, благій шафарю. ѣ.

11а. Пѣснь и. Рождества Христова. Выслухъ лежитъ. Пор. № 10, 346. Акростих: Василій.

11б. Пѣснь д. Рождества Христова. Бѣкъ предвѣчный народилса. Пор. № 16, 30а.

12а. Пѣснь д. на Бѣоавленіе Гѣдне. і. Глаголь Господень. Пор. № 12, 4а.

12б. Пѣснь ѣ. на Бѣоавленіе Гѣдне. аї. Тонъ на: Ко-стрѣбите, воскликните. Іурданѣ, оѣготовиса. Пор. № 10, 136. Акростих: Іоан Волеви.

13б. Пѣснь г. на Бѣоавленіе Гѣдне. вї. Іурданъ Рѣко, оѣготовиса. Пор. № 16, 4а.

14а. Пѣснь д. на Бѣоавленіе Гѣдне, гї. пѣваемаа на тоже тонъ. Тройце стла, Бже ласкавый. Пор. № 2, 436.

146. Пѣснь ѿ. на С(т)рѣтеніе Гѣдне, дї. Предивное торжество. Пор. Бог. 1790, ч. 31, 1825, ч. 31, 1850, ч. 36, 1886, ст. 71; Пѣсенникъ, ст. 130—132.

156. Пѣснь ѿ. на Стрѣтеніе Гѣдне, еї. Тонъ на: Бѣгомъ ѿзбранная мати Дѣво. Свѣтло днесь ликѣймо. Пор. № 16, 5а.

Пѣснь ѿ. на Неделю ѿ владномъ сы(н)с, сї. Ѣ горе мнѣ грѣшникъ свѣс. Пор. № 8, 15а.

166. Пѣснь ѿ. ѿ Страшномъ Свѣдѣ, зї. Тонъ на: Ѣ горе мнѣ грѣшникъ свѣс. Плачи, дѣше, слезъ ѿзлїй море. Пор. № 16, 6б.

176. Пѣснь на недѣлю Сыропустнїю, иї. Плачь Ядма прлоца ѿз' Раа изгнаннагѡ. Оуѣви, ѡквдѡ ѡпадохъ вѣднїй. Пор. Бог. 1790, ч. 38, 1825, ч. 38, 1850, ч. 43, 1886, ст. 84; В. Гн. У. д. в. ст. 59.

186. Пѣснь на Нѣлю ѿ. Великопустнїю ѿ Стрѣстехъ Хрѣтовухъ, дї. Царю Хрѣте незлобивїй. Пор. № 12, 9б.

19а. Пѣснь на Недѣлю ѿ. Великопустнїю ѿ Стрѣстехъ Хрѣтовухъ, ѿ. Хрѣсте царю справедливїй. Пор. № 15, 2а.

20б. Пѣснь на Недѣлю ѿ. Великопустнїю ѿ Стрѣстехъ Хрѣтовухъ, кѡ. Оуѣже декретъ подписѣтъ. Пор. № 15, 2б.

21б. Пѣснь на Недѣлю ѿ. Великопустнїю ѿ Стрѣстехъ Иисъ Хрѣтовухъ, кѡ. Тонъ: Болша нѣстѣ земнаго трона. И ктежъ такъ запаматалїй. Пор. Бог. 1790, ч. 43, 1825, ч. 43, 1850, ч. 48, 1886, ст. 97. Акростих: Іоан Моравски.

22а. Пѣснь на Кѣхланїе Гѣдне, кї. Радѣсѡ зѣло, дщи сїона. Пор. № 16, 8б.

23а. Пѣснь на Воскресенїе Хрѣтово, кѡ. ѿзвїдѣте, агѣловъ лики. Пор. № 15, 4а.

23б. Пѣснь на Вознесенїе Гѣдне, кѡ. Тонъ на: Радѣсѡ зѣло, дщи сїона. ѿзвїде Бѣкъ к' Єлеонстей горѣ. Пор. № 16, 9б.

24б. Пѣснь ѿ. на Сошествїе Сѣлаго дѣла, кѡ. Источникъ дѣховнїй. Пор. № 15, 13а.

25а. Пѣснь ѿ. на Сошествїе сѣлаго дѣла, кѡ. Оутѣшителю мнрѡ. Пор. № 16, 11а.

25б. Пѣснь ѿ. ѿ Престѡй Свѣхарїстїи Тѣла, кї. Твоѡ честь, слава. Пор. 12, 7б.

26а. Пѣснь на Превѣбраженіе Гѣдне, кѣ. Тонъ на: Нова радость стала. Нагорк превѣбразиса. Пор. № 16, 126.

26б. Пѣснь на Воздвиженіе крѣста, ѧ. Тонъ на: Ахъ оудивиса. Дреко трѣскатое, вѣсомъ оужасное. Пор. Бог. 1790, ч. 72, 1825, ч. 72, 1850, ч. 78, 1886, ст. 159; В. Гн. Лірники, ст. 27—28; П. Демущький, Лира, ст. 13—14. Акростих: Димітри.

27а. Пѣснь Члдоуническаа, ѧ. Хвалите Господа со не-вѣскъ. Пор. № 4, 7а.

28а. Пѣснь ш Промыслѣ Бжїемъ, ѧ. Кто тилко знаетъ, же Гѣдь на нѣк. Пор. № 3, 61а.

29а. Пѣснь ш повѣтрю моровомъ, ѧ. Чистаа панно, матко оутѣшонна.

29б. Часть ѧ. Пѣснь ѧ. на Рождество прѣстѣа Бѣы, ѧ. Рождество славно. Пор. № 11, 196.

30 к. по 9 к.

31а. Пѣснь ѧ. на Рождество Прѣстѣа Бѣы, ѧ. Тонъ на: Бѣтай, свѣнта къ нѣко взѣнта. Свѣтло неко со аггелы весели са днесъ. Пор. Бог. 1790, ч. 81, 1825, ч. 81, 1850, ч. 87, 1886, ст. 191. Акростих: Сопатвцїй.

32а. Пѣснь на Покровъ прѣстѣа Бѣы, ѧ. Благовѣ-ствѣтѣ днесъ радость всемъ мїрс. Пор. № 12, 236.

32б. Пѣснь ѧ. на Воведеніе Прѣстѣа Бѣы, ѧ. Архїерее Захарїе, прїими дѣквицѣ. Пор. № 3, 65б. Акростих: Архангел прїять.

33а. Пѣснь ѧ. на Воведеніе Прѣстѣа Бѣы, ѧ. Бострѣ-вите, воскликните. Пор. № 15, 116.

33б. Пѣснь ѧ. на Блговѣщеніе Прѣстѣа Бѣы, ѧ. Да прїдетъ, да прїдетъ ѧ. вѣсемъ мїрс радость. Пор. № 11, 86. Акростих попованїя: Деминн.

34а. Пѣснь ѧ. на Благовѣщеніе Прѣстѣа Бѣы, ѧ. Ликшї днесъ, Сївне. Пор. № 16, 7а.

34б. Пѣснь ѧ. на Состраданіе Прѣстѣа Бѣы, ма. Ѧ Дѣ-вице всечестнаа. Пор. № 3, 336.

35а. Пѣснь на Оуспеніе прѣстѣа Бѣы, мѣ. Троне выш-ны(нї)й. Пор. № 12, 276. Акростих: Тростянец.

36а. Пѣснь Чѣдотворной почлевской (Бѣи), мѣ. Вселеннаа вса страны. Пор. № 14, 116.

366. Пѣснь ѿ Прѣткѣи Бѣцкѣ ѿ Преславной побѣдѣи ея надъ тѣрками, бывшей Рокѣ Бжѣимъ Мѣца Юліа ѿ днѣи, мѣ. Весело спѣвайте. Пор. № 4, 326.

37а. Пѣснь Пресвѣткѣи Бѣцѣи, мѣ. Пречѣла дѣо мати Рускаго краѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 115, 1825, ч. 116, 1850, ч. 121, 1886, ст. 270; Почаївська збірка ків. XVIII в. ч. 4; Гора Почаевская, 1762, ч. 2; П. Безсоновъ, Калѣев, I, ст. 688—690; Холмскій нар. календарь на 1885 годъ, ст. 177.

38а. Пѣснь пресвѣткѣи Бѣцкѣ Ч. П., мѣ. Нынѣ прослависѣа почаевска скала. Пор. Бог. 1790, ч. 117, 1825, ч. 118; Почаївська збірка ків. XVIII в. ч. 6.

39а. Пѣснь прѣткѣи Дѣкѣ Бѣцкѣ, мѣ. Яхъ оудивисѣа. Пор. № 1, 58а. Останокъ акростиха: Антон.

39б. Пѣснь Прѣткѣи Дѣкѣ Бѣцкѣ, мѣ. Тонъ на: Нова радость стала. Дивни твоѣ тайна. Пор. № 15, 12а.

Пѣснь Прѣткѣи Дѣкѣ Бѣцкѣ Бѣгородикѣ Подкаменецкой, мѣ. Пречистаѣа Дѣо Мати Рускаго краѣ. Пор. № 14, 14а.

40а. Пѣснь молитвеннаѣа Дѣкѣ Бѣцкѣ, ѿ Бѣсѣхъ Царице Блѣдѣице. Пор. Бог. 1790, ч. 136, 1825, ч. 137, 1850, ч. 138, 1886, ст. 303; Пѣсни благовѣнныя, 1806, 256. Акростих: Василій.

Дальша картка оправлена по 44 к.

45а. Пѣснь мѣтвеннаѣа Дѣкѣ Бѣцкѣ, нѣ. Богомъ избраннаѣа мати, ѡтроковице. Пор. № 9, 4а.

45б. Часть, ѿ Пѣсни благовѣнныя. Пѣснь Сѣтомѣи великомѣченикѣ димитрѣю, нѣ. Тонъ на: Тронѣи вышній. Что воздаѣи Хрѣтѣ Бѣсѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 150, 1825, ч. 151, 1850, ч. 152, 1886, ст. 328; Пѣсенникъ, ст. 46—49.

41б. Пѣснь ѿ на С. С. Архѣстратига Мѣхѣила, ѿ вышнихъ хорѣвъ Началниче. Пор. Бог. 1790, ч. 156, 1825, ч. 157, 1850, ч. 158, 1886, ст. 343; Пѣсенникъ, ст. 54—56.

42а. Пѣснь ѿ на Сокорѣ С. Архѣстратига М., нѣ. Ликѣбѣицеи вси наневесѣхъ. Пор. № 2, 66б.

42б. Пѣснь ѿ на С. С. Архѣстратига Мѣхѣила, нѣ. Мѣхѣилѣ, кто ѿко Бѣсѣ. Пор. № 16, 13а.

43а. Пѣснь ѿ на соборѣи сѣаго Архѣстела Мѣхѣила, нѣ. Хвалимѣаи вси згоднѣи, зѣбраннѣи воєводо. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 245; Пѣсенникъ, ст. 57—59.

Пѣснь Сѣткѣи Великомѣчѣицеи Варварѣи, нѣ. Тонъ на: Іѣванна Бѣослова. Сѣ Варварѣи мѣченице. Пор. № 7, 1а.

436. Пѣснь ѿ. Сѣтителю Хрѣтовѣ Николаю, нѣ. Иѣвнѣи
всемѣ мѣрѣ благодѣтелю. Пор. Бог. 1790, ч. 168, 1825, ч. 169,
1850, ч. 170, 1886, ст. 370. Акростих: Я. Кулчицки.

446. Пѣснь ѣ. Сѣтителю Хрѣтовѣ Николаю, нѣ. Три
крати блаженъ, пастырю. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 21, 3а.

Далѣ недоставе одной картки, а наиблизша вправлена по 51 к.

52а. Остання строфа пѣснѣ св. Николаевя: Дивнѣи во
дѣлахъ святытель великѣи. Пор. № 5, 31а.

Пѣснь ѣ. Сѣтителю Хрѣтовѣ Николаю, ѡѣ. Горы, холми,
дѣржавы, листвѣе, цвѣтки. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 67.

52б. Пѣснь ѣ. Сѣтителю Хрѣтовѣ Николаю, ѡѣ. Оѣи хто,
хто Николаю любитъ. Пор. № 16, 15б.

46а. Пѣснь Сѣтомѣ Первомѣченикѣ Стефанѣ. Страданѣ
мѣченика Стефана прославляймо, ѡдѣ. Пор. № 2. 14б. Акро-
стих: Стефан Дяченко.

46б. Пѣснь Сѣтителю Хрѣтовѣ Василію, ѡѣ. Василіа вели-
каго, пастыря Кесарійскаго. Пор. Бог. 1790, ч. 180, 1825, ч
181, 1850, ч. 183, 1886, ст. 393. Акростих: Василій.

47а. Пѣснь Сѣтымъ Трѣмъ Сѣтителемъ, ѡѣ. Тонъ на:
Вострѣвите. Воскликните. Торжественно воскликните. Пор.
Бог. 1790, ч. 184, 1825, ч. 185, 1850, ч. 187, 1886, ст. 400.
Акростих: Тарнавски.

47б. Пѣснь прѣномѣ Оѣцѣ Аѣлѣю челоѣкѣ Бжѣю, ѡѣ.
Тонъ на: Оѣже декретъ подписетъ. Коѣаннаго сѣ ѡстала.
Пор. № 9, 49а.

48а. Пѣснь Сѣтомѣ Апостола и Сѣдѣста Іѣванна Бого-
словѣ, ѡѣ. Іѣванна богослова. Пор. № 12, 20а.

48б. Пѣснь на Рождество Сѣаго Крестителя Іѣванна,
ѡдѣ. Всемирнаго днѣсѣ начало. Пор. Бог. 1790, ч. 197, 1825,
ч. 198, 1850, ч. 200, 1886, ст. 423.

49а. Пѣснь ѿ. Сѣтымъ Апостоламъ Петромъ и Павломъ, ѡ.
Пресѣтлымъ князи церковныхъ соворомъ. Пор. Бог. 1790, ч.
199, 1825, ч. 200, 1850, ч. 202, 1886, ст. 428.

50а. Пѣснь Сѣтомѣ Прѣксѣ Іѣлѣи Оѣсѣтанинѣ, ѡдѣ. Га-
ладскѣи славнѣ пророче. Пор. № 6, 12б.

50б. Пѣснь на Оѣсѣкновѣнѣе чѣстнѣа главы С. Іѣванна
Пророка, Прѣтечи и Крѣтѣла Гѣдна, ѡѣ. Тонъ на: Аѣхъ, оѣди-
висѣ. Оѣнѣвѣсѣ посланна. Пор. Бог. 1790, ч. 204, 1825, ч. 205,
1850, ч. 207, 1886, ст. 438. Акростих: Отец Всел.

51а. Пѣснь ѿ любви къ Бгѣ, оѣ. Боже, кохаютъ, цѣлымъ сердцемъ кохаютъ. Пор. № 1, 63а.

53а. Пѣснь покланнаѣ ѡстѣпника ѡтѣры, оѣ. Плачите сердца моего зѣкницы. Пор. Бог. 1790, ч. 216, 1825, ч. 217, 1850, ч. 217, 1886, ст. 458; В. Гн. У. д. в. ст. 31 і 57.

53б. Пѣснь ѣ. ѿ смерти, оѣ. Ахъ, смотри, кто живъ. Пор. Бог. 1790, ч. 233, 1825, ч. 234, 1850, ч. 230, 1886, ст. 476. Акrostвх: Андрѣевскѣ.

54а. Пѣснь ѣ. ѿ смерти, оѣ. Ёгда душа ѡтѣла. Пор. № 5, 116.

55а. Пѣснь ѣ. ѿ смерти, оѣ. Кажуть людѣ, же ѿ оумрѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 236, 1825, ч. 237, 1850, ч. 233, 1886, ст. 482; Головацькѣй, Нар. пѣсни, III, ст. 286—288; Пѣсенникъ, ст. 337—338.

Пѣснь ѡдшахъ в' мѣкахъ чѣстелныхъ свѣщухъ, оѣ. Поманите, помолитѣся ко Господѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 237, 1825, ч. 238, 1850, ч. 234, 1886, ст. 484. Акrostвх: Пашковекѣй.

56б. Пѣснь нав'кханіе Гсподне. Црковъ Сѣвнска. Пор. № 5, 226.

56а. Пѣснь Стителю Хртовѣс Нѣколою. Болшаго нѣсть земнаго трона. Пор. № 16, 176. Акrostвх поцесований: Бардинскѣ.

57б. Пѣснь ѿ злои вѣчности. Паматайте, Хрїстіанѣ, || Шо са зѣлами потомъ стане. Пор. Бог. 1790, ч. 241, 1825, ч. 242, 1850, ч. 238, 1886, ст. 493; Пѣсни благовѣвныя, 1806, 1116; Пѣсенникъ, ст. 346—350; Головацькѣй, Нар. пѣсни, III, ст. 278—281.

58б. Пѣснь ѣ. ѿ смерти. Прїидеть година. Пор. № 14, 76.

59б. Пѣснь покланнаѣ. Тонъ: ѿ горе мнѣ. Гды въ животъ мой возрѣ габьоко. Пор. № 14, 56.

60б. Пѣснь свѣцкаѣ. Фалшивѣѣ юность. Пор. № 16, 27а.

Пѣснь свѣцкаѣ. Ё кто навѣтк' без' долк' родитѣся. Пор. № 9, 35а.

61б. Пѣснь свѣцкаѣ. Ивиласѣ еси, великомученице згорѣланце!

62а. Пѣснь на Погревк'. Ёгъ (sic), Смерте, Смерте, чомусь такъ страшнава? Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 96—97; Пѣсенникъ, ст. 332—335.

63а. Пѣснь стѣмѣ Василию. Извѣстѣа благодать. Пор. № 16, 26.

63б. Пѣснь Благовѣщенію. Посланъ вѣсть Ярѣль Гавриилъ. Пор. № 4, 26а.

65а. Wzłobie lezy. Пор. Kantyczki, II, ст. 63—65.

66б. Duwnyi w dŭlach s. welykiy. Пор. 52а.

67б. W złobie lezy. Пор. 65а.

68а. Bolszaho nisc zemnaho trona. Пор. 57а.

68б. Пѣснь ѿ смерти и ѿ мѣклъ печальныхъ. Тожъ ми не мило ѿ нечесло.

№ 18.¹⁾

2а. Пѣснь ѿ. на Рождѣство Ісусъ Хѣо. Богъ предвѣчный народилсѣ. Пор. № 17, 116.

2б. Пѣснь ѿ. на Рождѣ. Ісъ Хѣо. Предвѣчный родилсѣ подѣкты. Пор. № 17, 30а.

3б. Пѣснь ѿ. Рождъ. Хрѣтосъ. Ягль пастыремъ мовил. Пор. № 16, 2а.

4а. Пѣснь ѿ. Рождѣствѣ. Крикнѣте, аггли. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 147—148; Чубинськый, Труды, III, ст. 340.

5а. Пѣснь С. Василию. Извѣстѣа благодать. Пор. № 17, 63а.

6а. Пѣснь на Богоѿ(в)ле(нїе) Господне. Іурдан рѣко, оуготѣвисѣ. Пор. № 17, 13б.

6б. Пѣснь Богоявленію. Глаголь Гѣденъ. Пор. № 17, 12а.

7а. Пѣснь на Стрѣтенїе Гѣдне. Свѣтло днесъ ликсет. Пор. № 17, 15б.

7б. Пѣснь Благовѣщенію Престѣи Бѣци. Посланъ вѣстъ Ярѣгль Гавриилъ. Пор. № 17, 63б.

9а. Пѣснь на Вѣханїе. Радѣисѣ зѣло, дщи синова. Пор. № 17, 22а.

10а. Пѣснь на Воскрѣнїе Ісусъ Хрѣтосъ. Іисъ Хрѣтосъ змертвыхъ всталъ. Пор. № 4, 6а.

10б. Пѣснь на Вознесенїе Ісъ Хрѣтосъ. Взыде Бѣкъ ко высокой горѣ. Пор. № 17, 23б.

12а. Пѣснь Сошествію стѣго Дѣа. Источникъ дѣховный. Пор. № 17, 24б.

13а. Пѣснь Соше. Стѣго Дѣа. Оутѣшителю мїрсъ. Пор. № 17, 25а.

¹⁾ Н. Т. III. 352.

136. Пѣснь Сѣмъ Аполомъ Петра и Павла. Поѣ: Фалши. **Органы, играйте.** Пор. № 16, 116.

14а. Пѣснь с. Прокс Илію. Исполненный благодати. Пор. № 4, 186.

146. Пѣснь Успенію Престѣи Бѣци. Архагѣли з'нѣа прійшли до Бѣци. Пор. № 16, 186.

156. Пѣснь ѣ. Успенію Прѣтой Бѣци. Поѣ: Іурдан' рѣко. **Днесь оумирает' Ісѣсва Мѣти.**

16а. Пѣснь на Превращеніе Господне. Поѣ: Архаг' з'нѣа. **Надворк' превращаея.** Пор. № 17, 26а.

166. Пѣснь ѣ. Превращенію. Поѣ: **Излѣйса бл. Белім** гласом' и оужасом'. Пор. 3 культ. жити Укр., ст. 24, 416. **Акростихъ попеваній: Васная.**

176. Пѣснь на Оуѣскновеніе Четныхъ главы Іш. Прѣ. Поѣ: **Бѣце вѣр. Человкк' нескныи.** Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 248; **Пѣсенникъ,** ст. 249—250.

18а. Пѣснь на Рождѣство Престѣи Бѣци. Поѣ: **нѣо и зѣла.** Рождѣство славно. Пор. № 17, 296.

196. Пѣсн' на Боудвиженіе Четнаго Крѣта. Поѣ: **Излѣйса.** **Взалтокованнѣю трѣсѣ.** Пор. № 6, 166.

21а. Пѣснь ѣ. Боудвиженію. **Земп'кровъ горныхъ ког' савлает'.** Пор. № 6, 4а.

22а. Пѣснь на Покрѣв' Престѣи Бѣцы. **Прѣста црѣца на** высоком тронѣ. Пор. № 2, 606.

23а. Пѣснь ѣ. Покрѣвс Прѣтой Бѣци. **Бегородице, вѣрныи** шборона. Пор. 4, 116.

24а. Пѣснь Сѣтомъ Архлс Михаилс. **Хвалимъ та вси** згодне. Пор. № 17, 43а.

256. Пѣснь ѣ. С. Михаилс Арх. **Михаиле, кто яко вѣъ,** велии возопил' есь. Пор. № 17, 426.

27а. Пѣснь на Боведеніе Прѣтѣи Бѣцы самоподобна. **Кам** проникает'. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 196; **Пѣсенникъ,** ст. 65—67.

276. Пѣснь Боведенію Прѣтой Бѣцы. **Nota. Ez nagy** Szencség valoban. **Воскликн'кте, вострѣкте.** Пор. № 17, 33а.

286. Пѣснь **Благовѣщенію** Прѣтой Бѣцы. **Подобенъ:** Рождѣство сѣвное. **Ликѣи днесь, Сѣвни.** Пор. № 17, 34а.

30а. Пѣснь **Въ Нѣлю** Блѣднаго. Поѣ: **Фалшиваи** юность. **Нарѣкахъ** сидѣща горка **Вавилона.** Пор. № 2, 22а.

306. Пѣснь С. Апѣла Андрею. Поѣ: Івана вѣслова. Апѣла перевозванна, російскаго фндатора.

316. Пѣснь Прѣтой Богородицы. Дѣво мати прѣклагла. Пор. № 1, 16.

326. Пѣ(с)нь Прѣтой Бѣццы. Радѣйся, црце, нѣла застѣпнице. Пор. № 16, 216.

33а. Пѣснь Богоявленію Гѣдню. Поѣ: Бѣскре Ісѣ Ѡ грока. Креѣщается Вѣдка во Іурдани. Пор. № 16, 36.

336. На рождество С. Івана прѣдич. Исканайте, горы. Пор. № 1, 206.

356. Берховнымъ Япломъ Петрс и Павлс на подобенъ Ликѣй днесъ, Сѣвне, Благовѣщенію. Днесъ вси хрѣтіане радостно ликѣютъ. Пор. № 6, 13а. Акростих: Димітр Левковекій.

38а. На Оуспеніе Пресѣ. Бѣццы. Троне вышній. Пор. № 17,

35а. Дві строфи і початок третьої з початком акростиха: Тро.

№ 19.¹⁾

16. Рыцар і смерть. Бѣк некоторій рыцар велможни".

106. Пѣснь Ісѣ сладкомс. Ісѣсе мой прѣлюбезни", серѣцѣс сладосте. Пор. Бог. 1790, ч. 242, 1825, ч. 243, 1850, ч. 239, 1886, ст. 495; Шейнъ, Народ. бѣлор. пѣсни, ст. 403; П. Демущькѣй, Лира, ст. 10.

116. Пѣснь Оуспенію Бѣцк. Божїа Матер сїмет. Пор 3 культ. житя Укр. ст. 22, 10а; Вагасз, Sudowne obrazy, ст. 19—20. Пісня тут приложена до почаївської Богородиці.

126. Пѣснь Оуспенію Прѣтк Бѣцк. Троней (sic) вишней, днес двигнєся. Пор. № 18, 38а. Акростих: Тростянец.

146. Пѣснь П. Бѣцк Чсдотворѣой Поча. (властво Підваменецькїй). Причистла Дѣво Мати рѣского краю. Пор. № 17, 396.

16а. Пѣснк соловкѣ. Яхъ, воспой 2, соловкїй, лхъ, коспой, молодой. Ю. А. Яворскїй, Великорусскїя пѣсни въ старинныхъ карпато-русскихъ записяхъ, Спб. 1912, ст. 58—61.

166. Пѣснь Рождества Хѣтвс. Крикнѣте, ангели, на нѣбеси вгласно. Пор. № 18, 4а.

1) Н. Т. Ш. 343.

18а. Пѣснь нарождество Хѣо. Небо и земля нинѣ торжествуют. Пор. № 10, 25а.

19а. Пѣснѣкъ владномъ сынѣ. О горѣ менѣ грѣшномъ сѣрѣ. Пор. № 17, 15б.

20а. Пѣснь осмерти и страшно^м сѣдѣ. Лакнѣщій свѣтѣ, чѣмъ на грѣшники такъ зѣло чатѣш? Пор. № 8, 2б. Акростихъ поповавий: Лукашъ Дланскы.

23б. Пѣснѣкъ осмерти и страшно^м сѣдѣ. Егда душа ѿ тѣла разлѣчается. Пор. № 17, 54а.

24б. Пѣснь осмерти и страшно^м сѣдѣ. Кажѣтъ люди, що а смѣрѣ, а а хоцѣ жити. Пор. № 17, 55а.

25а. Пѣснь забавна о адамѣ и Евѣ. Егда ядамъ прямо раа. Пор. Чубинскыи, Труды, т. I, ст. 147—148.

26а. Пѣснь рождество Хр^отово. Цвѣтъ мѣсленн^и днесъ сѣ родит. Пор. № 17, 9а.

27б. Пѣснь мѣз(є)рномъ челоуѣкѣ. И мнѣ тѣжкы жалѣ немалы. Пор. № 15, 14а. Акростихъ: Илья Бѣченскы.

29а. Пѣснь мѣз(є)рномъ челоуѣкѣ. Фалшикала юност, зрадлика ф(о)ртѣна. Пор. № 17, 60б.

30а. Пѣснь напокровъ П. Бѣци. Благовѣстете днесъ радостъ всемъ мирѣ. Пор. № 17, 32а.

31а. Пѣснь о Юсефѣ Прекрасномъ. Комъ повѣмъ печалъ мою? Пор. Варенцовъ, Сборникъ, ст. 136—7; Кіев. Стар. т. 63, Докум. ст. 6—8.

32а. Пѣснь Архидиакона Стефана. Страданіе Мученика Стефана восхвалаймо. Пор. № 18, 46а. Акростихъ поповавий: Стефанъ Дячо.

33б. Пѣ(с)нь С. Іерархъ Николаю. Трѣски гласъ поднесѣмъ. Пор. Бог. 1790, ч. 170, 1825, ч. 171, 1850, ч. 172, 1886, ст. 373. Акростихъ: Теодоръ М.

35а. Пѣснь С. Іоанна Богослова. Іоанна Богослова и риторъ сладка мова. Пор. № 17, 48а.

36а. Пѣснь Евангелиста Богослова. Сперки^х весной днѣи лжѣ ѿ вселилися. Пор. Пѣсни благовѣщныя, 1806, 114а.

37б. Пѣснь мѣзерномъ челоуѣкѣ. Шастие шастиемъ вѣдное, злое.

38б. Пѣснь Страстемъ Хр^отово. Царю Хр^оте справедливый. Пор. № 17, 19а.

40а. Пѣснь Стратѣи Хрѣмъ. Родъ Жидовск(к)ий затворени". Пор. № 12, 106.

416. Пѣсн свѣцка. Їхъ, фортшно нещасна, цю ти вкроблаещ? Пор. Wasław z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego, Львів, 1833, ст. 378; Головацький, Нар. пѣсни, I, ст. 375.

436. Пѣснь свѣтѣла. Ї оученив горобец наприпѣкѣс жнивл. Пор. З фолькл. зан. М. Шашк. Зап. СІХ, ст. 146—147; Wasław z Oleska, Pieśni, ст. 406—408; Голов. Нар. п. II, ст. 507—508.

456. Пѣснь Г. Б. Барварк. Ѓ кѣа благодат(и), Ягница ти мати.

466. Пѣснь Г. Б. Демѣтрію. Цвѣте красни" и пахнучей.

48а. Пѣснь Г. Я. Петро и Павла. Органе, грайте, || Петра вкхвалайте. Пор. № 18, 136.

49а. Пѣснь ѿ смерті. Господи, Господи, ах, когда вѣла знав.

496. Пѣснь на Воскрѣсенне Хрѣтово. Іерусалиме, свѣтиса нинк надзвѣздами. Пор. № 14, 15а. Останов акростиха: Іоан Геш.

516. Пѣсн накоговленіе Господне. Конми, неко и земле, грай славно. Пор. № 9, 21а.

526. Пѣснь накоговленіе Господне. Іордан рѣков (sic), оуготовиса. Пор. № 18, 6а.

536. Пѣснь насощестіе Г. Д. Істочник дсховни". Пор. № 18, 12а.

546. Пѣсн Архистратига Михаила. Конми днес, неко, вѣвши, земля. Пор. Пѣсни благовѣнныя, 1806, 836; Пѣсни набож. 1857, ст. 70; Пѣсенникъ, ст. 56—58.

556. Трепетн(и)к о премудрости Соломона царя.

62а. Пѣснь ксмарѣ. Стѣкнѣло, пскнѣло влѣскѣ. Пор. Др. Ів. Франко, Студіи над українськими народними піснями, ст. 200—230 і 517—521.

На останній стороні:

Черконал рѣжа, вѣлі" цвѣт,
Не вѣла ѿ добра цілий свѣт.

Не была а добра, не (не) была,
Любила а хлопецъ, шей была,
Шей была.
На то мене мати вродила,
Що ли а хлопецъ любила...

№ 20.¹⁾

1а. 21. Пѣснь ѿ Велико Постнаа. Тонъ Подъ Прій-
дит(е), кохвалимъ. Битати мы пришли, ѿ сватый Крѣтъ.

3а. 22. Пѣснь г. великопостнаа. Христїане, плачите, ||
Смѣтно вси пристѣпите. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 162—163.

4а. 23. Пѣснь д. Белнкѡпостнаа на великій Четвергъ.
Сгда на вечери Гѣ глаголъ подааъ.

5б. 24. Пѣснь ї. подъ сѣ. крѣтомъ. Ѡ Мрѣ Дѣво
Чиста.

6б. 25. Пѣснь з. подъ Крѣтомъ. Ѡ Ісѣ пораненый.
Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 176; Пѣсенникъ, ст. 178.

7а. Від 11 строфи пісня про жите у небі „Радуйтєса,
вкрны дуск“ починаеть ся від слів: Бѣде тамъ радость ве-
лика. Пор. Пѣсенникъ, ст. 344—346.

8а. 28. Пѣснь къ Прѣтѣй Трѣци. Бѣста хоры, невѣс
дворы. Пор. Бог. 1790, ч. 64, 1825, ч. 64, 1850, ч. 68, 1886,
ст. 143; Пѣсенникъ, ст. 360—361.

8б. 29. Пѣснь къ Прѣтѣй Мрїи на свѣтъ по полднѣ.
Свѣота день Мтїи Бжѣой. Пор. Новын Побожнын Пѣсни От-
пустнын до Пресвятой Дѣвѣ Марїи Матери Божой къ упо-
требленїемъ Царицимъ во Повчу, Биксадѣ и Бороняву на па-
мятку уложенын черезъ Владислава Волькенберга въ
Сотмарѣ, Перемншль, ст. 24—26.

10а. Без початку: „Богъ предвѣчнын“. Пор. № 18, 2а.

10б. 32. Пѣснь ѿ Рождѣства Хрѣтова. Тонъ подобенъ
на Бог предвѣчнын. Божїй сынъ днесъ народилса. Пор. Пѣ-
сенникъ, ст. 85—87.

12б. 33. Пѣснь г. Рождѣва Хрѣтова. Тонъ подобенъ само
собою. Вѣдѣ Богъ, вѣдѣ творецъ, же миръ погибаетъ.
Пор. № 16, 29а.

¹⁾ Н. Т. Ш. 355.

136. 34. Пѣснь д. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ подобенъ само собою. Се суждѣтъ Ангель ковамъ съ небесъ, пастыре, пастыре. Пор. Пѣенникъ, ст. 97—98.

14а. Пѣснь е. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ пд само собою. Нево ѿ земля, вѣ, нынѣ торжествуютъ. Пор. № 19, 18а.

146. 35. Пѣснь з. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Небойтеса, пастыре, пастыре.

15а. 36. Пѣснь з̄. Родѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ под само собою. Ѡ днесь рожденый, Ісѣ сладкій.

156. 37. Пѣснь й. Рждѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ пдѣбенъ пд: Ѡ, кто, кто Никол(а)а люб(н)тъ. Предвѣчный родилъса по(д)лѣкты. Пор. № 18, 26.

16а. 38. Пѣснь і. Рдѣствѣ Хрѣтовѣ. Дивнаѣ новина, нынѣ двѣ сына. Пор. № 17, 96.

166. 39. Пѣснь їа. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Нова радость стала. Пор. № 17, 10а.

17а. 40. Пѣснь Василиѣу Великому. Тонъ само собою поѣбенъ. Йзайса благодать во оустнахъ твоихъ, ѡче. Пор. № 18, 5а.

18а. 41. Пѣснь на Бѣожвленѣ Гѣдне. Йорданъ Рѣко, оуготовиса. Пор. № 19, 526.

186. 42. Пѣснь ё. на Бѣожвленіе Гѣдне. Троице стѣла. Пор. № 17, 14а.

19а. Від „Оувѣ мнѣ, любимый сынъ“ починавъ ся пѣня „О Дѣвице всечестнаѣ“. Пор. № 17, 346.

196. 45. Пѣснь я. на Бѣокрсеніе Хрѣтово. Хрѣтось Господь воскресъ. Пор. Бог. 1790, ч. 54, 1825, ч. 54, 1850, ч. 58, 1886, ст. 123; П. Демущький, Лвра, ст. 6.

206. 46. Пѣснь ё. на Воскресеніе Хрѣтово. Воскресъ Ісѣсъ ѡтъ гроба. Пор. № 6, 5а.

21а. 47. Пѣснь Благовѣщенію Прѣтой Бѣди, подобенъ: Рождество славное прѣно дѣвы. Да придетъ вѣ. всемъ Мрѣс радость. Пор. № 17, 336.

216. Пѣснь ё. Прѣтѣй Бѣди. Ѡ всепѣтѣла Мѣти. Пор. № 9, 316.

22а. 48. Пѣснь Псаломническа повса недѣли. Хвалите Гѣд(а) сонѣсѣсъ. Пор. № 17, 27а.

23а. 49. Пѣснь Прѣтѣй Бѣди. Йрхангеловъ всехъ радостѣ. Останов акростиха: Алексѣ.

24а. 50. Пѣснь ѿ Прѣтой Бѣдици. Дѣво, дѣво пречи-
стаѧ, || Мати благословенна.

25а. 51. На празникъ СС. Петра и Павла Яис. Тропар,
ковдав і т. д.

25б. 52. Пѣс(н)ь ѧ. (о) стѣомъ Петрѣк ѿ Павлѣк: тонъ
подобѣнъ пд предѣомновъ сѣме крѣ. Хрѣ. Се крѣпкѣк молнаса
Исѣскъ въ заградѣк.

27б. Пѣснь ѿ. (о) стѣымъ Петрѣк и Пѣк, тонъ подобѣнъ:
Фалшивалѣ (sic) юношѣ (sic). Оураны, играйте. Пор. №
19, 48а.

28а. 54. Пѣснь ѧ. сѣ. Пророкъ Ілію, под(о)бѣнъ: Па-
трїарси торжѣства. Исполненный благодати. Пор. № 18, 14а.

29а. 55. Пѣсен ѿ. св. Прѣк. Ілію само подобен собою.
Галадѣскій славный Пророче. Пор. № 17, 50а.

30а. 56. Пѣснь на Прѣображенїе Гѣдне, под: нова радость
стала или Яррѣгли зѣ нека прїйшли наспенїе. На Олверѣк
преокразса Хрѣтосѣк Гѣдѣк славно. Пор. № 18, 16а.

31а. 57. Пѣснь ѧ. Оуспенїю Прѣтой Бѣци, подобѣнъ на:
Іордан Рѣкко, оуготовиса. Днесѣ оумираетѣ Исѣсѣ Мати.

31б. Пѣснь ѿ. Оуспїи. Прѣти Брѣ. Яррѣгли зѣ нека прїйшли
до когородицы. Пор. № 18, 14б.

32б. 59. Пѣснь ѧ. Рѣдѣкѣ Прѣти Бѣци. Рождѣство славно
присно дѣвала. Пор. № 18, 18а.

33б. 60. Пѣснь ѿ. Рѣдѣкѣ Прѣ Бѣци. Радѣи сѧ, ца-
рице, нека владычице. Пор. Пѣсени въ честь пресвятыя Дѣвы
Богородицы, издавныя въ употребленїе посѣщающихъ отпусты,
Унївар, 1889, ст. 12—14; Пѣсенникъ, ст. 275—278.

34б. 61. Пѣснь ѿ. Рѣдѣкѣ Прѣтой Бѣци, тѣк подобен
пдѣк: радѣиса, царице, нека владчѣ. Радѣиса, Царице, наша
застѣпнице. Пор. № 18, 32б.

36а. 62. Пѣснь ѿ. на Оуспенїе Прѣти Бѣци, тонъ пдѣбѣк:
котвои стѣой иконѣ прѣ. Здалекой сме кранины. Пор. Пѣ-
сенникъ, ст. 318—319.

37а. 63. Пѣснь ѧ. на оуспѣкновїе ч. гл. Іна, подобен:
скиниѧ все злата на Р. Хрѣ. Человѣкѣк небесный земный Ян-
гелѣк стаетѣк. Пор. № 18, 17б.

38а. 64. Пѣснь ѧ. Прѣтой Бѣдици. Бѣди восхвалена шѣтѣ
всѣхъ родовъ земныхъ. Пор. № 16, 21а. Акростихъ: Бачинке.

386. 65. Пѣснь ѿ. къ Прѣтѣй Бѣдци. Радосно ликѣймѣ, ||
Марію хвалимѣ.

396. 66. Пѣснь ѿ. Прѣтѣй Бѣдци, тонкъ пд: омаріе, мати
вскѣхѣ. Ѿ маріе, драгый цвѣтѣ.

406. 67. Пѣснь ѿ Прѣтѣй Бѣдци. Подобенъ: вѣди вос-
хвалена отвскѣхѣ. Радѣйсѣ, Маріе, цвѣтѣ прекра(сны)й.

416. 68. Пѣснь ѿ. къ Прѣтѣй Бѣдци. Ѿ Маріе, драгый
квѣтѣ. Пор. Пѣсенникѣ, ст. 303—305.

43а. 69. Пѣснь ѿ. Рождѣвс Прѣ. Бѣци, тонкъ пдѣвъ подѣ:
ш мрѣ, дрѣги` цвѣтѣ. Ѿ маріе, свѣтла зоре.

44а. 70. Пѣснь ѿ. Рждѣвс Прѣтѣй Бѣци, поденъ само со-
бою. Невесна царице, ласкава го(л)ранце Маріе.

446. 71. Пѣснь ѿа. Рдѣтѣвс Прѣ Бѣци, подобенъ подѣ: Ра-
дѣйсѣ, црце, небл. Дивна твоѣ тайна чистаѣ швнса. Пор. №
17, 395.

456. 72. Пѣснь ѿв. Прѣтѣй Бѣдци, тонкъ поденъ само
собою. Радѣйсѣ, Црнице, прекрасна Дѣнице. Пор. Пѣсени, ст.
9—11; Пѣсенникѣ, ст. 293—295.

466. 73. Пѣснь ѿг. Прѣтѣй Бѣци. Спѣквайте весело краснѣ
пѣснь Маріи. Пор. Пѣсенникѣ, ст. 286—289.

48а. 74. Пѣснь ѿд. Рдѣтѣвс Прѣтѣ Бѣци, поденъ само со-
бою. Ты Маріе, наша пanno. Пор. Пѣсенникѣ, ст. 279—281.

49а. 75. Пѣснь ѿе. Рждѣвс Прѣтѣ. Бѣци, тонкъ поденъ: ко-
твой сѣой иконѣ. Красна Гора вѣкксац(а)каѣ.

496. 76. Пѣснь Прѣтѣй Бѣдци, поденъ: небесѣ царице,
мрѣ помощѣ. Пречиста Дѣво, мати Бжлѣ.

50а. 77. Пѣснь Прѣтѣй Бѣци, подобенъ само собою. При-
кѣгаемѣ къ тебѣ. Пор. Пѣсенникѣ, ст. 291—293.

516. 78. Пѣснь Прѣтѣй Бѣци, тонкъ подоѣнъ само всокѣ.
Ѿ Маріе, редице Бжлѣ.

526. Рждѣвс Прѣтѣй Богородици: тропар. Далѣ образецъ
розпяты.

53а. Тропар Воздвиженню. 79. Пѣснь ѿ. на Бздѣженіе
ѿ. крѣ, подобенъ само всокѣ. Предомнокѣ сѣметѣ Крѣтѣ
Хрѣтовокѣ прѣчный. Пор. Пѣсенникѣ, ст. 166—169.

54а. 80. Пѣснь ѿ. Бздѣжю Чѣтнаго Крѣта, подѣнъ тонкъ:
маріе, помочѣ. Красота Крѣта нынѣ сѣметѣ.

546. 81. Пѣснь г. (на) Възѣиженіе Чс. Кр^{ст}а, тонъ подѣвъ само всоубѣ. Похвалѣ принесе слаткомѣ Іс^са. Пор. № 12, 19а.

55а. 82. Пѣснь первомѣ Ядамѣ, тонъ пдѣвъ подѣ: призри, омарк(е). Призри, ѿ Боже мой, на мене грѣшнаго.

56а. 83. Пѣснь ѡ. Поведенію Пр^{ст}а Бѣи, тонъ само подовенъ. Каз проницаетъ, || Бѣ црковъ въстѣпаетъ. Пор. № 18, 27а.

566. 84. Пѣснь в. Повед(ен)ію Пр^{ст}и Бѣи. Воскликните, возтрѣбите. Пор. № 18, 276.

576. 85. Пѣснь смѣоу Мѣилѣ, тонъ подовенъ само собою. Михаилъ кто ѡкого (sic) во Богъ велии возопѣлъ еси. Пор. № 18, 256.

586. 86. Пѣснь Пр^{ст}и Бѣи само подена. Радѣиѣ, вселенныѣ похвало. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 240; Пѣсенникѣ, ст. 283—284.

596. Чинъ Пѣрастѣса.

67а. Пѣснь ѡ. (погрѣкъ пѣснь) на погрѣкъ. Каждый человекче, слѣхай оубавно. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 110.

676. Пѣснь в. смѣртна на погр(ѣ)въ пдѣ само собою. Источникъ слезы, разливайтесь. Пор. № 17, 1а.

69а. Пѣснь Ядамѣ, тонъ: ѡ дѣвнице пречистаѣ. Плакала Ядамъ предраемъ. Пор. № 6, 66.

696. 90. Пѣснь в. Ядамѣ, тонъ: Хр^{ст}иане, привѣгайте. Ходилъ Ядамъ порю.

71а. 91. Пѣснь Пр^{ст}и Бѣи, тон под само собою. Звѣзда слична и ѡсна, ѿ повчанска Мрѣ.

72а. Пѣснь навоскресеніе Гдѣ нашего Іс^са Хс^{та}, тонъ: благодаримъ Бога. Іерусалиме, свѣтисѣ надъ звѣзды. Пор. № 19, 496.

№ 21.¹⁾

1а. Пѣснь в. Ржѣтѣс Хр^{ст}овѣс. Нѣнѣ, Ядамѣ, возвеселисѣ. Пор. № 15, 86.²⁾

¹⁾ Н. Т. Ш. 356.

²⁾ Якъ виходить в поданого далѣ „Оглавленія пѣсней въ книжцѣ“, недостае в початку одного тексту: „Предвѣчній род(илъ ся подѣ лѣты)“.

26. Пѣснь ѳ. Рождество Х^овс. Крае: Василий. Бѣслехъ лежитъ, ктожъ повѣжитъ спѣвати маленкомъ. Пор. № 17, 11а.

4а. Пѣснь д. Рж^отвс Х^овс. Шѣдше трѣ цри ко Хр^отс со дари. Пор. № 15, 96.

46. Пѣснь е. Рждѣствс Х^овс. Вселе^ннаѣ веселѣса. Пор. № 5, 16.

5а. Пѣснь з. Рождество Х^овс. Весела свѣтс новина. Пор. № 15, 8а.

66. Пѣснь з. Рождество Х^овс. Видѣ вѣкъ, видѣ тво-вещъ, же мѣръ погибаетъ. Пор. № 20, 126.

8а. Пѣснь й. Рождество Х^овс. Ягль пастѣремъ мбви^л. Пор. № 18, 36.

9а. Пѣснь д. Рождество Х^овс. Глава вѣди во вѣшнихъ вѣс. Пор. № 1, 29а.

96. Пѣснь ї. Рождество Х^овс. Нѣо ѿ землѣ, ѿ, нѣк ликовствѣ^т. Пор. № 20, 14а.

106. Пѣснь Рж^отвс Х^овс лї. Всѣ ѿзыцы, кѣпно слыцы. Пор. № 4, 356.

116. Пѣснь вї. Рождество Х^овс подобенъ: рождество славно. Цвѣтъ мисленій днесъса рѣдитъ. Пор. № 19, 26а.

126. Пѣснь гї. Рождество Х^овс. Хр^отѣсь родѣса, вѣкъ воплотѣса. Пор. Бог. 1790, ч. 14, 1825, ч. 14, 1850, ч. 16, 1886, ст. 16.

13а. Пѣснь дї. Рождество Х^овс. Показѣса над' Бертѣпомъ пресвѣтлаѣ деница. Кра: Прокопій.

14а. Пѣснь еї. Рождество Іисѣсъ Хр^отовс. Яснаѣ зѣра, вишѣдши з мѣра.

15а. Пѣснь зї. Рождество Хр^отового (sic). Воспойте днесъ согласнѣ. Пор. № 15, 7а.

176. Пѣснь зї. Рж^отвс Хр^отовс. Днесъ всѣ возиграйте, в'длани воспѣйте. Краегрансїй: Дроздовскїй. Пор. Пѣсни благовѣныя, 30а.

196. Пѣснь на Рождество нї. Рѣдѣсть са на^т з'авлѣетъ. Пор. Пѣсни благовѣныя, 32а; Бог. 1850, ч. 3, 1886, ст. 56; Пѣсенникъ, ст. 98—99.

21а. Пѣснь на Ѡбрѣзаніѣ Гѣдня по Краегранѣсію Дроздовскій. Днѣсь играй, ветхій человекѣ, съ нами. Пор. Пѣсни благовѣйныя, 1806, 646.

22а. Пѣснь сѣтителю Хрѣтовѣ Василю Архїепископѣ Кесарїи Каппадокійскіѣ сложѣна Рокѣ Бжїѣ апѣс. Краегра: Дроздовскій. Да гримїтъ Небо, играюще днѣсь, днѣсь. Пор. Пѣсни благ. 66а; Бог. 1886, ст. 397.

246. Пѣснь Стѣфанѣ первомъ: Архїи: Стефанѣ. Бїждѣ, всѣмъ правокрныи человекѣ. Пор. П. благ. 101а.

256. Умнѣ при Грѣбѣ Гѣднемъ. Благообразній Іѡсифѣ.

266. Пѣснь С: Первомѣчнкѣ и архїдїаконѣ Стефанѣ. Краегра: Стефанѣ Даченкѣ. Страданїе мѣнка Стефана прославлїемо. Пор. № 19, 32а.

276. Пѣснь престѣки Бѣцѣ при грѣбѣ гѣднѣ. Матерѣ Бѣга ѣста и Дѣва пречїста. Пор. П. благ. 396.

286. Пѣснь авамъ С. Василю вели. Излиасѣ Ѡ оустѣ твоїхъ, Ѡче преславне. Пор. № 1, 236.

29а. Пѣснь Ёраѣ С: Василю великомѣ. Излиасѣ бѣгодать во оустнахъ твоїхъ, Ѡче. Пор. № 20, 17а.

306. Пѣснь в' памѣтѣ Стїхѣ трѣхъ Стїтелей Василя великаго, Григорїѣ Бѣслова и Іѡнна Златоустаго. Кїими днѣсь пою гласи. Пор. П. благ. 70а.

32а. Пѣсны Бѣожвлѣнію Гѣдню. Іѡрданѣ рѣкѣ, оуготовїсѣ. Пор. № 20, 18а.

33а. Пѣснь вторѣѣ бѣожвлѣнію Хѣвѣ. Гласѣ гѣднѣ на водахъ вопїетѣ. Пор. № 18, 66.

34а. Пѣснь гѣтаѣ бѣожвлѣнію гѣдню, подобенѣ, слава вѣди во вышнихъ вѣс. Завлѣбне, готовїсѣ.

346. Пѣснь Д. бѣожвлѣнію Хѣвѣ. Бѣн'ми, нѣо, землѣ, играй славно. Пор. № 19, 516.

35а. Пѣснь Е. бѣожвлѣнію Гѣдню. Крїщаетсѣ Хрѣтѣсъ днѣсь.

356. Краегра Івасенкѣ. Пѣснь З. бѣожвлѣнію Гѣдню. Подобенѣ, Рождество славно. Іѡрданѣ рѣкѣ течетѣ трепещца.

366. Пѣснь З. на бѣожвлѣнїе Гѣднѣ, по краегранѣсїи Дроздовскій. Днѣсь мѣра играйте. Пор. П. благ. 336.

38а. А. Пѣснь Срѣктенїю Гѣдню, по Краѣ: Силвестерѣ, А. Пор. П. благ. 566.

406. ѿ. П'к'снь Ср'ктенію. Приноситсѧ днѣсь воцрковъ дѣюю мл'цъ. Пор. № 11, 76.

416. Краєгра: Демианъ. П'к'снь ѧ. вл'гов'кренію вѣы. Да прійдетъ, ѿ, всемъ мірсъ радость. Пор. № 20, 21а.

42а. Крає: Бенедиктъ. П'к'снь, ѿ. Благов'кренію Б'ци. Возв'р'анной дѣо м'ты. Пор. Бог. 1790, ч. 99, 1825, ч. 99, 1850, ч. 106, 1886, ст. 229.

43а. П'к'снь г. Благов'кренію Б'ци, по Крає: Дроздовскій. Днѣс' прійдите, д'квс прославите. Пор. П. благ. 53а; Бог. 1886, ст. 233.

466. П'к'снь ѧ. Страстѣмъ Хр'т'овымъ. Цр'ю Хр'тѣ, п'ане м'л'ій. Пор. № 17, 186.

47а. П'к'снь, ѿ., страстѣмъ Хр'т'овымъ. Цр'ю Хр'тѣ, п'ане м'л'ій. Пор. № 19, 386.

48а. П'к'снь, г, страстѣмъ Хр'т'овымъ. Їисъ Хр'т'осъ крижов'анній. Пор. № 14, 13а.

486. П'к'снь, д, стр'отѣмъ Х'в'ымъ, подъ всел'ен'наѧ вса. Ахъ, ѧкъ жалъ т'ажк'ій нев'инне вмерти.

49а. П'к'снь, ѿ. Стр'отѣмъ Х'в'ымъ, Кра: Клевано(вка). Кр'т'нымъ дрѣвомъ расп'ятаго. Пор. № 12, 296.

50а. П'к'снь, з, Стр'отѣмъ Х'в'имъ. Огнь гор'ащій на ср'цс моѣмъ не м'ожетъ ѡзг'асти. Пор. № 11, 336.

51а. Крає Іванъ Моравски. П'к'снь, з. Страстѣмъ Хр'т'овимъ, Под'обенъ Б'л'шаго н'к'сть на земли. І ктожъ т'акъ запам'ат'ал'ій. Пор. № 17, 216.

52а. Кра: Іван Волскі(й). П'к'снь Їисъ Хр'т'с ѿ Расп'атомъ по' страданіе мч'ника стѣф'ана прослав'л'ѧ. Їисе цр'с расп'ат'ій на кр'т'к дрѣв'аномъ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 38.

53а. П'к'снь, з, Їисъ Хр'т'с расп'атомъ в'тор'сно. Милосерд'ній Їисе сладч'айшій. Пор. № 14, 176.

536. П'к'снь, г, Їисъ Хр'т'с расп'атомъ в'поп'ов'цахъ. Тец'к'те, цр'іе ѿ князи, патр'іарси со вл'ки. Крає: Те'од'иръ.

546. П'к'снь, д, Їисъ Хр'т'с Расп'атомъ в'зкор'овк. Ахъ, ѧкъ ч'дъ велик'ій в'зкор'овк' н'йк.

556. П'к'снь, в, Їисъ Хр'т'с Расп'атомъ Збо(ро)ва. Милосерд'н'шій в'с' прест'к'шій в'ѣдиномъ сл'овк. Кра: Мл'стикорски. Пор. Бог. 1790, ч. 75, 1825, ч. 75, 1850, ч. 81, 1886, ст. 164.

56а. Пѣснь гї. Страсте^н Хр^отовимъ. Всемилосердный ѿ Хр^осте сладчайшій. Пор. П. благ. 35а.

57б. Пѣснь прѣк: Алѣѣю члѣк^кс Бж^ію, по Краегранесію СЯЛБѢСТЕРЬ. Создателью Боже. Пор. П. благ. 73б; Бог. 1886, ст. 404.

58б. Пѣснь Стѣомс Сщ^нномѣнкс Антѣпк, по Краегранесію ІЕРѢМѢИХ. Избранный сосѣ Христѣсъ (sic) Антѣпа вѣрный. Пор. П. благ. 75б.

60а. Пѣснь Стѣомс великомѣнкс Гевр^гію, по краегранесіи Дроздовскій. Днесь возиграйте ѿ восклицайте. Пор. П. благ. 72б.

63а. По Краегранесію Дроздовски. Пѣснь на Воскресеніе Хр^отово. Да прійде^т новаа радость мѣрс днесь. Пор. П. благ. 43а.

64а. Пѣснь ѿ. воскресенію Іисъ Хр^отовс. Авто^р новы^ѣ, Яда^ѣ вторы^ѣ. Пор. П. благ. 44б. По краегранесіи Авторъ.

65а. Пѣснь Воскресенію Хр^отовс. По кра: Христѣсъ воскресє измертви^ѣ. Хвалєнкъ Богъ вѣди во вѣк^к вѣка. Пор. П. благ. 45б; Бог. 1886, ст. 182.

66б. По краегранесіи ПАСХА БѢРНИХЪ. Пѣснь на Воскресеніе Хр^отово. По востаніи Христѣсъ Спаситель. Пор. П. благ. 47б.

68б. Пѣснь, ѿ, вокрыю Хр^отовс, Кра: ІОАНЪ Мл^астикѣрскій. Играй, новій іерусалиме. Пор. № 15, 17а.

69б. Кра: ІОАНЪ ДѢШИЦКІЙ. Пѣснь, ѿ, на воскресеніе Іисъ Х^ово. Іерусалиме, свѣтиса нинк на звѣзди. Пор. № 20, 72а.

71а. Пѣснь, г, на воскресеніе іисъ Хр^отово. Изыдк^{те} аггловъ лики. Пор. № 17, 23а.

71б. Кра: Млстикѣрски. Пѣснь, д, на воскресеніе Іисъ Х^ово. Млрмрѣвіє ѿ камнїє ѿпоки падѣтсѣ.

72б. Пѣснь, є, на воскресеніе Іисъ Хр^отово. Кра: Іванъ Пашковски. Істинно дѣдъ ѿла'міста || Проповк^дь своїма ѡста.

73б. Пѣснь Покаянїа краегра^о: Вєра. Вплк^нкъ плѣтъ дѣхъ мой ведѣтъ во мнѣ. Пор. П. благ. 102б.

75а. ѿ. Пѣснь покаянна. Ктѣ мнѣ плачъ зк^лнїй ѿ вопль вѣзмѣрнїй може ѡтолити. Пор. П. благ. 104а.

766. ѿ. П'к'снь покáнна краєгра^м: ПОПРАВЕСА. Припо-
мани, челоу'к'че, соу'б'. Пор. П. благ. 1056.

776. д'. П'к'снь покáнна. Оу'с'д'м'н'к'лемса, н'з'з'в'м'к'лемса.
Пор. П. благ. 1066.

79а. ї. П'к'снь покáнна ѡ н'стак'н'и т'к'лесє. Стан'к'^м
при гроб'к', оу'зр'и' т'к'н'їє. Пор. П. благ. 108а.

80а. У'мн'ъ возеждáющій д'ш'с ко спасєнію, пої съ
слáдоп'к'н'їємъ. Д'ш'є моа, д'ш'є моа, востáни.

81а. П'к'снь ѡ смєрт'и. Прїйде'тъ годїна. Пор. № 17, 586.

826. П'к'снь, а, вознесєнію Гєдню, по краєгранєсїи П'я-
ХОМСК'ї. П'в'стїнн'їє п'т'ыци н' в'ї вс'ї г'б'р'лицы.

836. П'к'снь ѡ д'ш'ах'ъ в' м'сках'ъ чистїтелннх'ъ с'б-
щнх'ъ. Поманїте, помолїтєса. Пор. № 17, 55а. Акростнх':
Пашковскїй.

866. П'к'снь, а, сошєствїю с'гаго д'ха. По краєгранєсїи:
їосиф'ъ Револтє. Істочннк'ъ д'х'овнїй. Пор. № 20, 536.

87а. П'к'снь, в, с'т'ой, тр'о'цы. Прїйдїте д'н'ск', н'б'вїй їїль
вєск'. Краєгра^м: поєт'ъ, тв'б'р'ца.

88а. П'к'снь, г, с'гаго д'ха сошєствїю. У'т'к'шїтелю мїрс.
Пор. № 18, 13а.

886. П'к'снь, д, с'т'ой тр'о'цы. Бєї т'а х'б'р'и. Пор. № 20,
8а. Тїлк'и перша строфа.

П'к'снь нравод'учїтелнаа, по ск'оро. С'ъ первнх'ъ веснї
днєй. Пор. № 19, 36а.

916. П'к'снь Б'жїєм'с т'к'л'с. Твоа ч'ть, х'в'ала, н'аш'ъ
к'к'ч'нїй п'анє. Пор. № 17, 256.

926. П'к'снь прєст'ой в'цї сострадáнію. Б'гомъ н'зєр'áна
м'тї н' п'анна.

93а. П'к'снь Молїтвеннаа к'ъ П. Д'в'к' Б'ц'к'. Ѡ Прє-
св'ат'аа ц'арїцє, Пом'ощнїцє моа. Пор. № 14, 23а.

94а. П'к'снь, а, пр'п'вном'с ѡц'с на^м: с'н'с'ф'рїю. Ѡ пр'п'внє
н' пр'к'лажє^ннє. Пор. № 9, 336.

946. П'к'снь на Сов'б'ор'ъ с'т'аг'ѡ Слáвнаг'ѡ Прор'ока Прєд-
тїча н' Крєстїтєл'а Ів'анн'на (sic). По краєгранєсїю П'арох'ъ
Ѓнїшковскї. Прїйдїте, вс'ї їзїци. Пор. П. благ. 68а.

97а. П'к'снь, а, с'. ап'т'о^м петр'с н' п'авл'с. Ѡрг'ани, гр'айте.
Пор. № 20, 276.

976. По краегранесіи **ІОАНЪ** Пѣсковскій. Играй всецѣло
всѣ Рнѣскаѣ страна. П. благ. 70а; Пѣен. 1870, ст. 85.

996. Пѣснь, ѿ, с^т: пророкъ илїи десвѣтѣнинъ. Прекраснїе
крїны, склад || Воспойте пѣснь сію смѣло.

100а. Концертъ Престѣкїи Бѣцк Бердичевской Народнo
Оубѣнчаннїи. Божїа Матерь сідетъ. Пор. № 19, 116.

1016. Пѣснь, ѿ, Превѣраженїю гдню, по^а: страданїе
мѣчника стѣфана про. Надаборѣ превѣразїлса їйсѣ хѣсѣ славно.
Пор. № 20, 30а.

102а. Пѣснь покаѣннаѣ. **Ихъ!** доколѣ окаѣннїи на
свѣтѣк живю? Пор. Бог. 1790, ч. 217, 1825, ч. 218, 1850, ч. 218,
1886, ст. 460.

1036. Пѣснь, ѿ, Оуспѣнїю престѣа Бѣы, По краегра^н Тро-
станецѣ. Тронѣ вишнїи, днесѣ двигнїлса. Пор. № 19, 126.

1046. Пѣснь Престѣкїи Дѣк Бѣцк Чсдотворной въ Бѣрѣк
градѣ. **О** Всепѣтал Мати. Пор. № 20, 216.

1056. Пѣснь Преподобномъ **Оцѣ** **Илежїю**, Человѣкс, Божїю.
Тонѣ на: Оуже дѣкретъ под(п)исетъ. Коханого са
встѣла. Пор. № 17, 476.

1066. Пѣснь **о** смѣрти. Творецъ **Иандрѣвски** по крае-
гранесїю. **Ихъ!** смотри, ктѣ живѣ, на прежднїи мой вѣкѣ.
Пор. № 17, 536.

1096. Пѣснь, ѿ, Оусѣкновѣнїю чѣтнїа главїи с^т: івана
по^а: страданїе мѣчника стѣфана прославлѣмо. Пѣматѣ твоѣ
правѣснаѣ їстѣ со похвѣлами. Пор. № 9, 37а.

1106. Пѣснь **Стѣомъ** **Ирхїстратїгъ** **Мїхѣилъ**. Кѣнми
днесѣ, Нѣво, вишнїи, землѣ. Пор. № 19, 546.

1116. Пѣснь, ѿ, Ржѣтвѣ престѣїа бѣы. Ржѣтвѣ славно
прѣно дѣїа. Пор. № 20, 326.

112а. Пѣснь, ѿ, Ржѣтвѣ престѣїа вѣци. Дѣнѣ радѣсти,
ѿ, нїнѣ исполнїлса.

1126. Пѣснь на Воведѣнїе престѣїа вѣци, по Краегранесїи
Дроздовскїи. Днесѣ прїйдїте, воскликнїте. Пор. П. благ. 52а;
Бог. 1886, ст. 208.

1136. Пѣснь **о** злобї вѣчности. Пѣматѣйте, Хрїстїанѣ.
Пор. № 17, 576.

1166. Пѣснь, ѿ, чѣтномъ крѣтѣ гдню. По краегранесїи
Дїмїтри. Дрѣво трїстѣе, вѣсомѣ оужасноѣ. Пор. № 17, 266.

117а. П'к'снь, ѿ, ч'тномѣ кр'тѣ г'дню. Госп'йте вси дн'сь п'к'снь н'б'с. Краегранесій Василиї.

117б. П'к'снь Прест'к'й Б'ц'к' Подкамен'цкой. Преч'стѣ Дѣо М'ати р'скаго краю. Пор. № 19, 14б.

119а. П'к'снь ѿ ѿб'щемъ с'д'ѣ м'ртв'х'хъ. Ях'ъ, пор' приход'тъ, тр'ка оумирати! Пор. Бог. 1790, ч. 239, 1825, ч. 240, 1850, ч. 236, 1886, ст. 489; В. Гв. У. д. в. ст. 86; В. Гв. Л'рники, ст. 70—72; Зап'ски Юго-Зап. отд. И. Р. Г. О. I, Матер'ялы, ст. 31—32.

120б. П'к'снь, ѿ, Ст'омѣ і'ванѣ в'с'л'б'с. І'вана в'с'л'б'а. Пор. № 19, 35а.

121а. П'к'снь на Рожд'ство С. І'вана Пред'т'чи ѿ Кре- ст'ит'елѣ Господнѣ. Всем'рнаго дн'сь нач'ло. Пор. № 17, 48б.

123а. Умн'к'. Вн'йди, вн'йди, І'ер'ю.

123б. П'к'снь, ѿ, на покр'в'к' прест'ѣлѣ в'ц'ы. О' вс'ѣмъ стр'аннымъ вси хр'ст'і'ани. Пор. З култ. жит'я Укр., ст. 26, 71б.

124а. П'к'снь, ѿ, покр'в'с прест'ѣлѣ в'ц'ы. Б'г'ов'к'ст'ите дн'сь р'д'ость всем' м'рс. Пор. № 19, 30а.

125а. П'к'снь, г, на Покр'в'к' П. Б'ц'ы. Госп'йте согласн'ю. Пор. № 21, 15а.

126а. По краегранесій С'ИМОН'Ъ. П'к'снь пр'в'ной Параск'ев'и по^а С'ѣ в'к'г'лѣ о'уд'а^а. Снид'к'т'са вси празднолюб'ци.

127а. П'к'снь С^т Великом^т Д'им'т', краегранесіе Р'д'енск'й. Р'ди вси дн'сь во^глас'те.

128б. П'к'снь С^т. Ях'істр'а^т: М'х'аїл'с: М'астивор(ск'й). Мн'х'аїл'е, Гетман'е о'уж'асн'й.

129б. П'к'снь с^т Ч'сдо^{во}в'о^д Н'кол'аю. Краегранесій: Пашковски ірей. Хвал'ѣ т'и хоц'с во^дати. Пор. № 3, 44а.

131б. П'к'снь, ѿ, с^т. Н'кол'аю. Х'т'о патр'бна потреб'ѣ^т. Краегранесій: Пашковски.

133б. г. П'к'снь с'т'ит'елю Никол'ю в' О'л'ез'їн. Ч'т'о с'ѣ ново град'ст'к' на вс'ѣ шл'х'и || Р'в'ск', Пол'ки?

134а. П'к'снь Д'т'ла с'т'ит'елю Н'к'л'аю. Сл'в'наго в'к' ч'сд'е- с'к'х'ъ п'ст'ира в'сехвалим'к'. Пор. Бог. 1850, ч. 179, 1886, ст. 385.

134б. П'к'снь прест'ѣлѣ в'ц'ѣ поч'аевской По^а Вселе^нїѣ вс'мъ р'в'к'с ах'оѣ. П'сли п'ст'ире б'в'ци на гор'ѣ. Пор. № 14, 9а.

136а. П'к'снь с'т'їи великом'ч'ници С'катер'їнк'. По краегранесій С'ИЛ'В'С'тер'к'. Соторж'еств'їте дн'сь, Ян'гел'овъ х'б'ри. Пор. П. благ. 84б.

137а. Пѣснь НИКОЛАЮ по краєгранісїи. Пѣснь Святи-
телю днѣсь похвалнѣ коздалѣмъ. Пор. П. благ. 89а.

138б. Ѡглавленїе пѣсней въ книжцѣ сей ѡбрѣтающихся.

140а. Пѣснь на Рождество Іисъ Христова. Ангѣль чреди
пасшимъ || Возвѣстїи чвѣвающимъ.

140б. Пѣснь ѿ. на Ржѣтво Хрѣтова. Богъ предвѣчный
народилсѣ. Пор. № 20, 10а.

141б. Пѣснь ꙗ. на Ржѣтво Хрѣтова. Внѣйже Рахїль пла-
четъ ѿ Ѡтрочатехъ ѿ Иршда ѡзвѣннѣхъ. Пѣвецъ ю. ѡутк-
шаетъ. Пѣвецъ. Не плачь, Рахїли. Пор. Бог. 1790, ч. 4, 1825,
ч. 4, 1850, ч. 6, 1886, ст. 47; М. Гр. Зап. XV, ст. 19; В. Пе-
ретцъ, Историко-литературныя изслѣдованїя и матеріалы, I,
1, ст. 360—362 і 364—365; П. Безсоновъ, Калѣки пере-
хожіе, II, ст. 104—105.

143а. Пѣснь Катехизмова. Трѡица Бѣъ Ѡцъ, Бѣъ Сїъ,
Бѣъ Дхъ стѣи. Пор. № 17, 5б. Двѣ перші строфи. Далѣ кѣлька
карток чистих.

№ 22.¹⁾

1а. ѿ. Пѣснь Престїи Дѣъ Бѣцъ Подкаменецкѣи. Пре-
чїстал Дѣо Мѣи Рѣскогѡ краю. Пор. № 21, 117б.

3а. ѿ. Пѣснь Прстѣи Бѣцѣ Чсѣ. П(о)чѣвской. Пасли па-
стїры ѿвѣцѣ нѣ гѡрѣ. Пор. № 21, 134б.

9а. ꙗ. Пѣснь Мѣтвѣннаѣ ко Престѡи Дѣѣ вогорѡдїцѣ.
Ѡ прѣсвѣтѣѣ Цѣрицѣ, помощницѣ моѣ. Пор. № 21, 93а.

11а. ѿ. Пѣснь на Собѡръ Архїстрѣтїга Мїхѣйла ѿ про-
чїихъ невѣснїихъ силъ бѣзплѡтнїихъ. Вонмї днѣсь, невѣъ,
внѣшѣи, зѣмлѣ. Пор. № 21, 110б.

12б. ѿ. Пѣснь Стїтелю Хрѣтова Нїкѡлаю. Творецъ Бѣр-
дїнскїи по краєгранісїю. Бѡлшѣгѡ нѣсть на зѣмлї Трѡна.
Пор. № 17, 68а.

15а. ѿ. Пѣснь ѿ Стрѣшномъ Свѣѣ Бѡжомъ. Дхъ,
свѣте прѣкрѣснїи, тѡ ѣстесъ ѿвѣднїи.

16б. ѿ. Пѣснь ѿ стрѣшномъ свѣѣ Бѡжомъ. Прїйдѣтъ
годїна. Пор. № 21, 81а.

19б. ѿ. Жѣль нѣдъ слѣ ѿждївѣннїмъ врѣмѣнѣмъ жї-
тїѣ. Дхъ, ѡушлїжъ моѣ лѣтѣ. Пор. № 9, 56б.

¹⁾ Н. Т. Ш. 368.

25а. Пѣснь ѡ смѣрти. Творецъ Димитрій краѣгранесїѣ.
Дшїе, не знаешъ, комѣсѣ достанешъ.

27а—29б. ѿ. Пѣснь ѡ дшѣхъ в' мѣсахъ чїстїтѣлнїхъ
свѣщїхъ. Помѣнитѣ. Пор. № 21, 83б. Початокъ акростиха:
Пашко(векїю).

№ 23.¹⁾

1а. Пѣснї гевѣргїю, то.. Правды наста свѣтъ весна.

2а. Пѣснь нарождѣ.. Бѣъ предвѣчный народилсѣ. Пор.
№ 21, 140б.

3а. Пѣснь нарождѣство Хрїстова ѣ. Дївнамъ новїна.
Пор. № 20, 16а.

3б. Пѣснь, ѣ, нарождѣство. Предвѣчный родїлсѣ под-
лѣто. Пор. № 20, 15б.

5а. Пѣснь нарождѣство Хрїстова, д. Крїкїктѣ, анг-
гелї, навекесї согласно. Пор. № 19, 16б.

6а. Пѣснь нарождѣство Хрїстова, ѣж. Новая радость
свѣтсѣ изївїла. Пор. № 17, 10а.

6б. Пѣснь нарождѣство Хрїстова, з. Вденъ Божого на-
рождѣнїа. Пор. Kantuzki, II, ст. 21—22.

8а. Пѣснь нарождѣство Хрїстова, з. Новая радость
стала. Пор. № 20, 16б.

8б. Ангель пастыремъ мовїль. Пор. № 21, 8а.

9б. Пѣснь. Вселеннаа веселїсѣ. Пор. № 21, 4б.

10б. Пѣснь стефанс, ѿ. Благїй рабѣ ѿ вѣрный стефанс.
(Чи не оставокъ акростиха: БѢРГОУГ?).

11б. Пѣснь Василїю, дї. Излїнсѣ благодать ѡустъ
твоїхъ, ѡ(т)че. Пор. № 21, 29а.

12б. Пѣснь Богоявленїю. Їѡрданъ рѣкко, оуготовїсѣ.
Пор. № 21, 32а.

14а. Пѣснь крещенїю Гѣню, тонъ воскресъ Ісусъ ѡгро.
Крещаетсѣ вѣла воѡрданї. Пор. № 18, 33а.

14б. Пѣснь ѿванс крестїтелю. Веселїсѣ, краснаа пѣ-
стынї. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 24, 43б.

15б. Пѣс(н)къ настрѣтнїе, тонъ ѵѡрданъ, радѣсѣ.
Свѣтло днесь лїкѣйте. Пор. № 18, 7а.

17а. Пѣснь, зїї, введелю масопсѣнс. Плачї, дшїе, рыдай
горе. Пор. № 17, 16б.

¹⁾ Н. Т. Ш. 369.

18а. Пѣснь вьнедѣлю сырѣенс, зѣ. Плакался Ядлаь предремь. Пор. № 20, 69а.

19а. Пѣснь ѿ владномь снѣ, тонь, фал'шнвва юност'. На рѣккахъ сѣдѣше горка Вавилона. Пор. № 18, 30а.

20а. Пѣснь ѿ владномь снѣ. Бѣе, вѣрнымь. Горѣ мнѣ грѣшнѣкѣ сѣцю. Пор. № 19, 19а.

21а. Пѣснь вьнедѣлю крестопо(к)лонос, тонь ѿ дѣвѣце. Крестъ гдѣнь оублажаемь. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 31.

22б. Пѣснь вьнедѣлю похвалнс. Похвалѣ принесѣ. Пор. № 20, 54б.

23б. Пѣснь Ялекѣно. Коханнаго гды вѣтирала. Пор. № 21, 105б.

24б. Пѣснь Благовѣщенію Бѣй. Послань кысть сонекь Архангель гаврїил' ко дѣк пречїстой. Пор. № 18, 7б.

26б. Пѣснь Благовѣщенію. Да прїидетъ, ѿ, всемь мїрс радость. Пор. № 21, 41б.

27б. Пѣснь на благовѣщенїе, тонь рождество славно. Лїкѣй днесь, снѣнѣ, вознїграйте, горы. Пор. № 18, 28б.

28а. Пѣснь на благовѣщенїе, тонь рождество славно. Ангель предстатель сонекь возвѣиратеть.

28б. Пѣснь вьнедѣлю цвѣтнс, тонь їѡрдань. Днесь благодать насъ сокїратеть. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 164; Пѣевннвѣ, ст. 189.

29б. Пѣснь вьнедѣлю цвѣтнс, тонь възнїде. Раднїсѣ зѣло, тнї снѣнѣ. Пор. № 18, 9а.

30б. Пѣснь страстемь Хрїстовымь. Царю Хрїсте, пане мїлнѣй. Пор. № 21, 46б.

31б. Юже декретъ подпїсѣеть. Пор. № 17, 20б.

33б. Пѣснь великопостна Бѣи. Ѣ дѣвѣце пречїстаѣ. Пор. № 20, 19а.

35б. Пѣснь на воскресенїе Хрѣтѣво. Воскресъ нѣкъ їѡгрокѣ, радость воснїѣ. Пор. № 20, 20б.

37а. Пѣснь на воскресенїе Хрѣтѣво. Їсѣкъ Хрѣтѣосъ їзмѣр-твнхъ оусталъ. Пор. № 18, 10а.

38а. Пѣснь вьнедѣлю Ѣомокѣ, тонь воскрес' нѣсѣ. По востанїй твоемь, Хрѣте, преславно. Пор. № 6, 6а.

39а. Пѣснь на вознесенїе Гдѣе, ѣе. Вознїде Бгѣкъ ковысокой горѣкѣ. Пор. № 18, 10б.

40б. Пѣснь їѡаннс Богословс, ѣе. їѡанна Богослова. Пор. № 21, 120б.

416. Пѣснь гѣоргію, лѣ, тонь Бѣе вѣрнымъ. Бомъченіцехъ славне гѣоргіе. Акrostихъ: Василій Поп(о)вич(ай).

436. Пѣснь насоществіе сѣ. дѣа, љи. Источникъ дѣхній. Пор. № 21, 866.

446. Пѣснь насоществіе сѣ. дѣа, тонь йордань. Троице сѣла, Бѣе ласкавый. Пор. № 20, 186.

456. Пѣснь нарождѣство йѡана, ља. Сѣтый великій про-роче. Пор. № 2, 496.

466. Пѣснь Петръ и павла, ља. Гѣргіны, грайте. Пор. № 21, 97а.

47а. Пѣснь йлію, тонь йѡанна богослова. Источникъ благодаті. Пор. № 20, 28а.

48а. Пѣснь напреѡбраженіе, лѣ, тонъ мѣхайла. Нада-ворк преѡбразѣлся и сѣ Хрѣтосъ славно. Пор. № 21, 1016.

486. Пѣснь наспеніе Бѣи, мѣ. Архангелі йзнеба прішли до Бѣи. Пор. № 20, 316.

505. Пѣснь наоусѣкновеніе главы йѡ(а)на. Памвѣтъ твоа праведнаа естъ сопохвалами. Пор. № 21, 1096.

526. Пѣснь йѡанъ Златоустомъ. Златокованію трѣба, ѣ, восхваляемъ днесъ. Пор. 2, 676.

536. Пѣснь Апостола Андрею, мѣ. Божію землю йзыи-деть вѣщаніе твоа славне. Пор. № 4, 38а.

546. Пѣснь Апостола андрею, тонъ йѡана богос. Апо-стола первоованна, російскаго фундатора.

556. Пѣснь нарождѣство вѣи, мѣ. Рождѣство славно прісно дѣвѣа. Пор. № 21, 1116.

576. Пѣснь навоздвѣженіе Крѣта. Земпѣрей горныхъ Бѣе сѣ зѣваетъ. Пор. № 7, 5а і № 18, 21а.

59а. Пѣснь напокровъ, тонъ Бѣе, вѣрнымъ ѡ. Прѣста царіца навысокомъ тронѣ. Пор. № 18, 22а.

60а. Пѣснь мѣхайла, на. Мѣхайла, кто іако Бѣе, велимъ возопілъ есъ. Пор. № 20, 576.

616. Пѣснь мѣхайла. Пѣстань, монархо, звысокого трона. (Чи не акrostихъ: ПОТЯП Толстый?).

626. Пѣснь Мѣхайла. Хвалямотѣ всѣ згодне. Пор. № 18, 24а.

63а. Пѣснь дѣмѣтрію, архангелі тонъ. Хто неславѣтъ и нехвалятъ дѣмѣтріа вѣры.

636. Пѣснь Дѣмитрію. Ликуйте всѣ свѣтло празнѣюще.
Пор. № 1, 246.

646. Пѣснь навоеденіе Бѣщѣ. Кая пронїцаетъ, || Воцер-
ковѣ стѣплетъ. Пор. № 20, 56а. Акrostих: КИГОТ Херoвнoмoмъ.

656. Пѣснь навоеденіе Бѣщѣ. Величай, дше мой, пречї-
стѣю павнѣ. Пор. № 7, 21а.

66а. Пѣснь навоеденіе престыа Бѣщѣ. Архїерее Захарїе,
прїймї дѣвїцѣ. Пор. № 17, 326. Акrostих: Архангел прїятъ.

67а. Пѣснь навоеденіе пресвѣтыа Бѣщѣ. Вострѣбїте,
воскаїкнїте. Пор. № 20, 566.

68а. Пѣснь нарождѣство Хрїстоко. Бѣъ натѣрс. Пор.
№ 10, 216.

69а. Пѣснь Параскевїй, тонъ рождѣство славно. Радост-
нымъ серцею всѣ воздѣвїзаймо гласъ. Пор. № 9, 48а.

696. Пѣснь варварѣ, тонъ ѡ ѡана когослова. Ѣ варваро-
мѣченїце. Пор. № 17, 43а.

71а. Пѣснь ѡнѣфрїю. Всекѣгаж, оудалїса. Пор. № 4, 16.

726. Пѣснь навознесенїе Гѣдене. Гѣдъ вознесѣмъ наневеса
нынѣ. Пор. № 9, 466. Акrostих: Гора влeонcкaя.

736. Пѣснь свѣтoмѣ нїколаю. Болшаго нѣсть наземѣ
трона. Пор. № 22, 126.

746. Пѣснь свѣтoмѣ нїколаю. Ѣ кто, кто нїколаю лю-
вїтъ. Пор. № 17, 526.

76а. Пѣснь стѣмѣ нїколаю. Горы, сладость ѡскапайте.
Пор. № 4, 406.

77а. Пѣснь свѣтoмѣ нїколаю. Нїколае свѣтїтелю. Пор.
В. Гн. У. д. в. ст. 249.

776. Пѣснь свѣтoмѣ нїколаю. Дївннн водѣлѣх' свѣ-
тїтель великїй. Пор. № 17, 666.

786. Пѣснь наспенїе Бѣщѣ. Троне вышннн, днесь двї-
гнїса. Пор. № 21, 1036. Акrostих: Тростянец.

80а. Пѣснь на оуспенїе вїщѣ. Торжѣственнo днесь всѣ
возкаїкнїкте. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 203.

81а. Пѣснь на оускнoвенїе главы ѡана. ѡанѣ пре-
дїтеча пророкомъ славынн. Акrostих: ИЛИИШ.

816. Пѣснь нарождѣство пресвѣтыа Бѣщѣ. Радѣйтѣса,
всѣ людїе, дѣа са раждаетъ. Пор. № 2, 586.

83а. Пѣснь ѡадамѣ. Ходїлъ адамъ порю.

84а. Пѣснь Крестъ. Ѿ древо тревлаженое. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 190.

85а. Пѣснь пласошествіе святаго дѣла. Оутѣшителью мѣрѣ. Пор. № 21, 88а.

85б. Пѣснь страстемъ Христовымъ. Оуже дѣвретъ подпѣсѣ. Пор. 31б.

87а. Пѣснь напричастіе. Неко, земля ѿ вса зорѣ. Пор. Пѣснв набожнѣв, 1857, ст. 53.

88б. Пѣснь Бѣи. Ѿ мати, дѣо стаа.

№ 24.¹⁾

ст. 2. Пѣснь I. Нарождество Христово. Се суждѣ ангелъ конамъ со невесѣ.

Пѣснь ѿ. Вѣдѣкъ Богъ, Вѣдѣкъ Богъ створеніе, же миръ погнѣаютъ. Пор. № 21, 66.

ст. 5. Пѣснь 3. Сѣта Василиа великаго. Излиася Благодати вѣстнахъ твоихъ, ѿче. Пор. № 23, 116.

ст. 8. Пѣснь 4. накогожленіе Господне. Іорданъ рѣко, вготовиса. Пор. № 23, 126.

ст. 11. Пѣснь 5. Богородична. Призри, омарѣе, на твой прекрасны людъ. Пор. Пѣсенникъ, ст. 284—286.

ст. 17. Пѣснь къ Крестъ 6. Христиане, плачите, || Главоко са смѣтѣте.

ст. 18. Пѣснь къ Крестъ. Царю Христе незлобивый. Пор. № 23, 306.

ст. 22. Пѣснь нарожд. Хрѣво. ѿ. день. т. призри. Поглянь (sic) на тѣ паннѣ. Пор. Вас. Діидич, Христовъ лѣствъ, Унѣвар, 1905. ст. 39—40.

ст. 26. Пѣснь о гѣскый пѣствъ. Оуска всѣмъ есть то дорога. Пор. В. Діидич, Хр. лѣствъ, ст. 50—53; Пѣсенникъ, ст. 350—352.

ст. 31. Пѣснь на Благовѣщеніе. Радѣйсѣ, царице, наша застѣпнице. Пор. № 20, 346.

ст. 35. Пѣснь Георгію. П. Радѣйсѣ, царице. Истиннаа весна, Георгіе, наста.

ст. 37. Пѣснь на вознесеніе Гдѣне. Господь вознесѣ на невесѣ (Боже) нынѣ. Пор. № 23, 726.

¹⁾ Н. Т. Ш. 348.

ст. 39. Пѣснь насоществѣ сатаго дсѹа. Источникъ дс-ховный. Пор. № 23, 436.

ст. 42. Пѣснь с. апостоломъ Петръ и Павлѣ. Органы играйтѣ. Пор. № 23, 466.

ст. 45. Пѣснь Илію Пророкѣ. Исполнена Благод(ат)и. Пор. № 23, 47а.

ст. 47. Пѣснь Маріи на горѣ Гешовѣ. Тонъ. Сердце Ісусово. О пресата дѣво, за христианъ заступи. Пор. Пѣсенникъ, ст. 306—308; Пѣсни, Утвар, 1889, ст. 6—8; В. Дідич, Хр. лиеть, ст. 77—78.

ст. 49. Пѣснь Богородици. Т. Прийдитѣ, восхвалимъ Прикѣглемъ ктѣвѣ, небесна царице. Пор. Пѣсни, ст. 14—16 Пѣсенникъ, ст. 260—263.

ст. 51. Пѣснь радосна. Радосно ликѣйме нарадость дѣвницы.

ст. 52. Пѣснь навоведеніе. Радѣйсѣ, Маріе окрдованнаѣ.

ст. 53. Пѣснь навѣ веденіе. Бойшла еси въдомъ Захаріинъ, мати.

ст. 54. Пѣснь предрождествомъ Христовымъ. Бнишла въ вѣмфлѣмъ изъ Іосифомъ мати.

Пѣснь на стрѣтеніе. Марѣѣ зѣосифомъ законъ исполнила.

ст. 55. Пѣснь. Лѣта дванадесатъ Ісусъ Христосъ имѣлъ.

ст. 56. Пѣснь Болезна ѡ. Ісусъ вознаграждѣ три разы оумѣвалъ.

Пѣснь Болезна ѣ. За насъ Ісусъ Христа ланцами стискали.

ст. 57. Пѣснь Болезна г. За насъ Ісусъ вѣнцъ оттерниа прилаъ.

Пѣснь Болез(н)а д. Єгда Ісусъ Христа на смерть осудили. Пор. В. Дідич, Хр. лиеть, ст. 55—60.

ст. 58. Пѣснь Болезна е. Самсѣ изволаше накрестъ распинати.

ст. 59. Пѣсни хвалителні. Воскресъ Ісусъ славно тридневен от гроба.

ст. 60. Пѣснь (на Вознесеніе) Хѣо ѣ. Вознесыйсѣ славно Господь на небеса.

ст. 61. Пѣснь ꙗ. Апостолы дѣха отъ отца вжидали.

ст. 62. Пѣснь подобна: придите, вохвалим. Пристѣ-
пите, христиане, на молѣтвѣхъ.

ст. 64. Пѣснь Хѣо (sic) Ѧ. Господь мать свою стѣ-
ломъ вознесивый.

ст. 65. Пѣснь къ пресѣтой богородицѣ. Когда Ісусъ
Христосъ на небо збирался.

ст. 70. Пѣснь о страшномъ сѣдѣ. Готѣиме, христиане.
Пор. Пѣсенникъ, ст. 353—357; В. Дудич, Хр. лветъ, ст.
29—38.

ст. 82. Пѣснь Болезна. Величаемъ тебе, мати Ісусъ
Христа.

ст. 85. Пѣснь Болезной Марїи. Оу патницѣ дѣже рано.

ст. 89. Пѣснь. Приими, матко, приими сия, рѣже, квѣты.

ст. 90. Пѣснь размысленїа о сѣдѣ. Призови, Ісусе, каж-
даго грѣшнаго.

ст. 95. Пѣснь под. ктѣвѣхъ приѣгаемъ. Придите, визи-
райте на крестное древо.

ст. 100. Пѣснь. Придите, вѣрныи, локзайте сѣтый
крестъ.

ст. 106. Пѣснь на благовѣщенїе. Т. призри. Небеса и земля,
нынѣ торжествуютъ (sic).*

ст. 109. Пѣснь о пѣть ран Христовыхъ. Приими, Ісусе
Христе, кроткѣю молитвѣхъ.

ст. 112. Пѣснь Ѡ (sic) смерти. Что ми немилѣ и не-
весело.

ст. 113. Пѣснь о смерти. Ѡ (sic) смерти, смерти, ты
еси єдина. Пор. Пѣсенникъ, ст. 338 - 341.

ст. 115. Пѣснь ко пресѣтой Марїи. Дѣво чиста марѣе.

ст. 117—119. Пѣснь. Погадай же на смерть, аквы ѣми-
рати.

№ 25.¹⁾

1а. Пѣснь Пресѣтой Бѣи. Бѣе Црѣе, Прѣстаѣ Влѣчѣе. Пор.
№ 1, 56.

2а. Пѣснь Главоушка ко Прѣтоѣ Бѣи. Дневнї твой тайнї
чїстай ѣвнїсї. Пор. № 20, 446.

¹⁾ Библиотека Оссолівскихъ, ч. 3586.

3а. Пѣснь свѣцка. Гей, доки, в, такъ тишко здихати.
3б. Пѣснь свѣцка. Гей, дѣвчино мила, мнѣ срѣнько з'вѣдала.

4б. Пѣснь свѣцка. Я хѣтожь са насвѣткѣ вѣдолкѣ оуродитъ. Акростих: Автор Е.

5б. Пѣсня св. Николаевн. Яггль хорн, во пѣва"те. Акростих подвійний: Авктор Е. Левичев.

6а. Пѣснь свѣцка. Я хѣто^ж нагородитъ за такѣ оутратѣ.

7а. Пѣснь Сѣомс Іѡанс Златоуст(омс). Злато кова"нню трѣвѣ, ѣ. Пор. № 23, 526.

8а. Пѣснь Коведенію Прѣто(й) Бѣи. Патріарси, трис"фѣ"те. Пор. Бог. 1790, ч. 93, 1825, ч. 93, 1850, ч. 99, 1886, ст. 216; П. Безсоновъ, Калѣки перехожіе, II, ст. 1—3; Пѣсенникъ, ст. 61—62. Останок акростиха: Петр За(п)отоцки.

9б. Пѣснь прѣтой Бѣи на вся^к ча°. Ликшй дне°, сѣѡне. Пор. № 23, 276.

11б. Пѣснь Бѣцневска до Прѣто" Бѣи.

(12а. Пѣснь прѣто" Бѣи в(с)цнѣв"ко"). Со горнихъ висот прѣста долни^к вѣг"тъ. Акростих: С Подгаец великих.

13б. Фалла Іѣ Хтѣс чѣдовному іванѣв"комс. Нин"рече"ное чѣдо дне° и зыкисѣ.

15а. Piesn naboze narodzenie. Przybiezeli do betleem pa-styrze.

16а. Пѣснь Прѣтой Бѣи Б(с)цнѣв"кой. По^а ѡ древо свѣтє. Яхъ, оудивисѣ. Пор. № 17, 39а. Останок акростиха: Автоній Довевн".

17б. Пѣснь с. Николаѣ. Ко Барѣ, в, естъ трис(м)фѣ великій.

18а. Piesn swiecka. Бѣднажь мой го(ло)во"ко. Пор. Пер. Ист. лвт. изслѣд. I, 2, ст. 167; др. Франко, Карп. пвѣм. ст. 149—150.

19а. Piesn swiecka. Teraz sie, wdzieczna iunono.

20а. Пѣснь крещенію. Гла° Гдѣнь наводух' копіє". Пор. № 21, 33а.

21а. Са^кса всѣ^ж дяю кто^ж зно^жмъ падолкѣ.

21б. Да вся^к моя потѣха цѣлей Радости.

22а. Пѣснь м. мчникомъ. Водомс дѣдовѣ страшнай со-вѣршаю"сѣ.

236. Пѣснь Єтѡмъ Михаилъ. Поѣ: Бѣе, вѣрниѣ шворона. Повстаѣ, Монархо, звисокого тронъ.

246. Пѣснь Ялѣѣю члѣвѣ Бѣомъ. Коуанаго гди втерала. Пор. № 23, 236.

256. Пѣснь Єтѡй Улѣйни Кіевскоѣ. Возридайте всѣ днеѣ, Російскіѣ страні.

276. Бѣхъ, мой свѣте калѣчниѣ, || Чемъже такъ небезпечній.

28а. Пѣснь вѣ стѡѣ Димитриѣ. Кто нехвалитъ, то не славитъ Димитриѣ вѣри.

29а. Пѣснь набожнай. Изгубивши срѣца зовѣтъ Голубица.

306. Пѣснь стѡю Василіѣ. Ізлѣихси ѣ оустъ твоихъ, ѣче прѣхвалне. Пор. № 21, 286.

316. Пѣснь прѣстѡй Бѣи. Прѣчистаѣ Дѣѡ Мти Рѣскаго краѣ. Пор. № 22, 1а.

33а. Пѣснь набожнай, гди дѣѡ стѣклоѣ рѣлѣчаѣся. Єгда дѣѡ ѣ тѣла, ѣ, рѣлѣчаѣся. Пор. № 19, 236.

35а. Єтѣпилъ дѡнаѣ звисокѡти.

Пѣснь 2. Ликѣюще, возиграѣмо днеѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 8, 1825, ч. 8, 1850, ч. 10, 1886, ст. 31. Акростих: Лигуй.

36а. Пѣснь нарождѣтво. Нѣѣ, адаме, возвеселѣся. Пор. № 21, 1а.

376. Пѣснь нарождѣтво Хѣѡ. Граде славиѣи, вифлѣеме, ликѣи нѣѣ ѣ веселѣся. Акростих: Гаврил.

386. Пѣснь свѣцкаѣ. Слава вѣла ведмедовѣка. Пор. др. Ів. Франко, Студіѣ, ст. 145—151 і 502—503.

396. Dokoli, umny (sic) pernaty. Пор. 3 культ. жита Укр. ст. 28, 916.

II.

В головному вповнюють описані отсе співаники так звані набожні пісні. Сей рід духовної вірші занесений до нас без сумніву з західної Європи, головно з Польщі, і не має нічого спільного з церковними співами грецької церкви, хваба що останні послужили декуди жерелами для сих набожних пісень, що оригінально повстали в нас по занесеним з заходу зразкам.

Початки української набожної пісні майже не тикані досі в наукових дослідях. До цївних вісток проф. Перетца в його першій томі „Историко-литературныхъ изслѣдованій в матеріа-

ловъ“ і в інших статях хочу додати тут дещо нового. В рукописнім відділі „Національного Музею“ у Львові переховується під ч. 333 „Триодъ“, folio, в якій на трьох картках з початку й одній кінцевій містяться зразки нашої набожної пісні з другої половини XVII в. Зараз на першій стороні під двома віршованими текстами подана записка (титли скрізь розвазую, надстрічні букви вношу в рядки): Тіє пѣсни набожніє внесеніє в богоспасаемий град Старую Сол в начертанніє многогрѣшнимъ Ѳеодоромъ Рясновскимъ, родичомъ з Дунаева спод Рогатина, з мѣста маестности арцѣвскаго лвовскаго в сїю книгу, названную Триодъ, року 1667 мѣсяца ноемврия дї дня, якъ ставъ на кондицієй зде.

У згаданім 1667 році вписані пісні з початкамъ: Кроль з Емѣру к намъ приходит і Днесъ благодага явися. Навіть, коли не було би зазначено в надписи: „Пѣсни набожніє на Рождество Христово“, вказували би на се їх тексти. Текст першої пісні виглядає так:

Кроль з Емѣру к намъ приходит,	Гди приходятъ триє царі,
Богъ отъ Дѣвы гди ся родитъ.	Оѡѣруютъ ему дары;
Зъ небесъ ступивъ,	Поклякаютъ,
До насъ ступивъ	Привитаютъ
На земніє крає,	Кроля рожденнаго.

Теразъ земля тріумфуетъ,	И ми взаємъ дари даймо,
Плачъ и ляментъ уступуетъ.	Тую му пѣсеньъ заспѣваймо:
Южъ спѣваймо,	Хвала цару,
Викрикаймо	Господару
Пѣсни весоліє.	Небеснаго трону.

Надъ вертепомъ звѣзда стала,	Же намъ давъ свою корону,
Бога в яселехъ показала:	Гди (з) своего ступилъ трону,
Оглядаймо,	Где кролює
Привитаймо	И справує
Пана рожденнаго.	С хорі аггелскіми.

Где будемо кролевати,
Кроля зъ неба виславляти.
Тріумфуймо,
Поступуймо
Всіє весоліє крокомъ.

Слова: „поступуймо вси весолям кроком“ промовляють за сим, що співали сю пісню колядники, найправдоподібнійше ученики школи, ходячи з зіркою.

Другий текст отсей:

Днес благодат явися,
Богъ от Дѣви родися,
Рожденный пред лѣти, нынѣ во плоти
В безсловесних яслех возлег со скоты,
Имѣяй херовими
Во службу, серафими.
От пастир и волхвов восприят дари,
Болии над високихъ надземние цари,
Образ раба восприем
Чловечим подобием.
Восприят естество чловѣкъ худшее,
Да подаст во вѣчный живот лучше.
Изволившему того
Хвалу дадѣм за всяко благо,
Воленне Богу всеи вѣком,
Иж ся Богъ сталъ для нас чловѣкомъ.

Ще старше письмо дальших двох текстів на відворотній стороні першої картки й на першій стороні другої картки. Почерк той сам, що записка: Року Божого 1773а церковъ згорѣла і т. д. Перший текст з початком „Христос Спаситель“ не поправний. Се правдоподібно орація:

Христос Спаситель,
Вѣрним просвѣтитель,
Народилъ ся во Выѣломѣ
З Дѣвици Маріи Пречистой.
Не згордѣлъ во вертепѣ ся родити
И во яслехъ лежати.
Ирод хотѣл его убити.
З востока царіе пришлися ему поклонити.
Принесли ему дары,
Злато яко вѣчному цареви,
Змирну яко немертелному,
Во вѣки царствующему,
Ливан яко Богу и тридневному мерцеви.

Вънца неслетелности дознали,
А з Ирода ся насмѣяли.
Вѣрныи хрестияне, прійдѣте,
Спасителя восхвалѣте,
Же ся¹⁾ от не насъ народилъ,
А с нами ся зединилъ,
Абы нас от тмы свободилъ.
Его же в небѣ аггели славят,
Небо его звѣздою показует,
Земля вертеп, пустыни ясли приготова.²⁾
Мы же Дѣвицу Марію Пречистую,
От нея розшагося...²⁾
Пастиріе чудатся,
Вся твар радуется,

зовущи: Слава во вышнихъ Богу и на земли мир во челоуѣцехъ благоволеніе.

Друга пісня має по кождей двострїчній строфі дворадковий рефрен:

Дѣвая денес Христа раждаетъ
И пеленами днес повивает.
Звѣзда свѣтлая ясно свѣтила,
Гды Панна Чистая Сына повила.
В малом вертепѣ во яселехъ лежить
Межи быдляти, из зимна дрижит. Звѣзда свѣтлая...
Ему быдлята услуги чинятъ,
Гды Створителя своего видят.³⁾ Звѣзда...
Царые пришли Христа витати
И поклонъ ему покорне дати. Звѣзда свѣт...
И мы вѣрніе Христа витаймо
И поклон ему покорне даймо. Звѣзда свѣтла...
Аггели в небѣ духовне поють
И пастырые поклонъ отдают. Звѣзда...
Вифлеомъ мѣсто весело граетъ,
Же пророчество в нем ся выполняет. Звѣзда...

¹⁾ Зразу: Егоже. ²⁾ Щось певно пропушено.

³⁾ В рукоп. видаѣ.

Дѣвая денес красно спѣваетъ,
Царя царем Христа прославляетъ. Звѣзда..

Даждь в покою весело жити
И со аггели Бога хвалити.

Звѣзда свѣтлая ясно свѣтила,
Гды Панна Чистая Сына повила.

На останній стороні Тріоди вписана „Пѣснь набожная на рождество Христово“. „Писав рабъ (втерто) тую пѣснь року „лхѣѣ““. Ось вона:

От утробы дѣвыя Богъ произиде,
Вселитися на землю от небесъ прйде.

Во верѣтевѣ возлежа яко дѣтище,
Имѣяй на небеси престоль, жилище.

Во яслех безсловесных возлеже младо,
Да згнѣшее ко себѣ обрѣте стадо.

Целенами повитый всѣхъ одѣватель
Прося от утробы нашъ возсіятел.

Рожденому во гуслех вынѣ играймо,
В доброгласных кимѣвалех пѣснь восклицаймо.

Слава во вышньных Богу пѣснь заспѣваймо,

Рожденому на земљи поклон отдаймо.

Ввійшла ся вірша в Зарваницький співанник і має там девять строф.¹⁾ Приходить також у збірнику псалм (рукопись колекції Ундольського ч. 897), писаним при самім кінці XVII в. (80–90 рр.), можливо навіть до 1710 р.²⁾

Трохи пізнійше вписані тексти різдвяних духовних вірш на третій картці. Перша з їх ряду „Пѣснь на рождество Христово в року лхѣп“:

Христос-ся з Панны раждает,

Богъ человеком ставает.

Утренка солнцу продкует,

Панна Христу услугует.

Аллилуя, аллилуя.

¹⁾ М. Грушевський, Співанник з початку XVIII в. (Записки, т. XVII), ст. 65–66.

²⁾ В. Н. Перетцъ, Новые труды по источниковѣдѣнію древне-русской литературы в палеографіи (Київські „Университетскія Ізвѣстія“, 1911, кн. 11), ст. 74.

Небо весело ликует
И к вертепу пос(т)тупует
К тому малому дитятку,
К небесному пахолятку.

Алилуя, алилуя.

Звѣзда поселство справует,
С трети кролми путешествуєть.
До станѣ го впроважает,
Где вольт з осломъ Пана грѣет.

Алилуя.

Додай же нам, Христе Пανε,
Поки сего свѣта стане,
Абы тя Бога хвалили,
А с тобою вѣчне жили.

Алилуя, алилуя.

Текст Зарваницького співаника складаєть ся з вісьмох строк.¹⁾

Найближша пісня, здаєть ся, досі з друку не відома :

Пастиріє в ночи їди пасли в темности,
Рекль до них аггелъ, становши (sic) в ясности :
Не лякайтеся, велико звѣствованя,
Веселе, кторе на ввес свѣтъ повстане.
Народился нам Пан в мѣстѣ дня того
В Вифлеомѣ, Ісус имя, маєте его.
Леч го знайдете увиненно дитятко,
В яслех вложено праве якъ ягнятко.
Чест Богу, хвала на високом тронѣ
И на земли мир у каждой сторонѣ.
Потим аггели якъ от них зникнули,
Пастиріє зараз во Вифлеом збѣгнули.
А Иосифъ старий колсавъ дитятко,
Ляляй же, ляляй, малое пахолятко.

Далі іде текст дуже популярної пісні, основанѣ на апокрифічних мотивах. Увійшла вона в усі почаївські і львівські видання „Богогласника“. Приходить у згаданім збірнику ко-

¹⁾ М. Грушевський, *op. cit.* ст. 64--65.

лекції Ундольського.¹⁾ В Зарванницькѣмъ співаньку текстъ о одну строфу довший.²⁾ Передъ кінцевою строфою є тутъ іще отся:

Аггели с пастїрми приходятъ, Ладанъ, злато отдають,
Царіє подарки приносятъ, Предъ ногами падають
Христови.

Найстаршій досї відомий текстъ має отсей видъ:
Предвѣчній родася предъ лѣтѣ, А звѣзда понудила царей,
Хотячи землю просвѣтити, Бѣгучи къ вертепу со дары.
Да насъ отъ тмы возведедъ Перше знайшли пастїрїє,
И ко свѣту приведедъ Нѣжъ мудріє звѣздаріє
Омрачнихъ. Ісуса.

Новое лѣто зачинає, Ирода лжива омидили,
Новый царь царя низлагає. Инымъ ся путемъ возвратили,
Убого ся народилъ, Радуютьсє неложно,
Богатого засмутилъ Же ходили непружно
Августа. В дорогу.

Гды Панна породила Сына, Смутятсє всє Иродїанє,
Падаєтъ в Ефесѣ Днанны, Крушатсє в Египтѣ болванє.
В Римѣ тежъ храмина. Аггелъ воину⁴⁾ зсказуетъ,
Веселїєсє дружина Же ся Иродъ готуетъ
Христова. На Христа.

Привкай³⁾, Панно, повивати, А Иродъ с того засмутилсє,
Не престай, старче, пильновати Же Христосъ з Панны народилсє,
Створителя своего. Казалъ его питати,
Знають Пана моего По всєй землї шукати
Быдлїята. Для зрады.

Сполнота взящѣная была, Поймуй же, Иосифе, Панну,
Гды Панна Сына породила, Изъ отрочатемъ бѣжи в нїю страну.
Цѣлїую ноцъ свѣтити, Поки врази погїбнуть
Волю его чинити И кончину воспрїймуть,
Мусѣла. Пребуди.

А мы днесъ з того веселїмъ ся,
Рождеству его поклонїмъ ся,
Абы отъ грѣхъ свободилъ
И на землї покой, мїръ
Даровалъ.

¹⁾ В. Н. Перетцъ, Новые труды, ст. 74.

²⁾ М. Грушевський, op. cit. ст. 66—67.

³⁾ В рукоп. Привитай. ⁴⁾ В рук. во"ну.

У своїй цінній студії про „Наші коляди“ (Львів, 1890) вказав др. Франко на жерело апокріфічних деталів в сій пісні. Деякі отці церкви, головно пресвітер Епифаній у Слові про жите Марії Богородиці, оповіли легенду про чуда, які стали ся на світі в часі Христового народження, а саме, що сеї ночі заваляв ся в Римі поганський храм, який називав ся вічним, і разом з сим порозбивали ся в нїм усї ідола. Появу в коляді Риму замість Ефесу та перенесенне місця акції легенди до храму Діяни в Ефесі пояснив др. Франко тим, що автор пісні „вчинив се з огляду на звісний епізод Діянїй апостольських, де розказано про перше пробування св. Павла в Ефесі і про агітацію, підняту проти нього майстрами, що продавали срібні моделі храму“.¹⁾ Наведений вище текст коляди згадує не тільки, що „падає в Ефесъ Діанна“, але й рівночасно „в Римѣ теж храмина“.²⁾ З огляду на се треба, здаєть ся, для вияснення ефеської події ждати нової апокріфічної легенди, як що розширення падання ідолів з Риму також на Ефес не є плодом довільної фантазії автора. Апокріфічні деталі з ефеською Діяною, з місячною повнотою в часі народження Христа та з поваленням єгипетських ідолів задержали ся і в тексті „Богогласника“, що задля великої популярности не піднав тут великим змінам, хоч все таки надрукований у розділі „иныхъ пѣсней на Рождество Ісусъ Христово вмѣсто не богоугодныхъ обычныхъ колядъ простымъ пѣвцемъ служащихъ“.

Слова останньої пісні, внесеної до згаданої Тріоди (№ 333 F):

Скочми за звѣздою
Зо всею дружиною,
Где свѣтлость луча сияет,

вказують, що пісні співали ся при ходженню з звіздою. Ось текст сеї коляди:

Ангели, співайте.	Уклонне Пана приймѣмо.
Чест Богу отдайте.	Пророци прорекли,
И мы с пастирми спѣшимо,	Чест Богу прывнесли,

¹⁾ Др. Ів. Франко, Наші коляди, ст. 39.

²⁾ Про обі події оповідаєть ся також і в тексті, який видав з Супрасльського співавика виленської Публичної Бібліотеки (№ 233) проф. В. Перетц. Пор. Историко-литературныя изслѣдованія и матеріали I, 1 (Спб. 1900), стор. 368.

Же ся рачилъ народити,
З нами на землі прожити.
Скочми за звѣздою
Зо всею дружиною,
Где свѣтлость луча сияет,
Нех наше сердце спѣвает:
Аллилуя, слава,

Чест Богу и хвала,
Же ся рачил народити,
З нами на землі прожити.
Ого днес спѣваймо,
Рожденнаго витаймо,
Же рачилъ нам даровати,
Слава во вышних спѣвати.

Стверджують думку про співанне сих пісень у часі хо-
дження з звіздою і вірші-орації на Різдво, списані на відво-
ротній стороні другої картки. Записка з боку „Піснн на рожде-
ство Христово в року 1871“ вказує на час, коли вже були сї
орації вписані. Виголошували їх студенти, просячи о коляду,
за що співали пісні. Тому тісна зв'язь межи сими піснями й ора-
ціями дає нагоду навести їх тут також:

Я малый пахолик
На високий столк
Юж мушу вступати,
Всѣх вас увеселити.
Христос ся раждает,

Радост намъ подаетъ.
То вам ознаймую
И святы вѣншую.
То за даръ приймуєте,
Коляду даруйте.

Нынѣ нам радость ся зявила,
Панна Христа породила
Пречистая въ Вифлеомѣ
У бидлячом подлом домѣ.
Прето всѣ ся веселѣмо,

Христа Пана умолюмо,
Абы даль нам долго жити,
Свята в щастю проводити.
А преживши ту мешканя,
Зычу въ небѣ кролюваня.

Вшистка праве створення триумфе
И давное веселя охотне справуе,
Пристя Збавителя на свѣт дочекавши
И народження его с Панны оглядавши.
Котрому аггелове як Богу спѣвають,
Покой и веселя вшистким оповѣдают.
Тогож веселя, и в(аш)м(о)с(ць), рачте заживати,
В добром здоровю ти свята опроважати.
Як сынъ и служка уприйме жадаю,
Тым прехвалебным празникомъ поздоровляю.

Юж, дѣти маленькіе, юж ся собирайте,
Христа народженнаго в яселках витайте.
Который оставивъши божество, до нас вступил
З неба на низкост, бы ты, чловече, навѣдал.
Смотриж, мѣзерный чловече, що то ся дѣе,
Тылко помысли о том, аж ты сердце мѣе.
Уважай же, мѣзерный, як Богъ щодробливый,
Непонятый в щедротах, барзо литостивый.
Неищераемое жродло щедрот мае,
Которое всем вѣрным гоине вливае.
Тым же способом рач, слухачу, выливати,
А Христос раждаеся, умилно спѣвати.

З XVII в. походятъ і записи двох рѣздвяних пісень на полях Типика в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові ч. 5-Саму рукопись відносять др. Свенціцкій до кінця XVI в.¹⁾ Перша пісня вписана на третій картці. Записка на відворотній стороні другої картки з 1662 р. з тогож часу позволяе означити менше-більше час вписання. Свідчив би про се й характер пісні, згідний з характером горі наведених текстів. Ось вона:

О Мати Дѣво чистая,	Ис котрого поколѣня
Звѣздо в небѣ пресвѣтлая.	Вышло правдивое сѣмня,
Та ест заря свѣтлѣйшая,	Панна, чистая Дѣвица,
Над всех святых святѣйшая.	Пречистая голубица.
Засвѣтилася в темной ночи,	Выбрана с початку свѣта,
Додала нам всем помочи,	А прозрѣла аж под лѣта
Родячися от Адама,	Не болѣзно превѣчно слово
От потомка Авраамля.	През Духа святого.

Вѣрных своих охлани,
Двора небесная Пани,
Дай нам в небѣ кролевати,
З аггелами лыковати.

Аллилуя.

¹⁾ И. С. Свѣнцицкій, Церковно- и русско-славянскія рукописи публичной бібліотеки Народного Дома во Львовѣ, Спб. 1904, ст. 47.

Друга пісня вписана на 45 к.:

О Дѣво превзбранная,
Въ небѣ сущих прехвалная,
От тебе Богъ въплотця
И животь веѣм явися,
С тобою небо прон'зеса
И въход (в) царство предадеса.

Простотою і не рідко красою відзначають ся сі найстарші наші різдвяні пісні. На основі описей найстарших співаників можна до XVII в., найдалі до початку XVIII в. віднести такі з богогласникових текстів, як „Новая радость свѣту ся явила“, зложена зівсім народнім складом „Дивная новина“, „Нова радость стала, яка не бывала“, „Небо и земля нынѣ торжествуютъ“, „Не плачь, Рахиль“, згадуючи тільки про пісні, відомі з першого видання „Богогласника“. Вичислені отсе пісні належать до найпопулярніших коляд межі нашим народом.

III.

Коли навіть загально розповсюднений звичай у Польщі співати набожні пісні по костелах не був би достаточною підставою для твердження про подібний звичай і в українських уніятів, можна навести на се письменні докази. На маргінесі Житій святих, рукописи колекції Ант. Петрушевича в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові ч. 2 з XVI в.¹⁾, на картці 896 списана десь на початку XVIII в. пісня, яку вельть ся співати на мелодію пісні без сумніву XVII в. „О Дѣвице Пречистая“, яка ввійшла до „Богогласника“. Не відома за се досі „Пѣснь Адаму“:

Рай прекрасній сотвореній, Для Адама насажденній, Всеї роскоши наполненій.	Тільки древа єдиного, Средь рая стоячаго То не кснешися его.
Обѣщаєт ему дати От древа овоцу брати, Всеї сладости заживати.	Якъ запомниш моя слова, Возмеш овоцу от древа, Въ той час тебѣ смерть готова.

¹⁾ Др. Іл. Свенціцький, Рукописи львівських збірок. Вип. I (Українсько-руський архив, т. I), Львів, 1906, ст. 108.

Змій лукаво мовить Евѣ :	Богъ Адама виганяе,
Что ви умом несмисленнѣм	Дверѣ раю затворяе,
Древо минасте даремнѣ?	Твоя дни вли (sic, зли), повѣдае.
Скоштуй ябѣка, все дознаешъ,	Адам сяде прямо раю,
Мои слова спамятаешъ,	Горко плача и ридая,
Якъ Богъ, все то те дознаешъ.	Глас жалостный испущая.
Ева овоць скоштовала	Увы мнѣ, раю прекраснѣй,
И Адамови подала :	Свѣте очий мо(и)хъ яснѣй,
Сей овоць естъ твоя слава.	Позбилемъ ты азъ нещаснѣй.
Адам забвль глаголь тайный,	Ахъ, ты Ево, израдльва,
Приняль овоць заказанный,	По чтос мя раю избавила,
В той час позналь, же ест нагый.	Южъ естъ и ты нещаслива.
Там Богъ Адама волае,	Ева жалостно заплаче,
Адам ся в раю ховае,	Змій зрадилъ мя, человекѣ,
Естем нагый, повѣдае.	Близко древа лестно рече.

Будеш ясти, що ти дано,
 Не брати, що заказано,
 Богъ мовиль тое явво.

По текстї йде замітка : „Сія пѣ(с)нѣ пѣта имат быти въ недѣлю сиропостїя въ услышанїе всѣм людем по божественной леітургїи, яко то Адам за невоздержанїе улишися сладости райскїя и изгна(ан)ъ быст и не утоли Бога и не умилосердїея Богъ. Тое и нам потреба памятати и о том побдѣти, яко препливше рочнїй обход прїблїжихомся ко подвигом душеспасителныхъ постовъ“.

Є також свїдоцтво, що по наших церквах лучено набожнї піснї з акафістами. В згаданїй колекцїї Петрушевича переходить ся під ч. 180 рукопись акафістів до святої Трійцї і Ілії. „Акафіеть Тройци Пренайсвятѣйшой списася Р. Б. 1473 мѣсяца марта дня зі. при храмѣ святого Ілії во веси Терновцехъ“ „рукою Павла Свѣдзѣнського, поповича Тарнавского“¹⁾, а „акафіеть слав. прор. Ілії списася р. б. 1473“.²⁾ По першїм акафістї слїдує отсей „Гимнъ Святой Тройци“ (20аб):

1) Той сам, Рукописи львівських збірок. Вип. III (Українсько-руський архив, т. VII), Львів, 1911, ст. 155.

2) Тамже, ст. 157.

Молися судию и Богу,
Да дасть нам милость свою многу
Твоими молитвами
Жити зъ аггелами
Во вѣки.

Самі акафісти підгоняли перерібчики під лад набожної пісні і навіть народніх пісень. З рукописного акафістника, писаного в Стародубі 1571 р., навів для прикладу др. Франко другий ікос з акафіста Хресту.¹⁾ Ритмічну прозу можна помітити також в інших акафістах, навіть друківаних, приміром в акафісті св. Варварі, що з додатком життя святої вийшов у Києві 1698 р.²⁾ й пізнійше мав іще кілька видань.

З кінця XVII в., найдалі з початку XVIII в. походить запис пісні Варварі на рукописнім євангелію кінця XVI або початку XVII в.³⁾ в бібліотеці „Народного Дому“ ч. 71 (896). Ось текст сеї пісні:

1) Др. Ів. Франко, Апокріфи і легенди з українських рукописів, т. I (Львів, 1896), ст. XXXII. Можна вказати рівнож на численні випадки ритмічної прози в XVII в. Ось як одна з багатьох прикладів записка на учительнім євангелію в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові ч. 62 (1486): В лѣто от созданія мира зрѣмѣ, по плоти рождества Господня ѿхлѣ промышленіемъ Бога вышняго, въ Тройци единого, написася сия книга евангеліе учительное недѣлямъ през все лѣто и праздникомъ Господскимъ рукою многогрѣшнаго раба Божія Тимофея презвитер(а) Высочан. Но молю вас со тѣданіемъ, отци честнїи и еже о Христѣ братія:

Читаючи исправляйте,

А по дару Духа святого талантъ, данный вам, распложайте,

А порученное вамъ стадо Христово словесныя овца прикладомъ

[духовнымъ ширей з головы своея духомъ Божиимъ усты своими
[научайте,

А мене паче вѣхъ грѣшнаго и сквернаго во молитвахъ святыхъ
[своихъ не забывайте,

А Богъ мира да будет со вами во сей вѣкъ и во будущей. Аминь.

2) Києво-печерське видання акафісту св. Варварі має віршований „Вѣнецъ от дванадесятъ звѣздъ святої Варварѣ

От молитвъ къ ней о крайней доброй смерти дарѣ“ з початкомъ „Варваро, родителемъ рожденная дѣво“. 12 чотирьовіршів і вкінці чотирьострічне поучення, щоби сям способомъ вінчати св. Варвару.

3) П. С. Свѣнцицкій, Церковно и русско-славянскія рукописи, ст. 26.

- 1 Красная дѣво, красная дѣво, кровъ ты украшает,
Котрую тебѣ отецъ проливает.
Тис позволила, тис позволила за Христа пролити,
Своею кровию Христову нагородити¹⁾.
- 5 Где отецъ живот, где отецъ живот чадомъ звикль давати,
Тутъ и отецъ твой прагнулъ и отняти.
А ты, Варваро, а ты, Варваро, в животъ уступуешъ,
Земнимъ бо вѣчный животъ в небѣ готуешъ.
Святую Троицу, святую Троицу през три окна бачишъ,
- 10 През окно, дѣво, видѣти даръ рачишъ.
Отца и матку латво оставуешъ,
Облюб(ен)цеви себе офѣруешъ,
Абис оному руку могла дати,
Позволилася ю отцеви отняти,
- 15 Бис руки дане(м) Христови служила,
Давши му руку, чистю послюбила.
Отецъ от Христа гди ты оттягаетъ,
Моцно тягнучи, руку отриваетъ.
Алес и главы ему не боронила.
- 20 Главою собѣ Христа осудила.

¹⁾ Відміни текстугу співаника „Національного Музею“ ч. 17 Q такі: 4. Своею его кровию нагородити. 5. животъ звикль чадомъ. 6. Тутъ отецъ. 8. на небѣ. 9. безъ три окна. 10. видѣти мя рачишъ. Між 10 і 11:

А глы ты въ неба окномъ оглядають,
Уподобивши, дверъ ти отварають. 14. ей отцеви отяти.

15—16. Бис, руку давши, Христови служила,
Давши му руку, чистю послюбила.

17. оттягаетъ. 18. тягнувши, руку уриваетъ. 19. главу... не бронила. 20. себѣ. Від стр 21 дальшій текстъ такий:

Такъ Господеви главу прекланяешъ,
Христови главу тымъ нагорожаешъ.
Нехай и животъ отецъ отимуеъ,
Христосъ ся тебѣ за животъ даруеъъ.
Справ, о Варваро, бысмо тамже мѣли,
Бы на насъ врази наступитъ не мѣли.
А мы свой животъ тебѣ офѣруемъ,
Вѣчный тобою животъ обѣщюемъ.
Болезни наша латво улѣчаешъ,
За облюбенца Христа врача маешъ.

Аггелы в небѣ со серафими спѣвають,
Тебе до кролевства небесного зывають.
Дай же, Варваро, жеб ми тое мѣли,
Жеб ми през тебе до кролевства войти смѣли.

25 А ти, Варваро, часто на небо зглядаеш,
Архистратига на помощ зываеш.
А ти, Михайле, стой з мечем добитим,
Храни скарбѣ, котрый ест храм твой знаме(ни)тий.

А ти, Варваро, невѣсто и дѣве (sic),
30 Аггелом тебе назват могу смѣле.
За людми ся завше Христу Богу молиш,
Веѣх за собою до царства уводишь.

Пѣвстали в XVII в. набожні пісні також у честь внших святых, головно від найдавнѣйших часів дуже популярного на Україні св. Николая. Поширена між нашим народом пісня св. Николави „О кто, кто Николая любитъ“ се без сумніву продукт нашої віршевої продукції XVII в. Історичний фсн і національне почуте пробивають ся з отсех двох пісень св. Николави. Перша знаходеть ся в цікавѣм співаннику колекції Ант-Петрушевича ч. 233 (ст. 10—12):

О Николае чѣдотворче	Просящимъ щѣдрый дѣтелю
И веѣх врагов наших борче,	И веѣмъ нам благодателю,
Во бѣдах веѣм предстателю,	Тебѣ просим со слезами,
Николае святителю.	Ты, пастыру, стань за нами. 2.
Сыротамъ и вдовамъ отче,	В тепѣрѣшних бѣдахъ нашихъ
Вязнемъ и болним дозорче,	Полки враговъ веѣхъ роспроши,
Утапающим во мѣры	Котрый на нас воюють,
Ратунком стаеш воскорѣ. 2.	В неволю берутъ, мордуют.

Твое нам тѣло лѣкарством бывает,
Як вонный квѣток, леч не увядаетъ.

О Михайле, стой з мечем добытым,
Храни скарб, котрым храм твой знаменитый.

Варвара тебѣ гды отдала тѣло,
Аггелом ей могу назват смѣло.

Она без тѣла, аггел(е) в тебѣ тѣло,
Варварою ты назватъ могу смѣло.

Нищету нашу скарбом сломагаеш,
Скарбѣ непребравый Христа в небѣ маешъ.

Справ нам, Варваро, дайся упросити,
Абы скарб в небѣ могли мѣти.

Дитят, девиць и мужáтокъ, Нехай той гнѣвъ на погане
Забивает (sic) невиннятокъ. Пошлѣ, на всѣ Агаряне,
Лежать трупи по дорогахъ, Котрый тебе не знають
В лѣсах, поляхъ погибают. 2. И тебе не прославляють.

Котрыхъ и рвуть, идят птаство, Будь похваленъ, святителю,
Не подят их робацтво, Мурликійскій учителю,
Другіе з гóлоду гинуть От насъ грѣшнихъ людей твоихъ,
И в сѣхъ нещастяхъ плінуть. Да будет во иждрех твоихъ.

Змілуй же ся, Николае, Рачъ, Николае, вислухати,
Нѣхай твой люд не вмирает, При храмѣ насъ всѣхъ тримати.
Молимо мѣ тебѣ отца, Мы тя будемъ вихвалѣти,
Просиямъ Христа, Бога Творца. Молби ти всѣ отдавати, 2.

Аллилуіа, азидуи, ал.. ал.

Друга „Пѣнь Святому Николаю“ приходит у співанику
„Национального Музею“ у Львові ч. 17 Q:

Веселя намъ всѣмъ настало, Принес к Богу за насъ грѣшныхъ
З небесныхъ кругъ завитало Молбу к нему в денъ вынѣйшый,
З Николаемъ мирликійскимъ А рачъ з нами ликовати,
И чудотворцемъ ликійскимъ. В денъ святой торжествовати.

Котрый слезы выливает, Нехай же днесъ все створѣня
Молбу Богу првношает Просит у Христа збавлѣня
За всѣ вѣрны хрїстіяни, В церкви святой Николая.
Поерамивши Арияни. И ты, Дѣво Пречистая,

Святителю мирликійскій, Сына намъ рачъ умолити,
Архиверею ликійскій, З святителемъ упросити,
На небѣ ты проквитаеш, Котрого деньъ нарочитихъ
Враговъ нашихъ устрашаеш. Соборъ аггелъ и всѣхъ святыхъ.

Гды ты маемъ поборника, Гды ликъ ерейъ целібрует,
По Бозѣ вси заступника, Згодне з нами триумфует
Тысѣ людемъ в мори помагал, В празникъ святого Николы,
Сподъ меча вѣрнихъ выймовал. Бы от насъ напасти устали.

Агарянъ рачъ отпудити, Бы рачилъ омофоромъ
Нехъ ты можемъ умолити Константинопольскимъ взоромъ
В храмѣ твоёмъ, святителю, Покрѣтити насъ в храмѣ его,
Нашъ скорыйъ вспоможителю. В коронѣ позбыти злого.

А ты, святой Владимирю,	Нехай нас не карет мечем,
Нась хрістіян вѣрный царю,	Простри глас, святой чловече,
З мучевки пресвѣтлыми	Нех нас збавит всего злого
И княжати російскими,	И повѣтра морового.
З святым Романом, Давидом,	А по зестю души с тѣла
Нашим великим гетманом	Просимо тя, бы там была,
Преподобным Антонв(н)ем	Где ты з аггелы лыкуеш,
И святым Θεодосіем,	Николае, торжествуешъ.

Одним словом уже в XVII в. поширені були на українських землях набожні пісні з усіх чотирох відділів, з яких у сто літ пізнійше зложила ся програма „Богогласника“. Немаловажним доказом сього ствердження може бути описаний проф. Перетцом Супрасльський співаник. При піснях на Різдво Христа зазначено в співаньку, що вони „изъ древнихъ Пѣснописцевъ или Пѣснопойничщъ выписанныя“¹⁾ Рівнож „Пѣсни духовныя о страшномъ судѣ Христовомъ изъ древнихъ пѣснописцевъ или пѣснопойничщъ обще выписанныя“²⁾; так само великопісні³⁾, на Великдень і інші Господні свята⁴⁾, пісні в честь Богородиці⁵⁾, святих⁶⁾ і ісадымові.⁷⁾ З уваги, що співаник відносить проф. Перетц до 40 рр. XVIII в., думаю, що під давніми співаньками треба розуміти рукописи XVII в., ввіймово самого початку XVIII століття.

IV.

Поміж набожними піснями того часу вдаряють нераз поетичним полетом і інтересним історичним кольоритом пісні до Богородиці. До наших дум зблжена своїм складом „Пѣнь людей, застаючих в теперішом небезначенствѣ от Турка“. З збірника колекції Ант. Петрушевича ч. 102 (2856) подаю ось тут цікавий текст пісні до Богородиці:

Прийми, всеблагая	Прийми насъ до себе,
Панно Пречистая,	Нехъ нам не буде в тѣсни
Моленія наша, пѣсни.	Врата небесная.
Просьмо тебе,	Ты есь Пречистая,

¹⁾ В. Н. Перетцъ, Истор. лит. изслѣдованія, I, 2, ст. 12.

²⁾ Тамже, ст. 16. ³⁾ Тамже, ст. 19.

⁴⁾ Тамже, ст. 21. ⁵⁾ Тамже, ст. 23.

⁶⁾ Тамже, ст. 27. ⁷⁾ Тамже, ст. 30.

Пророком нареченная.
 Отвори дверь,
 Дай жити в небѣ,
 Матко милосердная.
 Ты в небѣ кролюешь,
 В небѣ ликоствуешь
 Со святыми твоими.
 Будь литостива,
 Матко милостива,
 Над слугами своими.
 Ты еси нескверная,
 Ти еси нетлѣнная,
 Тиси Панно Пречистая.
 На тя всю мою
 Надѣю имѣю,
 Царице небесная,
 В тугейшом кролествѣ,
 Гдыжъ в небезпеченствѣ
 Зостаешъ от погана.
 Сына умоли,
 Покоем обдари,
 Зотри Турка под ноги.
 Котрыи воюють
 В насъ, барзо мордують,
 Христьянъ забиваютъ,
 Церкви, монастырѣ,
 Святыя олтарѣ,
 Огнем их поपालють.
 Крести с церквий скидають,
 Под ноги гружають.
 Ах, людей забиваютъ.
 В нашой сторонѣ,
 Такъ теж в Божом домѣ
 Жалосне ляментують.
 Юж от давных лѣтъ,
 Якъ набоженства нѣтъ
 И звоновъ также не чують.
 Такъ наша крайна
 На злого Турчына

Бога о помсту просить,
 Ревне плачучи
 И ляментуючи,
 До Бога руки зносятъ.
 Священници крляцѣ,
 Законници бѣлци
 Оружиемъ падоша.
 Котрыи невинни,
 Безъ жадной причины
 Кровь свою пролиаша.
 Трупию рабъ твоихъ,
 Такъ тежъ святыхъ твоихъ
 И преподобныхъ,
 Которыи ся стали
 Покармом немалымъ
 Окрутнымъ звѣромъ земнымъ.
 Еднихъ постанано,
 А другихъ забрано
 В неволю турецкую.
 Там их мордовано
 И примушовано
 На вѣру поганскую.
 Пролѣй гвѣвъ твой сродий
 На поганы многи,
 Котрыи нас ненавидятъ,
 Положи их яко тросту
 Предъ лицомъ вѣтру,
 Нехай ся з нас не бредятъ.
 А намъ рачъ дати
 В покою мешкати,
 Бысмо тя выславляли,
 Сына твоего,
 Бога нашего
 Во вѣки прославляли.
 Потлумижъ поганы,
 Вызволь окованны
 Твоихъ вѣхъ вѣрнихъ.
 Пут(ешеств)ующихъ направи,
 Недужныхъ издрави,

Христанъ православныхъ,
Звѣздо пресвѣтлая,
Панно Пречистая,
Царице небесная.
Отвори дверѣ,
Дай жити в небѣ,
Царице небесная.
Плачущих потѣши
И всѣхъ возвесели,
Помощнице чистая.

Возвыси рогъ нашъ,
Не забывай о насъ,
Панянку Пречистая.
А мы слугя твои
Православныи
Хвалити тя будемъ,
Имя твое,
Панно, пречистое
Во вѣки не забудемъ.

В такім тяжкѣм положенню одинокого ратунку надієть ся набожна пісня від Божої Матери. Прошенне до неї о поміч представляє текст співака колекції Ант. Петрушевича ч. 233 :

1 Ратуї, Маріє, ратуї, погібáемъ,
Тебѣ патронку на помічъ зываемъ.
Прійди, потѣси, а заживи милости¹⁾,
Потлуми врагѣ, котры свои злости

5 На нас керують, уста отворяють
И всѣхъ клеверѣтъ пожертв желаютъ.
Прійди зливанна, скоро нам на помічь,
Отжени от насъ всѣхъ неправостей тощъ.

Ты свѣтъ мірови зродила обфѣтый,
10 Сынъ твой в Богъ нашъ всѣмъ незакрытый.
Тимъ свѣтомъ темност нашу просвѣщаешъ,
Гды к намъ з ратункомъ скоримъ прибѣгаешъ.

Ратуї, Маріє, ратуї насъ, волаемъ,
Иной поміци над тебе не знаемъ.

15 Ты намъ помози, над царство выбрана,
Тремас коронни укоронованна.

Ратуї, Маріє, ратуї, Владычице,
Крѣвомъ крыл твоихъ покрый насъ, Царице.

¹⁾ Відміни тексту в співану „Національного Музею“ ч. 175 такі: 3. заживи литости. 4. котры своя. 5. отвирають. 6. Твоихъ клеверитовъ. 7. к намъ. 9. зродилас. 10. а Богъ нашъ свѣтъ нашъ незакрытый. 13. Ратуї, Царице. 14. Инъшомъ помози. 15. над царство выбрана. 16. укоронована. 17—20 vacant.

Ратуй нас, ратуй, низко упадаем,
20 Поклон и хвалу тебѣ отдаваемъ.

Обі пісні не дають ніяких конкретних даних для означення часу, до якого відносять ся. Знищення, зроблене Турками, не було новиною на українській землі. З уваги, що в першій пісні є мова про довше замовкнення церковних зvonів, здасть ся, зміст пісні відносить ся до часу занятя Турками Каменця Подільського. Думати про се дозволяє обставина, що в нашій набожній пісні дійсно відбило ся відгомном подільське лихо-літє. В співанику колекції Ант. Петрушевича ч. 233 є ось яка пісня до Богородиці:

Предста Царица на високом тронѣ
В шатѣ солнечной и в свѣтлой коронѣ,
Руцѣ подемыши, Сына ея обѣмши,
Молитвы приемыши.

Цесаря Христа, ахъ, мїле благаетъ
И омофором люд свой покрывает.
Покрый нас, покрій, Панно, омофором
Под своим дворомъ.

Крблю Іоанну послѣши в рицертвѣ
За свой люди и за свой церкви.
Не дай бесурманом, татарским уланом
И поганским паномъ.

На христїане нехъ не настѣпуютъ,
Отчїзну нашу нехъ не отимуют,
Потлумї царя, турецкаго пана
И в Татаръ погана.

Гетманом паном подай булаву,
Всему рицертву вѣкуистую славу.
Рач намъ привернути подолскіе крайни
И христїан без мѣры.

Стан на молитву, Пречистая Панно,
Ей, причїнися до Сына, Дїянно,
Изъиднай ласку у своѣго Сына,
Панно едина.

Аллилуїа, аллилуїа, слава,
Нех ти будет от нас честь и хвала.
Спаси нас от бѣд, Мати преблагая,
Дѣво святая.

Инша пісня з сього самого співаника звертаєть ся з та-
кими прошеннями до Богородецї:

Царыце небу и земли Госпоже,
Свѣту покрове, вдячная всѣм рѣже.
Аггеломъ слава, Мати Царя Христа,
Утѣхо наша, Маріе Пречиста.
Тис милосердіе и жродло милости,
Прето мы грѣшній в той земной низкости
До тебе, Панно, мы всѣ прибѣгаемъ,
От тебе поміощ нехай оглядаем.
В ласцѣ твоей вся, молимся, сподобї,
Во скорбехъ призрї оком си на людї.
Утоли слѣзы вѣрныхъ си гойніе,
Ублагай стрѣлы, ярости срѣгіе.
В смутной то землі христіанской слїне,
Іды тма христіан без сповѣди гїне.
Зяїи намъ, Панно, звяккую свою силу,
А причинїся за нас своему Сыну,
Абы врагомъ стер гордіе си роги,
А ти нас заховай в мїрѣ лѣга долги,
Абы врагъ упалъ вѣчне пред тобою,
А мы будемъ славити Господа с тобою.

Правдоподібно в часах подільської трівоги повстала й отся
„Пѣсь Пресвятой Богородици“, яку подаю в згадуваного спі-
ваника „Національного Музею“ у Львові ч. 17 Q:

Благаго Царя Мати,
Що ты маемъ воздати,
Сего приношу,
Усердно прошу,
Не дай намъ погибати.

Не допуцай же вмерти
В тяжкой хриховной (!) смерти,
Моли намъ Сына,
Панно єдина,
Не можемъ враговъ стерти.

Так нас опановали,
Справитися не дали,
Стягают луки,
Берут нас в руки,
Молчатя заказуют.

Копѣем намѣрают,
До бою ся складают,
Меч наострили,
Путь заступили,
Сердце мѣ проразили.

Я тлько ся складаю,
А в небо поглядаю,
Укриви мене,
Утверди мене,
Я к тебѣ прибѣгаю.

Не маюся кам(о) дѣти,
Не по(мо)жем (sic) рады мѣти,
Убивай же ся,
Закладай же ся,
Матко, за своими дѣтми.

Постави одесную
И землю словесную
Учини чисту
И прозорчисту
Яко поднебесную.

Красная Дѣво моя,
Святая память твою,
Полегла еси
В Геесиманской веси,
На вѣки слава твою.

На полях рукописного Варлаама й Йоасафа колекції Ант. Петрушевича ч. 7 списана пісня до Богородиці, але так сильно позатирана, що тільки в часті можна її відчитати. З чітких місць довідуємо ся, що в пісні представляєть ся Богородиці: „Видашь, як многа Полца враговъ маєть“, і просить ся її: „Дай щастя кролю, дай нашему пану, дай и гетману“, „нехай згвнут тръвоги“ (666). Повторює сї мотиви та згадує рівночасно за підбій Поділя Турками пісня до Камінецької Богородиці (17 Q), яку велить ся співати на мелодію „Богородице, вѣрнымъ оборона“:

Царица неба Сына предвѣчнаго,
Матко дѣвництва непокалянаго,
Относиш хвалу от люду вѣрнаго
Дня вшелякого.

Тыс собѣ народ людскій улюбивши,
На свою службу онъ приспособивши,
Обралас мѣсце, где благословити
Будут, хвалити.

Щасливие прето земли волинских краю,
Котрый роскош потѣшного раю,
Чистая Панна добр насъ набавила,
Гды тут прибыла.

Образ свой святой в Полску высылаеш,
Пред геретивством с Каменца вступаеш,
Не позволяеш быти не погани,
Там з бѣсурмяны.

В Полгановѣ гды мѣсце дедикуеш,
В которой церкви жити обѣцюеш,
Чуда рожные там нас освѣчали,
Котрых дознали.

Росня вшитка нехай ся радует,
А церков наша свѣтло триумфует,
Патронко наша, молим, нас борони
С каждой стороны.

И там в тых краяхъ быты особливе
Всмотрилас, где лвы выдаеш плачливе,
Пріймуеш от нас и благаеш Сына,
Панно едина.

Трымай в опецѣ Полску утрапленну,
От непрятел барзо понижену,
Нех геретици чти твои варуют,
Не наступуют.

Нехай ся боят обозовой нощи,
Гды додаеш з неба кролеви помощи,
Градом огнистым рач их все карати,
Роги стирати.

Нам здравіе дай, потѣш утрапленых,
Затрымай грѣшных, в грѣхах погруженных,
Нехъ милость твою днес оглядают,
Котрой жадают.

През Сына твоего ест нам откупленя,
Отдал от Полци много утрапленя,
Справ нам, нех ласку от Бога днес маем,
Гды ты зываем.

Збав нас, Царице, лущипера злого,
Повѣтря, глада, меча поганского,
Дай нам при смерти грѣхов прощеніе
И избавленіе.

Благай, всѣхъ Матко, нам Сына своего,
Бысмо глас чули Ісуса слаткаго,
Справъ, бысмо вшитци годни неба были,
Тебе хвалити (!).

Интересні передусім сі пісні Богородиці, що згадують за українське козацтво. І так патріотичну струнку бачимо в одній пісні співаника колекції Ант. Петрушевича ч. 233 :

Кто не хвалит, кто не славит рождества пречиста,
Той противник, ненавистник еї дѣвства чиста.¹⁾

Лечъ мы поем и спокѣемъ усѣ величаемъ
И в небесех истно видимъ, ону Дѣву чѣемъ.

Бо ест славна, свѣгу явна Марія Пречиста,
Мати Бога нам дорѣга зансте ест ѣста.

Изъ глубины нашея винѣ силно изчерпати
И в напасти не дажд впасти, о Божая Мати.

Царская дшер, царская Мати, царская невѣста,
Достойна ест вѣнца славы Мѣрія Пречиста.

В тебѣ уфност и надѣю, Панно, покладаемъ,
Ратуѣ, Панно, ратуѣ, Мати, до тебе волаем.

Гдыж у той час, егдѣ он час изрещи не смѣемъ,
Егдѣ снїде направити, Царице, не вмѣемъ.

Слѣзне слѣзю, вѣси стезю, настави нас, Мѣти,
Подажд пѣмощъ, вѣси немощ, дажд нам силу знати.

Даруй царю госудѣру тишїну покѣя,
Бос Царѣца, голубица, тѣя ест власт твоя.

Ременту Малой Рѣсїи ты буди правїца,
Божїя сїла усной есправї твоя нам, Девїца.

Іоанна намъ гетмѣна укрѣої, Царїце,
Вѣрне радѣти, щаслїве жити сподоби, Дѣвице.

Правдоподїбно пісня згадує за Івана Мазепу й се в початках його гетьманованнѣя. В такїм разї зложеннє пісенї припадало би на останнї лїта XVII й першї роки XVIII столїтѣя.

¹⁾ Другий рядок усе повторюєть ся.

До пісень з патріотичною закрускою валежить і пісня в честь Руднянської Богородиці, названої Матерію Низу. Текст сеї пісні заховав рівнож горі згаданій співаник:

Новá утрєнка в Россах восі́яла,
Богом дѣланная едемекая скала́,
Мать царя́ всѣх в предвѣчном чудесѣ
В Руднянской весі́.

Пречъ юж, Емѣфоне, з свѣтлыми кривницѣ,
Гды с милостивной чистой Голубици
Чудъ превелєвкїй гоине впливае,
Хладъ всѣмъ подае.

Котóрыхъ жродло з двору из човóго
Вірнувши, пришлó, даючи цѣлбѣ мно́го —
Тут край россі́йскій — хромих, невидящих,
Такъ тежъ болящихъ.

Где и до вѣнѣ приходя́щимъ вѣрно
В замислнихъ прозбахъ даєт изобилъно,
А тимъ щоденне в храмѣ си покрóвы
Чїнитъ чудъ нóвий.

Не престаєть нашей радости причїна
Спасти́ вѣрное стадо своего Сына.
А на невѣрных дай царю державу
Стерти ихъ главу.

Дѣво, живущи, Низу естєс Мати,
Не хтѣ(й) росі́йскій народ отпу́щати,
Нехай же в Руднѣ, поки Днѣпръ плїне,
Имя́ твое слине.¹⁾

¹⁾ Є в сїм співаніку й друга пісня до Руднянської Богородиці, властиво отсей початок її:

В рóскої корóвѣ чуд великїй стался,
Жє народ людскїй барво здивовался,
В котóром мѣсцу вѣгды не бывало,
В людской памѣти вѣгды не сливадо.
В Руднянской веси Пречистая Панна
Дївними чудесї́ сїяєть прєслáвна.
Образъ то единъ Панны прєсвятой,
Дающъ нам всегдá чуд свой святой новї́й.
Якъ в новомъ двóру люд мно́гїй сцѣляла,
Так... (далі недостає).

В Зарваницькім співаньку є рівнож один текст з подібними прошеннями до святої Трійці. Починаєть ся пісня „Тройце святая, Боже ласкавий“ і співаєть ся, як „Іордань рѣко“ (доказ, що ся богогласникова пісня походить з XVII в.). Автор молить ся тут ось як:

Боже правдивий, рачъ намъ зослати
Духа святого, вѣрнымъ подати.
Родъ сей сохрани и вѣрнихъ пановъ,
Погуби войска злыхъ Агарановъ.
Укрѣпы князей на сопротивныхъ,
Крестомъ Христовимъ всѣхъ благовѣрныхъ.
Ушикуй войска, додай помочи,
К тебѣ волаемъ во дни и в нощи.
(Да)й и патрона росской коронѣ,
Аби зостала въ своей обронѣ.
А царемъ нашимъ даруй здравие
На долгіе лѣта и спасеніе.
Гетману пану подай булаву,
Всеому рицерству вѣчную славу.
Нехъ постыдятся вси противници
Креста Христова, вси геретици
От лица его нехъ исчезаютъ,
В пропастехъ земнихъ всѣ погибаютъ,
Во вѣки вѣкомъ в пеклѣ зоставаютъ,
Гдѣжъ Бога в Тройци не называютъ.¹⁾

¹⁾ М. Грушевський, *op. cit.* Зап. XV, ст. 30. Наче доповненем сеї псалми стає пісня до Ісуса Христа з співаника „Національного Музею“ ч. 17 Q:

Творче и Боже, Пане ласкавий,
Во трехъ персонахъ намъ показавый.
Кролю небесный, вѣрныхъ подателю,
Духу правдивый, нашъ потѣшителю.
Показалеся голосомъ в небѣ,
Ратуй насъ, ратуй в каждой той потребѣ.
Босъ ты естъ жродло и студня милости,
Ратуй насъ, ратуй на той то нискости.
Якосъ намъ послалъ Сына своего,
Который стеръ роги врага проклятого.
Отче и Сыне и Душе святыи,
Рачъ же то дати, абы згибъ врагъ проклятыи,

З нагоди цього тексту завважує проф. Грушевський: „Молитва за „росску корону“, за „паня гетмана“ і „все рицетство“, — се показує вразно, що вона (псалма) зладжена десь між козачиною на Поділлянщині; се теж може бути доказом, що псалма ся зладжена значно давніше, бо треба було часу, аби вона замандрувала до Галичини“.¹⁾ Що тикасть ся місця і часу походження, треба спостереження проф. Грушевського приложити також до головної часті текстів співаника колекції Ант. Петрушевича ч. 233. Сим він передусім цікавий.

По польськи вийшла в Супраслі 1654 р. „Książka do nabożeństwa“, де подані молитви й набожні пісні, що звертають ся з прошенням до Бога й Богородиці о ратунок перед нещастями від татарського нападу.²⁾ Не могучи роздобути сеї книжечки, я і не в силі зайняти ся справою евентуального впливу набожних пісень у сїм польським молитовнику на українські вірші. В Київї вийшло в 1681 р. „Молебное пѣніе при нашествіи варварь“. Здасть ся, сї дві дати означають менше більше час, коли в нас на Україні повстала більша скількість набожних пісень, повних грози від естрашного гостя.

Повна побутового елементу й „Пѣнь ко Пресвятѣй Богородици педчас повѣтря“. Сього характеру не змінить навіть се, як показало би ся, що сей текст є перекладом з польської мови. Приходять він у співанику „Національного Музею“ ч. 17 Q:

Чистая Дѣво, Царице,	Будь причиною своєю,
Маріе Богородице,	Не гордѣ прозбою нашею.
Тебе в день и в ноци просим,	Внесі я Сыну своѣму,
Руки свои вси подносим.	Царю и Богу нашему.

Котрый яко лев, бѣгаюч(и), рызает,
Твое створѣня пожерти желаетъ.
Покаж юж ласку, покаж, о Пане,
Гнѣвъ твой правливыи нехай юж устане.
Отдал же от нас тяжкіе войны (!),
Ужич гойних лѣт, а дай нам ѣк спокойный.
Не выпускай нас з своени опека,
Боже в Тр(р)ойци, на вѣчныи вѣкѣ.

¹⁾ Тамже, ст. 8.

²⁾ K. Estreicher, Bibliografia Polska, т. XX, ст. 345.

Призри с высоты, о Дѣво,
 Новозпѣжденная Еввѣ.
 Прости нам руку помощи,
 Ступа во дне и в нощи.
 Маріе, Матко милости,
 Матко вшеляких литѣстей,
 Брани нас от сконанія злѣго,
 Діавола проклѣтого.
 Маріе, Панно над панны,
 Нех твой Сынъ, през тя благѣный,
 Вшитки вины нам отпустит,
 До лѣски своей припустит.
 Жес Маткою, нех познами,
 Гды ся ты молишь за нами.
 Нехай тя Сынъ, твой выслухат,
 Ку нам грѣшным склонит уха.
 Маріе, Цѣрко Вышняго,
 Матко Царя небеснаго,
 Брани нас от наглои смерти,
 Не дай повѣгря дознати.
 Отврат от нас глад, мор тяжкій,
 Узыч здравя на час всякій.
 Захитай нас кровавой войны,
 Рач нам дати вѣкъ спокойный.
 Ото повѣгря мордует,
 Не еден в здровю шванкует.
 Пожерат смерть неужита
 И слѣва ся не допытат.
 Мѣстечка вси закопуют,
 Дрѣвом, стражею варуют.
 Не приступуй, вара тобѣ,
 Небезпечно о той добѣ.
 Палат халупы, стрѣляют,
 Заражѣных вылѣчают.
 В полю, в будах их забѣва,
 Не в час зимно, шупла страва.
 Еден ся дрѣгаго хронит,
 Далѣко от него стронит,
 Навет коханный пригел,

В таком разѣ неприѣтел.
 Ходячи за плотом кричат,
 А правѣ што з горла рычат:
 Вынес, подай штуку хлѣба,
 Будеш мал заплачу з неба.
 Страхом великим строжѣни,
 Гладом, недзѣю ственѣни
 Яко быдло умирают,
 В полях, лѣсах ся тулают.
 Южь и погребу не мают,
 Тѣла звѣрѣ пожирают.
 Албо ли теж и клѣками,
 Тягнут в дол также жердями.
 Яке сердце приѣтелей,
 Побожных обывѣтелей,
 Смотрячи на розшарпанѣ,
 Тѣла членков разрыванѣ.
 А хоч тѣло на то приѣдет,
 О душу страх вѣчный идет,
 Бо без святых Сакраментов
 Сходит много тых момѣнтов:
 Сповѣди, напоминая.
 Кто бы чинил розвѣжана
 На дорогу далекую,
 Жебы жегнал кто рубѣю!
 Ісусе Христе, буди с нами,
 Бы не были потѣплени.
 Причина Дѣвы Маріи,
 Также святой Розѣлѣи.
 Розѣлѣе пустѣльнице,
 Христова облюбѣнице,
 До тебѣ ся утѣваем,
 Ратунку твоего жадаем.
 Ратѣвалас Свѣцїлю,
 Ратуй также и весь сію
 От повѣгря морового
 И припадку гвалтовного.
 О Маріе, Матко Божа,
 Дай лѣску твою за стрѣжа.

Гды день прійдет остатечный,	Учн з грѣшных Божіе сыны.
Нехай маем покой вѣчный.	Живот в нас справ во всем чи-
Панно, во вшем особліва,	Бѣсмо мали вѣкуистый [стый,
Скрѳмна, тѣха и терплѣва,	И Іеуса оглядали,
Упрос наши вшитки вины,	С ним ся вѣчне радовѣли.

V.

Авторів наших набожних пісень в переважаючій числі не знаємо. Одначе значне чвело вірш полишило сліди їх авторства в акростихах. Залюбованне до акростихів, здавна відоме в західній Европі, було розповсюджене також і в українських школах. Одначе все така можна припускати, що першим аматорам акростихового закріплення свого авторства могла дати понуку велика популярність набожних пісень на українській ґрунті. Вже в Зарванцькій співанику маємо два в цілости заховані акростихи. Молитовна пісня до Богородиці „Яко Богомъ предизбранную“ дає акростих Яков Я¹⁾, ще скорше Яков И з уваги на нерідке писанне Я через Ия. Пісня з акростихом Якова в співанику з початку 18 в. не одинока. Що сей автор зложив більше пісень у честь Богородиці і саме, як можна здогадувати ся, молитовного характеру, доказом сього й отсей текст з його акростихом з співаника збірки проф. Калужняцького (№ 1, 60аб):

Избранная естесь, Панно, от всеѣх родовъ земныхъ,
Представи бо ся от земля до дворовъ небесныхъ
Благодать Сына твоего
И предаешъ в руцѣ его
Душу и тѣло.

Явися тебѣ архаггель, посланный от Бога,
По трехъ днехъ тебѣ, Царице, естъ в небо дорога.
Сынъ твой во свѣтлости прїіде
И апостѳлы призове
От конецъ земли.

Ко славъ вѣчной прїят тя своими руками.
Рачъ, Панно, молитися усердно за нами.

¹⁾ М. Грушевський, *op. cit.* Зап. XV, ст. 34—35.

Не дай насъ врагомъ истерти,
Борони насъ наглою смерти,
Порфирю красна.

Облюбленница естєсь Духа пресвятаго,
От него родила еси Сына единаго.

В Гефиманіи почила,
Дѣвство свое сохранила
В рождествѣ своемъ.

Возри на насъ, Владчице, з Емпѣру горнаго
И умоли за нами Бога истиннаго,

Бы насъ пріялъ до Сіону
И удароваль корону
В небѣ на вѣки.

Псалма Ісусови „Ісусе мой пренайсладшій и Творче свѣта“ дає акростихъ : Иеродіаконъ Герасимъ Парфеновичъ. З значними змінами ввійшла в „Богогласникъ“. Ось первісний текет псалми в порівнанню з текстом „Богогласника“ з співаника колекції А. Петрушевича ч. 169 :

1 Ісусе мой пренайсладшій и Творче свѣта,
Еще хочай мало пожди моего обѣта.
Радъ не радъ мушуся бавити в моемъ упадку,
Особлвѣ небо трачу у недостатку.

5 Душу с тѣломъ погубалєз, жиючи в мирѣ,
Искалях одежду крещенія без мѣри.
Явно грѣшачи, на свѣтѣ все скверно живу,
К тебѣ з болєстню сердца, Ісусе, зову.

Овая бо наймилшая душевна сила,

10 Несподѣванная на мя недєзє наспѣла.
Где приклоню главу мою, кого упрошу?
Единъ к тебѣ глас мой, Боже, жалосний вношу.

Руцѣ сердца простираю, так теж и душу,
А¹⁾ во многих грѣсєх бивши, просвѣти тя мушу.

15 Самъ всєсилною рукою на путь направи
И от пути блудящаго к себѣ настави.
Море моихъ прегрѣшеній радъ бимъ взбавити,
През тебе, Бога моего, в радости жити.

¹⁾ В рукоп. II.

А щом грѣшил з молодости през увес мой вѣкъ
20 Роспуст(н)ѣйше над бидлята, а не як челоуѣкъ,
Фрасуновъ ми естъ на души, а в тѣлѣ болест,
Еще чую в сердцу моем прикрую горест.

Несподѣваннаго часу мушу умерти,
Оборонцо мой и Боже мой, не дай мя пожертв
25 Веліоривови оному преисподному
И смокови пекелному и суровому.

Чтуть тя, славят архаггели со челоуѣчи,
Благословенъ, препрославленъ буди на вѣки.¹⁾

Ся псалма в „Богогласнику“ зівсім перероблена. Як
друга „воздыхательная“ пісня до Ісуса представляеть ся вона
тут ось як:

Ісусе мой пресладкій и Творче събга,
Еще хочъ мало моего пожди обѣга.
Твѣми ти покаянїя обѣщахъ плоды,
Но дотѣль есмь неплодное древо, Господи.
Душу съ тѣломъ погубїлемъ, живущи въ мїрѣ,
И крещенїя одѣжду скаляхъ безъ мѣри.
Где приклоню мою главу, когѣ упрошю,
Тѣмко къ тебѣ гласъ мой, Бѣже, жалостный вношю.
Руцѣ сѣрдца простираю, купно и душу,
Предъ тобою каменную утробу крушю.
Самъ всесїдною рукою на путь мя правый
Въ безпуги золь блудяща къ тебѣ настави.
Мѣре мойхъ согрѣшенїи преглубокое,
Вольнѣми всегда смущають житїе мое.
Чтомъ согрѣшилъ от младенства чрезъ юности вѣкъ,
Пѣче скотѣ то содѣлахъ, не якъ челоуѣкъ.
Лѣга плївуть, грѣховъ тяжкихъ болшь прилагаю,
Спасї мя, Господи, спасї, бо погибѣю.
Ужѣ при корени дрѣва сѣкіра смѣрти
Лежїтъ, убо нечаянно мушу умерти.
Древо безъ плода (реклъ есі) посѣвається
И на сожженїе въ вѣчный огнь вметається.

¹⁾ Иншїй варїант, мало відмінний, в Зарваницькїм співанїку,
Зап. XVII, ст. 74.

Но, ахъ! ещѣ не вели мнѣ отсюду ити,
Едѣ могу въ сіе лѣго плодъ сотворити.
Душї, носящей печѣги твоего дѣра,
Не предѣждь пожертвой быти от Велиара,
Да ты слѣвлю со аггели и человекїи:
Благословенъ, препрослѣвленъ, Боже, на вѣки.

Ся пісня се одна з тих двох, яких авторство приписав Мирович Дмитрови Ростовському, нїбв' опираючи ся на передмові до вересневих Четїи Міней.¹⁾ Правда, Ростовський складав також вірші, але й правда також, що в згаданій передмові нїде не приписує собі Ростовський сих двох пісней. Як горі наведена одна з них є твором Герасима Парфеновича, так автором другої є якийсь пізнїйший еромонах Дмитрій, на що вказує акростих.

З пошеваннм акростихом „Петр Заотоцки“ стрічаєть ся у Зарваницькїм співаннку пісня на Воведенне Богородицї „Патрїарси, триумфуйте“.²⁾ Все таки сеї пошеваннї акростих не тяжко відчитати: Запотоцки. Що автором сеї псалми був Петро Запотоцький, доказ на се маємо в співаннку „Національного Музею“ № 41 Q з заголовком: Канїки или Пѣсни Различнїя собраннї Празникомъ Господскимъ, Богородичнымъ и прочимъ Святымъ Въ Станїславевѣ. Начерта Року Божїя 1844. Григорїй Мил'ен'евїчъ.

Тут „Пѣнь Воведенїю Пресвятой Богородицы“ (46а) заховала вповнї акростих автора:

1 Патрїарси, триумфуйте,	Ева, нїтї веселїся,
Съ пророки ликоветвуйте ³⁾	Се Дѣва родїся,
И вы Дѣвѣ днесь бодрствуйте.	10 На престолѣ посадїся.
Приведуть ся дѣви	Та бо въ церковь воведѣся,
5 Блїжняя ея	Іерїю воздадѣся,
Во слѣдъ ея	Предъто весь миръ спасѣся.
Въ сватая святїхъ.	Руцѣ старецъ простирѣеть,

¹⁾ Н. Мировичъ, Библиографическое и историко-литературное изслѣдованїе о Богогласникѣ, Вильна, 1876, ст. 59.

²⁾ М. Грушевський, ор. сїт. ст. 72—73.

³⁾ Відмінї тексту співаннка бібліотеки Оссолївських ч. 3586 (№ 25, 8а—9б) такі: 2. Со. 3. И вы, дѣви, бодрствуйте. 7. Во. 9. Се Дѣвая днесь. 10. посад(ае)исл. 11. Та в церковь. 13. През

15 Чистую Дѣву привѣтають,
Съ Давидомъ воспѣвають.

Захарія съ дѣвами
Пріємъ Дѣву съ свѣщами,
Днесъ аггели поюгъ с нами.

20 Архаггели вькрикають,
Чісту Дѣву привѣтають,
Царяцею називають.

Пралѣтають херовими,
Окружають серафими,

25 Поюгъ гласи трисвятими.

О котóромъ пророци
Ясне здавна всѣ питаѣли
И намъ тоѣ повѣдали.

То днесъ хóри аггелскіе

30 Поюгъ пѣсни прекрасніе,
От Давида писаніе.

О премудрїи Соломоне,
Веселїся вѣнѣ гоїне,
Будешъ жити южъ спокóйне.

35 Церкóвъ мїру виставленна,
Злáтомъ вкóло обложена,
Всѣму мїру прославленна.

К ней приходитъ днесъ Дѣвица,
Трилѣтствующа юница,

40 Марія Дѣва Царяца.

И мы вси днесъ къ ней идѣмо,
Съ аггели вихвалѣмо,
Нїзко ся ей поклонѣмо.

У „Богогласник“ увійшла вірша так перероблена, що з акростиха остали тільки слїдн: Пет За(вс)цки:

Патріарси, торжествуйте,
Отроковїцы, бóдрствуйте,
Со прорóбки ликовствуйте.

Приведутся дѣвы

Во слѣдъ ей

Блїжняя ей

Во святáя святыхъ.

Ева нѣнѣ веселїся,

Непорóчна дщерь родїся,

На престóлѣ возложїся.

Та бо въ цѣрковь воведѣся,

Іерѣю воздадѣся,

Еюже мїръ весь спасѣся.

Захарія со дѣвами

Прїемлетъ ю со свѣщами,

Возглашають вси устнáми.

Архаггели торжествуютъ,

Богомáтерь привѣтствуютъ,

Царїцею именуютъ.

Всяже сїлы небесныя

Поюгъ пѣсни прекрасныя,

От Давида писанныя.

Соломоне премудрѣйшїй,

День сей есть ти пресвѣтлѣйшїй

сію мир вес. 15. витают. 16. Со. 17. Со. 18. Пріемлет Дѣву со. 21. Чистую Панну витают. 23—25. vacant. 27. През Духа святаго звали. 29. Триє днес. 30. красніе. 31. И здавна писаніе. 34. юж жити. 35. Церковъ синоская. 36. вколо украшенна. 37. Духом святимъ осѣненна. 38. приходит Царяца. 39. Трилѣтствующая. 40. Марія и Богородица.

41—43. И ми вси прихóжаймо.

Пречистую Дѣву вихваляймо,

Вдячними гласи викрикаймо.

В онъ же прѣздникъ всечѣст- Трилѣтствующа Юница,
[вѣйшій. Небѣсная Владычица.
Цѣрковь твоѣ совершена, И мы вси ю привитаймо,
Чѣстымъ златомъ украшена, Непрестѣнно восхваляймо,
Ликовствуѣтъ просвѣщава. Со прорѣкомъ восклицаймо.
Къ ней прѣхѣдитъ днесъ Дѣвица,

VI.

Дальших аматорів акростихового закріплення своего авторства приносить Камяньскій збірник з 1734 р. духовних вірш, описаний д-ром Франком. Вірша на Вознесіннє „Дхновениємъ духа Христога даєтъ нужднымъ“ дає акрестих: Димитрий Рїйницький.¹⁾ Він зложив також віршу про страшний суд.²⁾ Вірша на цвітну неділю у згаданім Камяньскім співанику „Іерусалиме, воспрійми днесъ Христа“ з акростихом „Іоан Буховецкі“³⁾ стрічаєть ся і в співанику „Національного Музею“ у Львові № 17 Q, де „Пѣснь на Вѣханіє Господне“ має отсей вид:

Іерусалиме, прими Христа,
Котрого зродила Певна Чиста,
Весело спѣваючъ,
Осана выкрикаючъ,
Сыну Давидовъ.

Ото вѣходить на жребяти ослѣ,
Котрого прияли в Вифлеемѣ ясли,
Благословенъ грядый,
Ог небесъ пришедый
Насъ всѣхъ спасти.

Авраамъ весело нынѣ да играєтъ,
Пришеды на ослѣ силу однимуєтъ,
Люципера злого
И всѣхъ слуговъ его
Поражаєтъ.

¹⁾ Др. Ів. Франко, Карпато-руське письменство XVII—XVIII вв., Львів, 1900, ст. 136.

²⁾ А. Петрушевич, Сводная галичско-русская летопись, ч. II (Литературный сборникъ, Львів, 1889), ст. 103.

³⁾ Др. Ів. Франко, Карпато-руське письменство, ст. 135.

На столци своей хочет посадити,
Додеже вся враги маеть положити
Подъ ноги своего
Сына наймилшаго
Отець предвѣчный.

Берѣте, людіе, древа палмовые,
Стелѣте подъ ноги нынѣ Христовые,
Шаты постѣтиайте,
Сердечнѣ витайте
Яко Спасителя.

Услыши, Адаме, въ темности связанный,
Бо пришолъ по тебе от вѣкъ обѣщанный
От небесъ за свѣтъ весь,
Хцеть отца укротити,
Самъ претерпѣти.

Хоросеть удѣчншы, покуру вказуеть,
Жыдомъ запродаанный самъ ся имъ являетъ:
Кого вы глядате,
Отого имате
Къ вамъ пришедшаго.

Остро самъ помивши, насъ юж розвязуеть,
Преа свое вязѣня моць дябла стираеть,
Хтячи самъ умерти,
Насъ з моци видерѣти
От дябла злого.

Витайте, людіе, къ вамъ пришедшаго,
Очи невидущихъ просвѣщающаго.
Цорко снонова,
Выкрикии: осана,
Царю покорѣный.

Еврейскій сонмъ ослѣпленный,
Сей есть к вамъ пришедый обѣщанный,
Не радъ ся забыте,
Аггелъ его познати,
Поклонъ отдати.

Царю, рачь позрѣти, насъ выслухати,
А от насъ негодныхъ молитвы прияти.

Потри наши враги
Подъ ноги воскорѣ,
Насъ благослови.

Ко тебѣ приходимъ, поклонъ даючи,
Покорѣне оброну твоей жадаючи.

Бронь мору и войны,
От враговъ сохрани,
Хтячихъ пожерѣти.

Иеусъ Христос, и повторе просимъ,
Даждь намъ рабомъ твоимъ, най гнѣвъ твой укротим,

Бысьме тя хвалили,
Покойне пожили
На том надолѣ,
А потомъ во горѣномъ
Сионѣ прекрасномъ
По твоей воли.

Акростихи сього самого віршописця стрічають ся і в пісні на Вознесінне „Иерусалим же град и святыи Сионъ“¹⁾ і в вірші на „неделю цятдесятнующ“ з початком „Иеусъ Спаситель нашъ апостолом сердца“.²⁾

Супрасльський співаник заховав віршу св. Дмитрію „Дадше зънецъ небеса и земля воіну Христову“ з акростихом: Дмитрия Твардиевич жій на многіе лѣта“. Пріписка з боку „Року божія 1471 ма дня ꙗк октоврія“³⁾ дав дату окінчення вірші. В сей самий збірник увійшла пісня Семена Пясецького в честь святої Варвари з початком „Предстательницу во смерт-ной годинѣ Варвару святу восхвалимъ“.⁴⁾ Коли же до 1741 р. могла ся вірша увійти в збірники, можна час її написання посунути й дещо назад. Акростих Семена Пясецького в сій вірші відчитав вперше др. Щурат з співаника другої половини XVIII стол. Миколи Гринецького, що помер парохом Нагуєвич з початку XIX в. Акростих не повний: Piasiecki Siemie(n).⁵⁾ У „Бо-

¹⁾ Тамже, ст. 136. ²⁾ Тамже, ст. 137.

³⁾ В. Н. Перетць, Истор. лит. изслѣдованія, I, 2, ст. 31.

⁴⁾ Тамже, ст. 30.

⁵⁾ Др. В. Щурат, Из студій над почаївським „Богогласником“, Львів, 1908, ст. 18—19.

гогласнику“ акростах зівсім поіменованій: Пяски Сипесне. Первісний текст мав акростих: Пясецки Семеон. Виходить се з зводного текету двох уривків, що доповнюють себе в співаниках: Хоценьським Левицьких (Н. Т. Ш. ч. 367, ст. 167—70) й описанім під № 9 (526 - 55а). В Хоценьським співаніку має вірша надпись „Пієнь святой Мученици Варварѣ“:

1 Предстател'ниці о смертно¹⁾ годниѣ Варвару святу восхвалимъ,
Юну дѣвицу и образъ житію, житіє чудно прослави мъ.

Тождь отчаяннымъ и от наглої смерти

Без сакраменту не даєт умерти,

5 Явѣ предстател'ствуєть.

Якъ цвѣтъ прекрасній, корене не власній, слѣчне в терню цвѣтуше,
Тако Варвара посередѣ невѣрныхъ отца невѣрна имуше.

В небѣ дѣвица всея страны тія,

Краснѣйша паче Варвары святяя,

10 Та всѣхъ превосхождаше.

Столпъ всего ради отецъ дѣлателемъ сооружити повелѣ,
Прекрасну дщеру якъ ока зѣниці на томъ затвори отолѣ.

Она же на томъ вел'ми ся вѣтшаше,

От створенія Творца познаваше,

15 Чія рука вся созда.

Егда о ея красотѣ слышаху, мнози юношѣ приспѣли,
Благородніє царіє и князи юну дѣвицу хотѣли.

Отець к ней шедши, сіє глаголаше:

Кому з тыхъ хочешъ? Она не хотяше

20 Житіє полюбити.

Цѣломудрая сіє услышавши, ко отцу рече: нехъ жию,
Бо егда ты мя бол'ше будешъ принуждати, то сама себе убию.

Бол'ше не хочу того о мнѣ труда

И чадомъ твоимъ южъ да не буду,

25 А ты мнѣ милыиѣ отцемъ.

Коль ти прекрасну сотворю подату, дщери вѣтшаше Діоскоръ,
Образы свѣтлы, слон'це и луну и всему миру во позоръ,

¹⁾ Відміни тексту вірші в № 9, 526 — 55а такі: 1. во смертної. 2. Юну дѣвицу образъ в сѣмѣ. 3. Та отчаянимъ и во. 4. умерати. 5. предстател'ствуєшь. 6. коренне не вянєть слѣчне в терниѣ. 8—25 васант. 26. сотвору. 27. Во образъ свѣт(л)ій

- Да, в немъ живуще, помалу размыслить
И посягнути, за кого исхоцет,
30 Самъ в дорогу пдаше
- Истинная ревность яко зѣло дерзость дѣвство жениху храняше,
Того любити, іже ю сотвори, и креститися хотяше
От нѣкогого Еврея крещенна,
Дозвол'ной вѣрѣ святой прилученна.
35 Мѣсто купца к ней пришлоъ.
- Егда от пути отецъ возвратися, ко дѣлателем притече,
Егда увидѣ три окна строены, з великамъ гвѣвом к ним рече :
По что три окна, а не двѣ устроили ?
Они рекоша : Егда мы не хтѣли,
40 Варвара нас принуди.
- Молю тя, рече отецъ ко Варварѣ, по что три окнѣ сотвори ?
Она охотнѣ вся ему о Бозѣ сокровенная отвори :
Бога, вѣхъ Творца, во Троици узрѣлам,
В бани три окна здатим повелѣла,
45 Сіе да свѣднтел'ствуеть.
- Егда услыша чудная словеса, же отецъ еи распалися,
Зѣло бѣжаше в каменну пещеру и тамо пред ним сокрися.
Онъ ю обрѣте, за власы приведе.
И Гемону в руцѣ еи предаде,
50 Да приклонитъ его совѣту.

двохъ слонца и луни и всему свѣту во позорѣ. 28. помалѣ. 29. и(з)волитъ. 31. Истинная ревностію зѣло мѣсто жениху. 33. иерея. 34. До волной вѣри святой поученна. 35. Мѣсто купцу к ней пришедша. Межи 35—36 :

Сердцемъ милости огнемъ распалися, ко дѣлателемъ приспѣла,
Егда увидѣ двѣ окна встроена, а не три встроить узрѣла.
Они не хотяше, зѣло привуждаше,
Да устроить ей, якоже хотяше
Во образъ Троици святой.
37. встроена. 38. встроили. 41. окна. 42. охотне. 44. В банѣ.
46. словеса, зѣло на дщерь разъярися. 47. Она, видящи отца распаленна, от лица его. 48. обрѣтши. 49. И ко Гемону. Межи 50—51 :
Онъ ю хотяше краткими словеси ко отческой привести вѣри
И, егда видѣ непоколѣбнѣму, мукамъ придаде без мѣри.

Непокоримый видячи и Гемонъ юву дѣвицу отолѣ
И вѣзмъ зѣло нещадно дѣвицу бити лютымъ катомъ повелѣ.

Самъ же окаянный главу отсѣкъ отецъ

И тако мукамъ предасть жизни конецъ,

55

Богу духа предаде.

Невіднайдений досі співаник „Начало съ Богомъ пѣсней“, списаний однимъ з авторів богогласникових вірш Дмитром Левковським, відкриває автора ще одної пісні з Супрасельського співаника. Пісня на Успенне Богородиці „Троне вышний, днесъ двигнися“ дає акростих: Тростянец, „зане тамо сложена бысть“, як стоїть у „Богогласнику“. А в описи співаника Левковського зазначив Антін Петрушевич, що автор Свентовський з города Тростянця, віддаленого від Уманя 8 українських миль, зложив пісню на Успенне Богородиці.¹⁾

І в богогласниковім тексті задержав ся апокріфічний деталъ. В годниї переставлення Богородиці з землі на небо

Мечъ изощренній,
Врагомъ явленный,
Посѣкаетъ,
Устрашаетъ,
Тму прогоняетъ.

Одначе

Народъ злый не ужаснулся
Еврейскъ, одра прикоснулся,
Но векоръ посрамленный
Бысть, Аерній, рукъ лишенный,
Падъ ниць слѣпо.

Про популярність пісні свідчить факт, що в „Богогласнику“ не підпала розмірно великим змінам.

Адамантъ в мягкій воскъ притворишь,
Нѣжели мене от Христа отвратишь,
Тако Варвара вѣщаше.

51—52:

Непокориву видяще и Гемонъ, зѣло душею поболѣ
И неприклонну ко отческой вѣри главу всѣкну(ти) повелѣ.

53. Самъ окаяний главу всѣче. 54. муки жизни приять. 55. духъ придаде.

¹⁾ А. Петрушевич, *op. cit.* ст. 103.

VII.

У порівнянню з дотеперішніми співаниками досить багатий акростиховими віршами співаник збірки проф. Ом. Калужняцького. Заховав ся тут вповні акростих у пісні до Богородиці в Буцневі „Ахъ, удивися“ (58а—60а). Автором сеї пісні Антін Добросинський :

1	Ахъ, удивися,
Зрящи ужаснися,
Человѣче.
Яже Богъ избави		Неизглаголанна
Благодать поданна
5	И сія сотвори
Во остатніе лѣта
Оплаканнаго свѣта
Преславно.	35	Совышше,
От небесъ Царица,
Пресвѣтлая денница
Паче солнца сіяеть,
Чудеса изявляетъ
10	Нѣсть мощно изрещи,
Цѣлбы приємлющи
Вѣрніи.
В Буцневой у веси
Чудо баше с небеса,
Плачеть Царица,	40	В мѣстечку Буцневой.
Іже бо небеса,
Внемлюще чудеса
Преславно,
Силы небесныя
15	Слезна Дѣвица
Ко Сыну.
Тѣмъ к ней приходяще,
Цѣлбы приємлюще
Вѣрніи.	45	И племена земная
От востока солнца,
Вся мирская конца
Восклицають.
20	Бѣсы бо проганяе,
Аки громъ устрашае,
Хромых исцѣляет,
Темныхъ просвѣщает
Изобилно.	50	И мы восклицаймо
И ѳалмы спѣваймо
Царица.
Радуйся, Маріе,
Тебе славят царіе,
Сердечне волають,
25	О колвка блага,
Милость твоя многа,
Царице.
В Буцневой во градѣ
Зачатія во храмѣ	55	Зѣло, зѣло прославляют
Чудеса твоя.
Да заградятся
И да иссрамятъ ся
Вси врази,
30	Токи точиши,
Вѣрныхъ чистиши
От грѣховъ.	60	Не вѣрующии
И не славящии
Образа святаго
И чудотворнаго
Веси Буцневой.

65 **О** Буднева веси,
Славна всюду еси
Зостала.
Аки в небѣ на тронѣ
Царица на престолѣ
Слезы изливаєтъ,
За весь миръ благает
Святу Троицу.
Бодрствующе, стоймо,
Маріи воспоймо
Пѣснь нову:
Иноци в чистотѣ,
Іерои в лѣпотѣ,
Старци со младенци,
Старци со дѣвици.
Пѣсенно, красно.
Року тысячнаго
Ѵѣз
Исполнися,
Чудо изявися,
Марія прославися
В Буцневоу градѣ
Во Зачатія храмѣ
На престолѣ.
О Госпоже чистая,
Дѣвице Пречистая,
Слезе молимъ тя,
Успокой насъ войны,
А подаждъ часъ спокойный,
Покори вся враги
Християномъ под ноги,
Злыхъ бесурмановъ.
Слава еси вѣрныхъ,
Царей правсвѣрныхъ,
Царице.
Помощница намъ буди,
Соблюдай насъ всѣхъ людій,
Нынѣ побѣди,
Бесурмявъ потлumi
На вѣки.

Имя тежѣ святое
И многоцѣное
Прославися.
Во всемъ свѣтѣ естъ славна
Помощь от Бога данна.
Полюбоуму королю
Ударуй покою
На многи лѣта.
На тя надѣвемъ ся
И не посрамимъ ся
Во вѣки.
Ты же с небесныхъ првзри
На смиренныхъ, ущедрѣ,
Не даждъ (во) обладу
Пекелному аду
На вѣки.
Слезяще просимъ тя,
Усердне молимъ тя:
О Госпоже,
Буди за насъ причина
До своего Сына,
Да не погибнемъ люте
Во суетномъ пути
Вѣка сего.
Кий языкъ изречеть,
Чудеса изочтетъ
Бывшія.
Звѣзды небесныхъ,
Капля дождевныхъ,
Нѣстъ мощно нечести
И чудеса изрещи
Твоя, Царице.
Иконѣ же твоей,
Дѣво, чудотворной
Вси кланяемъ ся,
Просяще помощи
Во нашей немощи:
Ратуй насъ, Царице,
Спаси, Голубице,
От всякихъ бѣдъ.

В „Богогласнику“ прямо не пізнати первісного тексту Антона Добросинського.

4—7 рр.:

Еже Богъ изволи,
Содѣла в юдоли

Оплаканнаго свѣта
Во послѣдняя лѣта.

10—15 рр.:

Преславніа вещь
Чудесныя.
В мѣстечку Буцневѣ

Бысть позоръ сицевый:
Восплакася Царица,
Прослезися Дѣвица.

Дальші дві строфи такі:

Тамо притекають,
Милость обрѣтають
Прибѣгши.
Слѣпыхъ просвѣщаетъ,
Болныхъ исцѣляетъ,
Демони же прогонитъ,
От лукавства боронитъ
Всѣхъ вѣрныхъ.

О коль есть велика
Благость ти толька,
Богородице.
В скорбехъ помагаешъ,
Руку в помощь даешъ,
Страждущимъ сосѣтуешъ,
Болящамъ сболѣзуешъ
Намъ земнимъ.

35 р. вѣсть в Буцневѣй.

36 - 40 рр.:

Небесе Царица,
Матерь Владичица

Токи слезъ изливаетъ,
Спасителя благаешъ
За весь міръ.

Крім цього має текст „Богогласника“ ще три кінцеві строфи:

Дивящися, стоймо,
Царицы воспоймо
Благодарно,
Иноцы в чистотѣ,
Клирцы в лѣпотѣ,
Старци со юнотами,
Матери со дѣвами

Рабомъ ти подъ ноги,
Сохрани глада, войны,
Времена же спокойни
Даруй намъ.

Пѣснь сію:
Госпоже благая,
Маріе Чистая,
Молим ти ся;
Смири враговъ роги

Еще тя благаемъ,
Низко припадаемъ,
Владичице:
Буди намъ причина
До своего Сына
На житейскомъ сем пути,
Да не погибнемъ лютѣ
В часъ смертнѣй.

В первіснім тексті пісні згадується за чудо з 1737 р. Історики чудотворних ікон Богородиці подають, що Буцнівську копію Ченстохівського образу подарував місцевий губернатор Матвій Цивоньський Василянам у Будневі 1729 р. Чудотворним оголосив образ митрополит Атанасій Шептицький 1737 р. А що пісня згадує і про чуда з цього самого року, найлегше припустити, що зложена 1737 р. або недовго по сїм.

Як автор пісні на Зачатє Богородиці „Прійдѣте, крикнѣте на трюмфѣ согласно“ (556- 576) появляється тут новий віршовищець Павло Запотоцький:

Прійдѣте, крикнѣте на трюмфѣ согласно,
Сивѣайте, плещайте днесь Маріи красно.
Се бо Царица Во церковѣ входитьъ,
И Владичица Молитвы творигъ
Ог вѣхъ насъ.

Архаггели и аггели вси удивишася,
Начала и власти ей уклонишася.
Дѣвы идуще, А мы офѣру
Свѣщѣ несѣще, Любовь и вѣру
Привесѣмъ.

Видѣвъ Захарія во церковѣ идущу,
Родителей Дѣвыя днес тамо грядущу,
Чистую Панну, В руцѣ пріймаесть,
Слѣчну Діянну Богу отдаеъ
На службу.

Еще же небесныя силы приникають,
Престоли Господствія Царицу витають.
И херувими С небеснаго трону
Со серафими Дають корону
На главу.

Ликуйте, пророци, и вси возыграйте,
З Давидомъ Маріи на трюмфѣ заграйте.
Ото Дѣвица Предстоитъ Богу,
Якъ голубица Абысте многу
Мѣли радост.

Зачинай, Адаме, южъ веселися.
Избавитель миру хочет родитися

З Пречистой Панны Южъ ся народит
Намъ пожаданый И насъ свободит
Отъ всѣхъ бѣдъ.

Аггеломъ питанна треми лѣти суще,
Богу молящася во церкви живуще,
Чистая Панна Ему предстала
Быст незмазанна, И одержала
Заплату.

Пророкъ Захарія о ней повѣдаеть,
Дѣвица во чревѣ Сына зачинаеть.
Ест то новина, Сама раждаетъ
Гды Панна Сына И повиваетъ
Без мужа.

Отъ вывѣ начнутъ ты вси роди блажити,
Когда ты увидятъ Матерь Богу быти,
На тебѣ, Дѣво, Южъ исполнити,
Святое дѣло Маешъ повити
Исуса.

Тебе Іезекіилъ враты именуеть,
През тебе до неба путь намъ показуеть
Даніилъ гору, Естес и Панна
Бо без покору За Матерь данна
Исусу.

О чудо веліе паче всѣхъ чудеси,
Когда, Дѣвая Сына со небеси,
Тебе пророци Здавна жадали,
И вси праотци Бы оглядали
Избавителя.

Церковъ Соломонова днес ся украшаетъ,
Когда в ней Дѣвая Сына зачинаеть.
Днес патріарси Святителіе
Со іерарси, И вси людіе
Ликують.

Когда Дѣвая во церковъ входила,
Тогда всѣхъ в отхлани отцевъ увеселила.
Пеують ся брамы И Ад рыдаеть
И всѣ стхлани И умлѣваетъ
Отъ жалю.

И мы вси, людіе, с того веселѣмъ ся,
Со страхомъ Пречистѣй Паниѣ поклонѣмъ ся,
Абысмо жили, Днес и во вѣки
Еи хвалили Со человекѣи
Во вышнихъ.

Богогласникова вірша на Благовіщенне „Да прійдегъ всему міру радость“, якої авторську принадлежність до Деміяна відчитав з акростиха в співанику Гриневецького др. Щурат¹⁾, представляє у співанику збірки проф. Калужняцького досі відомий найпоправніший текст (146—156):

Да прійдегъ 2. всему миру радость,
От небесъ 2. во Назаретъ сладость.
Аггелъ Гавріилъ Благовѣстви,
От небесъ приспѣ Чудо явити
Пречистѣй.

Емпѣрет 2. вѣх нас просвѣщаєть,
От него 2. Гавріилъ вѣщаєть
Маріи Паниѣ Небесной Царици
Непокаляниѣ, И Владичици
Пречистѣй.

Младенца раждаги от Духа святаго
Гавріилъ вѣщаєть во Троици единаго.
Зачнеши Сына, На радость миру,
Панно едина, Дѣво Емпѣру
Святаго.

Из отца 2. Духъ святыи изыйде,
Который 2. ко тебѣ днесъ прійде.
Радуйся, Панно, Благовѣствую
Слѣчная стамно, Радость новую
Тебѣ днесъ.

Явственно 2. буди тебѣ нынѣ,
Изыйде Духъ святыи крылѣ голубинѣ.
Твоя ложесна, На веселіе
Дѣво прекрасна, Во спасеніе
Всѣмъ вѣрнымъ.

¹⁾ Др. В. Щурат, *op. cit.* ст. 15—16.

На весь свѣтъ 2. Дѣвѣ святой слава,
 От нынѣ на вѣки да будетъ ей хвала
 От всѣхъ христіянъ. На земномъ трону
 Богъ даруєть намъ В небѣ корону
 На вѣки.

Як у співаньку, про який мова, так і в „Богогласнику“ заховав ся акростих Стефана Дяченка в вірші первомученикови Стефанови „Страданіє мученика Стефана прославляймо“, хоч вірша ввійшла тут з змінами. Має акростих і пісня на Зелені свята „Источникъ духовный“, а саме: Іосиф Реуте, що правдоподібно треба читати: Ревтський. Вірша приходить в Супрасльськѣм співаньку. З співанька бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка ч. 345, описаного під № 6, відчитав акростихове імя Іосиф др. Щурат.¹⁾ Текст співанька збірки проф. Калужняцького з відомих найпоправнійшій (406—416):

1 Источникъ духовный	Истинный Духъ правый,
Радост ²⁾ всемъ исполный.	От Отца посланный,
Страны сего свѣта, крикните,	Днесъ вѣрныхъ всѣхъ просвѣ-
С апостолы пріймѣте	Благодатію оросял [тиль,
5 Росу благодати.	20 Параклитъ небесный.
Облакъ раздѣляе,	Фестъ пресвѣтлый нынѣ
Языки раждае	В Іерусалимской сѣни
Рыбаремъ огненная,	Огнемъ покрывашеся,
Евреемъ ужасныя	Шумъ бурный являшеся
10 И всемъ врагомъ страшныя.	25 Въ градѣ Давидовѣ.
Спасъ Избавитель	Рцѣмъ купно и мы вси
И Духъ утѣшитель,	Пророка словеси:
Отець бо безначаленъ	Боже, Духа твоего
И божествомъ Сынъ равенъ	Не отими святаго,
15 И Духъ сопрестоленъ.	30 Молимъ ти ся, челоувѣколюбче.

¹⁾ Тамже, ст. 25—26. Співаньки відносять др. Щурат до початку XVIII стол. Тимчасом співаньки походять з кінця XVIII в. Вказує на се й акростихова вірша Дмитра Левковського „Ликуй днес, Сіоне“. Автор пісні прийшов на світ щойно 1759 р. (А. Петрушевич, ор. cit. ст. 102).

²⁾ Відміни тексту співанька Ів. Пашковського (49а — 50а) такі: 2. Радост' днес. 3. всего. 4. Со апостолы пріймѣте. 6. раздѣляеть. 7. раждаетъ. 9. ужасная. 10. страшная. 14. божества.

Емпѣру святѣйшій,
Паче сонца свѣтлѣйшій
Промени оіненными,
Язyki ужасными,
35 Поюще гласъ трисвятій.

Умныя силы
Поютъ серафими
Богу во Троици святъ, святъ,
Апостолская сердца зрят, [святъ,
40 Пріймѣте Духъ святъ.

Туюжь и мы славу,
Исклонивши главу,
Богу во Троици дадѣмо,
На колѣна впадѣмо
45 Единому Божеству.

Святый Боже Отче,
Святый крѣпкій Творче,
Святый безсмертный Царю,
Прійми от насъ чест и хвалу,
50 Дающе тебѣ на вѣки.

Навѣть у богогласниковій перерѣбѣі заховали ся слова:

Истинно Духъ данный,
От Отца посланный.

Сей вислів дав Мировичеви основу до твердження, що його „ужив православний письменник у противвагу навчанню римо-католицької церкви о filioque“.¹⁾ Що до сього, можна сказати, що, як не рідкі є в богогласникових піснях апокрифічні налети, так міг у наведених спосіб висловити ся про походження св. Духа також уніят, що не ввів ще присвоїти собі ріжниць греко-католицького віроісповідання від православного. Чи до сього самого автора належить пісня Тернопільській Богородиці в „Богогласнику“ „Истинное чудо намъ взявися“ з акростихом „Иосиф“, не маю даных сказата про се щось певного.

VIII.

Одним з пліднійших акростихових віршописців XVIII в. був Іван Вольський. Досі відомі з „Богогласника“ чотири його пісні: на Богоявлення „Іордане, уготовися“, на Воздвиження „Истинна радость крестъ Христа“, на Покрову „Воспойте согласнo“ й у честь Струмиловокамінцеької Богородиці „Исполнися небо, земля чудесъ твоихъ, Царице“. Цікаво, що бого-

16. Истинный. 17. пославий. 18. Днес вѣхъ вѣрнихъ просвѣти. 23. Духомъ. 25. Давидовим. 28. Бога. 31. свѣтлѣйшій. 32. Паче сонца ясѣйшій. 33—35 р. Пламени огненная,

Словеси ужасная,
Пріймѣте Духъ святъ.

36. Умныя силы. 39. сердца зиждетъ. 40. Во единомъ божествѣ. 42. Приклонивши. 43. дадѣмо. 44. впадѣмо. 45. Поюще глас трисвятый. 48. царю. 49. от насъ днесъ хвалу.

¹⁾ Н. Мировичъ, ор. cit. ст. 8.

гласняковой текст останньої з вчислених пісень має трохи відмінно зроблений акростих, ніж текст співанця збірки проф. Калужняцького (№ 1, 506 52а):

Исполнися небо и земля чудесъ твоихъ, Царице,
Избранная яко луна, одѣяна во солище.

На главѣ ей вѣнецъ,
На рукахъ младенецъ,
Прежде вѣкъ рожденный,
Из нея воплощенный,
З Маріи Дѣвици Сынъ ея возлюбленный.

О Пречистая Царице, на образъ твойзираемъ
Струмилой Камянецкой чудотворной, волаемъ:

Привари на насъ, Мати,
Не дай погвбати
Во суетномъ свѣтѣ
Во лвовскомъ повѣтѣ,
Абысмо ты могли вси усердно воспѣти.

**Архаггеломъ, херувимомъ Честнѣйшая Царице
И серафимомъ воистинну славнѣйшая Дѣвице,**

Ты в небѣ на тронѣ
В Тройческой коронѣ.
Днес во храмъ твоємъ
Под ноги впадаемъ,
Тебе чудотворну на помощь призываемъ.

**Не доумѣетъ ся всякъ языкъ достойно воспѣвати,
Яко звѣзды чудесъ твоихъ не удобъ изчитати.**

Темныхъ просвѣщаешь,
Хромыхъ исцѣляешь,
Бѣсовъ проганяешь,
Громомъ устрашаешь,
Намъ вѣмъ вѣрнымъ своимъ во помощ предстаешь.

**Восплещайте вси руками вѣрнии днесъ Царици,
Воскликните гласомъ радости пресвѣтлой Владичици:**

О обрадованна
Маріе преславна,
Господ не тобою,

Даждь намъ милость свою
Тебе выхваляти в мирѣ и в покою.

Лякуй, граде, и веселся, гды Царица во тебѣ,
Избави(г) тя от всякихъ бѣдъ в каждой нашей потребѣ:
Ог лютыхъ Агарянь,
Еретиковъ бесурмянь,
Повѣтря и огня,
Якъ Мати Господня,
Заступница наша во скорбехъ неложна.

Сянешь чудеса на земли яко солнце на небѣ,
Просвѣщаешь сущихъ во грѣсехъ, притѣкающихъ к тебѣ.
Упроси намъ Сына,
О Матко едина,
Бы намъ милостивъ былъ
И грѣхи отпустилъ,
На правци своей на судѣ поставилъ.

Кто притѣкает ко образу (в) Каменцѣ Струмпло.,
Наполнися благодати и ласки ей пресвятой,
Слезы выливаетъ
И тварь просвѣщаетъ,
Невѣрнымъ ужасна,
Якъ солнце есть ясна
На престолѣ своемъ Дѣвица прекрасна.

Исполняешь благодати всегда во храмѣ твоємъ,
Вси вѣрнии християне ласки твоей познаемъ.
Радуйся, Царице,
Пресвѣтлая деннице.
Тебе Богъ возлюбилъ,
С тебе ся воплотилъ,
Якъ Матерь Божию Духъ сватый осѣнилъ.

И мы ты днесъ чудотворну Царицу ублажаемъ,
Со слезами и со плачемъ к тебѣ прибѣгаемъ.
Нывѣ насъ на земли
Радости исполни,
А на страшномъ судѣ
Милостива буди
Во ѣкъ вѣка амень всехъ насъ не забуди.

Про Струмиловескамінецьку Богородицю оповідає Галатовський у „Новім Небі“; одначе все такн не можна згодити ся з думкою Мировича, що пісня має свій початок при кінці XVII в., хоч і просить ся у пісні Богородицю, щоби помогла оминути „сопротивныхъ лука“ та щоби „смирила Агарявъ“. Проти сеї думки говорив би факт, що в найстарших співаниках не стрічаємо вірш Вольського.

Поміченне про акростих Вольського в попередній пісні справджується і на тексті „Пѣсни Честному Кресту“ (716, 72а):

1 Истинна ¹⁾ радость крест Хри-	Во истинну ты хранитель,
	[стовъ, Всему миру просвѣтитель,
Царъ всему миру нам зыйшоуъ.	Кресте чествѣйшій,
За наши грѣхи	Найвыборвѣйшій,
Притерпѣлъ муки,	25 Над солнце естесъ яевѣйшій.
5 На крестѣ простерый руки.	Лѣствице, кресте пречестный,
О кресте Христовъ пречестный,	До небеси утвержденный,
На тебѣ Богъ былъ небесный,	Утвердился миръ,
И ты он носилъ	Гды ся самъ крестилъ
За наши грѣхи,	30 Исус Христос, Маринъ Сынъ.
10 Богъ истинный на небеси.	Свѣтлостію освѣяешь,
Ангели ты окружаютъ,	Бѣсовъ темныхъ проганяешь
Патріарси поднимаютъ,	От всего мира.
Царіе идутъ,	Страшная сила
Чест ти воздаютъ,	35 Твоа, кресте, побѣдила.
15 На помощь ты призываютъ.	Кресте Христовъ прелюбимый,
Над солнце просіялъ еси,	Во свѣтлостехъ невидимый,
Кресте Христовъ, на небеси	Днесъ намъ сіяешь,
И насъ на земли	Всѣхъ просвѣщаешь,
Всѣхъ возвесели,	40 Бѣсовъ темныхъ проганяешь
20 Бысмо вси спокойное жили.	

¹⁾ Відміни тексту співаника Ів. Пашковського (46а — 47а) такі: 1. Истина. 2. Царъ всего мира намъ зыйшолъ. 3. нашъ. 5. простеръ. 6. пречесный. 7. распятый. 8. обносимъ. 9. За наша. 12. поддймаютъ. 20. всѣ. 21. истинну. 23. чествѣйшій. 24. надвыборвѣйшій. 25. слонце естесъ яевѣйшій. 26. Лѣствица. — пречесный. 27. До небесе утверждений. 37. Во свѣтлости невидимъ. 38. сияеть. 39. Всѣхъ просвѣщаеть. 40. проганяеть. 41. Истинное веселие. 42. Днесъ крест

Истинное веселіе	И мы тя, кресте, лобзаемъ,
Днесъ чудо превеліе.	Радостне к тебѣ волаемъ,
На горѣ Голгоѣѣ	Радуй ся, кресте,
На лобномъ мѣстѣ	К небеси мосте,
45 Богъ былъ распятый на	50 Православнымъ христіяномъ.
[крестѣ.	

Цікаве попереднє заповідженне Марії Ісусом часу її смерті, далі також молитва Марії на Оливній горі, перенесення апостолів облаками до Гетсеманії і спосіб прийняття душі Богородиці в пісні на Успення „Ийдите вси архангеловъ хори“. Що се рівнож продукт віршевої праці Вольського, доказом його акростих у тексті співанька, описаного під № 3 (346 — 36а):

Ийдѣте, архангелскіе хори,
До Гетсиманіи сѣшится вси воскорѣ,
Где Матерь Цареву,
Небесную крелеву
Возносятъ ко горѣ.

О успеніи Сынъ ея извѣщаеъ,
Прежде трехъ днесъ самъ ко не(й) посилаеъ
Архангела свята,
Би царская полата,
Во Своиъ била взята.

Апостоли облакомъ ся собрали
До Гетсиманіи, там Царици предстали,
З нею ся жегнають,
Под ноги ей впадають,
Слези з очей пуцають.

Не гору Елеонъ Царица восхождаеъ,
Ко Сыну и Богу молитву исполняеъ.
Зряще сіе древа,
Би matka царева,
Низко ся ей скланяють.

На воздухѣ Цар со аггелскими воп
Грядетъ взяти душу Матере в руцѣ свои,

чудо. 43. На Голгоѣѣ. 44. На лобнѣмъ. 46. лобизаемъ. 47. Радостно.
49. Небеси.

Самъ ей ассестуеъ,
В небѣ презентуеъ
Во горнемъ Сионѣ.

Во триумфѣ в небо ей впроважаютъ,
Горніе князства под ноги ся скланяют,
Престоли и сѣли
И вся, яже с ними,
Якъ Царицу витают.

Лѣствице неба патриарховѣ, видѣнна
По смерти, в небѣ пребиваешъ нетлѣнна.
Просимъ ты, по смерти
Даждъ намъ ко ней взійти,
В небѣ ты оглядати.

Свѣтлѣйша словца твоя, Панно, корона,
От Троицы святой на главѣ положона,
Богъ Отець вѣнчаеъ,
Сынъ ты прославляеъ,
Духъ святій просвѣщаеъ.

Кюте святій воплощеннаго слова,
Ходотавце ко Богу тие готова,
Всѣхъ нас грѣшнихъ гласи
Ко сыну прннеси,
Просимъ ты усвѣлно вси.

Избави, Панно, повѣгра, гладу, войны,
Всѣмъ хрестияномъ даруй намъ вѣкъ спокойній,
Во мирѣ прожити,
Тя Матеръ блажити
Яко кривъ благоволивий.

И паки просимъ ты, о Божая Мати,
Рачъ милость свою на всѣхъ насъ показати,
А ми хрестияне,
Поки свѣта стане,
Должны ты вихваляти. Амѣнь.

Рівнож маю змогу приписати Вольському ще одну віршу „Богогласника“, а саме пісню на Зачатѣ „Вселенная, торжествоуй днесь“. У співаньку Василя Продана (№ 15, 12аб) виходить досить виразній акростих: Воле:

Вселенная, торжествуй днесь,
Небо и земля и миръ въвесь.
От Иоакима и Анни
Плодъ съ небесе дарованній
Зачинаеть, Слѣчну лѣлѣю,
Же раждаетъ Воскликвѣте,
Дѣву Марію, Прославѣте
Зачатіе ей.

О дивннѣ днесь зримъ вещи,
Языкъ не можетъ изрещи.
Праведна Анна неплодна,
Поношенію свободна,
Зачинаеть Ангель Царицу,
И раждаетъ Духа благаго
Отроковицу, Пресвятаго
Возлюбленницу.

Лякуйте днесь, вси пророци,
Патріарси, богоотци,
З суха жезла плодъ возсія
Пречистая Марія,
Би вси роди И хвалити,
Для свободи Якъ Царицу,
Будуть блажити Владичицу
И Матеръ свѣта.

Свѣтло небо торжествуетъ,
Земля радость ознаймуеть,
Егда Иоакимъ святій
Обрѣтъ жену у рай златій.
З новиною У святинѣ
Веселою Ангель тому
Въ Ерусалимѣ Праведному
Мужу объявилъ.

І в богогласникової перерібі, задержалъ ся деталі про се, що через зачатє Маріі „Анна неплодна поношеній свобода перебуваетъ“, а

Іоакимъ бо святій	Новиною
Дѣйствіемъ благодати	Зъ смутной пустыні
Зъ веселою	Изыде нынѣ.

Не однокі се докази, що й деякі вірші Вольського ввійшли до „Богогласника“ в такій степені перероблені, що нема майже сліду з акростихів. До двох випадків можна додати ще й первісний текст пісні на Покрову „Истинная Мати свѣта, Пречистая Панно“, який з співаника Івана Пашковського надрукував я у замітках „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ (ст. 36—37). Досить великим змінам підпав у „Богогласнику“ й текст вірші Вольського на Покрову. Старший текст виглядає так (№ 3, 16—26):

1 Воспойте согласно	Люта Голоферна
Пѣсѣь нову прекрасно	Тис главы сотерла,
Марѣи Дѣвизи,	Тис царем добраннй
Нескверной царици,	30 На враги щит даннйй.
5 Всея странн ¹⁾	Юдиѣь славна,
Християни,	Чиста Панна,
Котора на тронѣ	Побори вся враги
Во горнем Сионѣ	Королеви под ноги,
Руцѣь подносятъ,	35 А християни
10 За весь миръ просятъ:	Прослави, Пани.
Прошу тя, Цару и Пане,	Даруй нам в мирѣ прожити,
Пощади вся християне,	Тя Богоматер блажити
Помилуй ихъ.	Непрестанно.
Омофоръ свѣтѣще,	40 Свѣтозарна деннице,
15 Наче електра блищащій,	Свѣтлѣйша понад слонце,
Которим царица,	Свѣтѣщъ не престаешъ,
Матя владичица	Благодатъ подаешъ
Покриваетъ,	От небеси.
Соблюдает	45 Ми к тебѣь вси
20 На земли вся люди	Сердечне волаем,
От всѣхъ бѣдъ и нужди,	На помощьъ звываем.
Повѣтра, брани.	Пре(д)стателнице,
Вся християни	Ходотанце
Вѣрнихъ воскорѣь	50 Ко Творцу всѣхъ непреложно,
25 На земли, в морѣ	Маріе, Мати велми можна,
Избавляешъ.	Не престаешъ.

¹⁾ Відміни тексту співаника Ів. Пашковського (69а — 70б) такі: 5. страни. 14. свѣтѣщій. 16. царице. 17. Владичице. 18—19. Покриваешъ, Соблюдаешъ. 25. и в мори. 28. главу. 40. Созарна.

Кноте благодати,
 Пречистая Мати,
 55 Вся (sic) слово вселися,
 З тебе воплотися
 Чудо красно
 И ужасно.
 Небес пространѣша,
 60 Серафим славѣша,
 Анггелъ царце,
 Ходотавце,
 За нами Сина благаеш,
 Якъ Матка гнѣвъ утоляешъ
 65 Справедливий.
 Избрана, святая
 Порфиро красная,
 Блажат тя вси роди,
 Ти же насъ свободи
 70 Вражнихъ рукъ,
 Пекелнихъ мукъ.
 Упроси у Сина,

О Матко една,
 Даби в ден судний
 75 Каждый сын блудний
 Билъ до Сиону прийнятий
 Презъ тебе, чистая Мати,
 Надеждо всеѣхъ.
 И ми днесъ ко тебѣ
 80 И в каждой потребѣ
 Рудѣ вси подносимъ,
 О помощь тя просимъ.
 Призри на насъ
 Во смертний часъ.
 85 Дажь, благая Мати,
 В небѣ оглядати
 Сына твоего,
 Бога нашего,
 Которому честь и слава
 90 З тобою на вѣки данна
 Буди.

41. над. 42. предѣтаешъ. 50. непреложна. 52. Не презри насъ. 55. В тя. 67. царская. 68. Блажимъ. 71. Адскихъ. 74. Аби. 89. и хвала. 91. Буди, буди.

Відміни тексту співавника колекції Петрушевича в бібліотечі „Народного Дому“ у Львові ч 194 (106 - 12а) такі: 4. Небесной. 5. Вся страни. 8. горнемъ коровѣ (sic).

9 - 10. Рудѣ вси возносимъ,
 О помощь тя просимъ.

11. Прушу (sic) тя, царе. 13. насъ. 14. твой свѣтляще. 15. лектра блицяще. 16. Которомъ (sic) царце. 17. Влаличице.

24—26. Даруй намъ в мирѣ прожити,
 Тя Матеръ хвалити
 На всяки часъ.

27. Лютаго. 28. Тись. 29. Тись... во брани. 30. дани. 35. християне. 36. панне (sic). Стр. 37—39 відповідають стр. 25—26 (стр. 25 и в морѣ). Стр. 40—52 і 66—78 відповідає отся строфа:

Сионе благодати,
 Пречистая Дѣво Мати.

Далѣ стр. 68—78 з такими змінами: 68. Блажим. 71. Адовихъ. 76. прийати. 77. тебе, Дѣво чистая... 78. На земли всеѣхъ.

54. Пречистая Дѣво Мати. 55. В тя... 56 Слово воплотися. 61. Царицу. 62. Ходотавцу. 64. Яко. 65. Справедливи. 80. Во всякой потребѣ. 81. возносимъ. 84. смертни. 87. своего. 91. Буди, буди.

Сим способом досі є стверджених сїм пісень Вольського в „Богогласнику“. Правдоподібно нові співаники побільшать се число. З вірш, що не звійшли до „Богогласника“, а заховали акростих Вольського, відомі отсї. В 14 т. „Записок Наук. Тов. ім. Шевченка“ надрукував проф. Грушевський між кількома духовними віршами з Галичини з Яворівського співаника пісню „Избавы всѣхъ отъ геенны“ (Misc. ст. 12—13). В моїх замітках „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ опублікований текст вірші св. Михайлови „Істини глас твой, Михайле“ (ст. 37—38). Дві нові вірші Вольського маю нагоду подати ось тут. Перша на Великдень узята з співаника, описаного під № 3 (386—406):

Воскресенія день просвѣтимся нынѣ,
Воскресе Христос Богъ из гробной яскниѣ,
Смертію смерть поправій,
Намъ животь даровавій
Нетлѣній.

О чудо ужасно, Богъ за нас вмираше,
Тридневно во гробъ яко мертвъ лежаше,
Во триумфѣ востаєтъ,
Вѣрнимъ рай отверзаєтъ
Прекрасній.

Ликуйте, пророци, вси со Бого(м) отци,
Раздруши Христос Богъ пекелніє моци,
Крѣпост его велія,
Сокрушивій верія
Адова.

Свѣтися, новій Иерусалиме,
Слава бо Господня днес на тебѣ слине,
Веселєся, Сионе,
Востаніє Господне
Празднуйте.

Красуйся, Маріє, Пречистая Панно,
Воскрес от гроба Христос, Сянъ твой, славно.
Ликуй и веселєся,
Славно бо прославєся
Христос Богъ.

Іона пророкъ гробъ проображаше,
Триднєвно во чрєвѣ китовом лежаше
Неврежденно, бо святе,
Тако Христос воскрес
От гроба.

Изведи вс тми, от вѣйни смертнїя,
Адама, Ієву от сосци святїя.
Узи ихъ растерзаєть,
Полки в рай проваждаєть
Преславно.

Истинїй Богъ нашъ животь нам дарова
Живим и мертвим, воскресий от гроба.
Вѣрнимъ радость велїя,
Словце правди возсія
От земля.

Отче небеснїй, огнезрачнїй Боже,
Ктожъ тебе устнами вихвалити може,
Же нас Синъ твой откупил,
А Духъ святїй просвѣтилъ
Славою.

Аггели сладцѣ пѣснь нову спѣвають,
Христос воскрес, велми восклицаютъ,
А ми вси днес на земли
Веселним устнами
Спѣваймо.

Небо и земля, посолнечнїй свѣте,
Бога во Тройци святой на вѣки хвалѣте,
Отца Сотворителя,
Сына откупителя,
Духа святаго. (Finis bonus)

Друга „Пѣснь Іисусу Христу Распятому“, що з попсо-
ваним акростихом „Іоани Восл“ надрукована в „Уггоруських
духовних віршах“ В. Гнатюка (Львів, 1902, ст. 38), представ-
ляєть ся у повнім видї ось як (№ 21, 52а—53а):

Іисусе Цару, распятїй на крестѣ древяномъ,
Сокрушилєсь мо(ц) бѣсомъ, радость христїаномъ.

О проклятій и невѣрній, злій роде єврейскій,
По что страждаєть без милосгы Ісусъ Назарейскій?

Анна, Пилатъ и Каяфа, декретъ феровали,
В слупа Христа бичовали и короновали.

Непремѣнно вси во злобѣ пакости дѣяху,
За сладкую воду желчемъ, оцтомъ наповаху.

Вовна темна Логіна сего принудили,
Копіємъ бокъ отворили, кровъ воду сточили.

О каковій страхъ и ужась, земля потрясєся
И тма бяше по всей земли, камень распадєся.

Лечъ твердѣйшіи над камень єврейскіє сердца
Не познали Сотворителя, камень позна Творца.

Солнце во тму премѣнєся, луна во кровъ бяше,
Егда агнецъ незлобивій на крестъ вмираше.

Краснѣйшая паче солнца, егда Сына вярѣла
Южъ умершаго на крестъ, от жалю умлѣла.

Іосифъ со Никодимомъ Христу послужили,
Тѣло его съ креста зняли, в гробъ положили.

Источнице жизни нашея, потлуми погановъ,
Востаніємъ своимъ з гроба потѣшь християновъ.

Як що повисший текст покриваєть ся з піснею о „страсти Господа нашего І. Х.“ в описі співаника Левковського, невідома була би тільки вірша, що приходить у „Начал-ї съ Богомъ пѣней“, а саме: пісня на Різдво Христа з початком „Ісаія, ликуй“.¹⁾

IX.

Що тикаєть ся вірш иншого автора, відомого з „Богогласника“, Івана Мاستиборського, в описі названого „Начала“ згадуєть ся про його пісні: св. Михайлови, Зборівському Ісусови й на Великдень. У „Богогласнику“ відомі досі отєї пісні Мاستиборського: „Играй, Іерусалиме новый“ на Великдень, Зборівському Ісусови „Милосердїйшій Богъ пресвятѣйшій въ превѣчномъ Словѣ“ і дві молитовні „Источнице благодати“ й „Играй, свѣте, и веселися“. Пісня на Великдень увійшла

¹⁾ А. Петрушевич, *op. cit.* ст. 103.

в „Богогласник“ переробленю; доказом сього отсей текст (№ 21, 686—696):

Играй, новій Іерусаліме,
Се бо на весь свѣтъ слава твоя слине.
Ты Сіоне, возвеселіся,
Чистая Панно, южъ не смутіся.
Вси аггели, архаггели,
Херувимы і серафімы,
Воспѣвайте пѣснь новую
Хрѣсту воскре(с)шему таковую,
Вопіюще, глаголюще: а(ллилуя).
О Маріе, южъ не плачи,
Бо Христосъ воскресъ о полночи.
Вси мертвіи от гроба воскресаша,
Когда и свѣтлость ихъ облисташа.
О евреи невѣрніи,
Ваша сердца камяніи,
Же ви в Христа не вѣруете,
Чему пѣсней не спѣваете,
Вопіюще, глаголюще: аллилуя?
Аггелъ съди на камены,
К нему прійдоша тріе жены,
Вопрошаху о Іусуса.
Рекль имъ: идите до Емауса,
Тамо обрящете чловѣка,
Которій есть всѣхъ владыка.
Рцѣте ученикомъ сія,
Же Христосъ воскресъ, правдивій Месія,
Вопіюще, глаголюще: аллилуя.
На гробъ камень велій привалиша,
Кустодією запечатлѣша,
Стражу тамо поставиша
И стрещи имъ повелѣша.
Мняху, же его ученицы
И пришедши озмутъ в ноци.
Іусусъ Христосъ воскресъ от гроба,
Цань всего свѣта, наша оздоба,
Вопіюще, глаголюще: а(ллилуя).
Масти Маріи приношаху,

Со слезами вси вопіяху:
Хрвсте, Сыне Божій во гробъ,
Прійми дари наша к собѣ.
А Петръ скорѣ течаше
И привикъ во гробъ, сіе видяше.
Ризы его быша звиненни
И сударъ бѣ особъ положенни,
Вопіюще, глаголюще: аллілуя.
Боръ великій у євреовъ стался,
Когда во адѣ демонъ стрепетался.
Во отхлани свѣтъ обливаше,
Гдѣ Господь Богъ посередѣ ихъ сташе,
Адъ пекелній горко ридаше,
Пророкъ Давидъ, играя, скакаше,
Адамъ з Евою ся кланяють,
Христа Пана своего витають,
Вопіюще, глаголюще: аллілуя.
Собравшеся апостоли равно,
Бяху двери затворены тамо.
Исусъ Христосъ посередѣ ихъ сташе,
Міръ вамъ буди, сіе глаголаше,
Показа имъ руцѣ и нозѣ
Острыми гвозд'ми пробитіе сквозѣ.
Ученицы вси ся ужасають.
Христу воскресшему піснь нову сѣвають,
Вопіюще, глаголюще: аллілуя.
Кій языкъ южъ не удивится,
Зряще, вся тварь днесъ веселітся:
Солнце, мѣсяць, звѣзды небесныя,
Гори і холми, древа прекрасніе.
Вси людіе, днесъ возиграйте,
Христа воскре(с)шаго вси вихваляйте,
Абы рачиль животъ дароваты,
В небѣ вѣчне с нимъ царствоваты
Со аггели, архангели на вѣки. Аминь.

І Петрушевичів опис єпіванька Левковського і останок акростиха „Мас“ в „Богогласнику“ вказують на Мاستиборського як на автора пісні Зборівському Ісусови „Милосерд-

нѣйшій Богъ*. Зрештою можу подати сю віршу з повним акро-
стихом Матиборського (№ 21, 55б - 56а):

1 Милосерднѣйшій Богъ пресвятѣйшій въ единомъ словѣ.

Вси прибѣгайте, главы скланяйте в градъ Зборовъ,

Вразъ рудѣ подносите,

Исусъ Христа просѣте,

5

Сына Божія.

Ахъ, незлобивій, крѣико любимій Боже единій,

Тысь Бога Отца Сывъ естъ названній, Христе коханій¹⁾,

Ко кресту пригвозденій,

Барзо замордованій,

10

Убичованній.

Склоненная глава, предвѣчная слава предукрашена,

Терновымъ вѣнцемъ до мозгу его вся уязвлена,

Гвозд'ми пребыша нозѣ,

Так тежъ и рудѣ сквозѣ

15

Пресвятѣиши.

Тисяща сѣмсотъ пятьдесятъ пятій Христосъ распятій,

В дому дзѣкана кровію силенней до церкви взятій,

На престолѣ сіяеть,

От бѣсовъ очищаеть

20

Усѣхъ христіянъ.

Бодрствуй, человече, ари, яко рече кровъ его свята,

Якъ бокъ вигненій и прободеній, ребра отверста.

Браму ты отверзаеть,

До рукъ своихъ приймаеть

25

Тебе грѣшника.

Російскіе страны, вел'можніе паны, сіе слышите,

Же на позорѣ в церквѣ Зборовѣ Христа узрите,

Котерій естъ чудовній,

В щедротахъ превиборній

30

Христосъ распятій.

¹⁾ Відміни тексту в співанику ч. 367 Б. Н. Т. ім. Ш. ст. 109—110 такі: 6. любивий. 7. выбраній, Боже коханій. 8. пригвожденный. 10. Убичованній. 11. Склоненна глава, предвѣчна слава предукрашена. 12. уязвлена. 15. Пресвятѣиши. 17. силенней. 22. вигненній и прободенній. 23. ти отваряеть. 26. Російсти страны, вел'можни пани. 29. превыбраній. 30. Христос коханій.

Скиптри цареви в его держави завше пособствуй,
А царетвовавши, воинствовавши звитязтво даруй,

Даждь во мирѣ прожити,
Тя во Тро(й)ци хвалити

35 На вѣки вѣковъ.

З змінами првходить у „Богогласнику“ й молитовна пісня
Мастиборського „Источнице благодати“ (№ 1, 116—126):

1 Источнице благодати,	Нетлѣнная, Пречистая,
Пречистая Дѣво Мати,	Милостива нам здѣ буди,
Миру рождшія ¹⁾ Спасителя,	Всѣхъ насъ соблюди.
Избавителя.	Страны всякія христіянскія
5 Молимъ ти ся раби твои,	30 От глада, труса, потопа,
Прекланяемъ главы свои,	Огня, меча, супостата
Молим тя вси слуги твои,	Избави 2. всѣхъ насъ
Избави 2. нас от всякихъ бѣд.	Христіанъ.
О дивная, преславная,	Магерними молитвами
10 Всѣхъ Царице небесная.	35 Снастися грѣховъ даруй ми.
Ты Царице всѣхъ аггеловъ	Воію ти, помилуй мя,
И архаггеловъ,	Обороны мя.
Херувимовъ и серафимовъ,	3 ада пекелна исхити мя,
Ты славнѣйша у престола,	Щобѣди невидимыя
15 Надъ всѣхъ святыхъ вывыш-	40 Полки враговъ душевныя
Славою. 3. [шона	В часъ смерти. 3.
Апостолскій, пророческій	Свѣтозарна звѣздо ясна,
Хвалитъ тя ликъ святителскій,	Ты бо скваія небесна,
Тебе хвалятъ всего круга	Теплая предстателница
20 Солице и луна	45 И помощница.
И вся звѣзды небесныя.	Во день судный заступница,
Тебе хвалятъ патріярси,	Даждь нам одесную стати,
Тебе хвалятъ іерарси	Бога в небѣ оглядати
В небесехъ. 3.	На вѣки, на вѣки вѣковъ.
25 Нескверная, неблазная,	[Аминь.

31—32. Скиптри кролеве в его державѣ вси пособствуйте,

А кролевавши, воинствовавши звитязтвомъ даруйте.

33. мирѣ. 34. Бога в Тройци. 35. вѣкомъ.

¹⁾ Відміни тексту співаника Ів. Пашковського (736—74а) такі:
3. родший (sic). 13. Херувимовъ. 14. славнѣша. 15. вивішона. 19.
славять. 20. слонце. 22 і 23. славять. 26. Нетлѣная. 32—33.
Избави нас отъ всякихъ бѣд. 37. И обороны мя. 38. пекелная. 44.
предстателнице. 45. Во ден судный ти. 49. На вѣки вѣкомъ. Аминь.

Зложив Мастиборський також пісню у честь Зарваницького Ісуса (№ 3, 47а6):

Майте, człowecy, wiru nesuminnu,
Tak też nadezdu (w) Maryinom synu¹⁾,
Kotoryi czudownym stał sia,
W sinożatach pokazał sia
Muzu Stefanu.

Strach przewelyki tohda yspołny sia,
Kohda krow z ruk, z noh y z boku jawysia.
Na prestoli postawlenny,
Czudesamy proslawlenny
U Zarwanycy.

Tym czelowikom blahodat zjawlaiet,
Tilom, krowiju swojeju wytaiet,
Kotoryie prybihajut,
A na pomoszcz przywajut
Isusa Chrysta.

Borony wsich nas, Isuse sladczayszzy,
Ot nahloy smerty, naprasno naszedszy,
Ot powitra, hlada, trusa
Y bisowskaho pokusa
Wsich nas chrystyian.

Razum człoweczy nigdy ne widaiet,
Iak toy Syn Bozy czudesa zjawlaiet,
Slipych, chromych yscilaiet
Y ot bisow oczyszczaiet
Wsia chrystyiany.

S pokoroju ty serca naklaniaiem
Y jako Bohu slawu wozsylaem.
Spasy, Boże, dneś wsia ludy
Y ot wsich bid nas sobludy,
Wsia chrystyiany.

Kумы iazyцы welmy udywlał sia,
Ach, czudownomu Chrystu poklaniał sia,
Bo toy nas yz tła wozwedy
Y ko otcu wsich prywede
Na wiki wikom.

¹⁾ В рукоп. sunu.

Яку віршу на Великдень відчитав А. Петрушевич з акростиха Мاستиборського у співанику Левковського, нема даних се означити. В замітках „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ (ст. 35—36) надрукована вірша на Великдень, що не ввійшла до „Богогласника“, з початком „Миръ во свѣтѣ юж ся днесь исполнил“. Нині можу подати ще дві пісні з акростихами Мастиборського на Великдень. Одна з них заховала ся з повним акростихом (№ 21, 716—726):

1 Мрамурові и камяніе опоки падутся,
Пекелна врата, стала тамъ варта, и стѣны трясутся.

В той часъ на крестѣ Богъ главу склонилъ,
До разбойника тіе слова мовилъ:

5 Днесь будеши в раи.

Стидѣся Юда, яко облуда еще в свѣтѣ ходилъ,
Потомъ зо встиду на свою бѣду на баннѣ ся вдавилъ.

В той часъ приспѣли діаволи с пекла,
Порвали душу аки зо пса встекла,

10 Увергоша до аду.

Бо їди южъ славно воскресъ трїдневно спод темной скали,
Мироносицы, шедше ко гробу, и міре си взяли.

Рекоша к себѣ: помажемъ тѣло,
Аггелъ блищася рано бо зѣло,

15 Сѣдшася на гробѣ.

Рекъ имъ: идѣте во Галилею и рцѣте Петровы,
Якъ соберутся вси ученицы, нехъ будут готовы

Пред пришествіемъ Пана своего,
Же по всемъ свѣтѣ южъ слава его

20 Нехъ на вѣки слинетъ.

¹⁾ Відміни тексту в № 15 (4а) такі: 2. сѣни. 5. Будешъ днесъ со мною въ раи. 6. Встидѣся. 7. от встиду... вѣдавиль. 8. діаволи. 9. Душу порвали яко. 10. Вергоша ю. 12. мира.

13—15. Аггелъ южъ рано на гробу стояше

И, къ нимъ рекше, сія глаголалаше:

Нѣсть здѣ южъ, но воста.

16. Реклъ. 17. Да соберутся вси человекѣци, щобъ били готови. 19. Бо южъ на вѣки днесъ слава его. 20. слине. 21. Скиптри врученни убо Діани ис... 22. Прийди, сокруши глави змієви своєю славою.

Скиптри цареви в его держави крестъ из хорентвою,
Трідневно воскресъ, радость намъ принесъ з гроба со славою.

Нехъ будетъ хвала ему на вѣки,

Прійметъ до неба вся человѣки

25

Между святыхъ лыки.

В другій вірші на Великдень акростих Мاستиборського не задержав ся вповні, все таки дуже виразний: Мастибок (№ 15, 166):

Милостивій Богъ и человѣкъ, И въ руцѣ катомъ далъ
Которій ся въ тѣло облѣкъ, За сребники.

Южъ пекло сокруши X. в. а. р. н. п. а(л).

И врага побѣди

Богъ на крестѣ плотію билъ,

Крѣпостію.

А душею враги прогонилъ,

Христосъ воскресъ, Алилуя,

Верія сокрушилъ,

Радость намъ принесъ, Алилуя.

Всѣ души вибавилъ

Агнець Божій вземляя хрѣхи (!)

Изъ отхлани.

Онъ на крестѣ терпѣлъ муки, X. в. а. р. н. п. а.

Копіємъ пробиша,

Кедри и всѣ дерева дубраве,

Кровъ, воду сточиша

Солнце, мѣсяць, звѣзды во славъ,

Зъ боку его.

Пойте, его хвалѣте

X. в. а. р. н. пр. а.

И во вѣки перевозносьте,

Стидѣшеса Іуда

Всѣ людіе.

И хождаше яко облуда,

Хр(ис)тосъ воскресъ, алилуя,

Же Христа онъ предалъ

Радост' намъ принесъ, алилуя.

[Конецъ.]

Вкінці відома є також вірша з акростихом Мاستиборського св. Михайлови. Неповний текст сеї вірші надрукував В. Гнатюк у замітці „Причинок до літератури нашого віршовтворства“ (Записки Наук. Тов. ім. Шевченка, т. XXI, Misc, ст. 9), Повнійший і поправнійший текст має отсей вид (№ 21. 1286—1296):

1 Михаиле, гетмане ужасній,

Над всѣхъ святыхъ ти естес прекрасній,

23—25. Богу днесъ хвала на вѣки данна,

Же его ласка естѣ предибранна

На вѣки вѣковъ. Аминь.

- Над тих торжествуешъ,¹⁾
Аггелскій хоръ кируешъ,
5 Во горній виборній Емпѣръ шествуешъ.
- Аггелскія хори ся зближають,
Михаилу свой уклонъ отдають
Яко своему пану,
Небесному гетману,
10 Вѣдуще и чтуще власть ему дану.
- Совокупилшеса днесь херувіми,
Срѣгаются днесь серафими,
Міхавль з Гавріиломъ,
Уриил з Рафаиломъ
15 Спѣшатся, двишатся (sic) вразъ ко престоломъ.
- Тие слова Міхавль вѣщаеть:
Кто яко Богъ, Люципра встрашаеть:
Же онъ равній Богу бити хтѣль,
Втомъ стался Сатанаил,
20 Зверженній, зниженній во адекій предѣль.
- Богъ бо вѣдалъ его мисли зліе,
Же Люциперъ мовилъ слова тіе:
Престоль себѣ созижду,
Равенъ Вышнему буду.
25 За тое такъ злое слетѣл к аду.
- Рода земнів, вси ся соберѣте,
Міхавлу свой уклонъ дадѣте,
Бо онъ на насъ взираеть,
От бѣдъ, скорбей збавляет.
30 К помощи в день, ноци, всегда предстаеш.

¹⁾ Відміни тексту співавника Б. Н. Т. ім. Ш. ч. 367, стор. 205—207 такі: 3. Днес в небѣ тріумфуеш. 4. керуеш. 5. Во горних. 6. Аггелскія полки ся злѣтають. 10. Видуще, ишуще власть ему дають. Третья і передостання строфа переставлені. 11. Совокупляються днесь херовими. 12. Стрѣгаються ораз з серафими. 14. Рафаиль з Урииломъ. 15. Движатся, спѣшатся вси ко. 17. Люципер падаєт. 18. Бо он равен. 21. Богъ вѣдаєт. 24. Равенъ Богови. 25. злетѣл ко аду. 28. Бо онъ нас всѣхъ вызиваєт. 30. По-

Скланяймо и ми пред образом главы,
Доступуймо великой слави.

Вси в небесном трону
Отримаемъ корону,
35 В милости, в радости пойдем к Сіону.

Кій язвкъ ты можетъ исчитати

И чу(де)са твоя исказати?

Токмо къ тебѣ глаголемъ:
Будь въ день лютъ предстателемъ,
40 Соблюди, всемъ буди покровителемъ.

Жив Мاستиборський у другій і третій четвертині XVIII в Підставу для орієнтації в часі його віршевої діяльності подають не тільки співаники, в які найранше успіли потрапити його вірші, але й згадка про 1755 р. в пісні Зборівському Ісусови.

X.

Нарочно не згадав я при акростихових авторах співаника збірки проф. Калужняцького про ще одного, найцікавішого для нас автора Олександра Падальського. Перший опублікував „Піснь о свѣтъ“ др. Франко з преінтересного рукописного збірника бібл. Оссолінських ч. 2189 Теодора поповича Тухлянського в книжці за січень, лютий і март „Кіевской Старини“ з 1889 р. Схарактеризував сю віршу літературної стійности др. Франко ось як: „Богато стихів сеї вірші майже зівсім узяті з народніх пісень, що головно й свідчить про се, що автор вірші був чоловіком близько знайомим з житєм народу, живучим разом з народом, і хоч досить на ті часи грамотним, але все таки далеким від властивого тодішнім грамотіям згідного відношення до простого народу. Щира жура, що пробиваєть ся з усіх стихів його вірші і виявляєть ся просто, природно й без вишукання фраз, властивих на приклад польській поезії того часу, вказує нам в авторі чоловіка нещасливого, покривдженого долею, яким міг бути бідний руський священник у далекім гірськім селі „на вівсянім хлїбі“, що почував у душі

мощи в день, в ноци всегда предстаєт. 31. Складаймо мы. 32. Доступуймо. 33. Вси враз. 35. В радости, в милости приїдем. 36. исказати. 37. исчитати. 40. Соблюди вся люди покровителемъ.

порив до вишого умового життя і не знаходив у своїм середовищі ніякої підмоги, а противно мусів тратити цілий часів своєї енергії на дрібничкову боротьбу за існування¹⁾ Вдруге надрукував сю віршу др. Франко, описуючи згадану рукопись Теодора поповича Тухляньського з бібл. Оссолінських у „Карпаторуськім письменстві XVII—XVIII вв.“ (ст. 67—69) і подав відміни з копії, одержаної від о. М. Зубрицького, а зробленої також у XVIII в., деє у горах коло Турки. Остання копія має більше закраски місцевого гірського діалекту, ніж копія Теодора поповича Тухляньського.²⁾

Маю три свіжі старі копії; з них текст співаника збірки проф. Калужняцького найпоправнійший і найкрасшій з усіх досі відомих (466—496):

- 1 **А** кто¹⁾ на свѣтѣ без долѣ вродитъ ся,
Тому свѣтѣ марне якъ коло точить ся.
Лѣта марне плынуть якъ быстрые рѣкы,
Часы молодые якъ з дощу потоки.
- 5 Все то марне мѣняеть.
- Лѣпше быся было нѣвды не родити,
Нижли мѣзерному на семъ свѣтѣ жити,
Албо, вродившися, скоро в земли гнити,
Щобы бездолному на свѣтѣ не жити.
- 10 Нехай жалю не буде.
- Ей, долежъ моя, где ты в той часъ была,
Кели моя мати мене породила,
Же мя теперь в свѣтѣ нѣ в чомъ не ратуешь?
Тилко той панует, кому ты голдуешь,
- 15 А я бѣдвый думаю.
- Куды повернуся, не маю радости,
Тилко в очахъ слезы, а в сердцу жалости.

¹⁾ Киевская Старина, т. XXIV, ст. 741—42.

²⁾ Др. Ів. Франко, Карпаторуське письменство, ст. 67.

³⁾ „Щѣсь свѣтовая“ в № 9 (35а—37а) має такі відміни: 1. хтожь... вродился. 2. марне свѣгъ якъ колоомъ точился. 3. плынуть марне. 4. минаеть ся. 5. Лучше... нѣвди. 6. Нѣжли бездолному. 7. Ал'бо. 8. Щобъ недолго в свѣтѣ бездолному жити. 9. не будетъ. 10. долежъ моя, доле, гдеж ты той часъ була. 11. Що. 12. Тол'ко той гуляе, кому но ты служишь. 13. Що. 14. Тол'ко той гуляе, кому но ти служишь. 15. А я бѣди(и)й на свѣтѣ.

- Выйду межи люде, стою та думаю,
Що люде гуляють якъ риба в Дунаю.
20 Ахъ, тяжкій мой жалю.
- Самъ же я не знаю, що маю чинити,
Якъ мнѣ мѣзерному на семъ свѣтѣ жити,
Коли бы менѣ крыла орловые мѣти,
Полетѣлъ бымъ долѣ где своей глядѣти
25 На чужіе стороны.
- Ахъ, свѣте марный, ты щастямъ керуешъ,
Еднаго мѣняешъ, другаго даруешъ.
Ившихъ людей садишъ в дорогіе шаты,
А другіе водишъ в нестерпимыхъ латахъ,
30 Раны сердцу задаешъ.
- Нѣкто человекъ в нещастію не знаетъ,
Коли онъ в кешени нѣчого не маеть.
А хочай бы былъ и честнаго рода,
Якъ не машъ в кешени, запевне неагода,
35 Хочъ бы былъ наймудрѣйшій.
- Дежъ ся человекъ в нещастію подѣти,
До кого онъ маеть главу приклонити?
Хочъ иншій панует, а не поратуеть,
Не тилко чужина, але и родина
40 При нещасной годинѣ.
- Есть такіи люде в свѣтѣ, що нендзы не знаютъ,
Вродившиися в щастію, в томъ же умирають.
А иншіи з роду фортуны не мають,
Хочъ найбільше жиють, роскоши не знаютъ
45 Ажъ до смерти своей.
- Рожные мовы о мѣзерномъ мають,
Котрыи на свѣтѣ нендзы не знаютъ.

16. Кудижъ бо я пойду, не маю. 17. Тол'ко. 18. меже... стану.
19. Же люде. 22. Якъ мнѣ на свѣтѣ бездолному жити. 23. Ко-
либъ мнѣ. 24. Полетѣвъ би долѣ своей где. 25. У чужие.
26. красній ти.. кируешъ. 27. Еднаго минаешъ, другому. 28. во-
дишъ в дорогихъ шатахъ. 29. А другихъ води(шь). 30. завдаешъ.
31—45. vacant. 46. Розни. 47. Которіе... неenzi. 48. меже бога-

Коли прійдетъ вбогій где межи богаты,
Заразъ единъ з другимъ почнутъ зглядати,
50 В каждомъ словѣ осудятъ.

Пойду я мѣзерный фортуны шукати,
В якой она странѣ, коли бы могъ знати.
Якъ в мене фортуна мѣзернаго буде,
В той часъ мене всюды будутъ знати люде,
55 Куды я повернуся.

А всежь то фортуна тое справуетъ.
Кому она служитъ, той завше пануетъ.
Кто фортуну маєт, кождый того знаетъ,
А на мѣзернаго якъ звѣрь поглядаєтъ,
60 Еще ся наругаєтъ.

Да щожъ за угѣха в свѣтѣ человеку,
Коли марне тратитъ лѣта свого вѣку.
Чижь то менѣ самъ Богъ тое уручаєтъ,
Же ся надо мною такъ велми звучаетъ
65 Нещаслива година.

А еднаго нѣмашъ, що мнѣ жичливый,
Що бы мя порадилъ в нещасной годинѣ.
И самъ я не знаю, до кого я маю
Свой жаль уносити, бы мя могъ утѣшити
70 В тяжкимъ моемъ жалю.

Ласкавъ естъ Богъ в небѣ, усѣмъ тымъ керуетъ,
Чей ся надо мною хочай разъ змилуєтъ.
Коли менѣ самъ Богъ исхоцетъ що дати,
Не дастъ надо мною велми ся звучати
75 В нещасливой годинѣ.

Смутнежь мое сердце нѣгды ся не втѣшитъ,
Тилко власне все жаль тяжкїи раны сушитъ.
Нѣ машъ жадной хвилѣ, щобъ мнѣ послужило,
Щобъ ся мое сердце хоць разъ утѣшило.
80 За вѣкъ бы менѣ стало.

тихъ. 49. начнут. 50. В кождомъ. 52. В якѣй... колибъ мнѣ знати.
53. А якъ. 54. всегда знати будутъ люде. 56--90. vacant.

Кривавые слезы з очій мовхъ плывуть,
Хоць бы на одинъ часъ, то не перестануть.
Плачуть мов очь, сердцемъ своимъ тужу,
Же я нѣ от кого радости не вижу.

85 Якъ же миѣ не тужити?

Измилуйся, Боже, прошу, до тебе волаю,
Я в тобѣ надѣю тилко едномъ маю.
Боже з високоєсти, не дажд болшъ жалости
Менѣ мѣзерному, в свѣтѣ бездолному.

90 На вѣки ты буду хвалити.

Мотив такого самого опущення і недолі пробиваєть ся і з одной вірші співаника бібліотеки Оссолінських ч. 3586 з акростихом „автор Е“. Як що в 9 рядку справити „стают“ на „встают“, а в 15 р. „а щожъ“ на „и щожъ“, то ся „Пѣен свѣцка“ (46—5а) є твором сього самого Левицького, якого вірша „Архистратигъ умнихъ силъ воевода“ надрукована в замітках „З культурного житя України XVII—XVIII вв.“ (ст. 42—43). Ось текст вірші, яка являєть ся немов наслідуваннем вірші Падальського:

А хтожъ ся на свѣтѣ без долъ уродить,
Тому нѣвгди люцка ценсура не шкодить,
Людем бо и щастя на свѣтѣ даруєть,
А минѣ и тое житя одвимуєть.

Волѣлъ бим не знати, що в себѣ свѣг може,
За що мя карашь, ахъ, мой моцний Боже.
Ей, трудно ся минѣ на тое подняти,
Веѣм моимъ ворогам пєски з'гамовати.

Трудно з ворогами да нѣщо чинити,
Придетъ ся якъ камень (в) воду утопити,
(В)стают и блискѣ сусѣде судять.
По дор(огах мя нес)лушиѣ (судять).

Отца на мя и матку завше направляютъ,
На невинность мою бинамиѣ не дбають.
А щожъ я учинивъ твѣмъ ворогамъ вашко,
Скарай ихъ, о Боже, на души ихъ ташко.

Роскажижъ, о Боже, земли мя пожерти
Албо позволъ минѣ веѣ вороги стерти.

Ци на вѣки кажешъ той бѣди терпѣти,
Що вороги чинят, ажъ тяжко глядѣти.

Ей, бодай вороги тии скаменѣли,
Котрин на мое жи(тя ся ск)упили,
Бодай зуби, очи собѣ вибредхали,
(И як ка)мень в воду, бодай такъ пропали.

У збірнику вірш і пісень, списаним найдалі до 1729 р., петербурської Академії Наук ч. (16. 6. 29) побіч віршів любовного змісту стрічають ся і вірші на тему сирітської долі або життя на чужині.

Бѣдна моя головонка, жалуєть ся автор одної,
Я на свѣгѣ сиротонька.

Умер отець, вмерла мати.

До когожъ мнѣ прибѣгати?

Батька й матір заступить йому Ісус. Він потішає автора в його жалю і тузі.

Оставивъ я всю родину, оповідаєть ся далі,

Зайшовъ в чужую кравну.

Знайшовъ бувъ я хлѣба шматокъ

И покою тѣсний кутокъ;

И тоє людѣмъ тяжко стало,

Що в убогомъ углѣ мало

Тугу свою раздѣлявъ,

Тѣсний кутокъ за рай мавъ.

Задумав переселити ся в виші околиці. А дорогу покаже йому Ісус, бо „шляхи злив, воровскии, перевози дороги“.¹⁾

Друга сирітська пісня з сього самого співаника заховала вже й свого автора в акростику. Се вірша з початком „И мнѣ тесно, жал не малий“ з акростихом: Илія Бачняски.²⁾ В новій копії подаю сю віршу з співаника, описаного під № 9 (396—416). Тут має вона заголовок „Піснь свѣтова“:

1 Ахъ, мнѣ тесно, жал'немали³⁾,
Огца и матеръ оставилемъ,
Скорбиа многи мня обняли,
А самъ от нихъ заблудилемъ.

¹⁾ В. Н. Перетць, Истор. лит. изслѣдованія, I, 2, ст. 167—68.

²⁾ Тамже, ст. 171—72.

³⁾ Текст в № 19 (276—29а) має заголовок „Піснь шѣзерному челоуѣку“ й такі відміни: 1. И мнѣ тяжкий, жалъ немалий.

5 Лечъ в чужинѣ мушу жити, 25 Чи не глупій разумъ стался,
С кривними ся не видѣти, Що я в чужину забрался,
Хочъ умерти, не видати, Кривнихъ вѣкушъ оставилемъ,
В чужомъ краю зоставити. А сам от них заблудилемъ.
И они тежъ также не знаютъ, На чужинѣ пробувати,
10 Якъ я бѣдній пробуваю, 30 Такъ чужину треба з(а)нати,
И о себѣ зна(е)гъ не дають, Анѣ чести нѣ поваги,
Чи всѣ живи пробувають. Тол'ко достати (и) зневаги.
Я оставилъ усѣхъ живихъ, Слезь моя, Христе, пр(і)ймь,
А днес слышу преставленихъ. Житіе чисто даруй ми.
15 Отець, мати преставися, 35 Ахъ¹⁾, от грѣховъ изведи мя,
Ахъ, мнѣ сердце раздѣвоися. Якъ спасенію настави мя.
Бо жал' сердцу и скорбъ глави, Крестнымъ древомъ распятаго,
Що без мене повмирали. Все то для мене грѣшнаго,
Плачте, очи, слези лійте, Ахъ ко кресту припадаю,
20 Отца и мат(и)ки не узрите. 40 Прощенія грѣховъ чаю.
Ахъ, несчастная година, Изъ глубини в(о)здвигни мя,
Що чужина не родина, Правой стези настави мя,
Куди глану, не обачу, А я долженъ отвѣтъ дати,
Тол'ко стану да заплачу. Тебе Творца вихваляти.

Не завидна доля сироти. Його

Ненавидять, гонять, бють, живцемъ пожирають,

Якъ яструби на бѣдного пташку нападають.

Лютимъ огнемъ, яростию палають безъ мѣри.

Сховати ся не може, а явно жити приходитъ ся тяжко.

Тайно гонять, явне бють, закидають сѣти.

Ой, нѣкому боронити, нѣхто не ратуе.

2. мя. 3. Отца, матер. 5. Леч во... звик... 6. Со кривними ся на-
ходить. 8. Во чужомъ. 9. также не. 10. проживаю. 12. живѣ про-
живают. 15. приставися. 16. А мѣ... роздвоися. 17. Бѣ жал...
а скорб главѣ. 18. повмерали. 19. Плачте, оче. слезе лийте. 20.
Отца, матер. 21—24. васант. 25. Че не глупий разумъ. 26. во
чужий край забрався. 29. На чуженѣ проживати. 30. чужену. 31. ни.
32. Толко достати зневаги. 33. Боже. 34. Жетие.

35—36. А я должен отвѣтъ дати,

Тебе Творца вѣхваляти.

38. грѣшнаго. 42. Ко прави... мя.

43—44. Во чужом краю зоставати,

Не дай, Боже, погибати.

1) В рукоп. Азъ.

Ніхто не чує плачу сироти. З його нещастя може його виратувати один Бог — така доля сироти в вірші з початком „Що я кому виноватъ, за що погибаю?“ (№ 9, 506—516).

Складно, гарно й реально малює долю сироти отця „Пѣнь свѣтова“ (№ 9, 416—426), зложена зівсім на народній лад:

А що в свѣтѣ за зрада великая стала.

Чили теперъ чили з давнихъ лѣтъ такая бувала?

Потратилемъ лѣта в свѣтѣ, втратилемъ надѣю,

Гдежъ я теперъ бѣдный сынъ подѣтися мѣю?

Не кождому, якъ бачу, Украина пануєть,

Единъ плачєть, другий скачєть, а третій не чуєть.

Единъ плачєть, другий скачєть, третій ся насмѣваєть,

А о лиху, о печали своей не знаєть.

А у лѣсѣ тонкимъ дровомъ и вѣтеръ колишєть,

А сирота на чужинѣ ледьви з лиха дишєть.

А у лѣсѣ болшая пташка меншую збиваєть,

А сирота на чужинѣ слези проливаєть.

А хто схоцєть сироту къ себѣ прихилити,

Тол'ко треба ласки Божой о помощь просити.

Прошу, прошу, измилуйся, о Божая Мати,

Не дай же мнѣ сиротойцѣ марне погибати.

Инший сирота від дитинства зріє ся уже так з своєю долею, що инакше житє крім вандрівного видаєть ся йому неможливим. Долю такого бродяги малює инша „Пѣнь свѣтова“ з сьогож співаника, що й повисєа (426 436):

Мѣзерія на семъ свѣтѣ мене спогонила (sic),

Обоюдная копѣя сердце мнѣ проразила,

Же не маю з молодихъ лѣтъ щасливон долѣ,

Тол'ко бѣду тяжку терплю от лихой неволѣ.

Скитаюся на семъ свѣтѣ якъ яка пташина,

Не знаєть мя, где я живу, нѣ жадна родина.

Можебъ мнѣ лучше било з родиною мешкати,

Тол'ко бѣда мѣ(е)рному, да що звѣкѣ вандровати.

А вжежъ якъ буде, такъ буде, далѣ пов(а)ндрую,

А чєй не пойду во глубину под землю сирую.

Хиба мнѣ тая будетъ щирая родина,

Сяженъ землѣ на цвинтарѣ, висока могила.

На той то могилѣ будетъ написано :

Той тутъ лежить той человекъ, що сиротою звано.

Видно, що мотиви, які стрічають ся у сій вірші, повторювало більше вірш, що оспівували сирітську долю, бо трохи ширше розвинені вони в иншій вірші. Як „Пѣснь свѣтова“ приходять вони в однім співанку XVIII в., який одержала бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка вже потім, як були видруковані аркуші з моїм описом співаників. Свою не-долю малює ось як сирота в сій вірші :

Бѣдажъ минѣ на чужинѣ бѣдной сиротонцѣ,
Не такъ же той сир(тон)цѣ, якъ бѣдной головонцѣ,
Же не маю с кимъ приязни, туги разлучити,
Тѣлько звиклемъ безъ престаньку на чужинѣ жити.

Хожу, блужу, по Юловцѣ т(я)женко здихаю¹⁾,
Же на той чужинѣ родини не маю.

Колибъ в мене тутъ була хочъ една родина,
Нѣхтобъ, нѣхтобъ минѣ не сказаъ²⁾, що я сиротина.

Летѣвъ орель через море, пѣро уронивши,
А хтожъ тебе тамъ потѣшит, сирото наймильшій.

Ой, якъ тяжко сиву пѣру на землі лежати,
Охъ, такъ тяжко на чужинѣ, родини не мавши.

Летѣвъ орель через море, да подай, море, пити,
Трудно, трудно сиротонцѣ на чужинѣ жити.

Гой, сироти, гой, сироти, когда вамъ добро будетъ,
Що васъ уненавидять, еще судятъ люде.

Можебъ минѣ луче було з родиною мескати,
Тѣлько бѣда мѣзерьному, що звикъ маньдровати.

Ой, виду я за ворота, стану якъ сирота,
Нѣхтожъ мене не займає, бо роду не знає.

Алежъ бо той свѣтъ такъ до себе маєтъ,
Що теперъ убогаго рад ся одрѣкаєтъ.

Хиба минѣ тая будетъ щирая родина,
Сажецъ земли на цвинтару, висока могила.

А на той могилі будетъ написано :

Тутъ той лежить человекъ нещасливий, що сиротою звано.

¹⁾ В рукоп. ждихаю. ²⁾ В рукоп. скажъ.

Да вся знають, мѣмо идуть, хто тутъ одпочиваєть,
Той человекъ нещасливій, що тутъ роду не маєть.

Автором сирітських вірш був і Роман Корецький, доказом чого його „Пѣнь (о) сиротѣ бѣдн(н)ому“ (№ 9, 66—76):

Размишляю окаяній и униваю

И до тебе Створителя слезне волаю.

Окомъ своимъ возри на мя и помилуй мя

И по смерти в огонь вѣчн(н)ій не осуди мя.

Милосердѣтвуй¹⁾ о мѣѣ, Боже, и призри на мѣя,

Да прѣбудетъ во чѣстотѣ нищета моя.

Ахъ, мѣзеръний естъ во свѣтѣ и удаленій

И на пути спасенія ненастав(и)леній.

Начну нинѣ с(в)ѣтовати и унивати,

Аби тебе Створителя могъ ублагати.

К тебѣ, всещедрий Владико, сие возношу

И о(д) тебе прощенія о тоє прошу.

Озми душу, мой Владико, и помилуй мя

И по смерти в огонь вѣчний не осуди мя.

Растогрѣвися (!), печаль моя, поиди от мене.

Твой рече святей, неба и земљи не презри мене.²⁾

Едина ти мѣѣ надежда, всещедрий Боже,

И ктожъ мя от любви твоей разлучити можетъ.

Цвѣти, травънии вси мимоидуть и процвѣтають,

А мѣладіе моя лѣта марне сливають.

К тебѣ, всещедрий Владко, возношу мой гласъ,

В³⁾ день и въ ноци плачуть очи и на всякий часъ.

Вкінці ще оден віршописець сирітської долі. Акростих зраджує автора Василя. Хто крветь ся під сѣм голим іменем, викомбінувати не тяжко. В описі співаника Левковського згадує Петрушевич про священника Базилія Пашковського, що його дві вірші відчитав у згаданім співанику Петрушевич, а саме пісню на Великдень і св. Давитрію. При сѣм зазначив

¹⁾ В рукоп. Милосердѣтвци.

²⁾ В рукоп. тѣой рече стѣий нѣба и земљи непрезри мене.

³⁾ В рукоп. а.

Петрушевич далї „Україна в княжестві Смілянськїм 1783 р.“¹⁾ Акrostих „Базилї“ в вірші „Благодаримъ тя, Создателю всего свѣта“ ѣ обставина, що можна вказати ѣ на пісню на Великдень з акrostихом „Василїй“, наводить мене на думку, що твором Василя Пашковського в ѣ отся „Пѣснь о бѣдномъ свротѣ“ (№ 9, 5а—6а):

Великій мой жалю, по что мя смущаешь?
По что сердцу рани нестерпиме даешь?
Аки мечемъ остъримъ пробождаешь тѣло,
Ща(с)тїе мое, де ся ти подѣло,
Жесь мя оставило?

Ахъ, якъ трудн(в)о в с(в)ѣтѣ без тебе прожити,
Не маю я бѣдной где главы приклонити,
Анѣ пригадати, гдеб ты позискати.
Гдесъ (в) такое время залаяла мати,
Щобъ щастя не мати?

Самъ же я не знаю, що мнѣ такое,
Отець мнѣ и мати не мислили злое;
Тая то лютая смерть мя обѣдила,
О(т)ца и матеръ убїла,
Мя нещаслива въ свѣтѣ оставила.

И ти, смерьте давна, жесь немилостива,
Оставилась мѣне якъ блуднаго сина;
По свѣтѣ блукаю, отради не маю,
Жалюжь мой, жалю, самъ же я не знаю,
Що чинити маю.

Лутше би мнѣ нынѣ вмерти в той годнѣ,
Нѣжли скитатися въ свѣтѣ якъ бидлинь.
Жалюжь мой немалїй, неугамованїй,
Що я жию въ свѣтѣ власне якъ вигнанїй
Змежду хр(в)istianь.

И чтожь мнѣ за полза, що я живу в с(в)ѣтѣ,
Без престаня тужу аки птица в клѣтѣ;
Лутше би въ пустинѣ жити наединѣ,
Нѣжли скитатися в свѣтѣ якъ бидлинь
(В) нещасной годнѣ.

¹⁾ А. Петрушевич, op. cit. ст. 103.

PUBLIKATIONEN

der Sevčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg

Supińskijs-Gasse, 21

(in ukrainischer Sprache).

Mitteilungen der Sevčenko-Gesellschaft der Wissenschaften, redigirt von Prof. Michael Hruševskij, bis jetzt erschienen Bde I—CXIV (Geschichte, Archäologie, Ethnographie, Sprache und Literaturgeschichte, besonders der Ukraine). Preis: Bde I—XX kosten 48 Kronen, jeder weitere Bd (auch separat käuflich) 3 Kr., Bd. XXIII—XXIV (Doppelband) 5 K., Bd. XXXI—II u. XXXV—VI (Doppelbände) à 6 Kr.

Publikationen der Sektionen und Kommissionen der Sevčenko-Gesellschaft der Wissenschaften:

A. Die historisch-philosophische Sektion publizierte bis jetzt:

1. 14 Bände ihrer Beiträge (Zbirnyk istoryčno-filosofični oi sekcii).

Bd. I: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine. T. I. (bis Anfang des XI Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. II: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine. T. II. (bis Mitte des XIII Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. III—IV: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine. T. III (bis zum J. 1340) 7 50 Kr.

Bd. V: Materialien zur Kulturgeschichte Galiziens im XVIII—XIX Jahrh. 4 Kr.

Bd. VI—VII: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine. T. IV (bis zum J. 1569) 7 50 Kr.

Bd. VIII—XI: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine. T. V (Verfassung und soziale Verhältnisse in XIV—XVII Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. X—XI: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine. T. VI (Oekonomische, kulturelle und nationale Verhältnisse in XIV—XVII Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. XII—XIII: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine. T. VII (Ukrainische Kosaken bis zum J. 1625) 8 Kr.

Bd. XIV: M. Hruševskij, Geschichte der Ukraine, Bd. VIII, I Teil 7 50 Kr.

2. Ukrainisch-ruthenisches Archiv:

Bd. I: H. Svjencickij, Die Handschriften des Museums des Narodnyj Dom in Lemberg 3 Kr.

Bd. II: Iv. Franko, Materialien zur Geschichte des Bauerntums und der Oekonomik Galiziens im XVIII—XIX Jahrh. 4 Kr.

Bd. III: M. Teršakoveč, Materialien zur Geschichte der nation. Wiedergeburt der Ruthenen im Galizien 1830—1840 5 Kr.

Bd. IV: Materialien zur Geschichte des ruthenischen Schulwesens in Galizien im XVIII—XIX Jahrh. 3 Kr.

Bd. V: M. Voznjak, Philologische Schriften des Iv. Mohylnyckij 5 Kr.

Bd. VI: H. Svjencickij, Die Handschriften des Museums des Narodnyj Dim. II Teil 3 Kr.

Bd. VII: H. Svjencickij, Die Handschriften des Museums des Narodnyj Dim. III Teil 3 Kr.

Bd. VIII: Dr. I. Franko, „Azbučna wjna“ in Galizien im J. 1859 Kr.

B Die philologische Sektion publizierte bis jetzt 15 Bde ihrer Beiträge (Zbirnyk filologičnoj sekcii).

Ukrainische Bibliothek. Bd. I—VIII.

C. Die mathematisch-naturwissenschaftlich-medizinische Sektion publizierte bis jetzt 15 Bände ihrer Beiträge (Zbirnyk).

- D. Die Archaeographische Kommission publizierte bis jetzt folgende Werke:
1. Quellen zur Geschichte der Ukraine.
 - Bd. I: M. Hruševskýj, Lustrationen der königlichen Domänen in den Bezirken von Halyč und Peremy l vom J. 1565-66 4 Kr.
 - Bd. II: M. Hruševskýj, Lustrationen der königl. Domänen in den Bezirken von Peremy l und Sanok im J. 1565 4 Kr.
 - Ad. III: M. Hruševskýi, Lustrationen der königl. Domänen in den Bezirken von Cholm, Belz und Lemberg im J. 1564-5 5 Kr.
 - Bd. IV V: St. Tomašivskýj, Galizische Akten aus den J. 1648-1649 3 Kr.
 - Bd. VII: M. Hruševskýj, Lustrationen vom J. 1570 4 Kr.
 - Bd. VIII: Iv. Krypjakevyč, Akten zur Geschichte der ukr. Kosaken 1513-1630 4 Kr.
 - Bd. XII: Dr. M. Korduba, Akten zur Geschichte der ukr. Kosaken 1648-1657 5 Kr.
 2. Denkmäler der ukrainischen Sprache und Literatur. Bd. I-VI.
 3. Kotljarevskýj, Die travestierte Aeneis, Abdruck der ersten Ausgabe vom J. 1798.
 4. Akten-Sammlung zur Geschichte der sozial-politischen und ökonomischen Verhältnisse der West-Ukraine, 3 Kr.
- E. Statistische Kommission publiziert:
1. Studien aus dem Gebiete der Sozialwissenschaften und der Statistik, bis jetzt 3 Bde à 3 Kr.
- F. Juridische Kommission publizierte bis jetzt:
1. Juridische Zeitschrift, bis jetzt 10 Bde à 2 Kr.
 2. Juridische und ökonomische Zeitschrift, bis jetzt 10 Bde à 3 Kr.
 3. Juridische Bibliothek, bis jetzt 4 Bde à 2 u. 3 Kr.
- G. Die Ethnographische Kommission publizierte:
1. Ethnographische Sammlungen (Etnografičnyj Zbirnyk; bis jetzt erschienen 32 Bände.
 2. Materialien zur ukrainischen Ethnologie; bis jetzt erschienen 14 Bände.
- H. Bibliographische Kommission publiziert:
- Beiträge zur ukrainischen Bibliographie, bis jetzt 3 Bde 6 Kr.
- Chronik der Gesellschaft, enthält Berichte über die Tätigkeit der Gesellschaft, Sektionen und Kommissionen derselben, erscheint 4 Mal im Jahre. Bis jetzt erschienen N. 1-52 ukrainisch und deutsch.
- Diese und andere Publikationen der Gesellschaft sind in der Buchhandlung der Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg, Ringplatz, Nr. 10 vorrätig.